

# Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål

**Ds 2020:18**



**Regeringskansliet**  
Justitiedepartementet

SOU och Ds kan köpas från Norstedts Juridiks kundservice.  
Beställningsadress: Norstedts Juridik, Kundservice, 106 47 Stockholm  
Ordertelefon: 08-598 191 90  
E-post: kundservice@nj.se  
Webbadress: [www.nj.se/offentligapublikationer](http://www.nj.se/offentligapublikationer)

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Norstedts Juridik AB  
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

*Svara på remiss – hur och varför*

*Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).*

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på [regeringen.se/remisser](http://regeringen.se/remisser)

Omslag: Regeringskansliets standard

Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2020

ISBN 978-91-38-25083-9

ISSN 0284-6012

# Innehåll

<b>Promemorians huvudsakliga innehåll .....</b>	<b>5</b>
<b>1 Författningsförslag.....</b>	<b>7</b>
1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.....	7
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap .....	11
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling .....	12
1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader .....	13
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område.....	14
1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn ....	15
1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga .....	17
1.8 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) .....	19

1.9	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) .....	21
1.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention .....	25
1.11	Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.....	27
1.12	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1949:661) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål och ärenden enligt föräldrabalken, m.m. ....	31
1.13	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1983:490) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål om äktenskapsskillnader m.m. ....	32
1.14	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret .....	34
1.15	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna .....	36
1.16	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1989:177) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn .....	38
1.17	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:467) om verkställighet av vårdnadsavgöranden .....	39
<b>2</b>	<b>Ärendet .....</b>	<b>41</b>
<b>3</b>	<b>En ny Bryssel II-förordning .....</b>	<b>43</b>
3.1	Föregångarna till 2019 års Bryssel II-förordning .....	43
3.2	2019 års Bryssel II-förordning.....	44
3.3	Svenska nationella regler .....	50
<b>4</b>	<b>Nya kompletterande författningar .....</b>	<b>53</b>

<b>5</b>	<b>Internas behörighetsregler och beslut om tillfälliga åtgärder.....</b>	<b>57</b>
<b>6</b>	<b>Barnets delaktighet .....</b>	<b>75</b>
<b>7</b>	<b>Erkännande och verkställighet .....</b>	<b>85</b>
7.1	Erkännande och verkställighet enligt den nya Bryssel II-förordningen.....	85
7.2	Verkställighet .....	88
7.3	Behörig domstol i särskilda vägransärenden .....	105
7.4	Processlag för särskilda vägransärenden.....	115
7.5	Underrättelseskyldighet .....	117
7.6	Officiella handlingar och överenskommelser.....	120
<b>8</b>	<b>Internationella bortföranden av barn .....</b>	<b>123</b>
<b>9</b>	<b>Placering av ett barn över landsgränserna .....</b>	<b>133</b>
<b>10</b>	<b>Samarbete och information .....</b>	<b>139</b>
<b>11</b>	<b>Sekretess och behandling av personuppgifter .....</b>	<b>145</b>
<b>12</b>	<b>Övriga frågor .....</b>	<b>153</b>
12.1	Intyg .....	153
12.2	Översättningar .....	157
12.3	Ansökningsavgifter.....	158
12.4	Rättshjälp.....	159
12.5	Det nordiska undantaget .....	160
<b>13</b>	<b>Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser .....</b>	<b>163</b>
<b>14</b>	<b>Konsekvenser av förslagen.....</b>	<b>167</b>

<b>15</b>	<b>Författningskommentar .....</b>	<b>171</b>
15.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen .....	171
15.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap.....	187
15.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling.....	187
15.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader.....	188
15.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område .....	188
15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn..	189
15.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.....	191
15.8	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453) .....	192
15.9	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) .....	194
15.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention .....	197
Bilaga 1	2019 års Bryssel II-förordning .....	201

# Promemorians huvudsakliga innehåll

Vårdnadstvister är svåra för alla inblandade och särskilt för barnen. Vid en internationell vårdnadstvist slits barnet dessutom mellan föräldrar i två länder. Ibland leder en konflikt mellan föräldrarna så långt att barnet olovligt förs bort eller hålls kvar av en av dem. Det är angeläget att det finns regler i EU som kan överbrygga de olikheter som finns mellan medlemsstaternas rättssystem och bidra till att tvister med en internationell anknytning kan lösas på ett förutsebart och effektivt sätt till barnets bästa.

I juni 2019 antogs i EU en omarbetad Bryssel II-förordning, som gäller frågor om äktenskapsskillnad, föräldraansvar och internationella bortföranden av barn. Förordningen innehåller regler om vilken medlemsstats domstol som kan pröva en tvist med en internationell anknytning. Den innehåller också regler om erkännande och verkställighet av avgöranden i EU.

Genom den nya förordningen stärks barns och föräldrars rätts-säkerhet. Det införs en allmän skyldighet för domstolen att låta ett barn uttrycka sina åsikter och att beakta åsikterna i förhållande till barnets ålder och mognad. Alla avgöranden om föräldraansvar görs direkt verkställbara i andra EU-länder. Dessutom harmoniserar den nya förordningen delvis medlemsstaternas verkställighetsregler. Vidare förbättras informationsutbytet mellan medlemsstaternas myndigheter, vilket underlättar domstolarnas handläggning och förbättrar deras beslutsunderlag.

Förordningen blir direkt tillämplig i Sverige och andra medlemsstater i EU, men kräver kompletterande svenska bestämmelser och författningsändringar. I promemorian lämnas de författningsförslag som är lämpliga med anledning av förordningen.

Författningarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.



# 1 Författningsförslag

## 1.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Härigenom föreskrivs följande.

### Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldransvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

### Beslut om en tillfällig åtgärd

2 § En ansökan om en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen görs till tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och den sökta åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Första stycket gäller inte om något annat följer av bestämmelserna i 6 a och 7–9 b §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

3 § Vid handläggningen av ett ärende enligt 2 § första stycket tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge åtgärden som längst gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen hämta

in upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

### **Reservforum**

**4 §** Om tillämpningen av Bryssel II-förordningen innebär att en fråga ska prövas av en socialnämnd i Sverige och det inte finns någon annan behörig nämnd, tas frågan upp av socialnämnden i Stockholms kommun.

### **Verkställighet**

**5 §** Om ett avgörande är verkställbart enligt Bryssel II-förordningen, får det verkställas enligt

1. 21 kap. föräldrabalken, om det avser ett barns person, och
2. utsökningsbalken, om det avser rättegångskostnader eller ett barns egendom.

För verkställigheten gäller det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall. Om det inte finns någon motsvarighet till avgörandet, verkställs avgörandet som en dom.

Första och andra styckena gäller inte om något annat följer av Bryssel II-förordningen.

### **Vägran av erkännande eller verkställighet**

**6 §** En ansökan enligt artikel 40 eller 59 i Bryssel II-förordningen om att ett avgörande inte ska erkännas eller verkställas i Sverige görs till tingsrätten.

En ansökan enligt artikel 30.3 i förordningen om att det inte finns grund för att vägra ett erkännande av ett avgörande görs till tingsrätten.

En ansökan enligt första eller andra stycket kan göras av någon som har varit part i den utländska rättegången och som är berörd av frågan. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen

meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva sådana ansökningar.

7 § Vid handläggningen av ett ärende enligt 6 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av Bryssel II-förordningen.

### **Rättelse och återkallelse av intyg**

8 § Ett beslut i fråga om rättelse av ett intyg som har utfärdats enligt Bryssel II-förordningen, får inte överklagas.

9 § Innan domstolen beslutar i fråga om återkallelse av ett intyg som har utfärdats enligt Bryssel II-förordningen, ska parterna få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

Ett beslut i fråga om återkallelse av ett intyg får inte överklagas.

### **Informationsutbyte**

10 § En socialnämnd ska rapportera om ett barns situation enligt Bryssel II-förordningen (artikel 80.1 a i). Nämnden ska också samla in upplysningar eller underlag och uttala sig om en förälders, anhörigs eller annan persons lämplighet att ta hand om barnet i enlighet med vad som framgår av förordningen (artikel 80.1 b).

### **Godkännande av en placering av ett barn i Sverige**

11 § En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 82 i Bryssel II-förordningen prövas av socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

- 
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
  2. Genom lagen upphävs lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

3. Föreskrifterna i 2–5 §§ i den upphävda lagen gäller fortfarande för handläggningen av mål och ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet.

4. Föreskrifterna i 8 § i den upphävda lagen gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

## 1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 6 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap<sup>1</sup> ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 7 kap.

#### 6 §<sup>2</sup>

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 och i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) och i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

---

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse av lagens rubrik 1971:797.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2012:320.

### 1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

#### 1 §<sup>1</sup>

Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge ska vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om överlämnande för brott finns särskilda bestämmelser.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

---

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2011:1168.

## 1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 12 §<sup>1</sup>

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

---

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2008:447.

## 1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område

Härigenom föreskrivs att 7 a § lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 7 a §<sup>1</sup>

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

---

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2008:446.

## 1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn

Härigenom föreskrivs att 1 och 17 §§ lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 1 §<sup>1</sup>

Bestämmelserna i 2–10, 13–21 och 23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen). Bestämmelserna tillämpas dock inte i förhållande till Danmark, Finland, Island eller Norge i den mån särskilda bestämmelser gäller.

Bestämmelserna i 2–4 och 11–23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Haag den 25 oktober 1980 dagtecknade konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (Haagkonventionen).

Regeringen får, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagens bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden m.m. eller lagens bestämmelser om överflyttning av barn ska tillämpas även i förhållande till en stat som inte har tillträtt Europarådskonventionen eller Haagkonventionen.

<p>Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.</p>	<p>Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).</p>
--	---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2008:445.

17 §<sup>2</sup>

Innan rätten avgör ett ärende om verkställighet av ett avgörande som avses i 5 § eller om överflyttning av barn enligt 11 § skall rätten *inhämta barnets mening, om det inte är omöjligt med hänsyn särskilt till barnets ålder och mognad.*

Innan rätten avgör ett ärende om verkställighet av ett avgörande som avses i 5 § eller om överflyttning av barn enligt 11 § *skall rätten så långt det är möjligt klarlägga barnets inställning.*

- 
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

---

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2006:462.

## 1.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Härigenom föreskrivs att 6 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 6 a §<sup>1</sup>

Är svensk domstol inte behörig att besluta om beredande av vård enligt denna lag, får socialnämnden besluta att den som är under 18 år omedelbart ska omhändertas, om

1. åtgärder av behörig utländsk myndighet inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras, och

2. det är sannolikt att den unge tillfälligt behöver vård som avses i denna lag.

För beslut enligt första stycket gäller 6 § andra stycket och, för det fall socialnämnden har ansökt om vård med stöd av lagen, 6 § tredje stycket.

I 9 a och 9 b §§ finns bestämmelser om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård av den unge.

Denna paragraf ansluter, tillsammans med 7–9 b §§, till rådets förordning (EG) nr 2001/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (Bryssel II-förordningen) och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Denna paragraf ansluter, tillsammans med 7–9 b §§, till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2019:472.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

## 1.8 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 11 a § och 11 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 6 kap.

#### 11 a §<sup>1</sup>

Socialnämnden får godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige endast om

1. det är bäst för barnet att placeras här, särskilt med beaktande av barnets anknytning hit,

2. barnets inställning till placeringen så långt det är möjligt har klarlagts,

3. barnets vårdnadshavare och, om barnet fyllt 15 år, barnet samtycker till åtgärden,

4. förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av nämnden,

5. barnet har beviljats uppehållstillstånd, om ett sådant tillstånd behövs, och

6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2012:321.

**11 kap.****2 §<sup>2</sup>**

Vid en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd får nämnden, för bedömningen av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Utredningen ska bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Utredningen ska inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet.

Utredningen ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid.

Utredningen ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid. *Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).*

Den som berörs av en sådan utredning ska, om inte särskilda skäl talar mot det, genast underrättas om att en utredning har inletts.

---

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

---

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2012:776.

## 1.9 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

*dels* att 36 kap. 1 och 8 §§ ska ha följande lydelse,

*dels* att det ska införas en ny paragraf, 36 kap. 7 a §, samt närmast före 36 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 36 kap.

#### 1 §<sup>1</sup>

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken,
4. ärende om förvaltarskap,
5. ärende enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn, eller
6. ärende enligt lagen (2017:310) om framtidsfullmakter.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,
2. mål eller ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket,

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2017:314.

3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn,

4. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller ärende enligt 8 § lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen,

4. mål eller ärende enligt rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen),

5. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, eller

6. mål eller ärende enligt lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

*Internationellt samarbete i  
frågor om föräldraansvar,  
internationella bortföranden av  
barn och åtgärder till skydd för  
barn*

*7 a §*

*Sekretess gäller hos den myndighet som är centralmyndighet enligt*

*1. rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och*

*verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen),*

*2. Haagkonventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn av den 25 oktober 1980,*

*3. Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn av den 19 oktober 1996, och*

*4. den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen),*

*i ärende enligt förordningen eller någon av konventionerna för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.*

*För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.*

8 §<sup>2</sup>

Den tystnadsplikt som följer av 3 § första och andra styckena samt 6 § första stycket 1 inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 3 § första och andra styckena samt 6 § första stycket 1 och 7 a § inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 7 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till ett ärende om annat än ekonomiskt bistånd till enskild.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2. För uppgifter i mål och ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet, och ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet gäller 36 kap. 1 § i den äldre lydelsen.

---

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2018:1919.

## 1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 5 §

*När det finns behörighet för svensk domstol enligt artikel 11 eller 12, får domstolen i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap besluta om en sådan tillfällig skyddsåtgärd som avses i dessa artiklar.*

*En ansökan enligt artikel 11 eller 12 om en tillfällig åtgärd görs till tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och den sökta åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns. Detta gäller inte om något annat följer av bestämmelserna om omedelbart omhändertagande av barn i 6 a samt 7–9 b §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.*

Vid domstolens handläggning tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge skyddsåtgärden gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen inhämta upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det är lämpligt, höra föräldrarna och barnet.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen inhämta upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det *inte* är olämpligt, höra föräldrarna och barnet.

barnet. *Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.*

- 
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

## 1.11 Förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Härigenom föreskrivs följande.

### Förordningens innehåll

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser som kompletterar dels rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen), dels lagen (2021:000) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

### Centralmyndighet

2 § Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) är centralmyndighet enligt Bryssel II-förordningen i Sverige.

3 § Centralmyndigheten ska bistå vid tillämpningen av Bryssel II-förordningen och ha de uppgifter som föreskrivs för centralmyndigheter i Bryssel II-förordningen.

### Behörig domstol

4 § En ansökan enligt 6 § första stycket lagen (2021:000) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen som avser ett avgörande om ett barns person görs till

1. den tingsrätt som handlägger ett ärende enligt 21 kap. föräldrabalken om verkställighet av det avgörande som ansökan avser, eller

2. om något ärende som avses i 1 inte handläggs, en tingsrätt som anges i 21 kap. 1 § föräldrabalken.

En ansökan enligt 6 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen som avser ett avgörande om ett barns person görs till en tingsrätt som anges i 21 kap. 1 § föräldrabalken.

5 § I andra fall än som avses i 4 § görs en ansökan

1. enligt 6 § första stycket lagen (2021:000) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen till den tingsrätt i följande förteckning inom vars domsområde sökanden har sin hemvist,

2. enligt 6 § andra stycket den lagen till den tingsrätt i följande förteckning inom vars domsområde motparten har sin hemvist.

Om en sökande vid en ansökan som avses i första stycket 1 eller en motpart vid en ansökan som avses i första stycket 2 inte har sin hemvist i Sverige, görs ansökan till Nacka tingsrätt.

Tingsrätt	Domsområde
Nacka tingsrätt	Stockholms län
Uppsala tingsrätt	Uppsala län
Eskilstuna tingsrätt	Södermanlands län
Linköpings tingsrätt	Östergötlands län
Jönköpings tingsrätt	Jönköpings län
Växjö tingsrätt	Kronobergs län
Kalmar tingsrätt	Kalmar län
Gotlands tingsrätt	Gotlands län
Blekinge tingsrätt	Blekinge län
Kristianstads tingsrätt	Bromölla, Båstads, Hässleholms, Klippans, Kristianstads, Osby, Perstorps, Simrishamns, Tomelilla, Åstorps, Ängelholms, Örkelljunga och Östra Göinge kommuner
Malmö tingsrätt	Bjuvs, Burlövs, Eslövs, Helsingborgs, Höganäs, Hörby, Höörs, Kävlinge, Landskrona, Lomma, Lunds, Malmö, Sjöbo, Skurups, Staffanstorps, Svalövs, Svedala, Trelleborgs, Vellinge och Ystads kommuner
Halmstads tingsrätt	Hallands län
Göteborgs tingsrätt	Göteborgs, Härryda, Kungälv, Lysekils, Munkedals, Mölndals, Orusts, Partille, Sotenäs, Stenungsunds, Strömstads, Tanums, Tjörns, Uddevalla och Öckerö kommuner

Vänersborgs tingsrätt	Ale, Alingsås, Bengtsfors, Bollebygds, Borås, Dals-Eds, Färgelanda, Herrljunga, Lerums, Lilla Edets, Marks, Melleruds, Svenljunga, Tranemo, Trollhättans, Ulricehamns, Vårgårda, Vänersborgs och Åmåls kommuner
Skaraborgs tingsrätt	Essunga, Falköpings, Grästorps, Gullspångs, Götene, Habo, Hjo, Karlsborgs, Lidköpings, Mariestads, Mullsjö, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholms, Töreboda och Vara kommuner
Värmlands tingsrätt	Värmlands län
Örebro tingsrätt	Örebro län
Västmanlands tingsrätt	Västmanlands län
Falu tingsrätt	Dalarnas län
Gävle tingsrätt	Gävleborgs län
Ångermanlands tingsrätt	Västernorrlands län
Östersunds tingsrätt	Jämtlands län
Umeå tingsrätt	Västerbottens län
Luleå tingsrätt	Norrbottnens län

### Underrättelseskyldighet för domstol

6 § En domstol som med tillämpning av Bryssel II-förordningen har beslutat att ett avgörande som avser rättegångskostnader eller ett barns egendom inte ska verkställas i Sverige, ska samma dag sända en kopia av beslutet till Kronofogdemyndigheten. Detsamma gäller i fråga om senare beslut av betydelse för verkställigheten.

### Intyg om ett avgörandes äkthet

7 § En domstol eller annan myndighet ska, om någon begär det, på en kopia av ett avgörande enligt Bryssel II-förordningen som har meddelats av myndigheten intyga att avgörandet är äkta.

## Utfärdande, rättelse och återkallelse av intyg enligt Bryssel II-förordningen

8 § Intyg enligt Bryssel II-förordningen utfärdas av den domstol eller annan myndighet som har meddelat avgörandet. Denna domstol eller myndighet beslutar om rättelse och återkallelse enligt Bryssel II-förordningen av sådana intyg.

## Ansökningar och andra meddelanden till centralmyndigheten

9 § En ansökan om biträde i ett enskilt ärende om föräldraansvar och andra meddelanden till den svenska centralmyndigheten ska vara på svenska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

## Översättning

10 § Översättningar enligt Bryssel II-förordningen ska vara på svenska eller engelska.

11 § En auktoriserad translator är behörig att bestyrka översättningar enligt Bryssel II-förordningen.

- 
1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2022.
  2. Genom förordningen upphävs förordningen (2005:97) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.
  3. Föreskrifterna i 4, 5, 8–10 och 13 §§ i den upphävda förordningen gäller fortfarande för handläggningen av sådana mål och ärenden som avser ett avgörande som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet.

## 1.12 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1949:661) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål och ärenden enligt föräldrabalken, m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 a § förordningen (1949:661) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål och ärenden enligt föräldrabalken, m.m.<sup>1</sup> ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 3 a §<sup>2</sup>

En tingsrätt ska lämna under rättelse enligt 3 § första stycket om beslut enligt artikel 21.3 och artikel 28.1 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000, när beslutet innebär att ett utländskt vårdnadsavgörande ska erkännas eller är verkställbart i Sverige. Underrättelsen ska lämnas när beslutet har fått laga kraft.

En tingsrätt ska lämna under rättelse enligt 3 § första stycket om beslut om ett utländskt vårdnadsavgörande i ett förfarande enligt artikel 30.3, artikel 40 eller artikel 59 i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen). Underrättelsen ska lämnas när beslutet har fått laga kraft.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för beslut som avser ett utländskt avgörande som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet.

<sup>1</sup> Förordningen omtryckt 1976:811.

Senaste lydelsen av förordningens rubrik 1985:370.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2020:293.

### 1.13 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1983:490) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål om äktenskapsskillnader m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 a § förordningen (1983:490) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål om äktenskapsskillnader m.m.<sup>1</sup> ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

#### 3 a §<sup>2</sup>

När en domstol har avgjort ett mål genom vilket ett äktenskap har upplösts eller en vigsel förklarats ogiltig och avgörandet har fått laga kraft, ska domstolen genast sända en underrättelse till Skatteverket om avgörandet och om när det fick laga kraft.

*En motsvarande underrättelse ska sändas i fråga om ett beslut som har fått laga kraft och som innebär att ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap ska erkännas i Sverige när beslutet har meddelats enligt 1. 3 kap. 8 § första stycket lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, eller*

*2. artikel 21.3 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.*

*Domstolen ska sända motsvarande underrättelse i fråga om ett beslut som innebär att ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap ska erkännas i Sverige när beslutet har meddelats enligt 3 kap. 8 § första stycket lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap. En sådan underrättelse ska också sändas i fråga om ett beslut om ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap som har meddelats enligt artikel 30.3 eller 40 i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av*

<sup>1</sup> Senaste lydelse av förordningens rubrik 1991:786.

<sup>2</sup> Senaste lydelse 2015:843.

*barn (Bryssel II-förordningen).  
Underrättelsen ska sändas när be-  
slutet har fått laga kraft.*

- 
1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2022.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för beslut som avser ett utländskt avgörande som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet.

## 1.14 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret

Härigenom föreskrivs att 2 § förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 2 §<sup>1</sup>

Tingsrätterna ska till äktenskapsregistret sända in uppgifter om

1. domar varigenom en vigsel har förklarats ogiltig eller domstolen har dömt till äktenskapsskillnad,

2. domar eller beslut varigenom domstolen har avgjort ett mål om äktenskapsskillnad utan att ha dömt till äktenskapsskillnad,

3. beslut som innebär att ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap ska erkännas i Sverige när beslutet har meddelats enligt

3. beslut som innebär att ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap ska erkännas i Sverige när beslutet har meddelats enligt 3 kap. 8 § första stycket lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, eller

a) 3 kap. 8 § första stycket lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, eller

b) artikel 21.3 i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2015:906.

om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

*4. beslut i en fråga som avser ett utländskt avgörande om upplösning av ett äktenskap enligt artikel 30.3 eller artikel 40 i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).*

- 
1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2022.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för beslut som avser ett utländskt avgörande som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet.

## 1.15 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna

Det föreskrivs att bilagan till förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna ska ha följande lydelse.

- 
1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2022.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för ärenden som har inletts före ikraftträdandet.

*Bilaga<sup>1</sup>*

*Nuvarande lydelse*

---

### Avgiftslista

#### Ansökningsavgifter

En ansökningsavgift tas ut med nedan angivet belopp när någon inleder något av följande.

*Kategori A* ..... 900  
kr

Allmänna domstolsärenden:  
– adoption, vårdnad eller umgängesrätt,

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2018:1810.

– tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap enligt 8 § lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen eller 5 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention,

– namn enligt lagen (2016:1013) om personnamn,

-----  
--

*Föreslagen lydelse*

-----  
--

**Avgiftslista**

**Ansökningsavgifter**

En ansökningsavgift tas ut med nedan angivet belopp när någon inleder något av följande.

*Kategori A* ..... 900  
kr

Allmänna domstolsärenden:

– adoption, vårdnad eller umgänesrätt,

– tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) eller 5 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention,

– namn enligt lagen (2016:1013) om personnamn,

-----  
--  
\_\_\_\_\_

## 1.16 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1989:177) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn

Härigenom föreskrivs att 7 § förordningen (1989:177) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

7 §<sup>1</sup>

Ett uppdrag enligt 16 § lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn får lämnas utan att den som har hand om barnet har fått del av ansökan.

Den som har fått uppdraget bör handla skyndsamt. Han eller hon bör *försöka* klarlägga barnets inställning, *om det är möjligt och lämpligt*.

Ett uppdrag enligt 16 § lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn får lämnas utan att den som har hand om barnet har fått del av ansökan.

Den som har fått uppdraget bör handla skyndsamt. Han eller hon bör *så långt det är möjligt* klarlägga barnets inställning.

---

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2022.

---

<sup>1</sup> Senaste lydelse 2006:468.

## 1.17 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2006:467) om verkställighet av vårdnadsavgöranden

Härigenom föreskrivs att 2 och 6 §§ förordningen (2006:467) om verkställighet av vårdnadsavgöranden ska följande lydelse.

*Nuvarande lydelse*

*Föreslagen lydelse*

### 2 §

Till en ansökan om verkställighet *skall* fogas det avgörande som begärs verkställt, i original eller bestyrkt kopia, tillsammans med lagakraftbevis. Ett sådant bevis behövs dock inte, om verkställighet får ske oberoende av om avgörandet har *vunnit* laga kraft.

Om ansökan avser verkställighet av ett avtal, *skall* till ansökan fogas avtalet i original eller bestyrkt kopia tillsammans med socialnämndens beslut att godkänna avtalet.

Om ansökan avser överflyttning av barn enligt 21 kap. 7 eller 8 § föräldrabalken, bör det bifogas en handling som visar att sökanden har vårdnaden eller del i vårdnaden om barnet.

Ansökan kan avse verkställighet på grund av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (Bryssel II-förordningen). I ett sådant fall

Till en ansökan om verkställighet *ska* fogas det avgörande som begärs verkställt, i original eller bestyrkt kopia, tillsammans med lagakraftbevis. Ett sådant bevis behövs dock inte, om verkställighet får ske oberoende av om avgörandet har *fått* laga kraft.

Om ansökan avser verkställighet av ett avtal, *ska* till ansökan fogas avtalet i original eller bestyrkt kopia tillsammans med socialnämndens beslut att godkänna avtalet.

Ansökan kan avse verkställighet på grund av rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen). Särskilda bestämmelser om vilka handlingar som ska ges in för

*skall avgörandet och en verkställbarhetsförklaring fogas till ansökan, båda i original eller bestyrkt kopia. En verkställbarhetsförklaring behöver dock inte bifogas, om verkställighet får ske utan verkställbarhetsprövning och avgörandet är försett med intyg i enlighet med Bryssel II-förordningen.*

## 6 §

Om något frivilligt överlämnande inte kommer till stånd, *skall* det i den redogörelse som avses i 21 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken anges vad den som har hand om barnet har anfört som skäl för sin vägran att överlämna barnet. I redogörelsen bör också anges om det kan antas att det finns något sådant förhållande som enligt 21 kap. 5 eller 6 § eller 7 § andra stycket föräldrabalken kan hindra ett överlämnande.

Om något frivilligt överlämnande inte kommer till stånd, *ska* det i den redogörelse som avses i 21 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken anges vad den som har hand om barnet har anfört som skäl för sin vägran att överlämna barnet. I redogörelsen bör *det* också anges om det kan antas att det finns något sådant förhållande som enligt 21 kap. 5 eller 6 § eller 7 § andra stycket föräldrabalken *eller artikel 56 i Bryssel II-förordningen* kan hindra ett överlämnande.

---

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2022.

## 2 Ärendet

Rådet utfärdade den 25 juni 2019 förordningen (EU) 2019/1111 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (2019 års Bryssel II-förordning). Förordningen, som börjar tillämpas fullt ut den 1 augusti 2022, finns i svensk lydelse som *bilaga 1*. Förordningen är en omarbetning av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (2003 års Bryssel II-förordning).

I promemorian lämnas de författningsförslag som är lämpliga med anledning av 2019 års Bryssel II-förordning.



## 3 En ny Bryssel II-förordning

### 3.1 Föregångarna till 2019 års Bryssel II-förordning

En av grundtankarna med EU-samarbetet är att det ska vara enkelt att handla, resa och flytta inom unionen. På civilrättsområdet arbetar EU med att utveckla det rättsliga samarbetet och att bygga broar mellan de nationella rättssystemen. Målet är att öka rättssäkerheten och förbättra tillgången till rättslig prövning. Det ska vara enkelt att förutse vilken domstol som är behörig att besluta i en fråga. Det ska också finnas effektiva förfaranden för att erkänna och verkställa beslut inom EU. Dessutom är det angeläget att samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter fungerar väl.

Den långsiktiga trenden inom EU är att allt fler flyttar till ett annat EU-land. Det innebär att familjeband skapas mellan personer från olika länder. Vid en separation kan familjens anknytningar till flera länder ge upphov till olika praktiska och juridiska frågeställningar. Det kan gälla var makar ansöker om äktenskapsskillnad, var en vårdnadsvist prövas eller hur ett avgörande som meddelats i ett land erkänns eller verkställs i ett annat land.

Bryssel II-konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål var det första EU-instrumentet på familjerättens område. Konventionen antogs av rådet 1998, men hann aldrig träda i kraft. Genom 1999 års Amsterdamfördrag skapades en rättslig grund för att även på civilrättens område anta förordningar och direktiv. Stora delar av det förhandlingsarbete som föregått konventionen togs då till vara i den första Bryssel II-förordningen, som började tillämpas den 1 mars 2001 – rådets förordning (EG) nr 1347/2000 av den 29 maj 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn (2000 års Bryssel II-förordning). Förordningen ersattes av

2003 års Bryssel II-förordning. Förordningen, som började tillämpas den 1 mars 2005, är tillämplig i alla EU:s medlemsstater utom Danmark. En redogörelse för förordningens tillämplighet i förhållande till Förenade kungariket finns i författningskommentaren (se ingressen till förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen).

## 3.2 2019 års Bryssel II-förordning

I enlighet med en översynsklausul i 2003 års Bryssel II-förordning, och som ett led i Europeiska kommissionens program för att förbättra EU-lagstiftningen (det s.k. Refit-programmet) utvärderade kommissionen hur förordningen fungerar i praktiken och övervägde nödvändiga ändringar. Resultatet presenterades i en rapport som antogs i april 2014 (COM [2014] 255 final). I juni 2016 presenterade kommissionen ett förslag till omarbetning av förordningen. Förslaget var i linje med kommissionens politiska riktlinjer från 2014 som betonade att det rättsliga samarbetet mellan EU:s medlemsstater stegvis måste förbättras så att det håller jämna steg med en utveckling där allt fler medborgare gifter sig och bildar familj över nationsgränserna. Efter förhandlingar i rådet under tre års tid antogs 2019 års Bryssel II-förordning. En nyhet är att det i förordningens titel lyfts in att den också innehåller regler om internationella barnbortföranden. Förordningen börjar tillämpas den 1 augusti 2022. Den kommer – liksom sin föregångare – att tillämpas i alla EU:s medlemsstater utom Danmark (se ingressen till författningskommentaren till förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen). I det följande redogörs för de viktigaste förändringar som omarbetningen innebär.

### Innehåll

2019 års Bryssel II-förordning är indelad i nio kapitel. Kapitel I innehåller bestämmelser om tillämpningsområdet och definitioner av vissa viktiga begrepp. Kapitel II behandlar frågor om behörighet, men innehåller också helt nya artiklar om prejudiciella frågor och barnets rätt att uttrycka sina åsikter. En annan nyhet är att de kompletterande reglerna till den i Haag den 25 oktober 1980 dagtecknade

konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (1980 års Haagkonvention) har samlats i ett eget kapitel (kapitel III). I kapitel IV finns det bestämmelser om erkännande och verkställighet. I kapitel V föreskrivs vad som gäller för samarbete mellan centralmyndigheter i frågor om föräldraansvar. I kapitel VI finns allmänna bestämmelser om bl.a. samarbete och kontakt mellan domstolar. Kapitel VII innehåller regler om att kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter. I kapitel VIII regleras förhållandet till andra instrument, bl.a. konventionen den 6 februari 1931 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap (den nordiska äktenskapskonventionen). I kapitel IX finns slutbestämmelser, däribland övergångsbestämmelser. Av slutbestämmelserna framgår att medlemsstaterna har en skyldighet att meddela vissa uppgifter till Europeiska kommissionen. Det gäller bl.a. vilka domstolar som är behöriga, kontaktuppgifter till centralmyndigheten och vilka språk som godtas i meddelanden till centralmyndigheten och i översättningar. Kommissionen kommer att offentliggöra denna information på kommissionens e-juridikportal, som innehåller rättslig information och syftar till att underlätta arbetet med rättsliga ärenden inom EU.

Till den nya förordningen hör också tio bilagor. Bilagorna II–X avser olika intyg som ska utfärdas, medan bilaga X innehåller en jämförelsetabell som hjälper läsaren att hitta motsvarigheten till en bestämmelse i den äldre förordningen i den nya. Hänvisningar till den äldre förordningen ska anses som hänvisningar till den nya förordningen i enlighet med tabellen. Syftet med intygen är att underlätta myndigheternas handläggning och hålla nere kostnaderna för översättning.

## Tillämpningsområde

2019 års Bryssel II-förordning är – liksom 2003 års Bryssel II-förordning – tillämplig på civilrättsliga frågor om äktenskapsskillnad och föräldraansvar. Vad som är civilrättsliga frågor har fått en mera utvecklad förklaring i den nya förordningen. Det anges uttryckligen att det bör ses som ett självständigt begrepp som ska tolkas i enlighet

med fast rättspraxis från EU-domstolen. Begreppet tolkas mot bakgrund av såväl förordningens syfte och systematik som allmänna principer i de nationella rättsordningarna. Det kan även omfatta åtgärder som enligt en medlemsstats rättssystem anses vara offentlig rätt. Detta ligger i linje med EU-domstolens tidigare uttalande i ett mål som rörde finsk verkställighet av ett svenskt beslut om omedelbart omhändertagande av barn för vård med åtföljande placering enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Domstolen uttalade att verkställigheten av ett sådant beslut omfattas av begreppet civilrättsliga frågor i den mening som avses i förordningen (mål C-435/06, C., ECLI:EU:C:2007:714). Avgörande för om en åtgärd som yrkas faller inom tillämpningsområdet är om åtgärden syftar till att säkerställa en rätt som faller inom förordningens tillämpningsområde (jfr mål C-4/14, *Bohez mot Wiertz*, ECLI:EU:C:2015:563). Det förtydligas vidare i den nya förordningen att överenskommelser som godkänts av en behörig myndighet efter en prövning i sak i förordningens mening ska anses vara avgöranden och inte överenskommelser.

Förordningen innehåller regler för domstolarnas handläggning av behörighetsfrågor. Den gäller också erkännande och verkställighet av avgöranden som meddelats av domstol. Liksom vad som gäller enligt 2003 års förordning är domstolsbegreppet i den nya förordningen vidsträckt. Det omfattar varje myndighet i en medlemsstat som är behörig i frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde (se artikel 2.2.1 i 2019 års Bryssel II-förordning, i fråga om officiella handlingar och överenskommelser, se avsnitt 7.6).

### Parallella rättegångar

2003 och 2019 års Bryssel II-förordningar vilar på samma princip om hur domstolar ska agera om talan om äktenskapsskillnad eller föräldraansvar väcks vid domstolar i flera medlemsstater när det gäller samma sak och samma parter (s.k. litispensens). Principen innebär att företräde att pröva frågan om vilken domstol som är behörig att ta upp saken till prövning ges till den domstol där talan först väckts. 2019 års Bryssel II-förordning innehåller – efter förebild från 2012 års Bryssel I-förordning – en ny regel som är ett undantag från denna princip. Av regeln framgår att när parterna

exklusivt har avtalat om eller under förfarandets gång uttryckligen godtagit en domstols behörighet, ska den domstolen ges företräde att pröva behörighetsfrågan, oavsett var talan först väckts. Om en talan har väckts vid en annan domstol, måste den domstolen vilande-förklara målet till dess att den domstol där talan väckts på grundval av avtalet eller godtagandet förklarar att den inte är behörig i enlighet med avtalet eller godtagandet. Om den sistnämnda domstolen däremot finner att den är behörig att pröva tvisten, ska andra domstolar förklara sig obehöriga. Reglerna syftar till att göra exklusiva s.k. prorogationsavtal mer ändamålsenliga. Det förtydligas vidare i 2019 års Bryssel II-förordning att bestämmelserna om litispensens inte gäller i fall då en domstol grundat sin behörighet enbart på artikel 15 om tillfälliga åtgärder till skydd för barnet eller dess egendom.

### **Barnets rätt att uttrycka sina åsikter**

2003 års Bryssel II-förordning reglerar ett barns möjlighet att komma till tals i ett återlämnandeförfarande. Erkännande av ett avgörande om föräldrans ansvar kan i vissa fall vägras om avgörandet meddelats utan att barnet har fått möjlighet att komma till tals. I den nya förordningen införs en allmän skyldighet att ge ett barn rätt att uttrycka sina åsikter dels när domstolen har tagit behörighet enligt förordningens behörighetsbestämmelser om föräldrans ansvar, dels i förfaranden om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention. Bestämmelsen är generellt hållen och innehåller vissa undantag. Den ska tillämpas i enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU:s rättighetsstadga) och mot bakgrund av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Det föreskrivs – i enlighet med EU-domstolens praxis på området – att de barn som är i stånd att bilda egna åsikter ska ges en verklig och faktisk möjlighet att också uttrycka dessa. Om domstolen i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden ger ett barn möjlighet att uttrycka sina åsikter enligt artikeln, ska den tillmäta barnets åsikter betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Formerna för hur barnet ska få uttrycka sin åsikt regleras även fortsatt i nationell lag. Förordningen föreskriver alltså inte om barnet ska höras i en domstol eller få samtala med en specialutbildad expert.

### **Avskaffande av kravet på verkställbarhetsförklaring**

Enligt 2003 års Bryssel II-förordning krävs inte någon verkställbarhetsförklaring i fråga om s.k. privilegierade avgöranden. Till privilegierade avgöranden räknas dels avgöranden om umgänge, dels vårdnadsavgöranden som innebär att barnet ska återlämnas och som meddelas i de särskilda situationer då en part har fått avslag på en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention. Genom den nya förordningen avskaffas kravet på verkställbarhetsförklaring för alla avgöranden om föräldrans ansvar. Samtidigt införs en möjlighet att ansöka om att verkställighet ska vägras om avgörandet meddelats i strid mot vissa grundläggande rättssäkerhetsprinciper som anges i förordningen (s.k. vägransgrunder). Liksom vid en prövning av erkännande eller verkställbarhet enligt 2003 års Bryssel II-förordning överläts det åt den nationella rätten att fastställa huruvida dessa vägransgrunder kan tillämpas självmant av domstolen eller måste åberopas av en part.

Även i den nya förordningen kommer privilegierade avgöranden att ingå i ett särskilt snabbt förfarande. Det innebär t.ex. att den enda möjligheten att invända mot ett erkännande av ett privilegierat avgörande är om det strider mot ett senare avgörande om föräldrans ansvar om samma barn.

### **Harmonisering av vissa verkställighetsregler**

Enligt 2003 års Bryssel II-förordning regleras förfarandet för verkställighet av lagen i det land där verkställigheten söks. 2003 års förordning reglerar dock vissa frågor särskilt, bl.a. vilka handlingar som ska ges in vid en ansökan om verkställighet.

I den nya förordningen är det fortfarande en huvudprincip att förfarandet regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten. I syfte att säkerställa att verkställighet får vägras eller skjutas upp i medlemsstaterna på i stort sett samma villkor införs emellertid

gemensamma regler om grunder för uppskjutande eller vägran av verkställighet i den verkställande medlemsstaten.

### **Placering av ett barn i en annan medlemsstat**

I den nya förordningen förtydligas och utvecklas reglerna om gränsöverskridande placeringar av barn, bl.a. i syfte att effektivisera förfarandet och förbättra beslutsunderlaget för den placerande myndigheten.

Det tar lång tid att placera ett barn i en annan medlemsstat enligt 2003 års Bryssel II-förordning, eftersom det först utreds huruvida ett ingripande krävs av nationell myndighet i den berörda medlemsstaten och, om så är fallet, sedan hämtas in ett godkännande från den mottagande medlemsstaten. Genom de ändringar som görs i 2019 års Bryssel II-förordning skalas det första ledet bort genom att ett godkännande av mottagande medlemsstat alltid krävs. Det införs också en särskild tidsfrist inom vilken den mottagande medlemsstatens ska godkänna placeringen.

2019 års Bryssel II-förordning innehåller vidare nya bestämmelser som ska underlätta informationsutbytet mellan myndigheterna i de olika medlemsstaterna, t.ex. när det gäller uppgifter om anhöriga som kan ta hand om barnet och som bor i en annan medlemsstat.

### **Officiella handlingar och särskilda överenskommelser**

I många medlemsstater ges handlingar som formaliserats av en myndighet eller en offentlig funktionär en ställning som exekutionstitel. Det kan handla om att en äktenskapsskillnad registreras av en notarie. Dessa handlingar benämns officiella handlingar (fr. *actes authentiques*). Den nya förordningen innehåller utbyggda regler för dessa handlingar och för särskilda överenskommelser som har registrerats. Bland annat införs särskilda intyg som ska underlätta handläggningen.

## Internationella bortföranden av barn

Enligt 2003 års Bryssel II-förordning är det möjligt för en part som fått avslag på en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention att från den behöriga domstolen i barnets hemviststat få ett avgörande i vårdnadsfrågan som är direkt verkställbart (eng. overriding mechanism). I den nya förordningen begränsas denna möjlighet till att gälla endast vid tillämpning av vissa av vägransgrunderna för ett återförande av barnet enligt Haagkonventionen. Vidare införs det i den nya förordningen tydligare tidsfrister för handläggningen av bortförandeärenden. Det finns i den nya förordningen också tydligare och fler möjligheter för domstolen i landet dit barnet förts att besluta om skyddsåtgärder för barnet, bl.a. i syfte att upprätthålla kontakten mellan barnet och den kvarlämnade föräldern.

### 3.3 Svenska nationella regler

Kompletterande bestämmelser till 2003 års Bryssel II-förordning finns i lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen (2008 års kompletteringslag) och förordningen (2005:97) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen (2005 års kompletteringsförordning). Det finns dessutom en rad andra författningar som innehåller bestämmelser som har koppling till förordningen. Föräldrabalken innehåller t.ex. flera bestämmelser som har betydelse i internationella familjemål. Det gäller bl.a. regler om vilken domstol som är internt behörig i Sverige sedan svensk domstol pekats ut som internationellt behörig enligt förordningen. Föräldrabalken innehåller också regler om klarläggande av barnets inställning och om verkställighet av domar om vårdnad, boende, umgänge och överlämnande.

Vidare finns det regler om överflyttning av barn i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn (överflyttningslagen). Lagen införlivar dels 1980 års Haagkonvention, dels den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen).

Frågor om tvångsomhändertaganden av barn regleras i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. I lagen finns det bl.a. regler

om omedelbart omhändertagande av barn i vissa internationella situationer. Ytterligare exempel på bestämmelser med koppling till Bryssel II-förordningen är föreskrifterna om placering av ett barn över nationsgränserna i 6 kap. 11 a och b §§ socialtjänstlagen (2001:453).

Svenska allmänna bestämmelser finns i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap (1904 års lag). Lagen tillämpas bara i den utsträckning som det inte finns några konventionsbundna bestämmelser i annan lag, vilket med tiden inneburit en påtaglig begränsning av lagens tillämplighet på nu aktuella områden. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om i vilka fall en svensk domstol får ta upp ett äktenskapsmål. Lagen innehåller också regler om erkännande och verkställighet av beslut om äktenskapsskillnad och behandlar frågor om förmynderskap för underåriga.

I förhållande till de stater som har anslutit sig till 1970 års Haagkonvention om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader finns bestämmelser som har företräde framför 1904 års lag i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader.

På området finns det också särskilda nordiska regler som har sin grund i den nordiska äktenskapskonventionen. I förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap regleras domstols behörighet att pröva yrkanden om äktenskapsskillnad och frågor som har samband med ett sådant yrkande, t.ex. vårdnad. Där regleras också vilket lands lag som ska tillämpas och när avgöranden från andra nordiska länder ska erkännas. Bryssel II-förordningen är inte i alla delar tillämplig i de inbördes förhållandena mellan Sverige och Finland, eftersom båda länderna har avgett en förklaring som innebär att bestämmelserna i 1931 års nordiska äktenskapskonvention – och därmed också 1931 års förordning – i vissa avseenden har företräde.

I lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område och lagen (1932:540) om erkännande och verkställighet av dom som meddelats i Island finns bestämmelser som rör bl.a. avgöranden om vårdnad och umgänge inom Norden. Det finns också regler i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling som är av betydelse för vissa frågor som rör

föräldraansvar. 1970 och 1977 års lagar innehåller föreskrifter som erinrar om att särskilda bestämmelser finns i 2003 års Bryssel II-förordning. Det innebär bl.a. att förordningens verkställighetsregler har företräde framför lagen när det gäller avgöranden som har meddelats i Finland (jfr prop. 2000/01:98 s. 122).

Vidare finns den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (1996 års Haagkonvention). Konventionen syftar till att stärka skyddet för barn i internationella situationer. Genom en tillämpning av konventionen undviks konflikter mellan olika rättssystem vad det gäller behörighet, tillämplig lag eller erkännande och verkställighet av domar och andra avgöranden. Syftet med konventionen är också att utveckla det internationella samarbetet mellan myndigheter när det gäller skydd av barn. Konventionen är införlivad i svensk rätt genom lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention, som också innehåller kompletterande bestämmelser om bl.a. beslut om tillfälliga skyddsåtgärder och handläggningen av ärenden om verkställbarhetsförklaring av utländska avgöranden.

När det gäller förhållandet mellan konventionen och 2019 års Bryssel II-förordning tillämpas konventionen på områden som inte omfattas av förordningen. Så är fallet i fråga om lagvalsregler, som saknas i Bryssel II-förordningen. Förordningen gäller framför konventionen när barnet har sin hemvist inom en medlemsstats territorium, utom Danmark. Så är även fallet när det är fråga om att ett avgörande från en medlemsstat ska erkännas eller verkställas i en annan medlemsstat, även om barnet har sin hemvist i en icke-medlemsstat som är part i 1996 års Haagkonvention.

Sverige har också ingått ett antal bilaterala överenskommelser med andra stater om erkännande och verkställighet av domar. En sådan är konventionen den 15 januari 1936 mellan Sverige och Schweiz om erkännande och verkställighet av domar och skiljedomar. Konventionen är införlivad i svensk rätt genom lagen (1936:79) om erkännande och verkställighet av dom som meddelats i Schweiz, som kan ha betydelse beträffande vissa familjerättsliga avgöranden.

## 4 Nya kompletterande författningar

**Förslag:** Kompletterande bestämmelser till 2019 års Bryssel II-förordning ska tas in i en ny lag och en ny förordning. De ska benämnas lagen med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen och förordningen med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

I ett flertal upplysningsbestämmelser ska hänvisningar till 2003 års Bryssel II-förordning ersättas med hänvisningar till 2019 års Bryssel II-förordning.

### Skälen för förslaget

#### *En ny kompletteringslag och en ny kompletteringsförordning*

I egenskap av EU-förordning är 2019 års Bryssel II-förordning direkt tillämplig i svensk rätt. En EU-förordning varken ska eller får inkorporeras eller transformeras till nationell rätt. Den nya Bryssel II-förordningen kräver emellertid kompletterande svenska nationella bestämmelser som ser till att förordningen kan tillämpas i den nationella rättsordningen.

Kompletterande bestämmelser till 2003 års Bryssel II-förordning finns i dag i 2008 års kompletteringslag och 2005 års kompletteringsförordning. Att föra in de nya bestämmelserna i dessa författningar skulle leda till omfattande ändringar av författningarna. 2008 års kompletteringslag och 2005 års kompletteringsförordning bör därför ersättas av en ny lag och en ny förordning. Frågan är då hur författningarna ska benämnas. En möjlighet skulle kunna vara att namnge lagen och förordningen så att det framgår att de innehåller regler som kompletterar 2019 års Bryssel II-förordning. Eftersom

det inte kommer att finnas några författningar i kraft som kompletterar 2003 års Bryssel II-förordning – sådana regler som rör 2003 års förordning kommer ju att tillämpas genom övergångsbestämmelserna till de nya författningarna – bedöms det dock leda till minst risk för missförstånd om den nya lagen och den nya förordningen ges samma namn som sina föregångare (se vidare avsnitt 13 om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser). Motsvarande benämning valdes när 2008 års kompletteringslag ersatte lagen (2001:394) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen när 2003 års Bryssel II-förordning trädde i stället för 2000 års Bryssel II-förordning.

Utöver att det i promemorian föreslås kompletterande författningar, måste andra relevanta författningar gås igenom för att säkerställa både att 2019 års Bryssel II-förordning får ett effektivt genomslag och att svenska nationella rättsregler inte strider mot förordningen. Om så är fallet, kan det krävas att bestämmelserna upphävs eller ändras. Det kan i sammanhanget konstateras att medlemsstaterna är skyldiga att tillämpa EU-rätten lojalt. I den mån en svensk nationell bestämmelse skulle stå i konflikt med Bryssel II-förordningen får den inte tillämpas på ett sådant sätt att förordningen inte ges genomslag och att förordningens syfte äventyras (jfr mål C-195/08 PPU, *Rinau*, ECLI:EU:C:2008:406).

### *Följändringar i upplysningsbestämmelser*

Ett flertal lagar innehåller upplysningar om att särskilda bestämmelser finns i 2003 års Bryssel II-förordning. Bestämmelserna syftar till att uppmärksamma rättstillämparen på att förordningen kan ha företräde framför lagen i fråga. Att så är fallet följer av EU-rättens företräde framför nationell rätt och har inte ansetts behöva regleras särskilt (se prop. 2000/01:98 s. 49). Denna lagstiftningsteknik har kritiserats för att ge ringa vägledning till rättstillämparna om innebörden av de olika regelsystemen och hur de förhåller sig till varandra. De svenska internationellt familjerättsliga reglerna återfinns numera i unionsrätten, konventioner som införlivats i nationell rätt och svensk autonom rätt. Det kan därför för en rättstillämpare vara en grannlaga uppgift att reda ut hur de olika regelverken förhåller sig till varandra. Samtidigt skulle en reglering som i detalj mejslar ut

relationen mellan de olika regelverken riskera att bli tungrodd, utan att för den skull kunna vara heltäckande. Det skulle också krävas kontinuerliga lagändringar för att se till att lagarna följer den rättsbildning som sker genom de avgöranden som meddelas av EU-domstolen. Mot den bakgrunden bör de nuvarande hänvisningarna behållas, dock att hänvisningar till 2003 års Bryssel II-förordning bör ersättas med hänvisningar till 2019 års Bryssel II-förordning. Det gäller 1904 års lag, lagen om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, lagen om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader, lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område, lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga samt socialtjänstlagen.

I avsnitt 8 behandlas en följdändring i upplysningsbestämmelse i överflyttningsslagen särskilt.

### *En dynamisk hänvisningsteknik*

I de föreslagna lagarna kommer det att hänvisas till 2019 års Bryssel II-förordning. Hänvisningarna görs i flertalet fall i upplysningsbestämmelser, där hänvisningen till förordningen inte ger den svenska lagtexten något materiellt innehåll. Hänvisningarna bör då vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. I kompletteringslagen avser flera hänvisningar förfaranderegler. Det är ändamålsenligt att även dessa hänvisningar är av dynamisk karaktär (jfr prop. 2016/17:123 s. 14). Även de föreslagna sekretessbestämmelserna som avser ärenden enligt 2019 års Bryssel II-förordning bör vara dynamiska (jfr prop. 2016/17:208 s. 77). Hänvisningarna kommer alltså att omfatta eventuella ändringar i förordningen. Det kan dock inte uteslutas att bestämmelserna ändå kan behöva ändras i samband med framtida ändringar i Bryssel II-förordningen, om förordningens innehåll då ändras i sak.



## 5 Interna behörighetsregler och beslut om tillfälliga åtgärder

**Förslag:** En ansökan enligt artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning eller artikel 11 eller 12 i 1996 års Haagkonvention om en tillfällig åtgärd görs till tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och den sökta åtgärden avser ett barns egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns. Detta gäller inte om något annat följer av bestämmelserna om omedelbart omhändertagande av barn i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Handläggningsregler för ärenden om en tillfällig åtgärd enligt 2019 års Bryssel II-förordning ska föras över från 2008 års kompletteringslag till den nya kompletteringslagen. Skyldigheten att höra föräldrarna och barnet inför s.k. snabbupplysningar ska skärpas i den nya kompletteringslagen och lagen om 1996 års Haagkonvention. Det innebär att innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. Det införs också en möjlighet för socialnämnden att höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Bestämmelsen i 2008 års kompletteringslag om reservforum för ärenden som ska handläggas av en socialnämnd ska föras över i sak oförändrad till den nya kompletteringslagen.

## Skälen för förslaget

### *Allmänna utgångspunkter för de svenska interna behörighetsreglerna*

En av grundstenarna i Bryssel II-förordningen är behörighetsreglerna. Reglerna säkerställer att parter i EU har rätt till rättslig prövning av de frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Genom att reglerna är enhetliga blir det mer förutsebart och tydligare för parterna och myndigheterna i vilken medlemsstat en fråga kan prövas. Det brukar beskrivas som att förordningen anger myndigheternas internationella behörighet. För domstolarnas del benämns denna behörighet ofta domsrätt. Om det med stöd av Bryssel II-förordningen finns internationell behörighet för svensk domstol eller annan myndighet, blir det en fråga om att bestämma vilken domstol eller annan myndighet som är behörig. Detta sker enligt de svenska interna behörighetsreglerna (ofta benämnda forumreglerna).

2019 års Bryssel II-förordning har ett något vidare tillämpningsområde än sin föregångare. Dessutom har det skett vissa förändringar av själva behörighetsbestämmelserna. Det måste därför övervägas om de svenska interna behörighetsreglerna fortfarande fungerar i de fall där svensk domstol eller annan myndighet är internationellt behörig enligt förordningen. Frågan blir med andra ord om det finns något behov av att införa nya svenska regler eller ändra de befintliga reglerna för att möjliggöra en korrekt tillämpning av förordningen. Det som särskilt måste uppmärksammas är om det finns situationer där det finns svensk internationell behörighet enligt förordningen, men där det är oklart vilken svensk domstol eller annan myndighet som är behörig att pröva frågan. Det måste också analyseras om det finns situationer där svenska regler står i strid med förordningen. I detta syfte går förordningens behörighetsbestämmelser och de anslutande svenska interna behörighetsreglerna igenom.

### *Äktenskapsmål*

Äktenskapsmål tas enligt 14 kap. 3 § äktenskapsbalken upp av tingsrätten i den ort där en av makarna har sin hemvist. Om ingen av dem har sin hemvist i Sverige, tas målet upp av Stockholms tingsrätt.

Eftersom reglerna om behörighet i frågor om äktenskapsskillnad i sak är oförändrade i artiklarna 3–6 i den nya förordningen, saknas det i stort anledning att göra några nya överväganden om de interna behörighetsreglerna för sådana mål.

En bestämmelse som dock bör övervägas särskilt finns i 6 kap. 17 § första stycket andra meningen föräldrabalken. Där föreskrivs att domstolen kan ta upp frågor om vårdnad, boende och umgänge i samband med ett äktenskapsmål (s.k. accessorisk behörighet). 2019 års Bryssel II-förordning innehåller ingen bestämmelse med denna innebörd – låt vara att bestämmelserna i artikel 4 om genkärsmål, artikel 10 om avtal om val av domstol och artikel 14 om restbehörighet kan ge domsrätt till svenska domstolar i vissa fall. Föräldrabalkens bestämmelse, som alltså ger en vidsträckt accessorisk behörighet, kan bara tillämpas i den mån 2019 års Bryssel II-förordning innebär att svensk domstol har domsrätt. En möjlighet skulle vara att införa en upplysning om detta i den aktuella paragrafen. Det kan dock konstateras att 6 kap. föräldrabalken – med undantag för reservforumregeln i 6 kap. 17 § första stycket tredje meningen – inte innehåller några bestämmelser om internationella rättsförhållanden. Det kan också noteras att de allmänna behörighetsreglerna i 10 kap. rättegångsbalken inte innehåller några motsvarande hänvisningar till Bryssel I-förordningen. Risken för att den enskilda rättstillämparen misstar sig om förhållandet mellan Bryssel II-förordningen och de nationella behörighetsbestämmelserna torde vidare vara begränsad. Mot den bakgrunden bör en hänvisning till Bryssel II-förordningen kunna utelämnas.

### *Mål och ärenden om vårdnad, boende och umgänge enligt föräldrabalken*

Enligt 6 kap. 17 § första stycket första meningen föräldrabalken tas frågor om vårdnad, boende och umgänge utan anknytning till ett äktenskapsmål upp av tingsrätten i den ort där barnet har sin hemvist. Av tredje meningen framgår att om det inte finns någon behörig domstol, tas frågorna upp av Stockholms tingsrätt. Föräldrabalken innehåller inte någon definition av begreppet hemvist. I praktiken tillämpas rättegångsbalkens definition, dvs. utgångspunkten är den plats där den enskilde var folkbokförd den 1 november föregående år (se 10 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken och prop.

2005/06:117 s. 26). Det svenska hemvistbegreppet har betecknats som närmast synonymt med motsvarande unionsrättsliga begrepp (eng. habitual residence) i Bryssel II-förordningen vilket ska tolkas självständigt (jfr Pålsson, Hellner, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, punkt 42, 2020-02-25). Vid en tillämpning av Bryssel II-förordningens hemvistbegrepp finns det dock givetvis anledning att utgå från EU-domstolens praxis. Begreppet tar sikte på den plats som avspeglar var barnet i viss utsträckning är integrerat i socialt hänseende och familjehänseende (se t.ex. mål C-111/17 PPU, OL mot PQ, ECLI:EU:C:2017:436, punkt 42).

Föräldrabalkens reglering i 6 kap. 17 § bedömdes i samband med införandet av 2008 års kompletteringslag vara väl förenlig med behörighetsreglerna i 2003 års Bryssel II-förordning (se prop. 2007/08:98 s. 30). Det kan nu konstateras att den nya förordningens bestämmelser i artikel 7 om allmän behörighet i mål om föräldraansvar och artikel 8 om fortsatt behörighet avseende umgänge, som båda utgår från barnets hemvist, är oförändrade och därför inte kräver några lagändringar.

Den särskilda regel som anger vilken domstol som ska vara behörig vid ett olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn är också i huvudsak oförändrad i artikel 9 i 2019 års Bryssel II-förordning. Utgångspunkten är alltså att domstolarna i den medlemsstat där barnet hade sin hemvist fortsätter att vara behöriga även om barnet genom bortförandet eller kvarhållandet senare skulle kunna anses ha fått ny hemvist i en annan medlemsstat. Bestämmelsen avser att motverka risken för olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn. Undantag från huvudregeln görs i två situationer. Den ena situationen är att det olovliga bortförandet eller kvarhållandet har accepterats av varje person, institution eller annat organ som har vårdnaden om barnet. Den andra situationen är att barnet har varit bosatt i den nya medlemsstaten i minst ett år efter att den som har vårdnaden om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig och barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö. Domstolarna i den nya medlemsstaten kan då utöva behörighet på vissa villkor. I korthet går de ut på att ingen ansökan om återlämnande har lämnats in inom viss tid eller att ansökan har återkallats eller vägrats på vissa grunder. Det kan också handla om att ingen talan om vårdnad i sak har väckts i domstol i den medlemsstat där barnet hade sin

hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet eller att ett avgörande i vårdnadsfrågan som inte medför att barnet ska återlämnas har meddelats av domstol där. Det har tidigare ansetts att den nuvarande bestämmelsen i 2003 års Bryssel II-förordning inte kräver några kompletteringar i svensk rätt (prop. 2007/08:98 s. 32). Det saknas anledning att göra någon annan bedömning med anledning av 2019 års Bryssel II-förordning.

I artikel 10 i 2019 års Bryssel II-förordning föreskrivs möjligheten för parterna att i frågor om föräldraansvar i ett s.k. prorogationsavtal avtala om behörig domstol. Parterna kan, enligt artikeln, också uttryckligen godta en domstols behörighet, trots att den annars inte är behörig enligt förordningen. Artikeln motsvarar artikel 12 i 2003 års Bryssel II-förordning. I den nya förordningen gäller regleringen visserligen inte uttryckligen det fallet att en domstol som i enlighet med förordningen utövar sin behörighet i en fråga om äktenskapsskillnad också är behörig att ta upp sammanhörande frågor om föräldraansvar. Parterna har dock fortfarande möjlighet att under de förutsättningar som anges i förordningen ingå ett avtal om att den domstol som är behörig i fråga om äktenskapsskillnad mellan dem också ska vara behörig att ta upp en fråga om föräldraansvar. Den svenska domstolen kan då ha möjlighet att ta upp frågan genom regeln om accessorisk behörighet i 6 kap. 17 § första stycket andra meningen föräldrabalken. I 2019 års Bryssel II-förordning har vissa aspekter av avtal om val av domstol utvecklats och förtydligats, t.ex. i fråga om under vilka förutsättningar det är möjligt att ingå avtal efter att talan väckts och vilka formkrav som gäller för avtalet. Av artikel 10.2 framgår bl.a. att ett avtal ska vara skriftligt, daterat och undertecknat av de berörda parterna eller tas med i domstolsprotokollet i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden. För svensk del skulle frågan kunna komma upp under ett sammanträde som hålls under förberedelsen av ett mål. Enligt 6 kap. 4 § 3 rättegångsbalken ska det bl.a. i anteckningar tas in uppgift om det som i övrigt behövs inför målets avgörande. Dit får räknas en uppgift som innebär att domstolen är behörig enligt förordningen. Det finns alltså förutsättningar enligt gällande regler att dokumentera ett avtal om val av domstol.

Föräldrabalken innehåller inga regler om prorogationsavtal. Förordningens regel får därför i första hand jämföras med den

allmänna behörighetsregeln i föräldrabalken som har sin grund i barnets hemvist. Förordningens prorogationsregler förutses här inte innebära någon konflikt med denna regel. Som exempel kan tas en vårdnadstvist där det finns svensk domsrätt till följd av ett prorogationsavtal, trots att barnet inte har sin hemvist här. Om parterna i en sådan situation är överens om att saken ska prövas vid en viss tingsrätt, lär det inte finnas något hinder mot det eftersom parterna själva inte kan förutses göra någon invändning mot domstolens behörighet. Det blir då – mot bakgrund av att den domstol som pekas ut enligt föräldrabalken inte är exklusivt forum – inte aktuellt att pröva frågan om rättegångshinder (jfr prop. 2007/08:98 s. 32 och rättsfallet NJA 2015 s. 218). Om det i stället är en fråga om godkännande av ett avtal om vårdnad, boende eller umgänge som ska prövas av en socialnämnd, kan parterna emellertid inte utse en socialnämnd som behörig enligt artikel 10 om förutsättningar – dvs. erforderlig anknytning till kommunen genom att barnet är folkbokfört där – saknas (se 6 kap. 17 a § andra stycket föräldrabalken; jfr SOU 2005:111 s. 190). Inte heller går det i dessa fall att tillämpa artikel 10 i förhållande till det som föreslås vara reservforum, dvs. socialnämnden i Stockholm (se avsnittet Reservforum för ärenden som handläggs av socialnämnd). Av förarbetena framgår nämligen att förfarandet inte är avsett att stå öppet för föräldrar som inte är folkbokförda i en kommun i Sverige (prop. 1997/98:7 s. 120 och 121). Skälet är att socialnämnderna antas ha sämre möjligheter att utreda barnets förhållanden och föräldrarnas lämplighet i dessa fall. Förordningens domsrättsregler innebär inte att medlemsstaterna är skyldiga att låta ett förfarande av detta slag omfatta alla fall för vilka domsrätt finns. Det förhållandet att det förenklade förfarandet är stängt för föräldrar till ett barn som inte är folkbokfört i Sverige innebär inte att de saknar möjligheter att få sin sak prövad. Om det finns domsrätt enligt förordningen, kan föräldrarnas samförstånds-lösning alltid prövas av domstol (jfr prop. 2007/08:98 s. 30).

En annan fråga är vad som ska gälla för de sällsynt förekommande fall då prorogation skett till svensk domstol utan att någon särskild domstol har pekats ut. För dessa situationer kan det finnas behov av reservforum. Någon särskild bestämmelse om detta av det slag som finns i flera andra lagar som kompletterar andra unionsrättsakter eller internationella instrument har tidigare inte bedömts vara behövlig (se prop. 2000/01:98 s. 40). I stället kan – liksom hittills –

reservforum enligt 6 kap. 17 § första stycket tredje meningen föräldrabalken tillämpas.

Enligt förordningen måste domstolen innan den tar behörighet på den grunden att behörigheten godtagits under förfarandets gång ha upplyst parterna – i praktiken svaranden – om sin rätt att motsätta sig att domstolen är behörig. För att underlätta domstolarnas hantering kan det övervägas att ge Domstolsverket i uppdrag att ta fram ett standardformulär som kan användas av domstolarna i tillämpliga fall för att underrätta svaranden om hans eller hennes möjligheter att motsätta sig domstolens behörighet. Av praktiska skäl skulle informationen kunna skickas till svaranden i samma försändelse som stämningen när talan har väckts i en domstol i en medlemsstat som annars inte bedöms vara behörig enligt förordningen. Domstolen behöver då inte lämna informationen särskilt. Det finns därmed också förutsättningar för domstolen att fortsätta förberedelsen, om svaranden i svaromålet godtar domstolens behörighet.

I artikel 11 finns det en regel om behörighet som grundas på barnets närvaro. Av artikeln framgår att om barnets hemvist inte kan fastställas och behörighet inte kan bestämmas på grund av reglerna om val av domstol i artikel 10 ska domstolarna i den medlemsstat där barnet befinner sig vara behöriga. Trots att artikeln till sitt huvudsakliga innehåll inte är ny, finns det anledning att överväga om det krävs en intern behörighetsregel för de fall svensk domstol skulle vara behörig. Eftersom barnet inte har sin hemvist i Sverige, finns det för dessa fall inte någon behörighetsregel i föräldrabalken. I stället kommer den ovannämnda reservforumregeln att träda in och Stockholms tingsrätt bli behörig domstol. Det gäller alltså trots att barnet i dessa fall kan vistas i en helt annan del av landet. Utöver de praktiska problem det kan innebära för parterna att resa långt, kan uppgifter om barnet finnas mer tillgängliga hos myndigheterna där barnet befinner sig. Den samverkan som kan finnas mellan tingsrätten och socialnämnden på orten när det gäller upplysningar talar i någon mån emot att de aktuella målen i praktiken bör koncentreras till en domstol.

Ett alternativ skulle kunna vara att efter förebild från behörighetsreglerna för förordnande respektive entledigande av förmyndare i 10 kap. 13 § föräldrabalken införa en ny behörighetsregel i 6 kap. 17 § samma balk som innebär att om barnet inte har sin hemvist i Sverige, är tingsrätten i den ort där barnet vistas behörig domstol.

En sådan ändring skulle få konsekvenser även för andra mål där ett barn inte har hemvist i Sverige (se t.ex. artikel 6 i 1996 års Haagkonvention som är införlivad i svensk rätt genom 1 § lagen om 1996 års Haagkonvention). Ett annat alternativ skulle vara att införa en särskild behörighetsregel i den nya kompletteringslagen, som då endast kommer att omfatta mål som omfattas av 2019 års Bryssel II-förordning. Det får samtidigt konstateras att det skulle vara mycket få mål som skulle beröras av en förändrad behörighetsreglering. Det finns inte heller några indikationer på att den nuvarande ordningen har skapat problem i rättstillämpningen. Mot denna bakgrund torde de inte finnas tillräckliga skäl att införa en särskild behörighetsregel för denna situation. I stället får reservforumregeln i 6 kap. 17 § första stycket tredje meningen föräldrabalken tillämpas.

Förordningens huvudregel är – som berörs i det föregående – att domstolarna eller myndigheterna i den medlemsstat där barnet har sin hemvist är behöriga. I undantagsfall kan det dock vara lämpligare att en domstol eller myndighet i en annan medlemsstat utövar behörighet. Förordningen möjliggör därför i artikel 12 för berörda domstolar eller myndigheter att i en sådan situation komma överens om vilken domstol eller myndighet som ska utöva behörighet. Förordningen innehåller relativt utförliga bestämmelser om det förfarande som ska tillämpas. Det har i fråga om motsvarande bestämmelser i 2003 års Bryssel II-förordning ansetts att det inte finns skäl att komplettera förordningens bestämmelser (se prop. 2007/08:98 s. 32). I samband med att Sverige tillträdde 1996 års Haagkonvention ansågs det att det på grund av konventionens konstruktion krävdes att det togs in en kompletterande bestämmelse om förutsättningarna för en svensk myndighet som får en framställning att anmoda en utländsk myndighet att utöva behörigheten (se prop. 2011/12:85 s. 36). Den frågan regleras emellertid uttryckligen av 2003 och 2019 års Bryssel II-förordningar, och någon särskild lagreglering krävs därför inte. I de frågor om förfarandet som inte regleras i förordningen får allmänna processuella regler om hanteringen av behörighetsfrågor tillämpas (jfr prop. 2007/08:98 s. 32). En domstols beslut om att anmoda en utländsk domstol att utöva behörigheten i ett mål om vårdnad är ett beslut under rättegången som inte får överklagas särskilt. Om den utländska domstolen åtar sig att utöva behörigheten, kan den svenska domstolen skriva av målet från fortsatt handlägg-

ning. Detta beslut får överklagas. I samband med att en part överklagar domstolens beslut att skriva av målet kan även domstolens beslut att anmoda den utländska domstolen att utöva behörigheten överklagas (jfr prop. 2011/12:85 s. 62.)

En domstol i en medlemsstat som inte är behörig kan enligt 2019 års Bryssel II-förordning i exceptionella fall begära att behörigheten ska överföras till domstolen, om den anser att den är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda fallet (artikel 13). En förutsättning för att domstolen ska få göra en sådan begäran är att domstolen finns i en medlemsstat som barnet anses ha en särskild anknytning till enligt artikel 12.4. Möjligheten att föra över ett mål till en domstol som är bättre lämpad att pröva målet finns redan i 2003 års Bryssel II-förordning, men har förstärkts genom att det enligt 2019 års Bryssel II-förordning är möjligt att överföra behörigheten även om parterna motsätter sig det.

Den gällande ordningen innebär att föräldrabalkens behörighetsregler även i denna situation reglerar de svenska domstolarnas interna behörighet (se prop. 2007/08:98 s. 32). Det torde också gälla vid en anmodan om att utöva behörighet enligt artikel 9 i 1996 års Haagkonvention (se prop. 2011/12:85 s. 37). I dessa fall finns det normalt sett inte någon särskild intern behörighetsregel i föräldrabalken, utan reservforumregeln pekar ut Stockholms tingsrätt som behörig domstol. Syftet med artikeln är emellertid att prövningen ska kunna ske i en domstol nära barnet. Det syftet vattnas ur något om prövningen ändå sker i en domstol som ligger på en annan ort. I tidigare förarbeten har det påpekats att det inte behöver innebära någon konflikt med de nationella behörighetsreglerna att anmoda en annan domstol än som följer av de nationella behörighetsreglerna i de fall de inte måste ses som tvingande (jfr prop. 2007/08:98 s. 32). Ett sådant synsätt vilar emellertid på att inte någon part motsätter sig domstolens behörighet. Eftersom den nya förordningen innebär att en anmodan kan ske mot en parts vilja, kommer inte detta synsätt att kunna upprätthållas fullt ut vid en tillämpning av den nya förordningen. Det bör dock noteras att det är fråga om ett mycket begränsat antal fall. Intresset av en sammanhållen och överskådlig reglering av frågorna talar för att låta den gällande ordningen bestå. Någon ändring föreslås därför inte.

*Förmyndarskapsärenden*

Enligt artikel 1.1 och 1.2 i 2019 års Bryssel II-förordning kan frågor om föräldrans ansvar även omfatta förmyndarskap, godmanskap och motsvarande företeelser samt förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för ett barns person eller egendom eller företräda eller bistå ett barn. Även åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltning av, bevarande av eller förfogande över ett barns egendom omfattas. I 10 kap. 13 § föräldrabalken anges det att frågor om förordnande eller entledigande av förmyndare tas upp av tingsrätten i den ort där den som är underårig är folkbokförd. Om den som är underårig inte är folkbokförd i Sverige, tas frågorna upp av tingsrätten i den ort där han eller hon vistas. Det är för behörighet tillräckligt att den enskilde uppehåller sig på orten. Något krav på att han eller hon ska vara varaktigt bosatt där ska alltså inte ställas (se prop. 2005/06:117 s. 32 och 33). I praktiken torde uttrycket vistelseort i den svenska regleringen svara mot där barnet befinner sig, som är förordningens uttryckssätt i artiklarna 11 och 15. Om det inte finns någon annan behörig domstol, tas frågorna upp av Stockholms tingsrätt. Regleringen i 10 kap. 13 § föräldrabalken stämmer överens med den som finns i 16 kap. 2 § samma balk om behörig överförmyndare i frågor om tillsynen över förmyndares verksamhet. Överförmyndaren i Stockholm är behörig i fall där den enskilde inte är folkbokförd eller vistas i Sverige. Stockholms tingsrätt handlägger de frågor som i dessa fall förs vidare till domstol.

Regler om god man för underåriga finns i första hand i 11 kap. 1 och 2 §§ föräldrabalken. Om god man för underåriga utländska medborgare och underåriga statslösa personer finns bestämmelser i 4 kap. 3 § i 1904 års lag samt i 11 och 12 §§ lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn. 2005 års lag hänvisar till åtskilliga bestämmelser i föräldrabalken.

Av 11 kap. 25 § andra stycket föräldrabalken framgår att överförmyndaren för den kommun där den enskilde är folkbokförd är behörig myndighet i frågor om godmanskap. Om den enskilde inte är folkbokförd i Sverige, är överförmyndaren för den kommun där den enskilde vistas behörig överförmyndare. I tredje stycket i samma paragraf anges att om det inte finns någon behörig överförmyndare enligt andra stycket, är överförmyndaren i Stockholms kommun behörig överförmyndare.

De svenska interna behörighetsreglerna har tidigare ansetts vara förenliga med 2003 års Bryssel II-förordning (prop. 2007/08: 98 s. 31 och 32). Den nya förordningen gör inte att det finns anledning att göra någon annan bedömning.

### *Ärenden om tillfälliga skyddsåtgärder*

Av artikel 20.1 i 2003 års Bryssel II-förordning framgår att förordningen inte hindrar domstolarna i en medlemsstat att i enlighet med nationell lag i brådskande fall besluta om tillfälliga åtgärder beträffande ett barn som befinner sig i landet eller har egendom här. I 3 kap. 12 § i 1904 års lag föreskrivs att om ett äktenskapsmål pågår utomlands får här i landet efter vad som bedöms vara skäligt prövas en fråga om bl.a. vårdnad, boende och umgänge. I samband med att 1996 års Haagkonvention införlivades i svensk rätt uttalades det att det vid en tillämpning av 2003 års Bryssel II-förordning kan uppkomma ett behov av att besluta om en tillfällig åtgärd även i andra fall än när ett äktenskapsmål pågår i en annan stat (se prop. 2011/12:85 s. 42). Det infördes därför en möjlighet för svensk domstol att i situationer som omfattas av 2003 års Bryssel II-förordning besluta om en tillfällig skyddsåtgärd även om den allmänna behörigheten ligger hos en annan stats myndigheter (se 8 § i 2008 års kompletteringslag). En motsvarande regel infördes också i 5 § lagen om 1996 års Haagkonvention.

Artikel 15.1 i 2019 års Bryssel II-förordning har en delvis annan utformning än regleringen i 2003 års Bryssel II-förordning. Den nya bestämmelsen ger direkt internationell behörighet åt svensk domstol eller myndighet att fatta beslut om tillfälliga åtgärder när frågan slutligt ska avgöras i en annan stat. Det finns därför inte längre anledning att ge lagstöd åt svensk domstol att fatta beslut i dessa fall (jfr prop. 2011/12:85 s. 41). Förarbetena till den hittillsvarande regleringen innebär att de *materiella* åtgärder som kan beslutas om enligt andra bestämmelser i svensk rätt – t.ex. föräldrabalken – kan tillämpas i de aktuella fallen utan ytterligare reglering (se prop. 2011/12:85 s. 41, 42, 58 och 72). Det finns inte skäl att gå ifrån den bedömningen. En viktig begränsning i förordningen som emellertid bör uppmärksammas är att åtgärderna inte kan erkännas och verkställas i någon annan medlemsstat, om de inte vidtas för att skydda

barnet från en allvarlig risk enligt artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention (artikel 2.1 b och skäl 30 i ingressen).

Enligt 2008 års kompletteringslag sker handläggningen i domstol av frågor om tillfälliga skyddsåtgärder enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen). När denna processlag valdes, konstaterades det att den lagen generellt ger ett snabbare förfarande än vad som är fallet vid en handläggning enligt rättegångsbalken (se prop. 2011/12:85 s. 42). Ärendelagen bör även fortsättningsvis tillämpas vid beslut om en tillfällig åtgärd. Valet av den lagen innebär bl.a. att lagens bestämmelser om sammanträde blir tillämpliga. Ärenden om tillfälliga åtgärder torde många gånger vara av sådan karaktär att det behöver hållas ett sammanträde.

Av artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning framgår det inte vilken domstol som får pröva en fråga om en tillfällig åtgärd. Detta förutsätts i stället bestämmas i nationell rätt. Eftersom ärendelagen – och alltså inte föräldrabalken – är processlag, uppkommer frågan om det inte bör finnas en regel som anger vilken domstol som är behörig. Det förekommer visserligen författningar – t.ex. ärvdabalken och aktiebolagslagen (2005:551) – där behörig domstol endast är underförstådd (se Eriksson, Hall, Fitger, Lagen om domstolsärenden, kommentaren till 6 §, 2020-04-30). I det aktuella fallet kan dock inte behörig domstol sägas vara underförstådd. Den underliggande regleringen i förordningen ger ingen entydig fingervisning om vilken domstol som kan vara aktuell, och föräldrabalkens reservforumregel kan inte tillämpas eftersom ärendelagen är tillämplig processlag. Det bör därför finnas regler om till vilken domstol som ansökan ska göras. Den tillfälliga åtgärden kan antingen avse ett barn som befinner sig i den medlemsstaten eller egendom som tillhör ett barn och som finns i den medlemsstaten. Det framstår som en ändamålsenlig ordning att beslut fattas av domstolen i den ort där barnet med förordningens uttryckssätt befinner sig. För att åstadkomma en enhetlig begreppsbildning i förhållande till motsvarande familjerättsliga forumregler i svensk rätt – t.ex. 10 kap. 13 § första stycket andra meningen föräldrabalken – och då lydelserna ändå torde vara synonyma, bör dock barnets vistelseort vara bestämmande för vilken svensk domstol som är internt behörig (jfr dock den allmänna regleringen i 10 kap. 1 § femte stycket rättegångsbalken, där ”uppehåller sig” används). Med föräldrabalkens utgångs-

punkt i barnets vistelseort, bör vidare regeln inte ha ett konkurrerande forum så snart frågan rör ett barns egendom (jfr dock 10 kap. 1 § femte stycket och 3 § första stycket rättegångsbalken). Regeln bör i stället utformas på så sätt att endast om barnet inte vistas i Sverige och frågan avser ett barns egendom ska ansökan göras till tingsrätten i den ort där egendomen finns. De nya forumreglerna bör tas in i kompletteringslagen. En motsvarande forumregel bör föras in i 5 § lagen om 1996 års Haagkonvention.

Det bör – i enlighet med det som gäller i dag – föreskrivas i den nya kompletteringslagen att barnet ska få höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. För att säkerställa att domstolen får ett så bra underlag som möjligt för sitt beslut bör det också, på motsvarande sätt som i mål och ärenden enligt föräldrabalken, i den nya kompletteringslagen finnas en möjlighet att inhämta upplysningar – s.k. snabbupplysningar eller snabbyttranden – från socialnämnden (jfr 8 § tredje stycket andra meningen i 2008 års kompletteringslag).

I 8 § tredje stycket tredje meningen i 2008 års kompletteringslag och i 5 § tredje stycket tredje meningen i lagen om 1996 års Haagkonvention finns det regler om barns och föräldrars rätt att komma till tals inför snabbupplysningarna. Det föreskrivs att innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det är lämpligt, höra föräldrarna och barnet. Regleringen i den nya kompletteringslagen måste anpassas till de nya reglerna om detta i artikel 21 i 2019 års Bryssel II-förordning. Dessutom bör förslagen i betänkandet *Se barnet!* (SOU 2017:6), som innebär att barns rätt att komma till tals allmänt sett stärks i mål om vårdnad, boende och umgänge, beaktas (se vidare avsnitt 6). Förslagen bereds i Regeringskansliet.

Efter förebild från den stärkta rätt för barnet att komma till tals inför snabbupplysningar som föreslås i det nyssnämnda betänkandet bör det föreskrivas i den nya kompletteringslagen och i lagen om 1996 års Haagkonvention att innan socialnämnden lämnar upplysningar till domstolen ska nämnden höra föräldrarna och barnet, om det inte är olämpligt. Som föreslås i betänkandet bör det också föreskrivas i nämnda lagar att barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande (se SOU 2017:6 s. 317–320; jfr den nuvarande lydelsen av 6 kap. 20 § andra stycket tredje meningen föräldrabalken). Som skäl

för förslaget att vårdnadshavarnas samtycke inte ska vara en förutsättning för att låta barn komma till tals pekar utredningen bl.a. på att den rätt som barnkonventionen ger barnet att komma till tals i frågor som gäller barnet. Utredningen framhåller samtidigt att om vårdnadshavarna eller någon av dem motsätter sig ett samtal med hänsyn till barnets bästa bör den som ska samtala med barnet vara lyhörd inför deras bedömning. Det kan handla om att barnet redan talat med många olika personer och att barnet inte ska behöva göra det igen. Det kan också finnas fall då barnet befinner sig i en stark lojalitetskonflikt. Utredningen anser därför att det krävs noggranna överväganden för att hålla ett samtal med ett barn om föräldrarna motsätter sig ett sådant. Hur det i praktiken ska gå till att höra ett barn om föräldrarna motsatt sig det får avgöras från fall till fall. Det är viktigt att det finns ett samarbete med vårdnadshavarna, bl.a. av praktiska skäl, och vårdnadshavarna bör alltid informeras innan samtalet med barnet äger rum (jfr prop. 2009/10:192 s. 19).

På motsvarande sätt som i 2003 års Bryssel II-förordning framgår det av artikel 15.3 i 2019 års Bryssel II-förordning att ett beslut om en tillfällig åtgärd ska upphöra att gälla när den domstol som är behörig att pröva målet i sak har vidtagit de åtgärder den anser lämpliga. I samband med att regler om beslut om tillfälliga åtgärder fördes in i 2008 års kompletteringslag uttalades det att det är lämpligt att den svenska domstolen anger hur länge åtgärden gäller (se prop. 2011/12:85 s. 42). Det togs därför in en särskild föreskrift om detta i lagen. En sådan föreskrift bör finnas även i den nya kompletteringslagen. Av artikel 15 framgår också att myndigheterna, antingen direkt eller via centralmyndigheterna, ska hålla varandra underrättade om de åtgärder som vidtagits, bl.a. för att den myndighet som beslutat om en interimistisk åtgärd ska kunna låta åtgärden upphöra i vetskap om att en myndighet i barnets hemviststat vidtagit den åtgärd som den anser lämplig i fråga om barnet. I fråga om det särskilda fall då en interimistisk åtgärd beslutats för att skydda ett barn från den risk som framgår av artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention, anges det i skäl 30 i förordningens ingress att domstolen, i den mån skyddet av barnets bästa så kräver, direkt eller genom centralmyndigheterna bör underrätta den domstol i medlemsstaten som är behörig i sakfrågan enligt denna förordning om

de åtgärder som vidtagits. Underlåtenhet att lämna sådan information bör emellertid inte i sig utgöra grund för att inte erkänna åtgärden. Någon kompletterande svensk regel om detta krävs inte.

När reglerna om beslut om tillfälliga skyddsåtgärder fördes in i 2008 års kompletteringslag, konstaterades det att beslut om en tillfällig åtgärd om föräldraansvar fattas även i andra frågor än som regleras i lagen, dvs. vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap. Det kan gälla socialnämndens beslut om omedelbart omhändertagande enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (se prop. 2011/12:85 s. 41, 58 och 72). Sedan dess har det tydliggjorts att socialnämnden har möjlighet att besluta att omhänderta barn omedelbart även om svenska domstolar inte är behöriga att besluta om beredande av vård enligt lagen (se 6 a § och prop. 2018/19:102). I paragrafen finns en upplysning om att den tillsammans med 7–9 b §§ anknyter till Bryssel II-förordningen och lagen om 1996 års Haagkonvention. Det bör därför i den nya kompletteringslagen finnas en regel som föreskriver att reglerna om beslut om tillfälliga skyddsåtgärder inte gäller om något annat följer av bestämmelserna om omedelbart omhändertagande av unga i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga.

#### *Reservforum för ärenden som handläggs av socialnämnd*

I 7 § i 2008 års kompletteringslag finns det en bestämmelse om reservforum som inte påverkas av 2019 års Bryssel II-förordning. Den föreskriver att om tillämpningen av Bryssel II-förordningen innebär att en fråga ska prövas av en nämnd som fullgör en kommuns uppgifter inom socialtjänsten i Sverige och det inte finns någon annan behörig nämnd, tas frågan upp av en nämnd i Stockholms kommun som fullgör sådana uppgifter. Bestämmelsen avser situationer i vilka det med stöd av Bryssel II-förordningen kan hävdas att det finns internationell behörighet för en nämnd som fullgör en kommuns uppgifter inom socialtjänsten, men där det inte finns någon behörig nämnd enligt andra nationella regler (se prop. 2007/08:98 s. 42). Bestämmelsen bör föras över i sak oförändrad till den nya lagen. Det är tillräckligt att föreskriva vad som gäller för socialnämnd i den nya bestämmelsen, eftersom det begreppet även omfattar uppgifter inom socialtjänsten som kommunfullmäktige

bestämt ska fullgöras av en annan nämnd eller andra nämnder (se 2 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen).

Frågor om vilken socialnämnd som prövar en fråga om godkännande av placering av ett barn i Sverige enligt 2019 års Bryssel II-förordning behandlas i avsnitt 9.

*De gemensamma bestämmelserna om handläggningen av behörighetsfrågor*

De gemensamma bestämmelserna om handläggningen av behörighetsfrågor som gäller väckande av talan vid domstol (artikel 17), prövningen av behörighetsfrågan (artikel 18) och prövningen av frågan om huruvida målet kan tas upp (artikel 19) är i huvudsak oförändrade i 2019 års Bryssel II-förordning. Det krävs inte några förändringar i svenska författningar med anledning av tilläggen som gjorts om när talan ska anses ha väckts när domstolen inleder ett förfarande självmant eller de uppdaterade hänvisningarna till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000. I artikel 20.4 och 20.5 har det införts nya regler om parallella rättegångar (litispendens). Regeln, som är ett undantag från huvudprincipen att den domstol där talan väcktes först är behörig, syftar till att stärka prorogationsavtalens ställning (skäl 38 i ingressen). Det kan konstateras att bestämmelserna inte har en alldeles entydig avfattning. Den samlade bilden av regelverket får dock anses vara att när parterna har avtalat om eller godtagit svensk domstols exklusiva behörighet enligt artikel 10 ska den domstolen ges företräde att pröva behörighetsfrågan, oavsett var talan först väcktes. Det krävs inte med anledning av den nya förordningens reglering någon ändring i svensk författning.

I den nya förordningen förtydligas att det enligt EU-domstolens praxis är den dag då ett obligatoriskt medlingsförfarande inleddes vid en nationell myndighet som bör anses vara den dag då talan väcktes vid en domstol vid bedömningen av om det är fråga om litispens (se skäl 35 i ingressen; jfr mål C-467/16 Schlömp mot Landratsamt Schwäbisch Hall, ECLI:EU:C:2017:993). Någon motsvarighet till ett sådant obligatoriskt medlingsförfarande finns inte i

svensk familjerätt. I betänkandet *Se barnet!* (SOU 2017:6), som nu bereds i Regeringskansliet, lämnas visserligen ett förslag på att införa ett krav på att föräldrar som huvudregel ska ha deltagit i informationsamtal innan någon av dem i domstol framställer ett tvistigt yrkande om vårdnad, boende eller umgänge. Informationsamtalet kan i sig inte leda till ett rättskraftigt avgörande och det finns inga överväganden i betänkandet som ger vid handen att inledandet av informationsamtal är tänkt att ge litispendensverkan enligt svensk intern rätt. Som en jämförelse kan det konstateras att inte ens ett av socialnämnden godkänt avtal om vårdnad, som får samma verkan som ett domstolsavgörande, enligt svensk intern rätt har ansetts hindra att ett yrkande om vårdnaden prövas i ett mål som pågår när avtalet ingås (se rättsfallet NJA 2012 s. 933). Det föreslagna informationsamtalet kan alltså inte anses vara att jämställa med ett obligatoriskt medlingsförfarande som kan ha litispendensverkan enligt förordningen.



## 6 Barnets delaktighet

**Förslag:** Innan rätten avgör ett ärende enligt överflyttningslagen om verkställighet eller överflyttning av barn ska den så långt det är möjligt klarlägga barnets inställning. Den som fullgör ett uppdrag enligt lagen att verka för att den som har hand om barnet frivilligt ska fullgöra det som åligger honom eller henne, bör alltid försöka klarlägga barnets inställning.

### Skälen för förslaget

#### *Barnets delaktighet enligt 2003 och 2019 års Bryssel II-förordningar*

I 2003 års Bryssel II-förordning regleras barnets delaktighet i förfarandet på ett indirekt sätt. Ett exempel på detta är att möjligheten att erkänna och förklara domar verkställbara är begränsad när barnet inte har kommit tals (artiklarna 23 b och 31.2). Eftersom medlemsstaternas nationella regler om barnets delaktighet skiljer sig åt, har svårigheter uppkommit vid tillämpningen av förordningen. Det har förekommit att en medlemsstat har vägrat att förklara ett avgörande verkställbart med hänvisning till att den egna statens regler inte har ansetts vara uppfyllda. Därför har det i 2019 års Bryssel II-förordning införts en allmän regel om barnets delaktighet. Den nya regeln innebär att när en domstol utövar sin behörighet enligt förordningens behörighetsregler om föräldraansvar ska den – i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden – ge barn som är i stånd att bilda egna åsikter en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka sina åsikter, antingen direkt eller genom en företrädare eller ett lämpligt organ (artikel 21.1). En motsvarande rätt för barnet gäller även i återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention (artikel 26), se vidare nedan under rubriken Barnets delaktighet i

återlämnandeförfaranden. I skäl 39 i ingressen utvecklas hur reglerna i 2019 års Bryssel II-förordning förhåller sig till andra regler i unionsrätten samt internationell och nationell rätt. Barnets möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 24.1 i EU:s rättighetsstadga och mot bakgrund av artikel 12 i barnkonventionen spelar en viktig roll vid tillämpningen av förordningen. I skälet anges också att skyldigheten att inhämta barnets åsikt inte är absolut utan måste bedömas med hänsyn till barnets bästa. Domstolen har alltså ett utrymme för en bedömning i det enskilda fallet. Om domstolen beslutar att ge barnet möjlighet att höras, är domstolen skyldig att vidta alla lämpliga åtgärder för att anordna ett sådant hörande, med beaktande av barnets bästa och omständigheterna i varje enskilt fall. Liksom enligt 2003 års Bryssel II-förordning lämnas det till nationell rätt att avgöra under vilka former ett barn ges möjlighet att uttrycka sina åsikter. Det regleras alltså inte huruvida barnet bör höras av rätten eller av en specialutbildad expert som rapporterar till rätten eller huruvida barnet bör höras i rätten eller på någon annan plats eller på något annat sätt.

Bestämmelserna i artikel 21 har kommit till för att undvika att avgöranden inte erkänns i andra medlemsstater eller att de inte kan verkställas där. De har alltså ett nära samband med – och måste läsas i ljuset av – vägransgrunderna i artiklarna 39.2 och 41. I artiklarna finns det en fakultativ reglering som innebär att erkännande eller verkställighet av ett avgörande om föräldraansvar får vägras om avgörandet meddelades utan att ett barn som är i stånd att bilda egna åsikter har getts möjlighet att uttrycka dem i enlighet med artikel 21. Det finns, enligt artiklarna, emellertid två situationer när vägran inte får ske. Den ena är att förfarandet endast avsåg barnets egendom och det inte var nödvändigt mot bakgrund av sakfrågan att ge barnet en möjlighet att uttrycka sin åsikt. Den andra är att det fanns starka skäl, särskilt med beaktande av ärendets brådskande natur. Sådana starka skäl att inte ge barnet möjlighet att uttrycka sin åsikt kan exempelvis vara att det råder en överhängande fara för barnets fysiska eller psykiska integritet eller liv och ytterligare dröjsmål skulle kunna medföra en risk för att denna fara förverkligas (skäl 57 i ingressen). Med hänsyn till det samband som finns mellan den nya regleringen om barns delaktighet och vägransgrunderna och att avsikten med den nya regleringen är att avgöranden just ska erkännas och

kunna verkställas utomlands, får det förutsättas att det kan bli aktuellt att göra motsvarande undantag vid tillämpningen av artikel 21. Den närmare tolkningen av artikeln är något som rättstillämpningen och ytterst EU-domstolen kommer att få ta ställning till.

Om domstolen i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden ger ett barn möjlighet att uttrycka sina åsikter enligt artikel 21.1, ska den tillmäta barnets åsikter betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad (artikel 21.2). Förordningens vägransgrunder är inte kopplade till att barnets åsikter har tillmätts betydelse på motsvarande sätt som gäller för om barnet har fått uttrycka sin åsikt.

### *Allmänna utgångspunkter*

Artikel 21 om barnets delaktighet är direkt tillämplig för den domstol eller annan myndighet som har tagit behörighet enligt förordningen i frågor om föräldrans ansvar. Det föreskrivs visserligen inte uttryckligen, men regleringen måste uppfattas vara en minimireglering. Det bedöms alltså inte finnas något hinder mot att en svensk reglering, som ställer högre krav i fråga om barnets delaktighet eller motsvarar förordningens krav, tillämpas vid sidan av förordningen.

Frågan om svensk rätts förenlighet med förordningen är i praktiken mer vidsträckt än att bara avse förfaranden där en domstol har grundat sin behörighet på förordningens regler. Indirekt får förordningen betydelse även för rent nationella förfaranden. Avgöranden i sådana förfaranden kan nämligen bli föremål för erkännande och verkställighet enligt förordningen och kommer då att prövas mot vägransgrunderna som knyter an till kraven i artikel 21. Det är därför angeläget att även andra förfaranden än sådana som omfattas av artikel 21 uppfyller förordningens krav. Risken är annars att avgöranden som meddelats i sådana förfaranden inte erkänns eller kan verkställas i EU, om det skulle bli aktuellt.

Sedan ett par decennier tillbaka pågår en rättsutveckling där barnets roll som rättighetsinnehavare stärks. Sedan 2011 anges det i regeringsformen att det allmänna ska verka för att barns rätt tas tillvara (1 kap. 2 § femte stycket). Av samma bestämmelse framgår sedan tidigare att det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av bl.a. ålder. Det markerar att barn i princip ska

bemötas som jämlika individer med rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå när det gäller frågor som rör dem själva (se prop. 2001/01:72 s. 50). Till följd av Sveriges anslutning till barnkonventionen reformerades i lagstiftning som trädde i kraft 1996 barns rätt att komma till tals i mål om vårdnad och umgänge. En bestämmelse infördes i 6 kap. föräldrabalken om att domstolen vid bedömningen av barnets bästa ska ta hänsyn till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad. Reformen innebar också att den som gör en utredning i mål om vårdnad och umgänge ska försöka klarlägga barnets inställning (prop. 1994/95:224).

Det anses numera inte finns någon nedre åldersgräns för när barn ska ges möjlighet att komma till tals. Barn anses kunna bilda åsikter vid mycket ung ålder, även om de inte kan uttrycka dem verbalt (FN:s kommitté för barnets rättigheter, Allmän kommentar nr 12, CRC/C/GC/12, punkt 21). Ett exempel på denna utveckling, av relevans för Bryssel II-förordningens tillämpningsområde, är att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas vid en placering över landsgränserna (6 kap. 11 a och b §§ socialtjänstlagen). Vidare har 2014 års vårdnadsutredning lämnat förslag på att stärka barnets delaktighet i betänkandet *Se barnet!* (SOU 2017:6). Förslagen innehåller bl.a. en ny bestämmelse om barnets rätt att komma till tals och att få information. Det föreslås också att barnets rätt att fritt uttrycka sina åsikter inom ramen för en utredning stärks. Ett annat förslag är att det ska komma till klarare uttryck att barnet som regel ska höras innan socialnämnden lämnar s.k. snabbupplysningar inför ett interimistiskt beslut. Förslagen bereds i Regeringskansliet.

Barnkonventionen har också inkorporerats i svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. I artikel 12 i konventionen anges att ett barn som är i stånd att bilda egna åsikter har rätt att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid åsikterna ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Det kan konstateras att det pågår arbete på olika håll med att stärka barns delaktighet i frågor som rör dem. Inom ramen för den översyn som görs i denna promemoria ligger inte att samordna de olika regleringarna om barns delaktighet som finns i svensk rätt. Översynen syftar i stället till att säkerställa att förordningen får ett effektivt genomslag och att den nationella rätten inte strider mot

förordningen. Om svensk rätt inte lever upp till förordningens krav, bör det också lämnas förslag till hur lagen bör ändras för att göra det.

### *Barnets delaktighet vid frågor om vårdnad, boende och umgänge*

Domstolen ska vid alla beslut om vårdnad, boende och umgänge ta hänsyn till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad (6 kap. 2 a § tredje stycket föräldrabalken, jfr den nya lydelse av bestämmelsen som föreslås i betänkandet *Se barnet!* SOU 2017:6 s. 313). Barnets vilja ska också beaktas vid förfaranden som inte innebär att något beslut fattas. Om barnet har en bestämd önskan och har nått en sådan mognad att den bör respekteras, bör domstolen i allmänhet följa barnets vilja. Det ställs inte upp någon bestämd ålder för när barnets vilja ska beaktas, och barnet har enligt bestämmelsen en rätt att uttala sin vilja – inte en skyldighet (se prop. 1994/95:224 s. 53, prop. 1997/98:7 s. 105 och prop. 2005/06:99 s. 45, 47 och 48). Skyldigheten att ta hänsyn till barnets vilja gäller inte bara för domstolar utan även vid andra myndigheters handläggning av frågor om vårdnad, boende och umgänge. Ett sådant exempel är när socialnämnden godkänner ett avtal mellan föräldrarna i en fråga om vårdnad, boende eller umgänge (se prop. 1997/98:7 s. 86).

Regleringen i föräldrabalken innebär att domstolen har en skyldighet att se till att barnet har haft möjlighet att komma till tals. Det kan ske inom ramen för en sådan utredning som domstolen kan uppdra åt socialnämnden att verkställa. Den som verkställer en sådan utredning ska, om det inte är olämpligt, försöka klarlägga barnets inställning och redovisa den för domstolen (6 kap. 19 § tredje stycket föräldrabalken). Detta synsätt svarar mot utgångspunkten enligt förordningen att barnets rätt att uttrycka sin åsikt ska utgå från barnets bästa. En situation som särskilt lyfts fram i förordningen är när föräldrarna har träffat en överenskommelse (skäl 39 i ingressen). Även om den lösning som föräldrarna är ense om i allmänhet också kan antas vara bäst för barnet och det av det skälet kan saknas anledning att ta reda på barnets inställning, gäller även i dessa fall grundprincipen att domstolen ska ta hänsyn till barnets vilja (se prop. 1994/95:224 s. 35, se även prop. 1990/91:8 s. 59). Svensk rätt är något tydligare i fråga om att hänsyn ska tas till barnets vilja även i denna situation än vad förordningen ger uttryck för. Mot bakgrund

av förordningens karaktär av minimireglering, finns det emellertid inget hinder mot att tillämpa de striktare svenska reglerna. Det finns också en möjlighet att höra barnet inför rätten. Det får ske om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras (6 kap. 19 § sjätte stycket föräldrabalken). Svensk rätt har sin utgångspunkt i att det normalt är till barnets bästa att komma till tals på andra sätt, t.ex. genom att få framföra sin åsikt inom ramen för en utredning om vårdnad, boende eller umgänge. Eftersom förordningen inte reglerar formerna för barns hörande, finns det inte anledning att föreslå någon ändring av de befintliga reglerna. Hänsyn måste tas till barnets vilja även vid interimistiska beslut om vårdnad, boende eller umgänge. Inför ett sådant beslut kan domstolen inhämta s.k. snabbupplysningar från socialnämnden (6 kap. 20 § föräldrabalken). Ett interimistiskt beslut måste dock med nödvändighet fattas utan att en fullständig utredning har kunnat göras. Det kan därför inte ges någon garanti för att barnet kommer till tals inför ett sådant beslut. Socialnämnden bör dock så långt det är möjligt vara lyhörd för att barnet kan vilja framföra sin åsikt (prop. 1994/95:224 s. 37). Situationen kan jämföras med det uttryckliga undantag för brådskande fall som finns i artikel 39.2 b i 2019 års Bryssel II-förordning.

Skyldigheten för domstolar och socialnämnder att vid alla beslut om vårdnad, boende och umgänge ta hänsyn till barnets vilja med beaktande av barnets ålder och mognad ligger mycket nära ordalydelsen i förordningen. De möjligheter som finns för i första hand domstolen att ge bestämmelserna en ändamålsenlig verkan, dvs. att uppdra åt t.ex. socialnämnden att verkställa en utredning, att inhämta snabbupplysningar eller att i undantagsfall höra barnet inför domstol, uppfyller också förordningens krav på att barnet ska ges en verklig och faktisk möjlighet att framföra sin åsikt. Kravet i förordningen måste här ses i ljuset av ett rättsfall från EU-domstolen (mål C-491/10 PPU, Joseba Andoni Aguirre Zarraga mot Simone Pelz, p. 66, ECLI:EU:C:2010:828). EU-domstolen uttalade att det varken i EU:s rättighetsstadga eller i 2003 års Bryssel II-förordning föreskrivs en ovillkorlig skyldighet för domstolen i ursprungsmedlemsstaten att låta barnet komma till tals genom ett hörande, och den nationella domstolen har således lämnats ett visst utrymme för egna bedömningar. När domstolen bestämt sig för att höra barnet, med beaktande av barnets bästa och omständigheterna i det enskilda

fallet, ska den dock vidta alla nödvändiga åtgärder med avseende på ett sådant hörande i syfte att ge bestämmelserna ändamålsenlig verkan, genom att erbjuda barnet en verklig och faktisk möjlighet att komma till tals.

Den sammantagna bedömningen är att det mot bakgrund av de krav på barnets rätt att uttrycka sina åsikter som uppställs i 2019 års Bryssel II-förordning inte finns anledning att föreslå ändringar i föräldrabalkens regler om barns delaktighet vid frågor om vårdnad, boende och umgänge. Det kan också konstateras att de förslag som lämnas inom ramen för betänkandet *Se barnet!*, och som för närvarande bereds i Regeringskansliet, innebär en ytterligare förstärkning av barnets delaktighet.

### *Barnets delaktighet vid frågor om barnets egendom*

Det finns flera bestämmelser som tar sikte på barnets delaktighet vid förfaranden som avser barnets egendom. En situation är när en underårig inte har någon förmyndare och domstolen ska förordna en sådan (10 kap. 5 § föräldrabalken). Domstolen ska då ge en underårig som fyllt sexton år tillfälle att yttra sig, om det kan ske. Den som har fyllt sexton år kan också själv ansöka om förordnande eller entledigande av sin förmyndare (10 kap. 18 § föräldrabalken). Åldersgränsen motsvarar den ålder då ett barn – med vissa begränsningar – kan ingå eller säga upp avtal om anställning eller annat arbete och själv bestämma över det som han eller hon förvärvat genom detta arbete (6 kap. 12 § och 9 kap. 3 § föräldrabalken). Det kan också bli aktuellt att förordna god man för en underårig person. God man kan bl.a. förordnas för att vårda den underåriges rätt i ett dödsbo som den underåriga och hans eller hennes förmyndare har del i, eller i vissa andra situationer då den underåriga har ett intresse som strider mot hans eller hennes vårdnadshavares intresse (11 kap. 2 § föräldrabalken). Den som har fyllt sexton år ska ges tillfälle att yttra sig i ärendet om förordnande av god man, om det kan ske (11 kap. 16 § samma balk).

Enligt föräldrabalken ges barnet alltså vid sexton års ålder en friare ställning och behörighet att vidta vissa åtgärder i fråga om sin egendom. Från den tidpunkten ska barnet också få tillfälle att yttra sig. Regleringen i föräldrabalken går därmed längre än det som gäller

enligt 2019 års Bryssel II-förordning som vid frågor som rör barns egendom innehåller ett uttryckligt undantag från skyldigheten att ge barn möjlighet att uttrycka sina åsikter. Mot den bakgrunden finns det inte anledning att föreslå några ändringar i föräldrabalkens regler om barns delaktighet vid frågor om barnets egendom.

#### *Barnets delaktighet vid frågor om tvångsombändertaganden*

Insatser inom socialtjänsten för barn och ungdomar får göras i samförstånd med den unge och hans eller hennes vårdnadshavare. Under vissa förutsättningar är det dock möjligt att bereda någon som är under 18 år vård även utan de samtycken från vårdnadshavare och den unge själv som krävs enligt socialtjänstlagen (1 § lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga). Den unge ska däremot få relevant information inför beslutet och också ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne. Om den unge inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Vidare ska den unges åsikter tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder eller mognad. Dessutom har den som har fyllt femton år rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden, medan ett yngre barn bara får höras i domstol om han eller hon inte kan antas ta skada av det (36 § lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga).

Det kan konstateras att lagen ger den unge rätt till information. Den innehåller också krav på att klarlägga den unges inställning och tillmäta den unges åsikter betydelse som står i paritet med eller går längre än vad som föreskrivs i 2019 års Bryssel II-förordning. Det bör alltså inte föreslås några ändringar i lagen.

#### *Barnets delaktighet vid placering över landsgränserna*

När en svensk socialnämnd fattar beslut om att ett barn behöver vård eller boende utanför det egna hemmet, kan Bryssel II-förordningen vara tillämplig (se artikel 1.2 d i förordningen). Enligt 6 kap. 11 a och b §§ socialtjänstlagen ska barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas vid en placering över landsgränserna. Socialnämnden ska dokumentera och redovisa inställningen. Om det inte har ansetts möjligt att klarlägga barnets inställning, ska orsakerna till detta nog

dokumenteras och redovisas. Det kan förekomma situationer där det är olämpligt att efterfråga barnets inställning. En bedömning av om ett barns inställning kan inhämtas måste därför göras från fall till fall. Det är omständigheter som är relaterade till barnets person som avgör om det är lämpligt att inställningen klarläggs (se prop. 2011/12:85 s. 65–68). I 11 kap. 10 § första stycket socialtjänstlagen finns det dessutom en allmän regel om handläggning av ärenden hos socialnämnden. Regeln har anpassats till artikel 12 i barnkonventionen (se prop. 2012/13:10 s. 38). I paragrafen föreskrivs att ett barn ska få relevant information inför en åtgärd som rör barnet och också ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

Regleringen motsvarar i allt väsentligt det som gäller enligt lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. Av samma skäl som i fråga om tvångsåtgärder görs därför bedömningen att socialtjänstlagens reglering av barns delaktighet vid placering över landsgränserna väl uppfyller förordningens krav.

### *Barnets delaktighet i återlämnandeförfaranden*

Av artikel 26 i 2019 års Bryssel II-förordning framgår att artikel 21 i förordningen också ska tillämpas med avseende på återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention. Det innebär att barnets rätt att framföra sin åsikt och att åsikten ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad även gäller i sådana förfaranden. Av 17 § i överflyttningslagen framgår att domstolen ska inhämta barnets mening innan den avgör ett ärende om överflyttning (återlämnande), om det inte är omöjligt med hänsyn särskilt till barnets ålder och mognad. Ett fall när barnets mening inte kan inhämtas är då barnet hålls gömt här i landet (se prop. 1988/89:8 s. 46). Skillnaden mellan lagens reglering och regleringen i 2003 års Bryssel II-förordning har ansetts vara marginell (se artikel 11.2 i 2003 års Bryssel II-förordning och prop. 2007/08:98 s. 33).

Som berörs i tidigare avsnitt anses det i nyare lagstiftning inte finnas någon nedre åldersgräns för när ett barn ska kunna vara delaktigt. Undantag som går ut på att ett barn inte ska ges tillfälle att yttra sig på grund av det inte uppnått en viss ålder eller viss mognad utmönstras successivt ur lagstiftningen. Det synsättet bör få genomslag vid utformningen av 17 § överflyttningslagen. En i praktiken förekommande situation när det gäller internationella barnbortföranden är att den förälder som har fört bort barnet håller sig och barnet gömda och att barnet därför inte kan komma till tals. En oinskränkt skyldighet att inhämta barnets inställning riskerar alltså att eliminera möjligheterna att få till stånd återlämnanden när barn olovligt har förts bort. Det kan i sammanhanget inte heller bortses från att det finns en tidsfrist för domstolens handläggning som i sin tur har sin grund i ett internationellt åtagande. Den tidsfristen skulle alltså inte alltid kunna upprätthållas med en ovillkorlig regel.

Socialtjänstlagens reglering om placering över landsgränserna, som är anpassad till barnkonventionen, har beröringspunkter med den nu aktuella frågan. Med den regleringen som förebild bör det föreskrivas att rätten så långt det är möjligt ska klarlägga barnets inställning. Det saknas anledning att ha olika regler beroende på om Bryssel II-förordningen är tillämplig eller inte. Förslagen bör alltså omfatta samtliga fall som omfattas av paragrafen i överflyttningslagen – dvs. även i sådana situationer då 2019 års Bryssel II-förordning inte är tillämplig.

Det framgår av 16 § i överflyttningslagen att innan rätten beslutar om verkställighet eller överflyttning får den uppdra åt en ledamot eller suppleant i socialnämnden eller en tjänsteman inom socialtjänsten att verka för att den som har hand om barnet frivilligt ska fullgöra vad som åligger honom eller henne. Ett sådant uppdrag får även lämnas åt någon annan lämplig person. Av 7 § andra stycket förordningen (1989:177) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn framgår att den som fullgör uppdraget bör försöka klarlägga barnets inställning, om det är möjligt och lämpligt. Som en konsekvens av den utvidgade skyldigheten att ge barnet möjlighet att framföra sin åsikt som föreslås i överflyttningslagen bör det i 1989 års förordning anges att barnets inställning alltid bör försöka klarläggas.

## 7 Erkännande och verkställighet

### 7.1 Erkännande och verkställighet enligt den nya Bryssel II-förordningen

Bryssel II-förordningen reglerar inte bara vilken medlemsstats domstolar eller andra myndigheter som får pröva en tvist. Den innehåller också regler om hur avgöranden som meddelats i en medlemsstat erkänns och kan verkställas i en annan medlemsstat. När det gäller avgöranden om föräldraansvar krävs det enligt huvudregeln i 2003 års Bryssel II-förordning en verkställbarhetsförklaring innan domen från en medlemsstat kan verkställas i en annan medlemsstat. Vissa s.k. privilegierade avgöranden kan emellertid verkställas utan verkställbarhetsförklaring. Hit hör dels avgöranden om umgänge som inbegriper rätten att ta barnet till en annan plats än där barnet har sin hemvist (artikel 2.10), dels vårdnadsavgöranden som meddelats av en domstol i barnets hemviststat i de särskilda situationer då en part har fått avslag på en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention och som innebär att barnet ska återlämnas (artikel 29.6).

I 2019 års Bryssel II-förordning slopas helt kravet på verkställbarhetsförklaring. Det innebär att utgångspunkten är att ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat jämställs med ett avgörande som har meddelats i den verkställande medlemsstaten. Det blir alltså generellt möjligt för en part att vända sig direkt till en verkställande myndighet för att få ett utländskt avgörande verkställt utan att först behöva ansöka om en verkställbarhetsförklaring hos en domstol. Det kommer därmed att bli enklare och gå snabbare att få ett avgörande verkställt i en annan medlemsstat. Detta är till fördel för barnet och föräldrarna som många gånger påverkas negativt av att verkställigheten av det avgörande som den utländska domstolen bedömt vara till barnets bästa drar ut på tiden. Om lång tid går från

det att avgörandet meddelades till dess att verkställighet sker, kan dessutom olika förändringar ha skett i barnets och föräldrarnas levnadsomständigheter, vilket kan påverka avgörandets aktualitet.

Samtidigt som kravet på verkställbarhetsförklaring slopas införs det i 2019 års Bryssel II-förordning ett antal rättssäkerhetsgarantier. Dessa garantier motsvarar grunderna för vägran av erkännande och verkställbarhet enligt 2003 års Bryssel II-förordning. Förenklat tar många av vägransgrunderna sikte på allvarliga brister i det utländska avgörandet eller förfarandet. Det gäller bl.a. om ett erkännande eller en verkställighet av avgörandet uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen i den verkställande medlemsstaten (*ordre public*), om svaranden inte har delgetts stämningsansökningen i tid och på lämpligt sätt eller – under vissa förutsättningar – om avgörandet är oförenligt med ett annat avgörande. Vägransgrunderna är uttömmande reglerade. En prövning av om ett avgörande strider mot *ordre public* får inte innefatta en omprövning av ursprungsdomstolens behörighet. Det kan också noteras att det förhållandet att ett avgörande meddelats i strid med förordningens litispendensreglering – till skillnad från vad som gäller enligt t.ex. Bryssel I-förordningen – inte är en vägransgrund (se skäl 56 i ingressen, jfr mål C-455/15 PPU, P mot Q, ECLI:EU:C:2015:763). I fråga om privilegierade avgöranden är vägransgrunderna mera begränsade. Vägran kan då ske av ett avgörande om det är oförenligt med ett senare avgörande.

Liksom tidigare kommer själva verkställighetsförfarandet att regleras i nationell rätt. I den nya Bryssel II-förordningen harmoniseras emellertid – i syfte att öka förutsebarheten – vissa grunder för att skjuta upp eller vägra verkställighet av avgöranden som rör föräldransvar. Det rör sig om omständigheter som uppstår efter det att avgörandet meddelades i ursprungsmedlemsstaten. Det handlar t.ex. om att avgörandet överklagas i ursprungsmedlemsstaten, att en ansökan om vägran av verkställighet har getts in eller att barnet utsätts för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada om verkställighet sker. Om den allvarliga risken är av bestående karaktär, får verkställighet av avgörandet t.o.m. vägras.

Härutöver finns det möjlighet att tillämpa nationella grunder för att skjuta upp eller vägra verkställighet. En tillämpning av dessa nationella grunder förutsätter dock att de inte är oförenliga med vägrans- eller uppskjutande grunderna i förordningen. Verksällighet av ett avgörande om vårdnad, boende, umgänge eller överlämnande av

barn prövas enligt reglerna i 21 kap. föräldrabalken. I första hand görs en ansökan om verkställighet till tingsrätten där barnet har sin hemvist. Verkställighet av ett avgörande som avser en åtgärd till skydd för barnets egendom eller som avser rättegångskostnader sker däremot enligt utsökningsbalken och prövas av Kronofogdemyndigheten. Beroende på vad verkställigheten rör skiljer sig alltså regelverket och prövningsordningen åt.

Det är inte aktuellt att i denna promemoria föreslå några generella förändringar av de nationella verkställighetsförfarandena. Det finns emellertid anledning att analysera förhållandet mellan vägrans- och uppskjutandegrunderna i 2019 års Bryssel II-förordning på den ena sidan och de svenska nationella verkställighetsreglerna på den andra sidan. Vidare bör det övervägas hur och av vilken myndighet prövningen av förordningens olika vägrans- och uppskjutandegrunder ska göras. En utgångspunkt för den nya prövningsordningen bör vara att den så långt det är möjligt ska passa in i den svenska rättsordningen. En annan utgångspunkt bör vara att prövningen ska ske vid den domstol som finns närmast barnet (jfr prop. 2005/06:99 s. 71). Prövningen av olika frågor bör – i möjligaste mån – samlas in en prövningsinstans. En samlad prövning blir mer lättöverskådlig och innebär tids- och kostnadsbesparingar för parterna och domstolarna. Samtidigt innebär det förhållandet att verkställighetsprövningen sker enligt olika regelverk (föräldrabalken respektive utsökningsbalken) och i första instans av olika myndigheter (en tingsrätt respektive Kronofogdemyndigheten) att särskilda överväganden kan behöva göras för att få en ändamålsenlig funktionsfördelning mellan de skilda prövningsinstanserna. Det finns i sammanhanget anledning att beakta hur motsvarande prövningsordningar ser ut enligt kompletterande författningar till andra unionsrättsakter.

## 7.2 Verkställighet

**Förslag:** Om ett avgörande är verkställbart enligt 2019 års Bryssel II-förordning, ska avgörandet få verkställas enligt 21 kap. föräldrabalken, om det avser ett barns person, och enligt utsökningsbalken, om det avser rättegångskostnader eller ett barns egendom. Det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall ska gälla för verkställigheten. Om det inte finns någon motsvarighet till det utländska avgörandet, ska avgörandet verkställas som en dom. Detta gäller inte om något annat följer av 2019 års Bryssel II-förordning.

I en redogörelse för ett medlingsuppdrag ska det även anges om det finns något förhållande som enligt Bryssel II-förordningen kan hindra ett överlämnande.

### Skälen för förslaget

#### *Behöriga verkställande myndigheter*

Utöver att kravet på verkställbarhetsförklaring tas bort helt innebär 2019 års Bryssel II-förordning förändringar när det gäller den faktiska verkställigheten av ett utländskt avgörande. Medan 2003 års Bryssel II-förordning som utgångspunkt inte innehåller regler om själva verkställighetsförfarandet, finns det i 2019 års Bryssel II-förordning flera nya regler som delvis harmoniserar förfarandet i medlemsstaterna. Däremot står det medlemsstaterna fritt att inom vissa ramar utse vilken eller vilka myndigheter som är behöriga att pröva frågan om verkställighet. En ansökan om verkställighet ska ges in till den myndighet som är behörig verkställande myndighet enligt lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 52). En behörig verkställande myndighet kan enligt förordningen vara domstolar, exekutionsbiträden och andra myndigheter i enlighet med vad som fastställs i nationell lag (skäl 60 i ingressen).

Av 4 § i 2008 års kompletteringslag framgår det att när en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls eller en sådan förklaring inte behövs, får det utländska avgörandet verkställas enligt 21 kap. föräldrabalken om det avser ett barns person och enligt utsökningsbalken om det avser ett barns egendom eller rättegångskostnader.

Det stora flertalet avgöranden som verkställs enligt 2003 års Bryssel II-förordning rör ett barns person. I sådana fall är en tingsrätt behörig verkställande myndighet och en ansökan görs dit (21 kap. 1 § föräldrabalken). Det kan emellertid bli aktuellt att verkställa avgöranden som rör andra frågor än ett barns person. Avgörandet kan avse rättegångskostnader hänförliga till ett förfarande som omfattas av förordningen (se artikel 73 i 2019 års Bryssel II-förordning, jfr prop. 2000/01:98 s. 44 och 45). Det kan i något fall även bli aktuellt att verkställa avgöranden som avser en åtgärd till skydd för ett barns egendom. Det kan t.ex. röra åtgärder för att hindra att viss egendom avyttras (se artikel 1.2 e i 2019 års Bryssel II-förordning, jfr prop. 2007/08:98 s. 41). I sådana fall är alltså utsökningsbalken tillämplig enligt 2008 års lag. Av 1 kap. 3 § utsökningsbalken framgår att verkställighet åvilar Kronofogdemyndigheten. En ansökan om verkställighet görs dit (jfr 2 kap. 1 § samma balk). Det ska i sammanhanget noteras att åtgärder avseende egendom som inte rör skydd för barnet faller utanför Bryssel II-förordningens tillämpningsområde och i stället verkställs med stöd av 2012 års Bryssel I-förordning (skäl 10 i ingressen till 2019 års Bryssel II-förordning).

Det saknas anledning att på grund av den nya förordningen frånga den ordning som gäller i dag. Behöriga verkställande myndigheter bör alltså vara en tingsrätt om det är ett avgörande som avser ett barns person, och Kronofogdemyndigheten, om det är ett avgörande som avser rättegångskostnader eller ett barns egendom. Polismyndigheten har visserligen vissa uppgifter i samband med verkställigheten (se 21 kap. föräldrabalken och förordningen [2006:467] om verkställighet av vårdnadsavgöranden). Myndigheten får till och med vidta vissa omedelbara åtgärder (se 21 kap. 10 § andra stycket föräldrabalken). Det innebär dock inte att myndigheten blir en behörig verkställande myndighet i den mening som avses i artikel 52 i förordningen. De uppgifter och åtgärder som faller på Polismyndigheten är i stället antingen en direkt följd av tingsrättens beslut eller underställs tingsrättens kontroll omedelbart efteråt. Det kan t.ex. handla om att bestämma tidpunkt för hämtning eller omhändertagande av ett barn. Det kan också handla om att vidta tillfälliga åtgärder när beslut från tingsrätten inte kan avvaktas. Besluten prövas i efterhand av tingsrätten.

Om förfarandet för överflyttning enligt 1980 års Haagkonvention används, tillämpas – liksom hittills – det som föreskrivs i överflyttningsslagen beträffande de åtgärder som kan bli aktuella. De bestämmelserna är anpassade till att det är fråga om ett snabbt förfarande för överflyttning (se prop. 2007/08:98 s. 39). Prövningen görs då av Stockholms tingsrätt (13 § i överflyttningsslagen). Verkställighetsreglerna i 2019 års Bryssel II-förordning och kompletteringslagen kommer dock att vara tillämpliga på avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat enligt 1980 års Haagkonvention och som måste verkställas i en annan medlemsstat än den där avgörandet meddelades (se artikel 1.3, artikel 2.1 andra stycket a och artikel 96). Detsamma gäller tillfälliga åtgärder som beslutats av en domstol och som har beslutats enligt förordningens artikel 27.5 jämförd med artikel 15 (se artikel 2.1 andra stycket b och tredje stycket och skäl 59 i ingressen).

Meddelande om vilka de behöriga myndigheterna är ska lämnas till Europeiska kommissionen (artikel 103.1 d).

#### *Verkställighet enligt föräldrabalken respektive utsokningsbalken*

En fråga som har nära samband med vilka myndigheter som ska vara behöriga att pröva frågor om verkställighet är den om vilka regler som ska gälla för verkställigheten.

I förarbetena till 2000 års Bryssel II-förordning konstaterades det att bestämmelserna i 21 kap. föräldrabalken är utformade främst med avseende på frågor om vårdnad, boende och umgänge, och på verkställighetsåtgärder som går ut på överlämnande av eller sammanträffande med barn. I de allra flesta fall rör avgöranden om föräldraansvar som ska verkställas enligt förordningen sådana frågor. Det noterades att det undantagsvis kunde förekomma avgöranden utan någon direkt motsvarighet i föräldrabalken, exempelvis att en förälder föreläggs att lämna information om barnet till den andra föräldern. Det uttalades dock att samma intressen uppenbarligen gör sig gällande här som vid verkställigheten av avgöranden om vårdnad, boende eller umgänge. Barnets bästa bör även då komma i främsta rummet, och man bör verka för att föräldrarna frivilligt fullgör vad som åligger dem innan det blir aktuellt med tvångsåtgärder. Det ansågs därför

att avgörandena om föräldraansvar enligt förordningen skulle verkställas enligt 21 kap. föräldrabalken. Det konstaterades vidare att det inte fanns anledning att undanta några regler i kapitlet från tillämpning eller att införa särskilda kompletterande regler för verkställighet enligt förordningen. (Se prop. 2000/01:98 s. 42.)

Det har alltså ansetts att reglerna är tillräckligt flexibla och att de möjliggör verkställighet även om det utländska avgörandet rör andra frågor om föräldraansvar än vårdnad, boende och umgänge. Verkställighetsdomstolen får, liksom vid verkställighet av svenska avgöranden, bedöma lämpligheten av olika åtgärder.

Det utländska umgängesavgörandet kan också vara utformat på annat sätt än i Sverige. Exempelvis skiftar det mellan medlemsstaterna i vilken grad omständigheterna vid umgänget preciseras. I svenska avgöranden anges vanligen endast dag och klockslag för umgänget. I andra medlemsstater förekommer mer detaljerade föreskrifter. Även möjligheterna att ställa upp olika typer av villkor skiftar. Ett exempel är att umgängesföräldern lämnar vissa bankgarantier eller finansiella garantier i syfte att säkerställa att barnet återlämnas. Det har ansetts att verkställighetsdomstolen även i dessa fall – på motsvarande sätt som gäller för svenska avgöranden – kan följa de anvisningar om umgänget som kan finnas i avgörandet, t.ex. om plats för umgänget eller närvarande personer från myndigheter, och pröva om de villkor som har ställts upp för umgänget är uppfyllda. (Se prop. 2000/01:98 s. 46.)

Verkställighetsreglerna i 21 kap. föräldrabalken kan tillämpas även i de fall där det handlar om att vidta en åtgärd med anledning av ett beslut i en annan stat att ett barn ska vara placerat utanför det egna hemmet där. I de fall där det blir aktuellt med en verkställighet med stöd av förordningen handlar det om att flytta barnet tillbaka till det land där beslutet om placering fattades. Utgångspunkten är även här att myndigheterna så långt det är möjligt ska eftersträva ett frivilligt fullgörande. Även om det skulle vara fråga om att vidta tvångsåtgärder, är bestämmelserna i 21 kap. föräldrabalken lämpliga (jfr dock i fråga om 2003 års Bryssel II-förordning mål C-4/14 *Bohez mot Wiertz*, ECLI:EU:C:2015:563). De tillämpas analogt i de fall där det med stöd av lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga blir aktuellt att hämta ett barn med Polismyndighetens hjälp. I samband med övervägandena till kompletteringslagstiftningen till 2003 års Bryssel II-förordning och 1996 års Haagkonvention

gjordes bedömningen att förfarandet i 21 kap. föräldrabalken får anses väl ägnat för internationell verkställighet även av beslut att ett barn ska vara placerat utanför det egna hemmet (prop. 2007/08:98 s. 38 och prop. 2011/12:85 s. 40). Det saknas anledning att göra någon annan bedömning nu.

Bestämmelserna i 2019 års Bryssel II-förordning gäller – som berörs i det föregående – även för avgöranden om rättegångskostnader och om åtgärder till skydd för barnets egendom. För dessa fall har det inte varit aktuellt att använda verkställighetsförfarandet enligt 21 kap. föräldrabalken, eftersom det förfarandet tar sikte på åtgärder som gäller barnets person. Verkställigheten sker i stället enligt utökningsbalkens regler. (Se prop. 2000/01:98 s. 44 och prop. 2007/08:98 s. 38.)

De överväganden som har gjorts i de tidigare lagstiftningsärendena har fortfarande goda skäl för sig. Det innebär att det även i den nya lagen bör föreskrivas att ett utländskt avgörande får verkställas enligt 21 kap. föräldrabalken om det avser ett barns person och enligt utökningsbalken om det avser ett barns egendom eller rättegångskostnader. Eftersom kravet på verkställbarhetsförklaring nu tas bort helt, kommer en sådan förklaring inte längre vara en förutsättning för verkställighet.

En skillnad i förhållande till tidigare är att 2019 års Bryssel II-förordning innebär en delvis harmonisering av verkställigheten. Det kan innebära att svenska nationella verkställighetsregler i vissa fall inte kan tillämpas (artikel 51). Svenska nationella verkställighetsregler kan därmed behöva sättas åt sidan om de är oförenliga med förordningen (artikel 57). I kompletteringslagen bör det därför tas in ett förbehåll av innebörd att de svenska reglerna i 21 kap. föräldrabalken och utökningsbalken bara ska gälla om inte något annat följer av 2019 års Bryssel II-förordning.

### *Verkställighet som ett motsvarande svenskt avgörande*

Förslagen innebär alltså att ett utländskt avgörande ska kunna verkställas – beroende på vad avgörandet rör – enligt 21 kap. föräldrabalken av en tingsrätt eller enligt utökningsbalken av Kronofogdemyndigheten. En fråga som uppkommer i det sammanhanget är hur

de utländska avgörandena ska sättas in i det svenska systemet för verkställighet.

Utgångspunkten i 2019 års Bryssel II-förordning är att verkställighetsförfarandet regleras av lagen i verkställighetsmedlemsstaten, med förbehåll för förordningens bestämmelser om verkställighet. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 41, 50, 56 och 57 ska ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i ursprungsmedlemsstaten verkställas i den verkställande medlemsstaten på samma villkor som ett avgörande som har meddelats i den medlemsstaten (artikel 51.1). 2003 och 2019 års Bryssel II-förordningar ger i detta avseende uttryck för samma synsätt när det gäller utländska avgöranden. Det innebär att det inte finns något utrymme för att i nationell lag införa särskilda bestämmelser som tillämpas i fråga om utländska avgöranden, om de inte också kan tillämpas i rent nationella fall. Exempelvis följer alltså verkställigheten av ett utländskt avgörande om umgänge i Sverige av de regler om verkställighet som finns i föräldrabalken. I den svenska kompletteringslagstiftningen har detta kommit till uttryck genom regleringen att för verkställigheten ska gälla vad som är föreskrivet om verkställighet av svensk domstols avgörande i motsvarande fall (4 § tredje stycket i 2008 års kompletteringslag).

Den nya Bryssel II-förordningen innehåller – liksom sina föregångare – inget krav på att det utländska avgörandet ska ha fått laga kraft. När det gäller svenska avgöranden om vårdnad, boende, umgänge eller överlämnande av barn kan verkställighet sökas även om domen eller beslutet inte har fått laga kraft, men vissa åtgärder kan inte vidtas då. I 21 kap. 1 § föräldrabalken sägs att domstolen inte får vidta åtgärder enligt 2–4 §§, t.ex. förelägga vid vite eller besluta att barnet ska hämtas genom Polismyndighetens försorg, om det inte är särskilt medgivet att verkställighet ändå får ske. För att säkerställa ett tillfredsställande skydd för motparten och barnet har det ansetts att det är rimligt att samma begränsningar av möjliga verkställighetsåtgärder gäller för utländska avgöranden om föräldransvar som ska verkställas på grund av förordningen (prop. 2000/01:98 s. 44). Regleringen är utformad efter förebild i 12 § lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område. Den nya Bryssel II-förordningen kan – trots den delvisa harmoniseringen av verkställighetsförfarandet – inte sägas aktualisera några avgörande nya aspekter när det gäller den principiella utgångspunkten att ett

utländskt avgörande verkställs som ett motsvarande svenskt. Det finns därför inte anledning att gå ifrån den utformning som tidigare valts. Det föreslås därför en klargörande bestämmelse om att för verkställigheten ska gälla det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall. Som anges ovan föreslås ett allmänt förbehåll att det bara gäller om inte något särskilt gäller enligt förordningen.

Bryssel II-förordningen omfattar också officiella handlingar och en särskild form av överenskommelser som inte har någon motsvarighet i Sverige (artikel 65.2). Dessa bör verkställas som en dom, liksom andra avgöranden som saknar en svensk motsvarighet (se även avsnitt 7.6 om officiella handlingar).

Den delvisa harmoniseringen av förfarandet i 2019 års Bryssel II-förordning innebär att vissa bestämmelser i förordningen kommer att tillämpas utöver eller i stället för föräldrabalkens verkställighetsbestämmelser. I det följande behandlas ett antal konsekvenser av detta.

### *Ansökningshandlingar*

I 2 § fjärde stycket förordningen om verkställighet av vårdnadsavgöranden föreskrivs vilka handlingar som ska ges in vid en ansökan som avser verkställighet på grund av 2003 års Bryssel II-förordning. Vilka handlingar som ska ges in för verkställighet av olika avgöranden föreskrivs nu direkt i artiklarna 35 och 46 i 2019 års Bryssel II-förordning. Bestämmelserna i artikeln tillämpas alltså i stället för de regler som annars gäller enligt svensk rätt. Det finns normalt sett inte anledning att i svensk rätt föreskriva vad som redan framgår av unionsrätten. Det bör därför vara tillräckligt att 2006 års verkställighetsförordning begränsas till att upplysa om att det i de aktuella artiklarna i 2019 års Bryssel II-förordning finns särskilda bestämmelser om vilka handlingar som ska ges in för verkställighet.

### *Delgivning i Sverige av intyg och avgörande*

Ett exempel på regler i 2019 års Bryssel II-förordning som ska tillämpas utöver de nationella bestämmelserna är kravet på delgivning av intyg och ursprungsmedlemsstatens avgörande. Regleringen

innebär att någon verkställighetsåtgärd inte får vidtas innan den person mot vilken verkställighet söks har delgetts det intyg som ska utfärdas av den domstol i ursprungsmedlemsstaten som har meddelat avgörandet. Om avgörandet inte tidigare har delgetts, ska även det delges (artikel 55). Delgivningen ska ske i rimlig tid före den första verkställighetsåtgärden (skäl 64 i ingressen). Ett motsvarande krav på delgivning av såväl intyg som avgörande finns i artikel 43 i 2012 års Bryssel I-förordning (jfr prop. 2013/14:219 s. 68 och 69).

Regleringen i förordningen kräver inte någon ändring eller komplettering av svensk rätt. Inte sällan leder svårigheterna att delge till problem för myndigheterna. Reglerna i den nya Bryssel II-förordningen bedöms inte medföra några ytterligare svårigheter i detta avseende. I många fall torde tingsrätten redan behöva delge en ansökan om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken med motparten (jfr 21 kap. 16 § i balken och 46 § ärendelagen). Även i utsökningsförordningen (1981:981) finns det regler för Kronofogdemyndigheten om delgivning i vissa fall i fråga om bl.a. mål om verkställighet som avses i utsökningsbalken (utsökningsmål), se t.ex. 6 kap. 1 § andra stycket. Inte minst när intyget eller ursprungsmedlemsstatens avgörande måste delges finns det ofta praktiska vinster med att sända handlingarna tillsammans med verkställighetsansökan i en och samma försändelse. Regler om delgivning när en handling ska sändas från en medlemsstat till en annan för delgivning finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EU:s delgivningsförordning), se skäl 36 i ingressen till 2019 års Bryssel II-förordning. En översyn av EU:s delgivningsförordning pågår i syfte att digitalisera och effektivisera delgivningsförfarandet.

### *Begränsning av verkställigheten vid en begäran om översättning*

Ett annat exempel på när 2019 års Bryssel II-förordning ska tillämpas utöver de nationella bestämmelserna är reglerna om begränsning av verkställigheten vid en begäran om översättning. Av artikel 55 i förordningen framgår att den person mot vilken verkställighet begärs i Sverige har rätt att begära en översättning av den dom som

begärs verkställd och – i tillämpliga fall – fritextfältet i ett intyg, om avgörandet eller intyget inte är avfattat på eller översatt till ett språk som han eller hon förstår eller till svenska om han eller hon har sin hemvist här. Om en översättning begärs, får inga andra verkställighetsåtgärder än säkerhetsåtgärder vidtas förrän översättningen har tillhandahållits. De åtgärder som regleras i 21 kap. 10 § föräldrabalken måste anses vara säkerhetsåtgärder i den mening som avses i de aktuella bestämmelserna. I paragrafen föreskrivs att om det är fara för att barnet förs ur landet eller om saken av annan anledning är brådskande, kan rätten omedelbart besluta att barnet ska tas om hand av socialnämnden eller på annat lämpligt sätt. Rätten får besluta att omhändertagandet ska verkställas genom Polismyndighetens försorg. Om ett beslut inte kan avvakta, får Polismyndigheten vidta sådana omedelbara åtgärder som kan ske utan skada för barnet. Åtgärden ska genast anmälas till rätten som prövar om den ska bestå. Omhändertagandebeslutet ska omprövas av rätten, om det ännu gäller när ärendet ska avgöras. Förordningen bedöms alltså inte ställa upp något hinder mot att tillämpa reglerna i 21 kap. 10 § föräldrabalken om beslut i brådskande fall. Även enligt 16 kap. 11 § utsökningsbalken får Kronofogdemyndigheten genast vidta en behövlig åtgärd, om saken är brådskande. Det kan handla om att det är fara för att egendom sticks undan eller förs bort av annat skäl. Kronofogdemyndigheten får då genast vidta behövlig åtgärd, t.ex. ta hand om egendomen, försegla den eller, om den finns hos tredje man, meddela förbud för denne att utlämna egendomen (se Walin, Gregow, Millqvist, Persson, Utsökningsbalken, kommentaren till 16 kap. 11 §, 2020-05-18). Det torde även i dessa fall kunna vara fråga om en säkerhetsåtgärd som kan vidtas enligt förordningen.

Ett möjligt scenario är att verkställighetsåtgärder hinner vidtas innan svaranden har begärt en översättning. När en översättning begärs ska verkställighetsåtgärder – som inte avser säkerhetsåtgärder – ställas in. Det innebär att inga nya sådana åtgärder för verkställighet får vidtas innan en översättning har tillhandahållits. Redovisning av omhändertagen egendom är t.ex. en ny åtgärd i målet som bör anstå. Hur en begäran om översättning påverkar hanteringen av egendom som lämnats ut regleras inte i förordningen utan får avgöras enligt utsökningsbalkens regler i tillämpliga delar (jfr prop. 2013/14:219 s. 69).

*Arrangemang för utövande av umgänge*

Det finns också fall då 2019 års Bryssel II-förordning och den svenska nationella verkställighetsregleringen överlappar varandra eller när EU-förordningen tillåter att den svenska regleringen kompletterat EU-förordningen. Det finns anledning att klara ut det närmare förhållandet dem emellan.

Det sagda gäller t.ex. arrangemang som beslutas av verkställighetsdomstolen för utövande av umgänge. Verkställighetsdomstolen kan, enligt 2019 års Bryssel II-förordning, besluta om sådana arrangemang, om nödvändiga arrangemang inte alls eller endast otillräckligt regleras i ursprungsmedlemsstatens avgörande. En förutsättning är att de väsentliga inslagen i avgörandet iaktas (artikel 54). Syftet med regleringen är att precisera eller konkretisera ett avgörande som annars är för vagt för att kunna verkställas (skäl 61 i ingressen). Regleringen har en motsvarighet i de svenska nationella verkställighetsreglerna. Enligt 21 kap. 4 § tredje stycket föräldrabalken kan rätten, om den beslutar om verkställighet av ett avgörande om umgänge som har fått laga kraft, komplettera eller ändra vad som har bestämts om de praktiska arrangemangen för utövande av umgänget om det är nödvändigt för att umgänget ska kunna ske.

Den svenska regleringen, som ofta kallas för jämkning, har utformats för att nära ansluta till 2003 års Bryssel II-förordning (se prop. 2005/06:99 s. 83). Möjligheterna till kompletteringar och ändringar har också ansetts vara desamma i de rent nationella fallen och de fall där verkställighet sker med stöd av 2003 års Bryssel II-förordning (se prop. 2007/08:98 s. 38). En skillnad i 2019 års Bryssel II-förordning är emellertid att bestämmelsen inte längre begränsas till enbart praktiska arrangemang (jfr artikel 48 i 2003 års Bryssel II-förordning). Den nya förordningen anger nämligen också att det finns en rätt för verkställande domstol att bestämma olika rättsliga villkor som föreskrivs enligt verkställighetslandets lag. Det kan gälla anpassningar till sådant som krävs enligt verkställighetslagstiftningen; i förordningens ingress nämns deltagande av en barnavårdsmyndighet eller en psykolog vid verkställigheten (skäl 61). Några motsvarande särskilda rättsliga villkor som inte redan följer av 21 kap. 4 § tredje stycket föräldrabalken och som kan bli aktuella att föreskriva i själva verkställighetsbeslutet finns inte i svensk rätt. En annan sak är att det framgår direkt av lag att någon som kan vara till

stöd för barnet normalt ska närvara vid hämtning. Om det är möjligt ska en barnläkare, barnpsykiater eller barnpsykolog medverka vid hämtning eller omhändertagande (21 kap. 11 § föräldrabalken). Polismyndigheten kallar dem som enligt paragrafen ska närvara när åtgärden vidtas (12 § förordningen om verkställighet av vårdnadsavgöranden). Det bedöms inte finnas något hinder enligt 2019 års Bryssel II-förordning mot att tillämpa dessa bestämmelser i samband med hämtning eller omhändertagande.

*Uppskjutande och vägran enligt artikel 56 vid verkställighet av avgöranden som avser ett barns person*

En nyhet i 2019 års Bryssel II-förordning är att det regleras under vilka förutsättningar den verkställande myndigheten eller domstolen kan skjuta upp eller vägra verkställighet av ett utländskt avgörande (artikel 56). Dessa grunder tar – i stora drag – sikte på ändrade omständigheter efter det att avgörandet meddelades. De måste därmed skiljas från vägran av verkställighet som grundar sig på artiklarna 39, 41 och 50 och som riktar in sig på olika brister i det ursprungliga förfarandet eller avgörandet. Grunderna för uppskov och vägran i artikel 56 förutsätts kunna prövas som en del av verkställighetsförfarandet och inte i ett särskilt förfarande. Av artikel 57 framgår att de skäl för uppskjutande eller vägran av verkställighet som gäller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten ska tillämpas såvida dessa inte är oförenliga med tillämpningen av artiklarna 41, 50 och 56. Denna regel får uppfattas på det sättet att svenska bestämmelser får tillämpas så länge som de inte underminerar syftet med förordningen och regleringen i de aktuella artiklarna. I förordningens ingress anges också att tillämpningen av nationella vägransgrunder inte bör leda till att villkoren och formerna för de grunder som föreskrivs i förordningen utvidgas (skäl 62). Det finns också några exempel på vilka nationella vägransgrunder som är tillåtna enligt förordningen. Till de exempel som nämns hör att det finns ett formellt fel i en verkställighetsåtgärd eller att åtgärden redan har genomförts eller har blivit omöjlig att uppfylla. Det kan i det sistnämnda fallet handla om att den person som barnet ska överlämnas till har blivit allvarligt sjuk eller har frihetsberövats eller avlidit (skäl 63). Den uppräknade av nationella vägransgrunder som finns i skälet kan inte anses vara uttömmande.

Enligt artikel 56.1 får verkställighetsdomstolen på ansökan eller självmant skjuta upp verkställighetsförfarandet om avgörandets verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Det kan t.ex. handla om att avgörandet har överklagats (skäl 67). Det får antas att denna punkt delvis överlappar några av punkterna i artikel 56.2 som behandlas nedan.

Som skäl för att skjuta upp verkställigheten enligt artikel 56.2 anges bl.a. att avgörandet har överklagats, att överklagandetiden inte har gått ut, att en ansökan om vägran av verkställighet har getts in eller att den person mot vilken verkställighet begärs har ansökt om återkallelse av ett intyg. Det föreslås ovan att den nuvarande regleringen om att ett avgörande ska verkställas som ett motsvarande svenskt avgörande behålls. Vidare är utgångspunkten enligt 21 kap. 1 § andra stycket föräldrabalken att ett avgörande om vårdnad, boende eller umgänge ska ha fått laga kraft för att verkställighet ska få ske. Därför kommer det sällan att bli aktuellt i Sverige att skjuta upp verkställigheten av avgöranden om föräldraansvar med hänvisning till förordningens regel att avgörandet har överklagats i ursprungsmedlemsstaten (artikel 56.2 a). Detsamma gäller grunden som avser att överklagandetiden inte har gått ut (artikel 56.2 b). En situation där de svenska reglerna ändå öppnar upp för verkställighet är om det är särskilt medgivet att verkställighet ändå får ske. Det handlar om interimistiska beslut som innebär att ett avgörande får verkställas trots att det inte har fått laga kraft. Enligt svensk rätt får domstolen alltså, om det behövs, besluta om vårdnad, boende eller umgänge för tiden till dess att frågan har avgjorts genom en dom eller ett beslut som har fått laga kraft eller föräldrarna har träffat ett avtal om frågan och avtalet har godkänts av socialnämnden (6 kap. 20 § föräldrabalken). Domstolen kan även förordna att en dom får verkställas trots att den inte har fått laga kraft (jfr 17 kap. 14 § rättegångsbalken). Det kan alltså bli aktuellt med verkställighet i Sverige av motsvarande utländska interimistiska beslut som fattats av en domstol som varit behörig att pröva målet i sak (jfr skäl 59 i ingressen). Om det beslutet överklagas i ursprungsmedlemsstaten, aktualiseras alltså frågan om att skjuta upp verkställigheten. Eftersom den verkställande domstolen inte har någon information om att ett överklagande faktiskt har skett och det intyg som ska bifogas inte ger några upplysningar i frågan, är det angeläget att parterna upplyser domstolen om detta.

En annan grund för att skjuta upp verkställigheten enligt förordningen är att en ansökan om vägran av verkställighet enligt artikel 41, 50 eller 57 har getts in (artikel 56.2 c). Hänvisningen till artikel 57 väcker frågor. Den artikeln innehåller nämligen inte några regler för vägran av verkställighet utan förtydligar bara att nationella uppskjutande- och vägransgrunder som inte är oförenliga med förordningen får tillämpas. Regleringen måste rimligen uppfattas som att om en part har motsatt sig en ansökan om verkställighet kan det föranleda ett uppskjutande enligt förordningen oavsett grunden för bestridandet.

I artikel 56.4 föreskrivs att verkställigheten i undantagsfall får skjutas upp om den skulle innebära att barnet utsätts för allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada på grund av tillfälliga hinder som har uppstått efter det att avgörandet meddelades eller på grund av någon annan betydande ändring av omständigheterna. Det kan till exempel handla om att barnet efter det att avgörandet i sak meddelats uttrycker en tydlig invändning som är så stark att den, om den ignoreras, skulle innebära att barnet utsattes för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada (skäl 69 i ingressen). Verkställigheten ska återupptas så snart den allvarliga risken för fysisk eller psykisk skada upphör. Denna grund för att skjuta upp verkställigheten har likheter med regleringen i 21 kap. 9 § andra stycket föräldrabalken. Av den framgår att en verkställighetsåtgärd som beslutats, t.ex. hämtning, ska skjutas upp om barnet på grund av sjukdom inte bör flyttas eller om det finns något annat särskilt hinder. Mycket talar för att regleringarna i många fall skulle ge samma resultat. Det kan dock inte uteslutas att det kan finnas situationer då förordningen skulle kunna leda till ett annat resultat än föräldrabalkens bestämmelse. Dessutom har förordningens reglering ett nära samband med möjligheten att vägra verkställighet av avgörandet enligt artikel 56.6. Enligt förordningens systematik ska frågan om uppskjutande prövas först, medan föräldrabalkens reglering går ut på att uppskjutande blir aktuellt först sedan ett verkställighetsbeslut fattats. Det framstår som naturligt att i den mån EU-förordningen och föräldrabalksbestämelsen reglerar samma sak tillämpa EU-förordningen. I den mån en fråga som regleras i 21 kap. 9 § andra stycket inte regleras i EU-förordningen (jfr ”annat särskilt hinder”) kan det dock bli aktuellt att tillämpa den nationella regleringen. En förutsättning för en sådan tillämpning är att regleringen inte är oförenlig med förordningen (jfr

artikel 57). En sådan bedömning bör lämnas till rättstillämpningen att göra utifrån omständigheterna i varje enskilt fall.

Enligt artikel 56.5 ska domstolen i fall som avses i 56.4 vidta lämpliga åtgärder för att underlätta verkställighet i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden och i enlighet med barnets bästa. Enligt 21 kap. 2 § föräldrabalken får domstolen – innan den beslutar om verkställighet – uppdra åt en ledamot eller suppleant i socialnämnden eller en tjänsteman inom socialtjänsten att verka för att den som har hand om barnet frivilligt ska fullgöra vad som åligger honom eller henne. Ett sådant medlingsuppdrag får även lämnas åt någon annan lämplig person. Den som har fått uppdraget ska inom den tid som domstolen bestämmer lämna en redogörelse för de åtgärder som har vidtagits och vad som i övrigt har kommit fram. Tiden får inte sättas längre än två veckor. Rätten får dock förlänga tiden, om det finns förutsättningar för att nå en frivillig fullgörelse. I redogörelsen ska det anges vad den som har hand om barnet har anfört som skäl för sin vägran att överlämna barnet och om det kan antas att det finns något sådant förhållande som enligt 21 kap. 5 eller 6 § eller 7 § andra stycket föräldrabalken kan hindra ett överlämnande (6 § förordningen om verkställighet av vårdnadsavgöranden). Den redovisade möjligheten till medling enligt föräldrabalken bedöms kunna tillämpas även vid verkställighet med stöd av 2019 års Bryssel II-förordning. Eftersom även 2019 års Bryssel II-förordning reglerar förhållanden som kan hindra ett överlämnande, bör dock den angivna regeln i 2006 års verkställighetsförordning om vilka förhållanden som ska redovisas i redogörelsen ändras så att den även omfattar hinder mot ett överlämnande enligt Bryssel II-förordningen.

Om barnet utsätts för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada på grund av tillfälliga hinder som har uppstått efter det att avgörandet meddelades eller på grund av någon annan betydande ändring av omständigheterna och den risken är av bestående karaktär, får verkställighetsdomstolen vägra verkställighet (artikel 56.6). Enligt 21 kap. 5 § föräldrabalken får, om barnet har nått en sådan ålder och mognad att dess vilja bör beaktas, verkställighet inte ske mot barnets vilja utom då rätten finner det nödvändigt av hänsyn till barnets bästa. När det gäller bedömningen av om verkställigheten är nödvändig med hänsyn till barnets bästa, anges det i förarbetena en-

dast att det av rättens beslut uttryckligen måste framgå att bedömningen har gjorts (se NJA II 1967 s. 500). Det sägs alltså inget närmare om hur den ska göras. Rätten ska också vägra verkställighet, om det är uppenbart att verkställigheten är oförenlig med barnets bästa (21 kap. 6 § föräldrabalken). Avsikten är att säkerställa skyddet av barnet. Bland de förhållanden som domstolen ska beakta kommer i första hand risken för att barnet far illa. Att det finns en risk, som inte är ringa, har angetts som det viktigaste exemplet på fall då det är uppenbart att verkställigheten inte är förenlig med barnets bästa. Det kan t.ex. vara fråga om en risk för att barnet utsätts för övergrepp eller att föräldern begår kriminella handlingar eller är inne i ett pågående missbruk. Barnets viljeinriktning ges också betydelse vid prövningen av risken för eventuella skadeverkningar med en verkställighet. Ytterligare ett exempel på att verkställigheten kan vara uppenbart oförenlig med barnets bästa är att omständigheter som är av grundläggande betydelse för barnet hastigt kan ha ändrats – det kan t.ex. ha visat sig att den förälder som barnet ska flyttas över till saknar bostad (prop. 2005/06:99 s. 80, 81, 98 och 99).

Förutsättningarna för att vägra verkställighet enligt artikel 56.6 i 2019 års Bryssel II-förordning är i flera avseenden likartade med vägransgrunderna i 21 kap. föräldrabalken. Det finns dock skillnader. Risken för barnet med att genomföra verkställigheten ska enligt förordningens ordalydelse vara allvarlig för att verkställigheten ska vägras, medan den enligt uttalanden i förarbetena till den svenska lagen ska vara inte ringa. Den svenska lagtexten ställer dock högre krav på utredningen genom att det ska vara uppenbart att verkställigheten inte är förenlig med barnets bästa. Det är mycket svårt att på förhand slå fast om och i så fall hur dessa skillnader skulle påverka i ett enskilt fall. Det kan dock konstateras att om en fråga täcks av båda en nationell och en unionsrättslig vägransgrund, har Bryssel II-förordningen företräde. För att det i ett enskilt fall ska bli aktuellt att tillämpa den svenska regleringen måste det – som berörs i det föregående – först konstateras att den inte är oförenlig med förordningen.

Enligt artikel 56.2 eller 56.4 krävs det en ansökan för att ett uppskjutande ska kunna beslutas av domstolen på dessa grunder. Det samma gäller för vägran av verkställighet enligt artikel 56.6. Det står klart att en part – i första hand en förälder – kan framställa ett sådant

yrkande. I de fall en utländsk myndighet som motsvarar socialnämnden har varit part i det utländska förfarandet torde den enligt de principer som tillämpas för verkställighetsärenden enligt 21 kap. föräldrabalcken även kunna vara en part. En motsatt slutsats skulle ju kunna innebära att en myndighet som varit part i det ursprungliga förfarandet i ursprungsmedlemsstaten skulle vara fråntagen möjligheten att delta i förfarandet i verkställighetsmedlemsstaten. Enligt svensk rätt är det dock inte möjligt för barnet att vara part i verkställighetsärendet (jfr artikel 56.2).

Att nyssnämnda frågor enligt förordningen bara kan komma under domstolens prövning efter yrkande kan ytligt betraktat framstå som främmande för en svensk rättstillämpare. Syftet med bestämmelsen får dock antas vara att förhindra att domstolen självmant går in i en omprövning av avgörandet i ursprungsmedlemsstaten. Risker med en omfattande automatisk prövning i verkställighetsmedlemsstaten är givetvis att förordningens effektivitet urholkas. På ett mer övergripande plan kan detta syfte sägas sammanfalla med utgångspunkterna för den svenska verkställighetsprövningen. Domstolens prövning är här inriktad på att översiktligt kontrollera att åtgärderna för verkställighet inte kommer i konflikt med barnets bästa. Domstolen går bara in i en officialprövning när det är uppenbart att en åtgärd inte är till barnets bästa. I det stora flertalet fall görs domstolens prövning med utgångspunkt i parternas yrkanden, inställningar och de sakomständigheter som parterna för fram.

En särskild fråga är vilken processhandling som ska krävas av en part för att han eller hon ska kunna aktualisera frågan om uppskjutande eller verkställighet – dvs. gjort en ansökan med förordningens terminologi. Förordningens uttryckssätt måste sättas i ett svenskt processrättsligt sammanhang. Det innebär t.ex. att en ansökan om uppskjutande eller vägran många gånger kommer att motsvaras av att motparten i svaret anger att han eller hon motsätter sig yrkandet om verkställighet (se 16 § andra stycket ärendelagen). Förordningens reglering måste också ses i ljuset av att domstolen har ett övergripande ansvar för avgörandet. Om det framkommer att det finns skäl för uppskjutande eller vägran, bör domstolen inte vara förhindrad att ta upp frågan med parterna för att efterhöra deras inställning. Ett sådant synsätt ligger i linje med domstolens ansvar för att

klarlägga de omständigheter som är av betydelse för att kunna fastställa att en verkställighet är inom ramen för det som är förenligt med barnets intresse (se prop. 2005/06:99 s. 98).

*Uppskjutande och vägran enligt artikel 56 vid verkställighet av avgöranden som inte avser ett barns person*

Inte alla avgöranden som kan begäras verkställda enligt Bryssel II-förordningen avser ett barns person. Om ett avgörande avser ett barns egendom (artikel 1.2 e) eller rättegångskostnader (artikel 73) föreslås ovan att utsökningsbalkens regler ska tillämpas vid verkställigheten. En särskild fråga blir hur förordningens bestämmelser om uppskjutande och vägran av verkställighet ska tillämpas i det förfarandet. I dessa fall kommer Kronofogdemyndigheten att vara verkställande myndighet. Uppskjutande- och vägransgrunderna i artikel 56 kommer då – i relevanta delar – att tillämpas av myndigheten. Möjligheten till uppskjutande har sin grund i det gränsöverskridande verkställighetssamarbetet, och har därmed ingen direkt motsvarighet i utsökningsbalkens bestämmelser, utan den är närmast att likna vid de anstånd som Kronofogdemyndigheten fattar beslut om. I praktiken innebär ett uppskjutande att man avvaktar med verkställigheten och att ansökan om verkställighet finns kvar hos Kronofogdemyndigheten, dvs. att ärendet är öppet. Av förordningen får anses följa att verkställigheten normalt kan återupptas när det förhållande som ligger till grund för beslutet inte längre föreligger, t.ex. när myndigheten i ursprungsstaten har avslagit ett överklagande (jfr prop. 2010/11:120 s. 28). Det finns också en möjlighet för den verkställande myndigheten att enligt Bryssel II-förordningens regler, i de fall då en ansökan om uppskjutande har beviljats på grund av att tidsfristen för att överklaga i ursprungsmedlemsstaten inte har gått ut, ange en tidsfrist inom vilken ett överklagande ska ges in i ursprungsmedlemsstaten (artikel 56.2 c och 56.3). Fristen avser när ett överklagande ska ha getts in i ursprungsmedlemsstaten för att ett uppskjutande av verkställighetsförfarandet ska kunna beviljas eller fortsatt gälla. Tidsfristen har alltså bara verkan i verkställighetsförfarandet och påverkar inte tidsfristen för överklagande i ursprungsmedlemsstaten (skäl 68 i ingressen). Denna regel har sin

motsvarighet i 2012 års Bryssel I-förordning och syftar till att motverka att verkställighet skjuts upp under lång tid i avvaktan på att ett avgörande ska få laga kraft i ursprungsmedlemsstaten.

Vid sidan av förordningens reglering ska Kronofogdemyndigheten – inom de ramar som medges i artikel 57 – beakta de hinder mot verkställighet som finns enligt utsökningsbalken, t.ex. att den mot vilken verkställighet söks har betalat en fordran avseende rättegångskostnader (3 kap. 21 § utsökningsbalken). I de fall myndigheten – liksom för övrigt verkställighetsdomstolen i ärenden som avser ett barns person – fattar beslut om att skjuta upp eller vägra verkställighet med stöd av artikel 56, bör i övrigt vanliga regler för handläggningen tillämpas, t.ex. i fråga om skäl för beslutet och upplysningar om möjligheten att överklaga (jfr prop. 2010/11:120 s. 28).

### 7.3 Behörig domstol i särskilda vägransärenden

**Förslag:** En ansökan enligt artikel 40 eller 59 i 2019 års Bryssel II-förordning om att ett avgörande inte ska erkännas eller verkställas i Sverige ska tas upp av tingsrätten. Detsamma ska gälla en ansökan enligt artikel 30.3 i förordningen om att det inte finns grund för att vägra ett erkännande av ett avgörande. En ansökan i dessa fall ska göras av någon som har varit part i den utländska rättegången och som är berörd av frågan.

Det ska föreskrivas i förordning vilka tingsrätter som kan vara behöriga att pröva ansökningarna och hur den lokala inbördes behörigheten fördelas mellan domstolarna. En ansökan, som avser ett avgörande om ett barns person, ska göras till den tingsrätt som enligt 21 kap. föräldrabalken handlägger ett ärende om verkställighet av avgörandet, eller, om någon sådant ärende inte handläggs, en tingsrätt som anges i 21 kap. 1 § föräldrabalken. I annat fall ska behöriga tingsrätter vara desamma som prövar överklaganden i utsökningsmål och tingsrätternas domsområden vara desamma som för dessa tingsrätter. Vilken domstol som i det enskilda fallet är behörig ska i dessa fall bestämmas utifrån var den som ansöker om att ett avgörande inte ska erkännas eller verkställas i Sverige har sin hemvist eller utifrån var motparten har sin hemvist, om det gäller en ansökan om att det inte finns grund för att vägra ett erkännande av ett avgörande.

## Skälen för förslaget

### *Vägransförfarandet enligt 2019 års Bryssel II-förordning*

2019 års Bryssel II-förordning utgår liksom 2003 års Bryssel II-förordning från att ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas (artikel 30.1). Utgångspunkten blir då att frågor om giltigheten av ett utländskt avgörande normalt ska prövas av den myndighet och i det sammanhang där de i varje särskilt fall förekommer. Förordningen innehåller emellertid regler om särskilda vägransförfaranden. Det gäller vägran av erkännande respektive verkställighet och förklaringar att det inte finns någon grund för att vägra erkännande. För dessa förfaranden måste en särskild domstol för prövningen pekas ut (artiklarna 30.4, 40.1 och 58.1 första meningen).

Förordningen förutsätter alltså att det i nationell rätt ska pekas ut vilka domstolar som ska göra vägransprövningen. I förordningen anges att en part som motsätter sig verkställighet i möjligaste mån och i enlighet med den verkställande medlemsstatens rättssystem bör kunna åberopa nationella och unionsrättsliga vägransgrunder i ett och samma förfarande (skäl 62 i ingressen). Det som uttrycks i skälet är en målsättning från unionslagstiftarens sida som måste sättas in i de ramar som den nationella rättsordningen sätter upp. I slutändan står det medlemsstaterna fritt att bestämma i vilken eller vilka domstolar den särskilda vägransprövningen ska ske. Meddelande om vilka domstolar som utses ska lämnas till kommissionen, som kommer att göra informationen tillgänglig på e-juridikportalen (artikel 103).

### *Vägransförfarandet enligt 2003 års Bryssel II-förordning*

Ansökningar om verkställbarhetsförklaring av utländska avgöranden görs i dag till den tingsrätt som regeringen föreskriver (2 § i 2008 års kompletteringslag). En dom som har meddelats i en medlemsstat erkänns i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas. En berörd part kan dock genom att anlita förfaranden som föreskrivs om verkställbarhetsförklaring få fastställt att ett avgörande ska erkännas eller inte erkännas (artikel 21.3).

I 2005 års kompletteringsförordning läggs närmare fast till vilka domstolar ansökningar som avses i 2008 års kompletteringslag görs. En ansökan som helt eller delvis avser ett barns person görs, om ansökan avser erkännande, till den tingsrätt som anges i 21 kap. 1 § föräldrabalken (4 § 1 i 2005 års förordning). Av andra stycket i den nyssnämnda paragrafen i föräldrabalken framgår att en ansökan om verkställighet av en dom eller ett beslut om vårdnad, boende, umgänge eller överlämnande av barn görs till tingsrätten i den ort där barnet har sin hemvist. I fjärde stycket föreskrivs att om en annan tingsrätt handlägger ett mål mellan samma parter om vårdnaden, boendet eller umgänget, får en ansökan om verkställighet också göras till den tingsrätten. Den regeln har kommit till för att möjliggöra en samordning av mål där det pågår ett mål i sak mellan samma parter om barnets vårdnad, boende eller umgänge och verkställighetsärenden (se prop. 2005/06:99 s. 72). Av femte stycket framgår att om det inte finns någon annan behörig domstol, tas frågan om verkställighet upp av Stockholms tingsrätt.

En ansökan om verkställbarhetsförklaring, som helt eller delvis avser ett barns person, görs till den tingsrätt som följer av artikel 29.2 i 2003 års Bryssel II-förordning (4 § i 2005 års kompletteringsförordning). Det innebär att behörigheten bestäms efter hemvisten för den person mot vilken verkställighet begärs eller efter hemvisten för det barn som ansökan avser.

Hänvisningen till 21 kap. 1 § föräldrabalken innebär att samtliga tingsrätter i landet kan vara behöriga att handlägga ärenden om erkännande och verkställbarhetsförklaring som helt eller delvis avser ett barns person. Vidare innebär hänvisningen i 4 § 1 i 2005 års förordning till 21 kap. 1 § föräldrabalken att det finns regler om vilken domstol som i det enskilda fallet kan vara behörig. I de fall som beskrivs i 4 § 2 bestäms emellertid den lokala behörigheten av 2003 års Bryssel II-förordning.

I annat fall än som avses i den nyssnämnda 4 § – dvs. i praktiken om ansökan avser ett avgörande om barns egendom eller rättegångskostnader – görs en ansökan enligt 2 § första stycket i 2008 års kompletteringslag som avser erkännande till den tingsrätt där motparten har sin hemvist, medan den lokala behörigheten för en ansökan om verkställbarhetsförklaring avgörs av artikel 29.2 i 2003 års Bryssel II-förordning (se 5 § i 2005 års kompletteringsförordning). Dessa regler anger alltså vilken tingsrätt som i det enskilda fallet är

behörig. I en förteckning i paragrafen räknas det upp vilka tingsrätter som kan vara behöriga. De tingsrätter som anges i förteckningen är sådana tingsrätter som prövar överklaganden i utsökningsmål, vilket också enligt huvudregeln är behörig domstol vid verkställbarhetsprövning i svensk domstol (se prop. 2013/14:219 s. 85). Förteckningen innebär att bara 24 av landets 48 tingsrätter kan vara behöriga att pröva ansökningar i dessa fall.

De gällande reglerna om behörig domstol för att pröva erkännande eller verkställbarhet av avgöranden som rör ett barns person är utformade för att prövningen ska kunna ske vid samma domstolar som prövar verkställigheten av ett avgörande enligt 21 kap. föräldrabalken. Denna ordning är motiverad utifrån intresset – framför allt för parterna – av en prövning i samma domstol. Det underlättar också för domstolarnas handläggning om prövningen sker i samma domstol (se prop. 2013/14:219 s. 89, se även prop. 2007/08:98 s. 36–39 och prop. 2000/01:98 s. 41–44). Om ett avgörande inte avser ett barns person sker dock verkställigheten enligt utsökningsbalken (se prop. 2007/08:98 s. 37 och 38 och prop. 2000/01:98 s. 41–46). I dessa fall ligger behörigheten för verkställbarhetsprövningen i stället hos de domstolar som prövar överklaganden av beslut i utsökningsmål. Bakom denna ordning ligger de fördelar som finns med att verkställbarhetsprövningen och överklaganden i utsökningsmål kan ske i samma domstol (se prop. 2013/14:219 s. 85–87).

### *Reglering av vägransförfarandet i lag och förordning*

Vid utformningen av vägransprövningen enligt 2019 års Bryssel II-förordning gör sig många olika aspekter gällande. Det kan till att börja med konstateras att det på motsvarande sätt som i annan lagstiftning om erkännande och verkställighet av utländska avgöranden bör finnas bestämmelser i lag som anger vilken domstol som ska göra vägransprövningen enligt 2019 års Bryssel II-förordning (jfr t.ex. 4 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden). De närmare detaljerna om vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva ansökningarna och hur den lokala inbördes behörigheten ska fördelas är en fråga om domstolsorganisationen som regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan

meddela föreskrifter om. Föreskrifter om nyssnämnda frågor bör därför tas in i en förordning.

*Vägransförfarandet när det gäller utländska avgöranden som avser ett barns person*

Avsikten med den gällande ordningen har varit att prövningen av nationella och unionsrättsliga vägransgrunder i möjligaste mån ska ske i samma domstol. Enligt denna ordning har prövningen av verkställighetsfrågan dock fått avvakta att frågan om verkställbarhetsförklaring prövats av tingsrätten. Med 2019 års Bryssel II-förordning kan en parallell prövning av vägransgrunderna bli aktuell. Det gör att skälen för en samlad prövning är ännu starkare.

En skillnad i 2019 års Bryssel II-förordning i förhållande till dess föregångare som blir av betydelse i sammanhanget är att 2019 års Bryssel II-förordning inte innehåller några harmoniserade lokala behörighetsregler. Det innebär alltså att det är upp till de enskilda medlemsstaterna att avgöra vilka anknytningskriterier som ska gälla för att bestämma vilken domstol som är behörig att pröva verkställighetsfrågan.

När det gäller de olika utländska avgöranden som kan verkställas enligt 2019 års Bryssel II-förordning gör sig delvis olika överväganden gällande. Det beror – som berörs i det föregående – på att verkställigheten sker enligt olika regelverk – föräldrabalken respektive utsökningsbalken. Beroende på vad verkställigheten rör kan alltså tingsrätt eller Kronofogdemyndigheten vara verkställighetsmyndighet.

I fråga om en ansökan om vägran av verkställighet av ett utländskt avgörande som avser ett barns person finns det givetvis stora fördelar om ärendet prövas av den tingsrätt där det redan pågår ett ärende om verkställighet. Det är också en sådan ordning som unionslagstiftaren i skälen pekar ut som den mest ändamålsenliga. Prövningen av vägransgrunder enligt artikel 59 jämförd med artikel 39 bör därför – om möjligt – ske i den tingsrätt som enligt 21 kap. föräldrabalken handlägger ett ärende om verkställighet av det utländska avgörandet. Frågan kommer då – liksom motsvarande ärenden i dag – att prövas i ett separat ärende och som utgångspunkt prövas av en domare. Detta kommer att skilja sig från ärendet om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken, som enligt huvudregeln prövas av en lagfaren

domare och tre nämndemän (se 21 kap. 12 § första stycket första meningen föräldrabalken). Den prövning som ska ske är mycket begränsad och avser vissa renodlat juridiska frågeställningar. Det bedöms därför inte finnas anledning att införa några särskilda sammansättningsregler för dessa ärenden.

Denna ordning kan när det gäller ett barns person givetvis inte bli aktuell när det inte finns något pågående verkställighetsärende i tingsrätt. För dessa fall bör – efter förebild för vad som gäller i dag – vägransfrågan prövas av den domstol som hade prövat verkställighetsfrågan enligt 21 kap. 1 § föräldrabalken. Detta innebär att en enhetlig ordning skapas för vägransprövningen av frågor som avser ett barns person. Det innebär också att en prövning i någon av Sveriges samtliga 48 tingsrätter kan komma i fråga.

Det bör därför i förordning föreskrivas att en ansökan som avser ett barns person ska göras till den tingsrätt som enligt 21 kap. föräldrabalken handlägger ett ärende om verkställighet av det utländska avgörandet, eller, om någon sådant ärende inte handläggs, den tingsrätt som anges i 21 kap. 1 § föräldrabalken.

#### *Vägransförfarandet när det gäller avgöranden som inte avser ett barns person*

När verkställigheten däremot ska ske enligt utsökningsbalken – dvs. i fråga om rättegångskostnader eller ett barns egendom – aktualiseras andra aspekter på frågan om vilken myndighet som ska vara behörig att pröva vägransgrunder enligt artikel 59 jämförd med artikel 39. Intresset av en sammanhållen prövning skulle kunna tala för att låta vägransgrunderna prövas av Kronofogdemyndigheten. Den myndigheten prövar – som första instans – invändningar mot verkställighet enligt utsökningsbalken (3 kap. 21 §). Något hinder mot att låta frågan prövas av Kronofogdemyndigheten finns inte heller enligt 2019 års Bryssel II-förordning, eftersom förordningens domstolsbegrepp omfattar även Kronofogdemyndigheten. Till saken hör dock att ett förläggande av prövningen till den myndigheten skulle innebära att den skulle pröva frågor som normalt inte prövas där. Det gäller t.ex. frågor om ordre public och om huruvida ett domstolsavgörande är oförenligt med ett annat domstolsavgörande. Kronofogdemyndigheten prövar inte heller motsvarande vägransgrunder enligt andra jämförbara andra unionsrättsakter och internationella instrument.

En sådan ordning skulle också innebära att en faktisk prövning kan ske i ytterligare en instans i förhållande till vad som gäller avgöranden som avser ett barns person. Ett bättre alternativ är att – efter förebild från den gällande ordningen – föreskriva att behöriga tingsrätter att pröva aktuella vägransgrunder är de 24 tingsrätter som prövar överklaganden i utsökningsmål och att tingsrätternas domsombuden är desamma som för dessa tingsrätter. Dessa tingsrätter har erfarenhet av att bedöma vägransgrunder enligt flera andra unionsrättsakter och internationella instrument. Detta alternativ har också den fördelen att det skapas ett sammanhållet system för prövning av verkställighetsärenden med internationell anknytning i domstol. Övervägande skäl talar därför för att utse de 24 tingsrätterna till behöriga domstolar. Vilken tingsrätt som i det enskilda fallet är behörig bör sedan bestämmas utifrån de utgångspunkter enligt 2012 års Bryssel I-förordning som i det aktuella avseendet har samma konstruktion som 2019 års Bryssel II-förordning. Det innebär att vilken domstol som i det enskilda fallet är behörig bestäms av var den som ansöker om att ett avgörande inte ska verkställas i Sverige har sin hemvist (se 2 § förordningen [2014:1517] om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område och 4 § första stycket lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden, se även prop. 2013/14:219 s. 71–76 och 85–87).

En återstående fråga är vad som ska gälla i fråga om sådana ansökningar om vägran av erkännande av ett utländskt avgörande som inte avser ett barns person. Ett sådant erkännande kan ta sikte på en fråga om barns egendom (se artikel 39), men kan även gälla t.ex. en fråga om äktenskapsskillnad (se artikel 38). Dessa frågor prövas enligt gällande ordning av de nyssnämnda 24 tingsrätterna. Det är också de tingsrätterna som prövar frågor om erkännande av ett utländskt avgörande om äktenskapsskillnad enligt 3 kap. 8 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap. Det innebär en enhetlig prövningsordning i förhållande till var ansökningar om vägran av verkställighet som inte avser ett barns person prövas. Det finns därför skäl att – i enlighet med vad som gäller i dag – föreslå att samma 24 tingsrätter ska vara behöriga. När det gäller vilken tingsrätt som i det enskilda fallet ska vara be-

hörig, bör – av ovan redovisade skäl – behörigheten bestämmas utifrån var den som ansöker om att ett avgörande inte ska verkställas i Sverige har sin hemvist. För att bestämma hemvist kan med fördel de allmänna principer som kommer till uttryck i 7 kap. 2 § i 1904 års lag och 6 kap. 2 § lagen (2019:234) om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer tillämpas.

Det bör framgå av den nya kompletteringsförordningen att en ansökan om en förklaring att det inte finns grund för att vägra ett erkännande ska bestämmas utifrån var motparten har sin hemvist (jfr 2 § 2 förordningen om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område).

Domstolen är oförhindrad att – i enlighet med nationell rätt – pröva vilken som helst av vägransgrunderna oavsett vilka skäl som förts fram av sökanden (se skäl 62 i ingressen). Ett sådant synsätt ligger i linje med att det övergripande syftet med ordre public-regleringen i annan svensk rätt är att domstolar inte ska medverka till verkställighet i fall där det skulle vara höggradigt stötande om så skedde (jfr rättsfallet NJA 2018 s. 323). Det är också förenligt med det inslag av officialprövning som finns vid svenska domstolars handläggning av frågor som rör vårdnad, boende och umgänge (jfr rättsfallet NJA 2019 s. 160). Det rimmar dessutom väl med hur prövningen allmänt förutsatts ske enligt andra centrala unionsrättsakter (jfr Pålsson, Hellner, Bryssel I-förordningen jämte Bryssel- och Luganokonventionerna, punkt 153, 2020-05-22).

Att en prövning kan ske av de olika vägransgrunderna oavsett återopande får anses följa av allmänna principer i svensk rätt. En annan sak är att domstolens prövning och handläggning många gånger kan begränsas, om det kan ske utan att syftet med prövningen förfelas. I praktiken innebär det att domstolen normalt bör kunna utgå från vad som framgår av själva avgörandet och parternas skrivelser. Någon lagreglering av frågan bedöms inte behövas.

### *Rätt att inleda ett ärende*

Enligt artikel 30.3 i 2019 års Bryssel II-förordning får en berörd part ansöka om ett avgörande om att det saknas sådana skäl för att vägra erkännande enligt artiklarna 38 och 39 i förordningen. Eftersom ett erkännande sker automatiskt, är det först när en åtgärd återopas i en

medlemsstat som en eventuell tvistig fråga om huruvida det finns grund för att inte erkänna avgörandet kan bli föremål för prövning. Det kan dröja, och det kan finnas ett legitimt behov av att få klarlagt att det inte finns någon grund för att vägra erkännande av avgörandet. Bestämmelsen i artikel 30.3 syftar till att tillgodose detta behov. Av skäl 54 i ingressen framgår att det avgörs av nationell rätt vem som är att betrakta som berörd part som har rätt att göra en ansökan om en förklaring att det inte finns någon grund för att vägra ett erkännande. En motsvarande bestämmelse finns i 2012 års Bryssel I-förordning med den skillnaden att regleringen av vem som får göra ansökan där bestäms av unionsrätten.

Vem som kan göra en ansökan om erkännande enligt artikel 21.3 i 2003 års Bryssel II-förordning regleras inte i 2008 års kompletteringslag. Det kan konstateras att det inte finns någon motsvarande lagreglering i de nationella verkställighetsreglerna i föräldrabalken. Utgångspunkten enligt den balken är att en ansökan om verkställighet initieras av en part. Vanligen rör det sig om en förälder till barnet. Även en social myndighet bör kunna vara part i sådana verkställighetsärenden där det är fråga om umgänge och talan har förts av myndigheten inför avgörandet i sak (jfr 6 kap. 15 a § första och andra styckena föräldrabalken och prop. 1982/83:165 s. 26). Vem som kan göra en ansökan om verkställighet är bara indirekt reglerat i utsökningsbalken på det sättet att sökanden ska ge in den exekutionstitel på grund varav verkställighet söks (2 kap. 2 § andra stycket).

I de flesta fall är det inte i svensk internationellt processrättslig lagstiftning angivet vem som kan göra en ansökan om erkännande och verkställighet av ett utländskt avgörande. När det gäller erkännande av utländska avgöranden om äktenskapsskillnad, kan det emellertid noteras att det i 3 kap. 8 § i 1904 års lag föreskrivs att en ansökan om att ett utländskt beslut om upplösning av äktenskap ska gälla eller inte gälla i Sverige görs av en make. Enligt 9 § lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor får vidare frågan om ett utländskt avgörande gäller i Sverige prövas efter en ansökan av någon som har varit part i den utländska rättegången och vars rätt frågan rör. Med utgångspunkt i dessa regleringar bör det krävas att en ansökan görs av någon som har varit part i den utländska rättegången. Som ytterligare krav bör anges att parten är berörd av frågan (jfr artikel 24 i 1996 års Haagkonvention).

I 2019 års Bryssel II-förordning finns det inte någon reglering om vem som får ansöka om vägran av verkställighet. En utgångspunkt är då att frågor som inte omfattas av förordningen regleras av nationell lag (artikel 59.1). När det nu införs en reglering om vem som får ansöka om en förklaring att det saknas skäl att vägra verkställighet framstår det som lämpligt att införa motsvarande reglering om vem som kan ansöka om vägran av verkställighet.

#### *Prövning av vägran av erkännande i ett pågående mål eller ärende*

Ibland kan frågan om erkännande av ett utländskt avgörande bli en prejudiciell fråga (eng. incidental question) i ett mål eller ärende som handläggs av en domstol här i landet. Den domstolen får då avgöra frågan (artikel 30.5). Det innebär alltså att om en part i en svensk rättegång gör gällande att en utländsk dom inte ska erkännas här och den utländska domen rör en fråga som är av betydelse för den svenska domstolens prövning, är den svenska domstolen behörig att pröva om ett erkännande ska vägras. Någon lagreglering av dessa fall krävs inte, utan de kan hanteras enligt vanliga regler för rättegången (jfr prop. 2013/14:219 s. 73 och 80).

#### *Prövning av vägran av ett privilegierat avgörande*

Enligt artikel 50 i 2019 års Bryssel II-förordning kan det bli aktuellt att vägra att erkänna eller verkställa ett privilegierat avgörande när avgörandet är oförenligt med ett senare meddelat avgörande. I artikel 56.2 c anges det också att en ansökan om vägran grundad på artikel 50 kan leda till att verkställigheten skjuts upp. Förordningen ger inte ett uttryckligt svar på vilken domstol som förutses göra prövningen enligt artikel 50. Mot bakgrund av bl.a. att det saknas reglering om ett särskilt förfarande för denna vägransprövning och att medlemsstaterna inte förväntas anmäla någon särskild domstol ligger det nära till hands att dra slutsatsen att prövningen ska göras av verkställighetsdomstolen, dvs. den domstol som handlägger frågan om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken. Ett alternativt synsätt är att om det inte finns några särskilda regler i förordningen, framgår det av artikel 59.1 att förfarandet regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten. Om avsikten varit att frågan skulle kunna prövas i

ett särskilt förfarande enligt nationella regler, hade det – på motsvarande sätt som i fråga om vägransprövningen av de icke-privilegerade avgörandena – varit rimligt att förfarandet skulle anmälas till Europeiska kommissionen för att underlätta för rättstillämparna. Det måste därför sättas i fråga om denna tolkning är förenlig med förordningens ändamål. En rimligare slutsats blir i stället att prövningen av vägran enligt artikel 50 av ett privilegierat avgörande får göras av verkställighetsdomstolen, dvs. den domstol som handlägger frågan om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken. Någon särskild lagreglering krävs därmed inte.

## 7.4 Processlag för särskilda vägransärenden

**Förslag:** Vid handläggning av särskilda vägransärenden ska ärendelagen tillämpas, om inte något annat följer av 2019 års Bryssel II-förordning.

### Skälen för förslaget

*Vilken processlag ska gälla för den särskilda vägransprövningen?*

Förfarandena för prövning av frågor om vägran av erkännande eller verkställighet enligt artiklarna 40 och 59 och om en förklaring enligt artikel 30.3 att det saknas grund för att vägra erkännande avgörs – i den mån de inte regleras av 2019 års Bryssel II-förordning – av nationell rätt. Frågan blir då vilken processlag som ska styra domstolarnas handläggning av dessa ärenden. Vid vägransprövningen sker inte någon prövning i sak, utan en begränsad prövning av de vägransgrunder som anges i förordningen. Det kan förutses att prövningen som regel kan göras på handlingarna. En tillämpning av ärendelagen framstår – på motsvarande sätt som gäller i dag och som också gäller för den jämförbara vägransprövningen enligt 2012 års Bryssel I-förordning – som den mest ändamålsenliga (jfr prop. 2013/14:219 s. 79 och 90–92). Det bör alltså föreskrivas i lag att ärendelagen ska tillämpas, om inte något annat följer av 2019 års Bryssel II-förordning.

I de fall där förordningen innehåller processuella bestämmelser men där dessa inte kan anses vara uttömmande, kompletterar ärendelagen förordningen. Förordningen medger att ett beslut med anledning av en ansökan om vägran av verkställighet får överklagas, och att ett avgörande som meddelats med anledning av ett sådant överklagande får överklagas (artiklarna 61 och 62). Av ärendelagen framgår att ett beslut får överklagas till hovrätten respektive Högsta domstolen och att prövningstillstånd krävs i bägge instanserna (39 och 40 §§ ärendelagen). Uppgifter om överklagandeinstanser ska meddelas kommissionen enligt artikel 103.1 e.

Ärendena om vägran av verkställighet enligt artikel 59 av utländska avgöranden som avser ett barns person kommer att prövas i ett särskilt ärende i den domstol som annars handlägger frågan om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken. I det ordinära verkställighetsärendet i samma domstol kan frågor om vägran enligt artikel 50, om uppskjutande och vägran enligt artikel 56 eller om vägran på nationell grund komma upp till prövning. Detta aktualiserar frågan om en gemensam handläggning av ärendena. Ärendelagen innehåller inte några bestämmelser om förening av ärenden (kumulation). I många fall utesluter reglerna att ärendena avgörs av rätten i samma sammansättning (jfr 3 § ärendelagen och 21 kap. 12 § föräldrabalken). Om sammansättningsreglerna inte är ett hinder kan en gemensam handläggning tillåtas ske, om det är lämpligt (se prop. 1995/96:115 s. 42). I fråga om lämplighetsbedömningen bör 14 kap. rättegångsbalken om kumulation av mål kunna vara vägledande (se även prop. 2016/17:95 s. 15 och 16).

Enligt artikel 60 ska ärenden om vägran av verkställighet handläggas skyndsamt. Bestämmelsen kommer att tillämpas vid sidan av ärendelagens regler, och kräver ingen kompletterande svensk reglering. För domstolens del innebär detta att ärendet måste handläggas med förtur. Ett skyndsamhetskrav är i dessa sammanhang inte något främmande. Ett sådant krav på skyndsamhet gäller även enligt 15 § i överflyttninglagen. Även i det fallet är den svenska regleringen en konsekvens av ett internationellt åtagande (artikel 11 i 1980 års Haagkonvention).

*Jäv vid prövning av nationella och unionsrättsliga vägransgrunder*

När prövningen av nationella och unionsrättsliga vägransgrunder kan ske i samma instans i olika ärenden kan det inte uteslutas att det uppkommer situationer som aktualiserar om det finns jäv. Den frågan bör då avgöras enligt de allmänna jävsbestämmelserna i ärendelagen, som hänvisar till rättegångsbalken. En domare är enligt dessa bestämmelser jävig att handlägga ett ärende om det föreligger någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för domarens opartiskhet i ärendet (3 § ärendelagen och 4 kap. 13 § rättegångsbalken). En sådan omständighet kan vara att domaren redan tidigare har tagit ställning till samma stridiga sakförhållande som ska prövas i ärendet. Normalt är prövningen i de olika frågorna sådana att något jävsförhållande inte uppkommer. Om förhållandena undantagsvis är sådana att en part kan hysa ett berättigat tvivel om domarens opartiskhet vid prövningen av verkställigheten, utgör de allmänna jävsreglerna ett tillräckligt skydd. Det är givetvis även med en allmän reglering av vikt att jävsfrågan övervägs i varje enskilt fall (jfr prop. 2013/14:219 s. 93).

## 7.5 Underrättelseskyldighet

**Förslag:** En domstol som med tillämpning av 2019 års Bryssel II-förordning har beslutat att ett utländskt avgörande som avser ett rättegångskostnader eller ett barns egendom inte ska verkställas i Sverige, ska samma dag sända en kopia av beslutet till Kronofogdemyndigheten. Detsamma ska gälla i fråga om senare beslut av betydelse för verkställigheten.

Domstolarna ska lämna underrättelser till Skatteverket om beslut enligt 2019 års Bryssel II-förordning i frågor om vägran enligt 2019 års Bryssel II-förordning av erkännande av utländska avgöranden om äktenskapsskillnad. Domstolarna ska vidare lämna underrättelser till Skatteverket, socialnämnden i den kommun där barnet är folkbokfört och Centrala studiestödsnämnden om beslut i frågor enligt 2019 års Bryssel II-förordning om vägran av erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden.

**Skälen för förslaget:** När verkställighet söks hos Kronofogdemyndigheten av ett utländskt avgörande som är verkställbart enligt 2019 års Bryssel II-förordning och som inte avser ett barns person kan motparten inte bara med stöd av artikel 41 i förordningen ansöka till tingsrätt om att verkställighet ska vägras. Han eller hon kan också göra gällande att verkställigheten ska skjutas upp eller vägras enligt artikel 56. Dessutom kan han eller hon enligt de förutsättningar som anges i artikel 57 föra fram nationella vägransgrunder hos Kronofogdemyndigheten. Det förhållandet att vissa grunder för att vägra verkställighet ska prövas av tingsrätt medan andra ska prövas av Kronofogdemyndigheten kan skapa osäkerhet om vilken invändning som ska föras fram i vilken instans. Det är därför givetvis angeläget att motverka riskerna för rättsförluster för enskilda.

När det gäller 2012 års Bryssel I-förordning har det inrättats en ordning som innebär att Kronofogdemyndigheten ska underrätta svaranden om förordningens vägransförfarande när han eller hon i ett utskökningsmål för fram en vägransgrund som enligt förordningen ska prövas av domstol (8 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden). Svaranden får sedan själv ta ställning till om han eller hon vill ansöka till domstol om vägran av verkställighet.

En motsvarande situation som i Bryssel I-förordningen kan uppkomma enligt Bryssel II-förordningen. I fråga om den senare förordningen gör sig emellertid flera aspekter gällande. En första sådan är att färre avgöranden begärs verkställda enligt Bryssel II-förordningen. En annan aspekt är att det av dessa mål bara är ett fåtal som ska handläggas hos Kronofogdemyndigheten. I många fall kommer inte heller problemet att uppstå. Mot den bakgrunden finns det inte tillräckliga skäl att inrätta en formell ordning med underrättelseskyldighet. Om en part för fram omständigheter som inte kan prövas i utskökningsmålet utan som får prövas av domstol i ett särskilt förfarande om vägran av verkställighet, får det i stället enligt allmänna regler ankomma på Kronofogdemyndigheten att hjälpa parten till rätta (se 6 § andra stycket förvaltningslagen [2017:900]).

En part som har ansökt till tingsrätt om vägran av verkställighet har också anledning att informera Kronofogdemyndigheten om detta förhållande så att det kan beaktas av myndigheten vid hand-

läggningen av ett mål om verkställighet. Det är givetvis i det sammanhanget av stor vikt att myndigheterna kommunicerar med varandra för att undvika att enskilda lider rättsförluster. En alltför omfattande underrättelseskyldighet – särskilt i fall som är sällsynt förekommande och därför svåridentifierade för den som handlägger ärendet – riskerar emellertid att innebära administrativa pålagor för domstolarna utan att erbjuda enskilda några påtagliga rättssäkerhetsgarantier. Det bedöms därför inte finnas tillräckliga skäl för att införa någon underrättelseskyldighet för domstolen i denna situation.

På ett annat sätt förhåller det sig om domstolen har beviljat en ansökan om vägran enligt artikel 41. I dessa fall har det fattats ett beslut som innebär att det utländska avgörandet inte får verkställas här. Det finns då – på motsvarande sätt som i 3 § förordningen om erkännande och verkställighet av vissa utländska avgöranden på privaträttens område – anledning att ålägga domstolen en särskild underrättelseskyldighet. Det bör därför föreskrivas i förordning att en domstol som med tillämpning av 2019 års Bryssel II-förordning har beslutat att ett utländskt avgörande inte ska verkställas i Sverige enligt artikel 41, samma dag ska sända en kopia av beslutet till Kronofogdemyndigheten. Detsamma gäller i fråga om senare beslut av betydelse för verkställigheten.

I flera förordningar finns underrättelseskyldigheter som syftar till att Skatteverket och andra myndigheter ska kunna uppdateras med uppgifter om utländska avgöranden som erkänts eller förklarats verkställbara i Sverige.

Enligt 3 a § andra stycket förordningen (1983:490) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål om äktenskapsskillnader m.m. och 2 § förordningen (1987:1022) om äktenskapsregistret ska domstolen sända en underrättelse till Skatteverket när ett beslut meddelats om att erkänna en utländsk äktenskapsskillnad i Sverige enligt artikel 21.3 i 2003 års Bryssel II-förordning. Det motsvaras i 2019 års Bryssel II-förordning närmast av ett ställningstagande enligt artikel 30.3 till om det saknas grund för att vägra erkännande i Sverige. Underrättelseskyldigheten för denna typ av avgörande bör gälla. Underrättelseskyldigheten bör även avse beslut i frågor om vägran av erkännande av utländska äktenskapsskillnader enligt artikel 40 i 2019 års Bryssel II-förordning.

Av 3 a § förordningen (1949:661) om skyldighet för domstol att lämna uppgifter i mål och ärenden enligt föräldralken, m.m. framgår att en domstol ska underrätta Skatteverket, socialnämnden i den kommun där barnet är folkbokfört och – i vissa fall – Centrala studiestödsnämnden om beslut som innebär att ett avgörande om vårdnad enligt 2003 års Bryssel II-förordning ska erkännas i Sverige enligt artikel 21.3 eller har förklarats verkställbart här enligt artikel 28.1. Denna underrättelseskyldighet motsvaras i 2019 års Bryssel II-förordning närmast av beslut enligt artiklarna 30.3, 40 och 59 i fråga om vägran av erkännande eller verkställighet. Underrättelseskyldigheten bör alltså omfatta sådana beslut.

Liksom hittills bör underrättelseskyldigheten träda in först när beslutet fått laga kraft.

Den föreslagna underrättelseskyldigheten avser samtliga beslut, dvs. såväl bifall som avslag, i fråga om huruvida vägran ska ske av ett avgörande enligt artikel 30.3, 40 eller 59 i Bryssel II-förordningen. Det kan konstateras att det är svårt att göra en säker bedömning av vilka beslut som myndigheterna har behov av för att säkerställa att registren förses med korrekta uppgifter. Det är tänkbart att den föreslagna underrättelseskyldigheten enligt förordningarna kan begränsas när ytterligare information finns tillgänglig om vilka beslut som behöver registerföras hos myndigheterna.

## 7.6 Officiella handlingar och överenskommelser

**Förslag:** Vägransförfarandet för utländska avgöranden ska tillämpas även i fråga om sådana officiella handlingar och överenskommelser som avses i 2019 års Bryssel II-förordning.

**Skälen för förslaget:** I 2003 års Bryssel II-förordning anges det att handlingar som har upprättats eller registrerats som officiella handlingar (fr. actes authentiques) och är verkställbara i en medlemsstat samt överenskommelser som är verkställbara i ursprungsmedlemsstaten ska erkännas och förklaras verkställbara under samma förutsättningar som domar. I 2019 års Bryssel II-förordning avskaffas kravet på verkställbarhetsförklaring. Dessutom innehåller förordningen en utbyggd och mer detaljerad reglering om officiella

handlingar med särskilda bestämmelser om intyg, rättelse och återkallelse av intyget och vägran av erkännande eller verkställighet (artiklarna 64–68).

För att avgöra vad som enligt 2019 års Bryssel II-förordning avses med en officiell handling måste ställning först tas till om socialnämnden ska anses vara en domstol i förordningens mening. Till en domstol räknas varje sådan myndighet i en medlemsstat som är behörig i frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde (artikel 2.1.2). Enligt EU-domstolens praxis ges begreppet domstol en vid tolkning och omfattar även administrativa myndigheter som är behöriga i vissa äktenskapsfrågor eller frågor om föräldrans ansvar. Varje avgörande som godkänts av en domstol efter en prövning i sak i enlighet med nationell lag eller nationella avgöranden erkänns eller verkställs som ett avgörande enligt förordningen (skäl 14 i ingressen, se även artikel 2.1.1).

En särskild fråga blir därför om avtal om vårdnad, boende eller umgänge som godkänns av socialnämnden efter en prövning av om avtalet är förenligt med barnets bästa är en officiell handling enligt 2019 års Bryssel II-förordning. År 2018 godkändes ca 3 400 sådana avtal, varav ca 2 100 avsåg vårdnad (se Mängdstatistik familjerätt, MFOF). Avtalet får enligt svensk rätt motsvarande effekt som ett avgörande av domstol. Ett godkänt avtal kan därmed verkställas som ett domstolsavgörande som har fått laga kraft. De tidigare förarbetena får uppfattas som att socialnämnden har bedömts vara en domstol i förordningens mening och de godkända avtalen vara domar enligt förordningen (se prop. 2007/08:98 s. 18). Avtalen har alltså inte ansetts vara officiella handlingar enligt 2003 års Bryssel II-förordning. Denna bedömning avviker från de slutsatser som dragits i fråga om avtal om underhållsskyldighet som godkänts av socialnämnden. Sådana godkända avtal har nämligen ansetts vara en officiell handling enligt andra unionsrättsakter (se t.ex. prop. 2005/06:48 s. 21 och prop. 2010/11:120 s. 15). Mot bakgrund av att socialnämnden gör en sakprövning av avtal står det klart att den är en domstol enligt begreppsbyggnaden i 2019 års Bryssel II-förordning. Det leder till slutsatsen att ett godkänt avtal om vårdnad, boende eller umgänge inte är en officiell handling enligt förordningen.

Enligt 6 kap. 17 a § föräldrabalken är det socialnämnden i den kommun där barnet är folkbokfört som prövar om ett avtal mellan

föräldrarna ska godkännas. Folkbokföringen är inte i sig ett tillräckligt kriterium för att konstatera att socialnämnden är internationellt behörig enligt förordningen (jfr prop. 1997/98:7 s. 120 och 121 samt prop. 2007/08:98 s. 18). Socialnämnden kan alltså behöva kontrollera att den är internationellt behörig enligt 2019 års Bryssel II-förordning.

Ett annat uttryck som förekommer i 2019 års Bryssel II-förordning är överenskommelser som har registrerats. Dit räknas inte domar där en svensk domstol i en dom i ett indispositivt familjemål förordnat i enlighet med en samförståndslösning som träffats mellan parterna. Inte heller omfattas förlikningar som i ett dispositivt mål stadfästs av en svensk domstol genom dom. I fråga om angivna domar som omfattas av förordningens tillämpningsområde blir i stället Bryssel II-förordningens regler om erkännande och verkställighet av avgöranden tillämpliga.

En konsekvens av det anförda är att officiella handlingar som har upprättats formellt eller registrerats och överenskommelser som har registrerats inte förekommer i den svenska rättsordningen. Några svenska myndigheter behöver alltså inte meddelas till kommissionen (se artiklarna 2.2.2 b, 2.2.3 och 103.1 a). Däremot kan det föreslagna vägransförfarandet komma att tillämpas även i fråga om utländska officiella handlingar och överenskommelser (jfr t.ex. prop. 2014/15:105 s. 73 och prop. 2018/19:50 s. 100). Det förekommer t.ex. i flera medlemsstater – bl.a. Italien – ett förenklat skilsmässoförfarande där ett äktenskap kan upplösas efter att en överenskommelse ingås inför en notarie. Sådana äktenskapsskillnader registreras i dag av Skatteverket i folkbokföringsdatabasen mot uppvisande av ett s.k. Bryssel II-intyg eller mot att den överenskommelse om äktenskapsskillnad som ingåtts visas upp. Även ett registerutdrag ur landets civilregister godtas.

## 8 Internationella bortföranden av barn

**Förslag:** Upplysningen i överflyttningsslagen om att särskilda bestämmelser finns i 2003 års Bryssel II-förordning ska ändras till att i stället upplysa om att sådana bestämmelser finns i 2019 års Bryssel II-förordning.

### Skälen för förslaget

#### *2019 års Bryssel II-förordning och överflyttningsslagen*

Sverige tillträdde för drygt 30 år sedan 1980 års Haagkonvention. Konventionen syftar till att motverka olovliga bortföranden av barn i internationella förhållanden. Haagkonventionen är genomförd i svensk rätt genom överflyttningsslagen. Genom 2003 års Bryssel II-förordning infördes kompletterande regler till 1980 års Haagkonvention. Det innebär att överflyttningsslagen fortfarande gäller, men att även Bryssel II-förordningens kompletterande regler måste beaktas i förhållande till EU:s medlemsstater, utom Danmark (se prop. 2007/08:98 s. 33). Avsikten med reglerna i Bryssel II-förordningen är att gå ett steg längre än konventionen och ge ett ännu bättre skydd för barn inom EU. Överflyttningsslagen innehåller också en särskild upplysning om att det finns särskilda bestämmelser i 2003 års Bryssel II-förordning (1 § fjärde stycket).

I 2019 års Bryssel II-förordning läggs det ytterligare fokus på de situationer som avser internationella bortföranden av barn. Det framgår bl.a. av den nya förordningens titel. I förordningen samlas också reglerna om barnbortförande i ett nytt kapitel (kapitel III). På

detta sätt förväntas förordningen bli mer lättöverskådlig för rättstillämparna.

2019 års Bryssel II-förordning utgår – liksom den tidigare förordningen – från att 1980 års Haagkonvention ska tillämpas mellan medlemsstaterna. Det framgår uttryckligen av förordningen att artiklarna 23–29 och artiklarna i kapitel VI kompletterar konventionen.

Reglerna i 2019 års Bryssel II-förordning är direkt tillämpliga och kräver alltså i sig inte någon åtgärd för genomförande. En särskild fråga som bör ställas är om det förhållandet att Bryssel II-förordningen nu innehåller än mer långtgående regler innebär att det uppstår skillnader i handläggningen av olika ärenden enligt 1980 års Haagkonvention som i ett nationellt perspektiv inte ter sig motiveerade och som bör föranleda ändringar.

En ändring som bör föreslås är att uppdatera upplysningsbestämmelsen i 1 § fjärde stycket överflyttningslagen så att den upplyser om att särskilda bestämmelser finns i 2019 års Bryssel II-förordning och inte i 2003 års Bryssel II-förordning. Ett exempel på när förordningen innehåller särskilda bestämmelser som kompletterar överflyttningslagen och 1980 års Haagkonvention är vid tillfälliga åtgärder. Av artikel 27.2 och 27.5 framgår nämligen att interimistiska beslut kan fattas under ett återlämnandefarande. Frågan kommer alltså att prövas av den domstol – Stockholms tingsrätt – som i första instans prövar frågor om återlämnande enligt 11 § i 1989 års lag.

### *Tidsfrister*

Den nya Bryssel II-förordningen föreskriver – liksom dess föregångare – att handläggningen ska vara skyndsam (artiklarna 23.1, 24.1 och 28.1). Detta krav stämmer överens med skyndsamhetskravet i 15 § andra stycket överflyttningslagen. Av bestämmelsen i överflyttningslagen följer att om ett ärende om överflyttning inte har avgjorts inom sex veckor från det att ansökan gjordes, är domstolen på sökandens begäran skyldig att redogöra för orsaken till dröjsmålet. Enligt artikel 24.2 i 2019 års Bryssel II-förordning gäller – liksom enligt 2003 års Bryssel II-förordning – en bestämd tidsgräns på sex veckor för domstolen att meddela sitt avgörande, såvida detta inte är omöj-

ligt på grund av exceptionella omständigheter. För en domstol i första instans börjar tidsfristen att löpa när ärendet inleds (jfr skäl 42 i ingressen). Tidsfristen i 2019 års Bryssel II-förordning är strängare formulerad än enligt överflyttningslagen. Skälet till att överflyttningslagen inte innehåller samma bestämda tidsgräns för de svenska domstolarnas handläggning av ärenden om överflyttning som inte omfattas av Bryssel II-förordningen är att dessa ärenden ofta kan antas vara mer krävande och därför svårare att handlägga med samma snabbhet (se prop. 2007/08:98 s. 34).

En nyhet i 2019 års Bryssel II-förordning är att det har tydliggjorts att fristen gäller även i högre rätt. Fristen börjar här att löpa vid den tidpunkt då alla de obligatoriska etapperna i förfarandet har avslutats (artikel 24.3). Till de obligatoriska etapperna får anses höra att i förekommande fall delge överklagandet och slutföra en eventuell kommunikering i ärendet. Även tid för delgivning av kallelse till förhandling får anses höra dit (jfr skäl 42 i ingressen). I praktiken kommer förordningens nya reglering, för svenskt vidkommande, därmed snarare innebära att högre rätt får mer tid för sin handläggning än den har enligt den – låt vara inte lika skarpa – sexveckorsfristen i lagen som, enligt vad som upplysts, tillämpas även i högre rätt.

En ytterligare nyhet är att skyndsamhetskravet och en tidsfrist om sex veckor uttryckligen även gäller den behöriga verkställande myndigheten (artikel 28).

Förordningens tidsfrister för högre rätt och för den faktiska verkställigheten är direkt tillämpliga och kräver inga kompletterande svenska lagregler. Skillnaderna mellan överflyttningslagens tillämpning och den nya Bryssel II-förordningens regler bedöms vara så begränsade att de inte kräver någon lagändring.

### *Instanskedjan*

I skäl 42 i ingressen anges att medlemsstaterna bör överväga att begränsa antalet möjliga överklaganden av ett avgörande som beviljar eller vägrar återlämnande av ett barn enligt 1980 års Haagkonvention till ett enda överklagande. För svensk del skulle det i så fall bli fråga om en förkortad instanskedja där Svea hovrätt blir sista instans. Det kan konstateras att en sådan ordning skulle få konsekvenser för

prejudikatbildningen på området. Flera av dem utvecklas i Målutredningens betänkande Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol (SOU 2010:44 s. 359–362). Enligt Målutredningen bör särskilda åtgärder användas restriktivt och den minst ingripande åtgärden som kan möta behovet bör väljas. Det har också tidigare ansetts att Målutredningens utgångspunkter bör gälla som inriktning för det fortsatta arbetet med att säkerställa att mål och ärenden i domstol avgörs effektivt och med hög kvalitet (se prop. 2011/12:1 utgiftsområde 4 s. 27).

Till konsekvenserna hör att hovrätten skulle vara både kontrollinstans och prejudikatinstans. Risken är därmed att domstolens arbete med prejudikatbildningen kommer att bli begränsat. Till bilden hör också att en klagande part i första hand vill åstadkomma en ändring i tingsrättens avgörande. Han eller hon kommer sannolikt att fokusera på att övertyga domstolen om att underrättens avgörande är felaktigt. Att parterna inte i överklagandet påpekar och argumenterar för att det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas i högre rätt, i samma utsträckning som om hovrätten vore en renodlad prejudikatinstans, försvårar arbetet med att hitta prejudikatvärda frågor. Problem kan också uppstå med hur domstolens avgöranden uppfattas. Det kan vara svårt för mottagaren att avgöra vad som är ett prejudikat och vad som är ett ordinärt avgörande.

Det går inte heller att bortse ifrån att en förkortad instanskedja av detta slag innebär ett avsteg ifrån den grundlagsfästa principen om att Högsta domstolen är landets högsta allmänna domstol.

Till bilden hör också att prövningstillstånd krävs i såväl Svea hovrätt som Högsta domstolen. Det finns alltså goda processrättsliga förutsättningar för en skyndsam handläggning av ärendena. Någon indikation på att handläggningen av ärendena skulle dra ut på tiden finns inte heller. Den nuvarande instansordningen bör alltså behållas.

### *Samförståndslösningar om frågor om föräldraansvar*

Som behandlas i avsnitt 5 är det enligt 2019 års Bryssel II-förordning under vissa förutsättningar möjligt för parter att komma överens om vilken domstol som ska vara behörig i en fråga om föräldraansvar

(artikel 10). Denna möjlighet gäller även i situationer då ett barn olovligt har förts bort eller hålls kvar i en annan medlemsstat (se artikel 9). Mot denna bakgrund anges i skäl 22 i ingressen att det under vissa omständigheter bör vara möjligt för föräldrarna att i samband med återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention nå en samförståndslösning och för den domstol som handlägger frågan om återlämnande att utöva behörighet även i fråga om samförståndslösningen. Medlemsstater där Haagärenden prövas av en särskilt utpekad domstol (s.k. koncentrerad behörighet) bör därför överväga att ge den domstol vid vilken talan väckts om återlämnande möjlighet att i enlighet med 1980 års Haagkonvention också utöva den behörighet som överenskommits eller godtagits av parterna enligt denna förordning.

Enligt svensk rätt gäller att ärenden som avser ansökningar om överflyttning av olovligt bortförda eller kvarhållna barn med stöd av 1980 års Haagkonvention handläggs av Stockholms tingsrätt (13 § tredje meningen överflyttningsslagen) medan frågor om vårdnad, boende eller umgänge enligt 6 kap. 17 § första stycket första meningen föräldrabalken i stället som huvudregel tas upp av domstolen i den ort där barnet har sin hemvist. I de flesta fall som det nu är fråga om, dvs. situationer där ett barn olovligen förts hit eller hålls kvar i Sverige, har barnet dock inte sin hemvist här (se prop. 2005/06:99 s. 72), vilket innebär att Stockholms tingsrätt kommer att vara reservforum (6 kap. 17 § första stycket första meningen föräldrabalken). Då kommer behörig domstol för de bägge frågorna att sammanfalla.

Frågan är ändå om det – som föreslås i förordningens ingress – finns anledning att införa en särskild reglering som möjliggör att frågor om vårdnad, boende och umgänge kan prövas i Stockholms tingsrätt även i de särskilda situationer när svensk domstol har behörighet enligt Bryssel II-förordningen, men en annan tingsrätt är behörig enligt föräldrabalkens bestämmelser om barnets hemvist. Det kan konstateras att föräldrabalkens behörighetsreglering som pekar ut barnets hemvist inte är exklusivt forum (se rättsfallet NJA 2015 s. 218). Det innebär att om käranden väcker talan i strid med behörighetsregeln i föräldrabalken ska domstolen avvisa talan endast om svaren gör foruminvändning eller uteblir. Om parterna är överens, kan det inte förutses att det blir aktuellt att avvisa talan. Några praktiska problem för parterna torde därför den nuvarande

ordningen inte innebära. Det finns därför inte anledning att föreslå någon särskild behörighetsregel för denna situation.

Tingsrättens handläggning kommer att ske i separata mål och ärenden. Det finns inga förutsättningar att kumulera målet och ärendet. Det hindrar dock inte att domstolen utnyttjar möjligheter till en samordning av handläggningen. Samma domare som handlägger målet bör kunna handlägga ärendet, under förutsättning att situationen inte är sådan att domaren är jävig.

### *Alternativ tvistlösning*

Enligt 2019 års Bryssel II-förordning har domstolen en skyldighet att verka för alternativ tvistlösning (artikel 25). Domstolen ska så tidigt som möjligt och under vilket skede som helst av förfarandet antingen direkt, eller i lämpliga fall med biträde av centralmyndigheterna, uppmana parterna att överväga om de är villiga att delta i medling eller någon annan metod för alternativ tvistlösning såvida detta inte strider mot barnets bästa, är olämpligt i det enskilda fallet eller onödigt skulle försena förfarandet. Våld i nära relationer pekats särskilt ut som en situation då medling inte är lämplig (skäl 43 i ingressen).

Enligt 16 § första stycket överflyttningslagen får domstolen – innan den beslutar om verkställighet eller överflyttning enligt lagen – uppdra åt en ledamot eller suppleant i socialnämnden eller en tjänsteman inom socialtjänsten att verka för att den som har hand om barnet frivilligt ska fullgöra vad som åligger honom eller henne. Ett sådant uppdrag får även lämnas åt någon annan lämplig person. Uppdrag får lämnas endast om det kan antas att detta kommer att leda till att barnet överlämnas utan att ärendets behandling onödigt fördröjs. Det är alltså inte obligatoriskt att lämna ett uppdrag utan en prövning ska göras i varje enskilt fall. Om det kan antas att det kan komma att leda till att barnet överlämnas frivilligt, bör ett uppdrag lämnas (se prop. 1992/93:139 s. 16). Överflyttningslagens fakultativa regler utgår alltså från att ett uppdrag bör lämnas om det förväntas kunna leda till ett positivt resultat.

Förordningen innehåller alltså en obligatorisk regel med flera undantagsfall som ska jämföras med den svenska fakultativa regle-

ringen som föreskriver ett undantagsfall. Det är fråga om olika regleringstekniker som dock har samma ändamål och funktion. I det stora flertalet fall kommer de också att leda till samma resultat. Det kan dock inte uteslutas att förordningen i något enstaka fall kommer att innebära en skyldighet att verka för en samförståndslösning trots att domstolen inte funnit skäl att lämna ett uppdrag enligt lagen. Domstolen kommer då att ha en allmän skyldighet att verka för en samförståndslösning enligt förordningen. Någon sådan motsvarande skyldighet finns inte i dag i överflyttningsärenden. Det är dock inte något som är främmande för svenska domstolar i andra fall. Som en jämförelse finns det i tvistemål en skyldighet för domstolen att verka för att parterna förlikas eller på annat sätt uppnår en samförståndslösning, om det inte är olämpligt med hänsyn till målets beskaffenhet och övriga omständigheter (42 kap. 17 § första stycket rättegångsbalken). Skyldigheten att verka för en samförståndslösning gäller även i indispositiva tvistemål (se prop. 2010/11:128 s. 25).

Det krävs alltså inte några författningsändringar med anledning av regleringen om alternativ tvistlösning i 2019 års Bryssel II-förordning.

### *Interimistiska åtgärder och interimistisk verkställbarhet*

I artikel 27.2 i 2019 års Bryssel II-förordning anges att domstolen under vilket skede som helst av förfarandet, i enlighet med artikel 15, får pröva huruvida kontakt mellan barnet och den person som har ansökt om återlämnande av barnet bör säkerställas med hänsyn till barnets bästa. Bestämmelsen möjliggör för den domstol där ett återlämnandeförfarande pågår – dvs. Stockholms tingsrätt eller högre rätt när ett överklagande skett – att fatta beslut om umgänge eller motsvarande som en tillfällig åtgärd enligt artikel 15. Förordningens bestämmelse är direkt tillämplig och kräver inga kompletterande svenska bestämmelser.

Domstolen har i ett förfarande om återlämnande av barn enligt 1980 års Haagkonvention också möjlighet att i samband med ett beslut om återlämnande av barnet vidta en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 för att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention, under förutsättning att

prövningen eller vidtagandet av sådana åtgärder inte onödigt skulle försena återlämnandeförfarandet (artikel 27.5). Vidare kan att ett avgörande om återlämnande av barnet förklaras interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats, om det med tanke på barnets bästa krävs att barnet återlämnas innan överklagandet har avgjorts (artikel 27.6). Svensk domstol kan alltså med stöd av förordningen förordna att ett avgörande om återlämnande får verkställas trots att det inte fått laga kraft. I övrigt kan konstateras att det i 19 § första stycket i överflyttningslagen föreskrivs att domstolen omedelbart kan besluta att barnet ska tas om hand av socialnämnden eller på annat lämpligt sätt om det i ett ärende finns risk för att barnet förs ur landet eller att överflyttningen på annat sätt försvåras. Av paragrafens andra stycke framgår att för att underlätta att barnet överflyttas kan domstolen i samband med en dom eller ett beslut om verkställighet eller överflyttning besluta att barnet tillfälligt ska tas om hand av socialnämnden eller på annat lämpligt sätt. Det anges slutligen i tredje stycket att domstolen får besluta att omhändertagandet ska verkställas genom Polismyndighetens försorg. Regleringen i överflyttningslagen svarar alltså i dessa avseenden mot förordningens reglering. Om det i något enskilt fall skulle finnas en skillnad mellan regleringarna, har givetvis Bryssel II-förordningen företräde.

#### *Förfarandet som följer på ett avgörande om att vägra återlämnande*

Genom artikel 11.8 i 2003 års Bryssel II-förordning finns en ordning mellan EU:s medlemsstater som gör det möjligt för en part som fått avslag på en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention att från den behöriga domstolen i barnets hemviststat i stället få en dom i vårdnadsfrågan som är direkt verkställbar (s.k. overriding mechanism). Enligt 2003 års Bryssel II-förordning gäller detta i sådana fall då en begäran om återlämnande vägrats med stöd av artikel 13 i 1980 års Haagkonvention och ingen av parterna har utnyttjat möjligheten enligt förordningen att få vårdnadsfrågan prövad av domstol i den tidigare hemviststaten eller att domstol i den tidigare hemviststaten har meddelat en dom i vårdnadsfrågan som inte medför att barnet ska återlämnas. Möjligheterna att få vårdnadsfrågan prövad har begränsats i artikel 29.1 i 2019 års Bryssel II-förordning.

Begränsningen gäller bara i fall då återlämnandet vägrats på grund av att domstolen i konventionsärendet bedömt att ett återlämnande allvarligt skulle riskera barnets psykiska eller fysiska hälsa eller i fall då barnet självt vägrar att återlämnas, men inte längre när ett återlämnande vägrats på grund av att sökanden inte har utövat sitt föräldransvar vid tiden för bortförandet eller kvarhållandet, eller hade samtyckt till eller i efterhand godtagit bortförandet eller kvarhållandet. Bestämmelsen kräver inte några kompletterande svenska bestämmelser.

I 2019 års Bryssel II-förordning finns ett antal regler om det förfarande som ska följa på ett avgörande om att vägra återlämnande av ett barn. Om ett mål i sak redan pågår i barnets hemviststat gäller liksom hittills att vissa handlingar ska överföras från domstolen i konventionsärendet till domstolen i barnets hemviststat inom en månad, antingen direkt eller via centralmyndigheten (artikel 29.3). En nyhet är dock att den domstol som beslutar enligt artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention att vägra att återlämna ett barn till en annan medlemsstat självmant ska utfärda ett intyg om detta (artikel 29.2). Intyget utfärdas på formuläret i bilaga I. En annan nyhet är att domstolen eller centralmyndigheten i barnets hemviststat inte längre har någon skyldighet att underrätta parterna om beslutet om att vägra återlämnande och möjligheten att väcka talan i sak i barnets hemviststat. Motsvarande information finns i stället i intyget. Enligt 2019 års Bryssel II-förordning är det då parten själv som ska se till att den behöriga domstolen i barnets hemviststat får del av vissa handlingar (artikel 29.5 i 2019 års Bryssel II-förordning).

I avsnitt 12.1 och 12.2 föreslås vissa kompletterande svenska regler rörande intyg och översättning, som även har betydelse för intyg om beslut om att vägra återlämnande av ett barn. Reglerna om intyg och om överförande och ingivande av vissa handlingar framgår direkt av förordningen och kräver inte några kompletterande regler.

Liksom enligt 2003 års Bryssel II-förordning gäller enligt artikel 27.3 i 2019 års Bryssel II-förordning att ett återlämnande inte får vägras på grundval av artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention om lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera barnets skydd efter återlämnandet. Det förtydligas i den nya förordningen att det antingen är den part som ansöker om återlämnande som ska lägga fram tillräcklig bevisning om att åtgärder vidtagits för att

garantera barnets skydd eller att domstolen på annat sätt finner att så är fallet. Exempel på detta är att en domstol beslutat om att förbjuda sökanden att närma sig barnet, att det finns ett interimistiskt beslut som gör det möjligt för barnet att stanna hos en bortförande förälder som har faktisk vårdnaden till dess att vårdnadsfrågan avgjorts eller att det klarläggs att det finns sjukvård tillgänglig för barn som har behov av behandling (se skäl 45 i ingressen). Det har tidigare ansetts att det är möjligt att med stöd av socialtjänstlagen och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga vidta adekvata åtgärder till skydd för ett barn som riskerar att fara illa efter en återflyttning till Sverige (prop. 2007/08:98 s. 34). I skälen till förordningen har exemplen en delvis annan inriktning än de resonemang som fördes i de tidigare förarbetena. Det kan mot bakgrund av vad som förs fram i skälen konstateras att det finns möjligheter i svensk rätt att besluta om kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud. Dessutom kan interimistiska åtgärder beslutas i ett mål om vårdnad som handläggs här. Det behövs alltså inte några särskilda kompletterande svenska regler om detta.

Barns delaktighet i återlämnandeförfaranden behandlas särskilt i avsnitt 6.

## 9 Placering av ett barn över landsgränserna

**Förslag:** En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt 2019 års Bryssel II-förordning ska prövas av socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat.

### Skälen för förslaget

#### *Placering av ett barn enligt 2019 års Bryssel II-förordning*

Tidigare var det i det närmaste uteslutet att placera barn och ungdomar i utlandet. På motsvarande sätt har utländska placeringar i Sverige varit ovanliga. Genom 2003 års Bryssel II-förordning och 1996 års Haagkonvention infördes regler om placering av barn i andra länder, och det har med tiden blivit vanligare att placeringar sker här. Även 2019 års Bryssel II-förordning innehåller bestämmelser för att underlätta en placering av ett barn i ett annat land. För att en placering ska kunna genomföras på ett bra sätt krävs det flera överväganden, bl.a. om vilket hem som är lämpligt, hur vården kan ordnas och hur uppföljning och tillsyn ska säkerställas. Även frågan om vem som ska stå för kostnaderna under placeringen aktualiseras.

Enligt 2003 års Bryssel II-förordning ska en placering av ett barn i en annan medlemsstat föregås av samråd med och godkännande av myndighet i den medlemsstaten, om medlemsstaten föreskriver det vid placering av barn inom landet (artikel 56.1 och 56.2). Enligt svensk rätt krävs det att socialnämnden lämnar ett godkännande till att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige. I 6 kap. 11 a och b §§ socialtjänstlagen anges förutsättningarna för socialnämnden att godkänna en placering av ett barn i Sverige respektive placera

ett barn i ett annat land. För att undvika tvekan föreskrivs det i 6 § första stycket i 2008 års kompletteringslag att en fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt förordningen prövas av en nämnd som fullgör uppgifter inom socialtjänsten i den kommun där barnet avses bli placerat. Även samråd sker med den nämnden.

En nyhet i 2019 års Bryssel II-förordning är att det föreskrivs i förordningen att en placering alltid ska föregås av ett godkännande. Detta stämmer väl överens med vad som gäller enligt svensk rätt som alltså förutsätter myndighetsbeslut när ett barn ska placeras utanför det egna hemmet. Bestämmelsen i 2008 års kompletteringslag om vilken myndighet som ska göra prövningen bör flyttas över till den nya kompletteringslagen, men då avse godkännanden enligt 2019 års Bryssel II-förordning. Det är i den nya bestämmelsen tillräckligt att föreskriva vad som gäller för socialnämnd, eftersom det begreppet även omfattar uppgifter inom socialtjänsten som kommunfullmäktige bestämt ska fullgöras av annan nämnd eller andra nämnder (se 2 kap. 4 § andra stycket socialtjänstlagen).

Även om frågan om godkännande regleras direkt i den nya förordningen, kan placeringar över nationsgränserna också ske enligt 1996 års Haagkonvention. Mot den bakgrunden bör socialtjänstlagens godkännandereglering, som i sak är förenlig med den som finns i Bryssel II-förordningen, finnas kvar.

Däremot finns det inte längre anledning att som i 2008 års kompletteringslag föreskriva med vilken nämnd samråd ska ske, eftersom något samråd – som ju syftat till att klarlägga om ett godkännande krävts för placering av ett barn i landet – inte förutsätts ske enligt den nya förordningen.

I 2019 års Bryssel II-förordning anges det uttryckligen att en placering hos en förälder inte omfattas av förordningens regler. Även denna reglering stämmer väl överens med det som gäller enligt svensk rätt. Av 6 kap. 6 § socialtjänstlagen framgår nämligen motsatsvis att det inte krävs något medgivande eller beslut om vård från socialnämnden vid en placering i ett enskilt hem som tillhör någon av barnets föräldrar. Det behövs alltså inte göras någon ändring i socialtjänstlagen med anledning av förtydligandet i förordningen. Det finns en möjlighet för medlemsstater att meddela till kommissionen att något godkännande inte krävs för placeringar inom deras territorium hos vissa andra kategorier av nära släktingar (artikel

82.2). Varje placering utanför det egna hemmet förutsätter enligt bestämmelserna i 6 kap. socialtjänstlagen en utredning och ett medgivande eller ett beslut av en socialnämnd. Det saknas anledning att hantera placeringar över landsgränserna annorlunda. Något meddelande om att godkännande inte ska krävas vid placeringar av det slag som nämns i förordningen bör alltså inte lämnas till kommissionen.

Förutsättningarna för ett godkännande till en placering ska kunna lämnas kommer även fortsättningsvis att vara upp till de enskilda medlemsstaterna att bestämma. Enligt 2019 års Bryssel II-förordning finns det också ett uttryckligt utrymme för varje medlemsstat att antingen bevilja eller avslå en begäran om placering (se artikel 82.6). Om socialnämnden har lämnat ett godkännande till en placering av ett barn här i landet, ska det utländska placeringsbeslutet normalt erkännas (se artikel 39.1 f). När barnet har kommit till Sverige bereds vårdfrågan som ett motsvarande svenskt beslut om vård utanför det egna hemmet. Vad som gäller för sådan vård tillämpas alltså. Uppföljning sker på samma sätt som för en inhemsk placering och omfattar den unges hälsa, utveckling, sociala beteende och skolgång samt relation till anhöriga och andra närstående. Även tillsyn över en placering som beslutats av en utländsk myndighet genomförs på motsvarande sätt som för en placering som beslutats av socialnämnden. (Jfr prop. 2011/12:85 s. 45–47.)

En grundläggande förutsättning för att socialnämnden ska kunna godkänna en placering i Sverige eller besluta om placering i utlandet är enligt 6 kap. 11 a § 1 och 6 kap. 11 b § 1 socialtjänstlagen att placeringen är bäst för barnet, särskilt med beaktande av barnets anknytning till Sverige respektive det andra landet. Utgångspunkten för bedömningen av om en placering här är bäst för barnet bör alltså vara barnets anknytning till Sverige, såsom att barnet har sociala kontakter med föräldrar eller släktingar här eller har sin nationella eller kulturella bakgrund här. Motsvarande gäller vid en placering i utlandet (se prop. 2011/12:85 s. 46). Detta synsätt stämmer väl överens med det som anges i den nya förordningen om vikten av att respektera barnets identitet och att upprätthålla kontakten med föräldrarna eller andra anhöriga (skäl 83 och 84 i ingressen).

Av 6 kap. 11 a § 2 och 6 kap. 11 b § 2 socialtjänstlagen framgår att en ytterligare förutsättning för godkännande av en placering här eller

beslut om placering i utlandet är att barnets inställning till placeringen så långt det är möjligt har klarlagts. Denna reglering behandlas närmare i avsnitt 6.

En ytterligare förutsättning för socialnämndens godkännande är, enligt 6 kap. 11 a § 3 och 6 kap. 11 b § 3 socialtjänstlagen, att vårdnadshavaren och, om barnet fyllt 15 år, barnet samtycker till åtgärden. Ett tvångsomhändertagande är i sig en ingripande åtgärd och det har av bl.a. detta skäl inte ansetts lämpligt att ta emot eller i utlandet placera ett tvångsomhändertaget barn (se prop. 2011/12:85 s. 48). Det saknas skäl att nu göra en annan bedömning och regleringen bör därför finnas kvar. När det gäller de återstående punkterna i 6 kap. 11 a och 11 b §§ socialtjänstlagen finns det inte heller något behov av ändringar eller kompletteringar med anledning av den nya förordningen.

### *Tidsfrister*

I 2003 års Bryssel II-förordning regleras förfarandet för ett godkännande av den anmodade medlemsstatens nationella lag. Även om utgångspunkten är densamma enligt artikel 82.7 i 2019 års Bryssel II-förordning, införs det vissa gemensamma regler. En praktiskt viktig nyhet är den tidsfrist om tre månader inom vilken den anmodade medlemsstaten ska översända sitt avgörande om att bevilja eller vägra ett godkännande. Möjlighet till förlängning av tidsfristen finns vid exceptionella omständigheter (artikel 82.6). Vidare anges det uttryckligen att en rapport med viss information om barnet, skälen för placeringen eller vården och finansieringen ska åtfölja en begäran om godkännande (artikel 82.1).

Den gällande tidsfristen för utredning om en placering av ett barn inom Sverige från en medlemsstat i EU eller en konventionsstat enligt 1996 års Haagkonvention finns i 11 kap. 2 § socialtjänstlagen. I paragrafen anges att en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Om det finns särskilda skäl, får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid. Genom den nya regleringen i 2019 års Bryssel II-förordning kommer alltså en kortare tidsfrist att gälla för placeringar av barn inom EU i jämförelse med inhemska placeringar eller en placering enligt 1996

års Haagkonvention. Bryssel II-förordningens reglering kommer att vara direkt tillämplig och kräver alltså inte i sig någon lagreglering. Det bör dock införas en upplysningsbestämmelse i 11 kap. 2 § socialtjänstlagen om att särskilda bestämmelser finns i artikel 82.6 i 2019 års Bryssel II-förordning.

De skilda tidsfristerna får ses mot bakgrund av att det med en begäran från en annan medlemsstat om godkännande att placera ett barn här i Sverige enligt 2019 års Bryssel II-förordning ska följa en rapport om barnet. Av rapporten ska skälen för den placering eller vård som föreslås för barnet redan framgå, liksom bl.a. information om planerad finansiering och annan information som medlemsstaten anser vara relevant. Förutsättningarna för socialtjänstens utredningsarbete ser därmed olika ut beroende på om det rör sig om en inhemsk placering eller mottagande av ett barn för placering från en annan medlemsstat. Med hänsyn till att en stor del av informationen redan bör framgå av rapporten kan det antas att arbetet i det senare fallet kommer att vara mer begränsat. Till detta ska läggas att det förväntas vara fråga om förhållandevis få placeringar inom EU.

#### *Informationsutbyte och överenskommelser med annan medlemsstat*

En centralmyndighet i en medlemsstat till vilken ett visst barn har en nära anknytning har enligt 2019 års Bryssel II-förordning en möjlighet att informera en domstol eller annan behörig myndighet i en annan medlemsstat som överväger att placera detta barn om denna anknytning (artikel 82.3). I ett skäl i ingressen anges ytterligare exempel på hur ett informationsutbyte om ett barns anknytning till en viss medlemsstat kan ske, däribland möjligheten för en myndighet i en medlemsstat att begära information om barnets anhöriga i en annan medlemsstat (skäl 84 i ingressen).

Det bedöms inte behövas någon nationell reglering om centralmyndighetens informationsutbyte vid placeringar. Det står givetvis centralmyndigheten fritt att på lämpligt sätt och inom ramen för förordningens bestämmelser inför en annan medlemsstats beslut om placering dela med sig av information till denna medlemsstat om att det t.ex. finns en nära anhörig i Sverige (se även avsnitt 10).

I artikel 82.8 i 2019 års Bryssel II-förordning anges det att inget i förordningen hindrar centralmyndigheter eller behöriga myndigheter från att ingå eller upprätthålla överenskommelser som underlättar förfarandet med myndigheterna i en annan medlemsstat. Av 6 kap. 11 b § 4 socialtjänstlagen framgår att det är en förutsättning för en placering i utlandet att socialnämnden genom en överenskommelse med den behöriga myndigheten i det land där barnet ska placeras har gjort det möjligt att följa upp placeringen. Regleringen bedöms vara förenlig med 2019 års Bryssel II-förordning. Någon annan reglering av överenskommelser av det slag som nämns i förordningen finns inte i svensk rätt.

## 10 Samarbete och information

**Förslag:** Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) ska vara centralmyndighet enligt 2019 års Bryssel II-förordning. Centralmyndigheten ska bistå vid tillämpningen av 2019 års Bryssel II-förordning och ha de uppgifter som föreskrivs för centralmyndigheter i den förordningen.

Socialnämnden ska rapportera om ett barns situation enligt 2019 års Bryssel II-förordning. Nämnden ska också samla in upplysningar eller underlag och uttala sig om en förälders, anhörigs eller annan persons lämplighet att ta hand om barnet i enlighet med vad som framgår av förordningen.

En ansökan om biträde i ett enskilt ärende om föräldraansvar och andra meddelanden till den svenska centralmyndigheten ska vara på svenska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk.

**Skälen för förslaget:** I flera internationella instrument med regler till skydd för barn finns det samarbetsystem med centralmyndigheter. Genom 2003 års Bryssel II-förordning upprättades mellan EU:s medlemsstater ett samarbete mellan centralmyndigheter i frågor om föräldraansvar. Till huvuddragen är regleringen av samarbetet i den nya förordningen intakt. Den innebär att centralmyndigheterna enligt 2019 års Bryssel II-förordning har både uppgifter som är mer allmänna till sin karaktär, såsom att lämna information om nationell lagstiftning (artikel 77), och särskilda uppgifter som är inriktade på att bistå i enskilda ärenden (artiklarna 78–81). Dessutom har centralmyndigheten uppgifter vid placering av barn i en annan medlemsstat (artikel 82). I artikel 87 finns det regler om insamling och översändande av information, som i stor utsträckning berör cen-

tralmyndigheterna. I förordningen finns också regler om centralmyndigheternas kostnader och om möten mellan dem (artiklarna 83 och 84). Frågan om placering av barn över landsgränserna behandlas särskilt i avsnitt 9.

Det anges i artikel 76 i 2019 års Bryssel II-förordning att varje medlemsstat ska utse en eller flera centralmyndigheter med uppgift att bistå vid tillämpningen av denna förordning i frågor om föräldraansvar. Enligt 2 § i 2005 års kompletteringsförordning är Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) centralmyndighet enligt 2003 års Bryssel II-förordning. En centralmyndighet måste utses även enligt 2019 års Bryssel II-förordning. På motsvarande sätt som vid tillämpning av 2003 års Bryssel II-förordning, Europarådskonventionen samt 1980 och 1996 års Haagkonventioner bör Utrikesdepartementet vara svensk centralmyndighet. Kontaktuppgifter till centralmyndigheten ska meddelas till Europeiska kommissionen (artikel 103.1 f).

I artikel 76 i 2019 års Bryssel II-förordning sägs det också att varje medlemsstat ska ange centralmyndighetens materiella befogenheter. Denna regel finns även i 2003 års Bryssel II-förordning. Det är i det ljuset 3 § i 2005 års kompletteringsförordning ska förstås. Där anges vilken centralmyndigheten har vid tillämpningen av 2003 års Bryssel II-förordning. En motsvarande reglering för 2019 års Bryssel II-förordning bör tas in i den nya kompletteringsförordningen.

En skillnad i förhållande till 2003 års Bryssel II-förordning är att den nya förordningen är mer utförlig när det gäller vilka uppgifter som centralmyndigheterna ska utföra. Avsikten är att ett tydliggörande av myndigheternas ansvar i olika situationer ska underlätta samarbetet dem emellan. I den nya förordningen förtydligas också när en person med föräldraansvar kan begära biträde i ett enskilt ärende (artikel 78). Som utgångspunkt ska en begäran om biträde i ett enskilt ärende förmedlas mellan centralmyndigheterna i respektive medlemsstat. En person med föräldraansvar som t.ex. vill ha information i samband med en ansökan om erkännande eller verkställighet av ett avgörande i en annan medlemsstat får därför vända sig till centralmyndigheten i sin egen medlemsstat som sedan ska förmedla denna begäran till centralmyndigheten i den andra medlemsstaten. I 11 § i 2005 års kompletteringsförordning finns det en regel som står i strid med dessa intentioner. Enligt paragrafen ska

centralmyndigheten nämligen verka för att framställningar och meddelanden enligt Bryssel II-förordningen i de fall där det är möjligt sänds direkt till en behörig myndighet utan förmedling av centralmyndigheten. Av angivna skäl bör paragrafen inte föras över till den nya kompletteringsförordningen.

I 2019 års Bryssel II-förordning finns det en ny regel som föreskriver att en centralmyndighet under vissa förutsättningar ska biträda med att ta reda på var ett barn befinner sig (artikel 79 a). Bestämmelsen har förlagor i artikel 5.1 a i Europarådskonventionen, artikel 7 andra stycket a i 1980 års Haagkonvention och artikel 31 c i 1996 års Haagkonvention. För att lokalisera ett barn som är försvunnet i Sverige brukar centralmyndigheten bl.a. kontakta Skatteverket, Polismyndigheten och Migrationsverket, liksom i vissa fall sociala myndigheter i de områden där barnet kan tänkas vistas. Det finns alltså redan en i de flesta fall väl fungerande rutin (jfr SOU 2005:111 s. 260). Det finns inte skäl att föreslå några särskilda bestämmelser om detta utöver vad som följer av den föreslagna allmänna regleringen att centralmyndigheten ska ha de uppgifter som föreskrivs för centralmyndigheter i Bryssel II-förordningen.

I 2019 års Bryssel II-förordning är regleringen om informationskyldighet mer utvecklad. Den gäller när barnet har eller har haft hemvist i en viss medlemsstat eller när barnet befinner sig eller har befunnit sig där (artikel 80). Skyldigheten gäller för centralmyndigheten direkt eller för domstolar, behöriga myndigheter eller andra organ. Regleringen hänger nära ihop med artikel 87 om insamling och översändande av information (se avsnitt 11). Det finns behov av att tydliggöra vilken myndighet som ska ha möjlighet att handlägga dessa frågor, bl.a. rapportering om ett barns situation på begäran av en utländsk myndighet (artikel 80.1 a i). En sådan begäran kan kräva att information om ett visst barn samlas in och sammanställs (artiklarna 80.1 och 87.3). Behovet av förtydligande gäller också vilken myndighet som ska tillhandahålla eventuell övrig information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldrans ansvar i den anmodade medlemsstaten, särskilt angående situationen för en förälder, anhörig eller annan person som kan vara lämplig att ta hand om barnet, om detta krävs med hänsyn till barnets situation (artikel 80.1 b). Socialnämnden har när det gäller 1996 års Haagkonvention ansetts ha bäst förutsättningar att utföra motsvarande uppgifter, framför allt därför att det finns en nära koppling till övriga uppgifter

som nämnden utför (jfr prop. 2011/12:85 s. 35). Det bör tydliggöras i den nya kompletteringslagen att socialnämnden har ett ansvar även enligt Bryssel II-förordningen. En skillnad i förhållande till 1996 års konvention är att bestämmelserna i Bryssel II-förordning är obligatoriska och inte fakultativa. Denna skillnad bör återspeglas i lagtexten (jfr 4 § lagen om 1996 års Haagkonvention).

Enligt artikel 80.1 c får den svenska centralmyndigheten efter en motiverad framställning från en utländsk myndighet begära att domstolen eller den behöriga myndigheten i Sverige överväger om åtgärder måste vidtas till skydd för ett barns person eller egendom. Detta har när det gäller 1996 års Haagkonvention bedömts ligga inom socialnämndens allmänna uppdrag (2 kap. 1 § socialtjänstlagen). Socialnämnden får på samma sätt som om nämnden mottagit en anmälan från en svensk myndighet eller en privatperson ta ställning till om barnets situation kräver att åtgärder vidtas. Det har i fråga om 1996 års konvention inte ansetts finnas skäl att ha en särskild lagregel om detta. Det finns inte anledning att göra någon annan bedömning med anledning av motsvarande reglering i 2019 års Bryssel II-förordning.

Enligt artikel 80.1 a ii och 80.1 a iii ska en rapport också utarbetas och tillhandahållas om varje pågående förfarande eller avgörande om föräldransvar för barnet. Bestämmelserna är inte nya utan har sin motsvarighet i artikel 55 a ii och 55 a iii i 2003 års Bryssel II-förordning. Centralmyndigheten samlar redan i dag in och utbyter information med berörda myndigheter. Det finns ingen särskild reglering om detta utan har ansetts framgå av den allmänna regleringen i 3 § i 2005 års kompletteringsförordning om centralmyndighetens skyldigheter (jfr även 2 § 4 förordningen om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn). På motsvarande sätt får den allmänna regleringen av centralmyndighetens skyldigheter i den nya kompletteringsförordningen anses omfatta de aktuella uppgifterna. En tidsfrist om tre månader gäller för översändandet av den information som regleras i artikel 80.1, dvs. för i första hand socialnämndernas och centralmyndighetens handläggning av en utländsk begäran om information. Vid exceptionella omständigheter kan tidsfristen utsträckas (artikel 80.4). För socialnämndens del är situationen jämförbar med att en domstol uppdrar åt en socialnämnd att göra en utredning i ett mål eller ärende om vårdnad, boende eller umgänge enligt

föräldrabalken. Domstolen får då bestämma en viss tid inom vilken utredningen ska vara slutförd (6 kap. 19 § tredje stycket föräldrabalken). I förarbetena anges att en handläggningstid på tre–fyra månader ofta kan vara ett riktmärke för vad som är rimligt (prop. 1990/91:8 s. 66), dvs. en tidsram som ligger nära den som gäller enligt Bryssel II-förordningen. Skyldigheten att översända informationen inom angiven tid följer direkt av Bryssel II-förordningen och kräver ingen kompletterande bestämmelse.

En nyhet i 2019 års Bryssel II-förordning är att det finns en skyldighet för domstol eller annan behörig myndighet att under vissa förutsättningar förmedla information till en annan medlemsstats myndigheter om att ett barn är i fara och i förekommande fall också om sådana skyddsåtgärder som kan ha vidtagits beträffande barnet (artikel 80.2). Det finns en motsvarande skyldighet enligt 1996 års Haagkonvention (artiklarna 34 och 36). Det finns vidare en liknande anmälnings- och upplysningsskyldighet för vissa myndigheter och yrkesverksamma i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen, som gäller inom Sverige. Den anmälnings- och upplysningsskyldigheten är mer vidsträckt än förordningens bestämmelse genom att den inte är begränsad till att gälla när barnet utsätts för allvarlig fara. Å andra sidan kan underrättelseskyldigheten enligt förordningen komma att omfatta även andra myndigheter än de som avses i socialtjänstlagen. Upplysningen kan också avse en redan vidtagen åtgärd. Det får konstateras att förordningen inför en skyldighet för myndigheterna att underrätta utländska myndigheter i fall då barnet är utsatt för allvarlig fara, medan möjligheten att lämna upplysningar rent allmänt kvarstår. Myndigheten i fråga bör kunna vända sig till centralmyndigheten för att få hjälp med att vidarebefordra informationen till behörig myndighet i den andra medlemsstaten. Någon kompletterande bestämmelse behövs inte.

Enligt 6 § i 2005 års kompletteringsförordning ska centralmyndigheten tillhandahålla formulär för ansökan till myndigheten om biträde i ett enskilt ärende om föräldrans ansvar. Centralmyndigheten får ytterst sällan förfrågningar om sådana formulär. Ansökningar görs inte heller på formulären utan är oftast egenhändigt författade av sökanden. Formulären fyller inget praktiskt behov och det föreslås därför att skyldigheten att tillhandahålla dem tas bort. Enligt 7 § ska ansökan och andra meddelanden till den svenska

centralmyndigheten vara avfattade på svenska eller engelska eller åtföljas av en översättning till något av dessa språk. En i sak motsvarande bestämmelse bör föras över till den nya kompletteringsförordningen. Information om vilka språk som godtas bör meddelas till kommissionen (se artiklarna 80.3, 81.2 och 82.4).

I 13 § i 2005 års kompletteringsförordning finns det regler om hur centralmyndigheten ska agera vid en underrättelse enligt artikel 11.7 i 2003 års Bryssel II-förordning om att en domstol i en annan medlemsstat har beslutat att inte återlämna ett olovligen bortfört eller kvarhållet barn. I 2019 års Bryssel II-förordning är förfarandet som följer på en vägran att återlämna ett barn enligt 1980 års Haagkonvention mera utförligt reglerat. Vilken myndighet som ska agera och vilka handlingar som ska sändas till vem framgår med tillräcklig tydlighet direkt av 2019 års Bryssel II-förordning. Paragrafen bör därför inte föras över till den nya kompletteringsförordningen.

# 11 Sekretess och behandling av personuppgifter

**Förslag:** Sekretess ska gälla för uppgift hos domstol om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden i ett mål eller ärende enligt 2019 års Bryssel II-förordning, om den enskilde begär det och det kan antas att någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess ska också gälla hos centralmyndigheten för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden i ett ärende enligt 2019 års Bryssel II-förordning, 1980 och 1996 års Haag-konventioner eller Europarådskonventionen, om det står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs. Den tystnadsplikt som följer av denna sekretess ska ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter.

För uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst sjuttio år.

## Skälen för förslaget

### *Sekretess hos domstol*

I 2003 års Bryssel II-förordning föreskrivs att samarbete mellan centralmyndigheterna, däribland direkt eller indirekt informationsutbyte, ska ske i enlighet med den lagstiftning som gäller för medlemsstaten i fråga om skydd av personuppgifter (artikel 55). Av 36 kap. 1 § andra stycket 4 offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) framgår att sekretess ska gälla för uppgift hos domstol om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden i mål eller

ärenden enligt 2003 års Bryssel II-förordning eller ärenden enligt 8 § i 2008 års kompletteringslag, om den enskilde begär det och det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs. Ett s.k. rakt skaderekvisit gäller alltså, vilket innebär en presumtion för att uppgifterna är offentliga. Sekretesstiden för uppgift i en allmän handling är begränsad till högst sjuttio år. I förarbetena till bestämmelsen konstateras att i de allra flesta fall kommer uppgifter som har överförts från utlandet att omfattas av samma sekretess som uppgifter som har lämnats in av myndigheter eller enskilda som finns här i landet. Det kunde dock uppstå situationer där uppgifter som ges in till en svensk domstol från utlandet inte omfattades av sekretess. Så kunde vara fallet i t.ex. ett ärende om verkställbarhetsförklaring av ett utländskt avgörande eller ett mål där behörighet överförs från en utländsk domstol till en domstol här i landet. Ett annat exempel som tas upp är ärenden om tillfälliga åtgärder enligt artikel 20 i 2003 års Bryssel II-förordning. Det infördes därför ett sekretesskydd (se prop. 2011/12:85 s. 50 och 51).

I artikel 86 i 2019 års Bryssel II-förordning regleras samarbetet och kontakten mellan domstolarna. Vid tillämpningen av förordningen får domstolarna samarbeta och ha direkt kontakt med eller begära information från varandra förutsatt att kontakten beaktar parternas processuella rättigheter och informationens konfidentialitet. Det kan gälla kontakt inför beslut om överföring av behörighet eller erkännande och verkställighet. Det kan även gälla information inför beslut om tillfälliga åtgärder eller information om pågående förfaranden vid tillämpning av litispendensreglerna. Det finns ett behov av en primär sekretessbestämmelse som träffar de fall som aktualiseras enligt 2019 års Bryssel II-förordning. Det kan dock konstateras att ärenden om verkställbarhetsförklaring inte längre är aktuella enligt 2019 års Bryssel II-förordning. I stället kommer det att finnas särskilda vägransförfaranden som – liksom dagens ärenden om verkställbarhetsförklaring – prövas i domstol. Denna skillnad kräver i sig inte någon ändring av sekretessbestämmelserna. Vad som dock krävs är en följdändring i 36 kap. 1 § andra stycket 4 offentlighets- och sekretesslagen av innebörd att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts av en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

I vissa fall kommer frågor om uppskjutande och vägran enligt 2019 års Bryssel II-förordning att aktualiseras inom ramen för ett

ärendet om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken. Dessa fall omfattas av den särskilda sekretessbestämmelsen i 36 kap. 1 § andra stycket 2 offentlighets- och sekretesslagen. Någon särskild reglering krävs alltså inte för dessa fall.

I dag anges i offentlighets- och sekretesslagen särskilt ärenden enligt 8 § i 2008 års kompletteringslag om tillfälliga åtgärder i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmyndarskap. Den föreskriften kan tas bort, eftersom sådana ärenden kommer att kunna handläggas i Sverige enligt artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning. Därmed kommer de att omfattas av den allmänna hänvisningen till denna förordning som alltså föreslås i offentlighets- och sekretesslagen.

### *Behandling av personuppgifter*

I artikel 87 i 2019 års Bryssel II-förordningen finns det nya regler om vad som gäller för insamlande och översändande av information mellan centralmyndigheterna. Reglerna behandlas särskilt i avsnitt 10.

I artikel 87.2 föreskrivs vad som ska gälla för behandlingen av personuppgifter. En mellanhand, domstol eller behörig myndighet till vilken information har översänts enligt förordningen får endast använda den för tillämpningen av förordningen. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (dataskyddsförordningen) är tillämplig på myndigheternas behandling av personuppgifter vid tillämpningen av 2019 års Bryssel II-förordning (se skäl 87 i ingressen till 2019 års Bryssel II-förordning). I skälet pekas på ett undantag från dataskyddsförordningen som finns i 2019 års Bryssel II-förordning. För att inte äventyra utförandet av en begäran enligt förordningen, t.ex. en begäran om återlämnande av ett barn i enlighet med 1980 års Haagkonvention eller en begäran till en domstol om att överväga behovet av att vidta tillfälliga åtgärder till skydd för barnets person eller egendom, får underrättelsen till den registrerade i enlighet med kraven i artikel 14.1–14.4 i dataskyddsförordningen – t.ex. om uppgifter

som begärs för att lokalisera barnet – skjutas upp till dess att handläggningen av den begäran eller ansökan för vilken informationen översänds har avslutats (se artikel 88 i 2019 års Bryssel II-förordning). I skälet anges också att undantaget görs i överensstämmelse med dataskyddsförordningen (artikel 14.5 samt artikel 23.1 f, g, i och j). Detta bör, enligt samma skäl, inte hindra en mellanhand, en domstol eller en behörig myndighet till vilken informationen har överlämnats från att vidta åtgärder till skydd för barnet eller föranleda att sådana åtgärder vidtas om barnet riskerar att skadas eller om det finns tecken på en sådan risk. Bryssel II-förordningens reglering är alltså utformad med särskilt beaktande av relationen till dataskyddsförordningen och kräver inga kompletterande svenska bestämmelser.

### *Översändande av uppgifter till utländska myndigheter*

För att en centralmyndighet ska kunna utföra de uppgifter som åligger den enligt 2019 års Bryssel II-förordning i fråga om översändande av information kan den först behöva samla in informationen i fråga. Av förordningen framgår att den mellanhand, domstol eller behöriga myndighet som innehar eller är behörig att samla in information i sådana fall har en skyldighet att på begäran av centralmyndigheten tillhandahålla den information som krävs (artikel 87.3). Det kan handla om att en socialnämnd på begäran av den svenska centralmyndigheten vid Utrikesdepartementet ska tillhandahålla en rapport om barnets situation (artikel 80.1 a i; se avsnitt 10). När en socialnämnd fullgör sin skyldighet enligt Bryssel II-förordningen att samla in och sammanställa information om ett barn, är informationen som utgångspunkt skyddad av sekretess enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Motsvarande gäller när en socialnämnd tar emot information enligt Bryssel II-förordningen. Eftersom skyldigheten att lämna ut informationen följer av förordningen och den föreslagna kompletteringslagen, hindrar sekretess inte att uppgifterna lämnas till centralmyndigheten (se 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen; jfr även prop. 2010/11:120 s. 33 och 34). Någon kompletterande bestämmelse om detta behövs inte.

Centralmyndigheten har vidare en skyldighet att till en centralmyndighet som begärt informationen vidarebefordra information

som den innehar eller har samlat in. I praktiken blir det, när centralmyndigheten inte har informationen, fråga om att kontakta socialtjänsten i berörd kommun eller annan berörd myndighet för att få information. Centralmyndigheten ska vid behov (eng. as necessary) sända över den information som erhållits till den anmodande centralmyndigheten i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden (artikel 87.4). Enligt 8 kap. 3 § 1 offentlighets- och sekretesslagen får sekretessbelagda uppgifter lämnas ut till den utländska myndigheten om det finns en särskild föreskrift om det i lag eller förordning. Som lag räknas i detta avseende även en EU-förordning (se Lenberg m.fl., Offentlighets- och sekretesslagen, kommentaren till 8 kap. 3 §, 2020-02-04). Uppgift får vidare enligt 8 kap. 3 § 2 offentlighets- och sekretesslagen lämnas i sådana fall då uppgiften i motsvarande situation skulle få lämnas till en svensk myndighet. En förutsättning enligt denna punkt är att det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten.

Det kan alltså inte anses krävas någon särskild sekretessbrytande bestämmelse för centralmyndigheten ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt 2019 års Bryssel II-förordning. Någon särskild sekretessbrytande bestämmelse har inte heller ansetts krävas vid tillämpning av 2003 års Bryssel II-förordning eller 1996 års Haagkonvention (jfr även prop. 2010/11:120 s. 34).

Vilket sekretesskydd som en uppgift har i en annan medlemsstat än Sverige bedöms enligt den andra medlemsstatens sekretessregler. Det står dock klart att Sverige har en jämförelsevis långtgående offentlighet. Om en uppgift vidarebefordras, kan den många gånger förväntas vara sekretesskyddad i större utsträckning i den andra medlemsstaten än den är här.

### *Sekretess hos centralmyndigheten*

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) är som tidigare nämnts centralmyndighet enligt 2003 års Bryssel II-förordning och föreslås vara det även enligt 2019 års förordning. Det finns i dag inte någon särskild sekretessbestämmelse som är direkt tillämplig hos central-

myndigheten i ärenden enligt Bryssel II-förordningen. När Utrikesdepartementet får in en begäran om att ta del av uppgifter i ärenden enligt förordningen är det i första hand sekretessbestämmelsen i 36 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen (konsulär sekretess) som kan bli tillämplig. Enligt denna bestämmelse gäller sekretess hos Utrikesdepartementet och inom utrikesrepresentationen för uppgift i ärende om ekonomiskt bistånd, biträde i rättslig angelägenhet eller utredning eller annat liknande bistånd åt en enskild, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Centralmyndighetens uppgifter enligt förordningen innefattar bl.a. att under vissa förutsättningar biträda med att ta reda på var ett barn befinner sig och att rapportera om ett barns situation på begäran av en utländsk myndighet. I dessa fall blir det som regel inte fråga om biträde eller bistånd åt en enskild. De uppgifter som centralmyndigheten får del av genom kontakter med svenska eller utländska myndigheter kan då inte skyddas med stöd av den konsulära sekretessen. Det är ofta fråga om uppgifter från socialtjänsten som har ett relativt starkt sekretesskydd enligt 26 kap. offentlighets- och sekretesslagen. Sekretessen gäller dock endast inom socialtjänsten och överförs inte till Utrikesdepartementet när uppgifterna lämnas till centralmyndigheten. Det bör därför föreslås en primär sekretessbestämmelse som är tillämplig hos centralmyndigheten. Inom socialtjänsten gäller enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen ett omvänt skaderekvisit, vilket innebär en presumtion för sekretess. Uppgifterna som lämnas till centralmyndigheten kommer nästan uteslutande från socialtjänsten och utländska sociala myndigheter och är ofta av integritetskänslig karaktär. Intresset av insyn i centralmyndighetens verksamhet får anses vara begränsat eftersom centralmyndigheten i huvudsak endast förmedlar information mellan berörda utländska och svenska sociala myndigheter. De uppgifter som lämnas till centralmyndigheten bör därför omfattas av samma starka skydd som det som gäller inom socialtjänsten. Den föreslagna sekretessbestämmelsen innebär därmed att det gäller en presumtion för att uppgifterna är skyddade av sekretess. Mot denna bakgrund, och i likhet med det som huvudsakligen gäller för samma slags uppgifter inom socialtjänsten, bör den tystnadsplikt som följer av sekretessbestämmelsen också ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Det föreslås därför att en sådan

begränsning införs. Sekretessen bör på motsvarande sätt som i domstol gälla i högst sjuttio år även hos centralmyndigheten.

Utrikesdepartementet är centralmyndighet även enligt 1980 och 1996 års Haagkonventioner och Europarådskonventionen. Samma resonemang som för 2019 års Bryssel II-förordning gör sig gällande när det gäller behovet av en primär sekretessbestämmelse i ärenden enligt dessa konventioner. Sekretessbestämmelsen bör därför även gälla för uppgifter hos centralmyndigheten i ärenden enligt dessa konventioner.

### *Förbud mot att i vissa fall lämna ut eller bekräfta information*

Enligt 2019 års Bryssel II-förordning får en centralmyndighet, domstol eller behörig myndighet inte lämna ut eller bekräfta information som samlats in eller översänts enligt förordningen, om det skulle kunna äventyra barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet. Om en myndighet i en medlemsstat gör bedömningen att det finns en sådan risk, ska denna bedömning beaktas av myndigheterna i de andra medlemsstaterna. Detta gäller särskilt i fall av våld i nära relationer. Förbudet mot att lämna ut eller bekräfta informationen i fråga ska dock inte hindra en myndighet från att fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen (artikel 89).

En i princip likalydande bestämmelse finns i artikel 40 i 2007 års Haagkonvention (jfr även artikel 37 i 1996 års Haagkonvention). Bestämmelserna har inte föranlett några särskilda lagstiftningsåtgärder i samband med att Sverige tillträdde konventionerna. Artikel 40 i 2019 års Bryssel II-förordning är direkt tillämplig och kräver inte heller några kompletterande svenska bestämmelser.



## 12 Övriga frågor

### 12.1 Intyg

**Förslag:** En domstol eller annan myndighet ska, om någon begär det, på en kopia av ett sådant avgörande enligt 2019 års Bryssel-förordning som har meddelats av myndigheten intyga att avgörandet är äkta.

Intyg enligt 2019 års Bryssel II-förordning utfärdas av den domstol eller annan myndighet som har meddelat avgörandet. Denna domstol eller myndighet beslutar också om rättelse av intyg eller om återkallelse.

Innan domstolen beslutar i fråga om återkallelse av ett intyg som har utfärdats med stöd av 2019 års Bryssel II-förordning ska parterna få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Ett beslut i fråga om rättelse eller återkallelse av ett intyg som har utfärdats med stöd av förordningen ska inte få överklagas.

**Skälen för förslaget:** Enligt 2019 års Bryssel II-förordning finns det en skyldighet att på ansökan av någon av parterna utfärda ett intyg för olika avgöranden (se artiklarna 29, 36, 47, 49 och 66). Intygen utfärdas på olika bilagor som finns fogade till förordningen (bilagorna I–IX). Intygen är standardiserade och syftar till att underlätta vid tillämpningen av förordningen.

Av artiklarna 31.1, 35.1, 35.2, 43.2, 46.1 och 65 framgår det att parter som vill göra gällande ett avgörande eller ansöka om att det ska verkställas ska ge in en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas. I 10 § första stycket i 2005 års kompletteringsförordning anges det att en domstol eller annan myndighet ska, om någon begär det, på en kopia av en dom eller ett beslut som har meddelats av myndigheten intyga att avgörandet är äkta. Som framgår av de beskrivna artiklarna

finns det ett fortsatt behov av en motsvarande bestämmelse när 2019 års Bryssel II-förordning börjar tillämpas. Mot den bakgrunden bör den föras över till den nya kompletteringsförordningen.

Av artikel 36.1 framgår att domstolen i en ursprungsstat på ansökan av någon av parterna ska utfärda ett intyg för olika avgöranden i äktenskapsmål, mål om föräldraansvar och mål om återlämnande av barn på formulären i bilagorna II–IV. Vilken domstol som utfärdar intygen ska meddelas till kommissionen enligt artikel 103. På motsvarande sätt ska en domstol utses som ska kunna rätta ett sådant intyg som innehåller ett fel eller saknar uppgifter (artikel 37). Det föreskrivs i artikel 47 att intyg för de privilegierade avgörandena på formulär i bilagorna V och VI ska utfärdas av den domstol som har meddelat avgörandet; däremot ska vilken domstol som får rätta eller återkalla ett sådant intyg meddelas till kommissionen (artikel 48). Dessutom ska meddelande lämnas till kommissionen om vilken domstol i ursprungsmedlemsstaten som enligt artikel 49 utfärdar intyg på formuläret i bilaga VII om bristande eller begränsad verkställbarhet avseende ett privilegierat avgörande. Som artikel 48.2 måste uppfattas får denna domstol under vissa förutsättningar också rätta eller komplettera detta intyg. Ett meddelande ska vidare lämnas till kommissionen om vilken domstol eller myndighet som utfärdar ett intyg på formulären i bilagorna VIII och IX om en officiell handling eller en överenskommelse (artikel 66), och vilken domstol som beslutar om rättelse eller återkallelse av ett sådant intyg.

Enligt 10 § andra stycket i 2005 års kompletteringsförordning ska ett intyg enligt artikel 39 i 2003 års Bryssel II-förordning utfärdas av den domstol eller myndighet som meddelat avgörandet. Det bör på motsvarande sätt föreskrivas i den nya kompletteringsförordningen att det är den domstol eller myndighet som meddelat ett avgörande enligt Bryssel II-förordningen som utfärdar intyg. Visserligen föreskrivs just detta i något fall i förordningen, och en svensk reglering är sålunda inte nödvändig i just det fallet (artikel 47). För att undvika en tyngande och komplicerad reglering som riskerar att missleda rättstillämparna bör dock den svenska regleringen inte göra undantag för just det fallet utan vara generell. Samma domstol som utfärdar intygen bör därför också vara ansvariga för rättelse och återkallelse av intygen. Meddelande om de svenska reglerna avseende vilka domstolar som är behöriga att utfärda och rätta intyg bör lämnas till kommissionen (se artikel 103.1 b). En annan sak är att det inte torde

bli aktuellt för svenska domstolar eller andra myndigheter att utfärda, rätta eller återkalla intyg som avser officiella handlingar eller överenskommelser, eftersom sådana inte utfärdas respektive registreras i Sverige (se avsnitt 7.6).

I artiklarna 37, 48 och 67 i 2019 års Bryssel II-förordning anges förutsättningarna för rättelse av ett intyg. Domstolen eller annan myndighet ska på ansökan eller självmant rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger bristande överensstämmelse mellan avgörandet, den officiella handlingen eller överenskommelsen och intyget i fråga. Regleringen i 2019 års Bryssel II-förordning innebär en harmonisering av något som i dag föreskrivs i nationell rätt enligt förordningen (se artikel 43.1 i 2003 års Bryssel II-förordning). I 5 § första stycket i 2008 års kompletteringslag finns det också regler om förutsättningarna för rättelse. Mot bakgrund av att detta nu framgår direkt av 2019 års Bryssel II-förordning, bör dessa regler inte föras över till den nya lagen. Däremot anges det i artiklarna 37.2, 48.3 och 67.3 att lagen i ursprungsmedlemsstaten ska tillämpas på förfarandet för rättelse av intyget – låt vara att det inte torde bli aktuellt för svenska domstolar och andra myndigheter att tillämpa just artikel 67.3, eftersom sådana officiella handlingar och överenskommelser som det är fråga om inte utfärdas respektive registreras här. Föreskriften i 5 § andra stycket i 2008 års kompletteringslag om att ett beslut i fråga om rättelse inte får överklagas bör med hänsyn till det som nu sagts föras över till den nya kompletteringslagen. I likhet med det som gäller i dag bör det inte i den nya lagen finnas något krav på att parterna ska höras innan rättelse sker (jfr 14 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden samt prop. 2005/06:48 s. 36 och prop. 2013/14:219 s. 107). Det finns dock inget hinder mot att så sker (se prop. 2007/08:98 s. 42). I samband med införandet av 2008 års kompletteringslag ansågs det att det kan vara av värde att det finns en viss flexibilitet i fråga om hur rättelser ska dokumenteras (se prop. 2007/08:98 s. 36). I likhet med den bedömning som gjordes då bör någon föreskrift om t.ex. anteckning av rättelsen därför inte tas in i den nya kompletteringslagen.

Frågan om rättelse av ett intyg om ett avgörande om vägran att återlämna ett barn enligt 1980 års Haagkonvention (artikel 29.2) är inte reglerad i 2019 års Bryssel II-förordning. Det är oklart om detta

är ett förbiseende eller om det skett avsiktligt. Det är därför inte heller givet vilket utrymme det finns för kompletterande regler om rättelse av ett sådant intyg. Det bedöms inte som sannolikt att avsaknaden av regler innebär några allvarliga problem eftersom intyget inte har någon självständig betydelse. Om det ändå skulle uppstå problem i anledning av ett påstått felaktigt intyg får det lösas i rättstillämpningen, t.ex. genom att domstolen begär en översättning av själva avgörandet (artikel 29.4).

En nyhet i 2019 års Bryssel II-förordning är att domstolen på ansökan eller självmant ska återkalla ett felaktigt intyg om ett privilegierat avgörande. Detsamma gäller om ett sådant avgörande har upphört att vara verkställbart eller om verkställbarheten har skjutits upp eller begränsats (artiklarna 48 och 49). Det finns enligt artikel 67 även möjlighet till återkallelse om en officiell handling eller en överenskommelse utfärdats respektive registrerats felaktigt; för svensk del torde det inte bli aktuellt med återkallelser av officiella handlingar och överenskommelser (se avsnitt 7.6). Återkallelseförfarandet regleras av nationell rätt. Ett intyg kan när det gäller privilegierade avgöranden t.ex. vara felaktigt genom att det oriktigt anges att alla berörda parter har fått tillfälle att yttra sig eller att barnet har getts tillfälle att uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 21 (se artikel 47).

Rättsmedlet återkallelse förekommer i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar samt 15 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden. I den paragrafen föreskrivs att parterna innan intyget återkallas ska få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Det finns också ett överklagandeförbud. Motsvarande förfarandebestämmelser bör föras in i den nya kompletteringslagen. Några regler om de materiella förutsättningarna för återkallelse av det slag som finns i den nyssnämnda paragrafen bör dock inte tas in i den nya lagen, eftersom sådana förutsättningar framgår direkt av 2019 års Bryssel II-förordning.

## 12.2 Översättningar

**Förslag:** Översättningar enligt 2019 års Bryssel II-förordning ska vara avfattade på svenska eller engelska.

En auktoriserad translator ska vara behörig att bestyrka översättningar enligt förordningen.

**Skälen för förslaget:** Enligt artikel 45, som rör de privilegierade avgörandena, i 2003 års Bryssel II-förordning ska en part som ansöker om verkställighet av en dom ge in en kopia av domen samt intyget enligt förordningen. Kopian av domen ska uppfylla de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas (se avsnitt 7.2). Ett intyg enligt förordningens bilaga III ska åtföljas av en översättning av de uppgifter i intyget som avser praktiska arrangemang för utövande av umgänget (punkten 12 i intyget). För intyg enligt bilaga IV ska uppgifter i intyget som avser åtgärder som vidtagits av domstolar eller andra myndigheter för att garantera barnets skydd efter återlämnandet till den medlemsstat där barnet har hemvist vara översatta (punkten 14 i intyget). Översättning ska göras till det officiella språket eller något av de officiella språken i den verkställande medlemsstaten eller till något annat språk som den medlemsstaten uttryckligen godtar. I 8 § i 2005 års kompletteringsförordning föreskrivs att de aktuella översättningarna ska vara avfattade på svenska eller engelska. Sverige har också underrättat kommissionen om att dessa språk godtas (se artikel 67 c i 2003 års Bryssel II-förordning).

I 2019 års Bryssel II-förordning finns det föreskrifter om översättning i fråga om samtliga intyg. Enligt artikel 91.2 i förordningen får översättningar av s.k. fritextfält i intyg som avses i artiklarna 29, 36, 47, 49 och 66 göras till ett eller flera av Europeiska unionens institutioners övriga officiella språk som den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 103 har meddelat att den kan godta. Sverige bör liksom tidigare kunna godta att intygen är översatta till det svenska eller engelska språket. Enligt artikeln ska Sverige också meddela kommissionen uppgifter om vilka språk som Sverige kan godta vid översättningar av ansökningar och vissa andra meddelanden till den svenska centralmyndigheten inom ramen för det samarbete som föreskrivs enligt förordningen. Enligt 2005 års kompletteringsförordning ska översättningen vara avfattad på svenska eller engelska

(7 §). Motsvarande bör gälla enligt den nya kompletteringsförordningen. Liksom hittills bör en auktoriserad translator vara behörig att bestyrka översättningar som görs enligt förordningen.

### 12.3 Ansökningsavgifter

**Förslag:** Ansökningsavgift ska tas ut med 900 kr när någon inleder ett ärende i domstol om en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning.

**Skälen för förslaget:** Enligt bilagan till förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna tas en avgift ut med 900 kr när någon inleder ett ärende i domstol om en tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap enligt 8 § i 2008 års kompletteringslag eller 5 § lagen om 1996 års Haagkonvention. Det bör göras ändringar i bilagan som tar sikte på att en ansökningsavgift tas ut för ärenden enligt artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning.

Frågan blir då om en ansökningsavgift även bör tas ut vid ansökningar om vägran av erkännande eller verkställighet. Det kan till att börja med konstateras att det bara i något enstaka fall förekommer att en sådan avgift tas ut vid liknande ärenden enligt jämförbara unionsrättsakter (jfr ärenden om kvarstad på bankmedel enligt Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 655/2014 av den 15 maj 2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur). Även ansökningar om verkställbarhetsförklaring är – med ett undantag – avgiftsbefriade (se 9 § fjärde stycket lagen [2011:860] om medling i vissa privaträttsliga tvister och bilagan till förordningen om avgifter vid de allmänna domstolarna). Ansökningsavgift tas inte heller ut för ansökningar om verkställighet av familjerättsliga avgöranden. Mot den angivna bakgrunden bör det inte föreslås någon avgift för ansökningar om vägran av erkännande eller verkställighet enligt 2019 Bryssel II-förordning.

## 12.4 Rättshjälp

**Bedömning:** Det finns inget behov av författningsändringar eller kompletterande bestämmelser med anledning av regleringen i 2019 års Bryssel II-förordning om rättshjälp.

**Skälen för bedömningen:** Av artikel 74 i 2019 års Bryssel II-förordning framgår att om sökanden i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis har fått rättshjälp eller har varit befriad från kostnader och avgifter, ska han eller hon vid vägransförfaranden enligt någon av artiklarna 30.3, 40 och 59 vara berättigad till rättshjälp eller befrielse från kostnader eller avgifter i största möjliga utsträckning i den verkställande medlemsstaten. Även den som har varit befriad från kostnader inför en administrativ myndighet ska vid förfaranden vara berättigad till rättshjälp. Några avgifter av det slag som nämns i artikel 74 i 2019 års Bryssel II-förordning kommer enligt vad som framgår av avsnitt 12.3 inte att utgå – alldeles oavsett om sökanden har rättshjälp i ursprungsmedlemsstaten.

Bestämmelser som motsvarar artikel 74 i 2019 års Bryssel II-förordning finns i artikel 50 i konventionen den 30 oktober 2007 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Luganokonventionen), artikel 50 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2000 års Bryssel I-förordning), och artikel 44 i konventionen den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område jämte tillträdeskonventioner (Brysselkonventionen). Någon motsvarighet finns dock inte i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2012 års Bryssel I-förordning).

Högsta domstolen har i fråga om Brysselkonventionens bestämmelse konstaterat att den innebär en automatisk kvalificering för rättshjälp i verkställighetsstaten, vilket får till följd att någon särskild prövning i princip inte ska göras av om förutsättningarna för beviljande av rättshjälp i det enskilda fallet är uppfyllda enligt rättshjälpslagen (1996:1619). Rättshjälpens omfattning och närmare utformning styrs dock av nationella regler (se rättsfallet NJA 2003 s. 666).

Bestämmelsen i 2019 års Bryssel II-förordning får anses ha samma innebörd. Det bör i sammanhanget noteras att det i 22 a–d §§ rättshjälpslagen finns särskilda bestämmelser om rättshjälp i vissa gränsöverskridande angelägenheter. Bestämmelserna genomför rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister (rättshjälpsdirektivet) i svensk rätt. Rättshjälpsdirektivet har i förarbetena getts en snävare tolkning än den tolkning som Högsta domstolen gjort av Brysselkonventionens motsvarande regel. Förhållandet mellan artikel 44 i Brysselkonventionen och prövningen av den reglering som genomför rättshjälpsdirektivet har lämnats till rättstillämpningen att lösa (se prop. 2003/04:87 s. 31).

En viktig begränsning är att rättshjälpen enligt Bryssel II-förordningen bara gäller prövningen i första instans; den omfattar alltså inte överklaganden enligt artiklarna 61 och 62. Den gäller således varken efter ett eventuellt överklagande eller under själva verkställighetsförfarandet. (Jfr prop. 1991/92:128 s. 212.)

De frågor som i något fall kan uppkomma om förhållandet mellan förordningen och rättshjälpslagen är inte unika för 2019 års Bryssel II-förordning utan har under lång tid gällt för flera unionsrättsakter utan att ha föranlett några större problem i rättstillämpningen. Det bedöms inte finnas något behov av författningsändringar eller kompletterande bestämmelser med anledning av den nya regleringen.

## 12.5 Det nordiska undantaget

**Bedömning:** Det finns inte skäl att återkalla förklaringen om den fortsatta tillämpningen mellan Sverige och Finland av den nordiska äktenskapskonventionen.

**Skälen för bedömningen:** 2019 års Bryssel II-förordning innehåller regler om förhållandet mellan förordningen och andra internationella instrument som gäller mellan medlemsstaterna. Av artikel 94.1 framgår att om inte något annat följer av bestämmelserna i punkten 2 i samma artikel och artiklarna 95–100 ska förordningen, för medlemsstaterna, ersätta sådana konventioner som gällde vid

ikraftträdandet av 2003 års Bryssel II-förordning som ingåtts mellan två eller flera medlemsstater och som avser frågor som regleras i den här förordningen. Den ifrågavarande punkten ska läsas i ljuset av att Finland och Sverige enligt artikel 59.2 a i 2003 års Bryssel II-förordning har getts rätt att avge en förklaring om att den nordiska äktenskapskonventionen ska gälla i stället för bestämmelserna i förordningen. Förklaringar lämnades av både Finland och Sverige (se bilaga VI till 2003 års Bryssel II-förordning). Regler som i fråga om vad som nu är aktuellt införlivar den nordiska äktenskapskonventionen i svensk rätt finns i förordningen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap.

Regleringen i 2003 års Bryssel II-förordning, som möjliggör att Finland och Sverige avger en förklaring om att äktenskapskonventionen tillämpas dem emellan i stället för bestämmelserna i förordningen, brukar benämnas det nordiska undantaget. I artikel 94.2 i 2019 års Bryssel II-förordning hänvisas till detta undantag. En isolerad läsning av denna punkt skulle kunna ge intryck av att undantaget bara avser förhållandet mellan den nordiska äktenskapskonventionen och 2003 års Bryssel II-förordning. Att punkten inte ska förstås på det sättet framgår dock av att det i punkten 1 anges att det som föreskrivs i punkten 2 ska gälla framför huvudregeln om att 2019 års Bryssel II-förordning ersätter sådana konventioner som gällde mellan medlemsstaterna vid ikraftträdandet av 2003 års Bryssel II-förordning. Den regleringen skulle sakna syfte om detta ändå gällde. Att punkten 2 avser även förhållandet till 2019 års Bryssel II-förordning följer också den allmänna principen att hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den nya förordningen (se artikel 104.2). Tolkningen vinner också stöd av att det som föreskrivs i punkten 3 om att framtida överenskommelser mellan de nordiska länderna rörande de frågor som regleras av förordningen ska vara i linje med förordningens behörighetsregler; om den nordiska äktenskapskonventionen inte skulle gälla framför 2019 års Bryssel II-förordning, skulle det saknas anledning att föreskriva detta. Hänvisningen i punkten 2 till de avgivna förklaringarna måste alltså uppfattas på det sättet att den nordiska äktenskapskonventionen gäller framför 2019 års Bryssel II-förordning till dess att förklaringarna återkallas. Vid kontakter på tjänstemannanivå har framkommit att Finland delar detta synsätt och att man inte avser att återkalla den förklaring som man avgett.

Mot den angivna bakgrunden görs bedömningen att det inte heller för svensk del finns skäl att återkalla den förklaring som avgetts till 2003 års Bryssel II-förordning. Det finns inte heller anledning att föreslå några ändringar i 1931 års förordning som i vad som nu är aktuellt införlivar den nordiska äktenskapskonventionen i svensk rätt.

Av punkten 4 framgår att principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet när det gäller unionens medborgare ska iakttas. Det kan också noteras att det av punkten 5 framgår att ett avgörande meddelat i Finland eller Sverige med stöd av konventionen ska erkännas och verkställas i de andra medlemsstaterna i enlighet med förordningens regler om erkännande och verkställighet, under förutsättning att domstolen i fråga har grundat sin behörighet på en bestämmelse som har en motsvarighet i kapitel II i förordningen.

## 13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

**Förslag:** De nya författningarna och författningsändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2022.

2008 års kompletteringslag och 2005 års kompletteringsförordning ska upphävas.

Föreskrifterna i den upphävda lagen om handläggningen av mål och ärenden om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse av intyg ska fortfarande gälla för avgöranden som meddelats i förfaranden som inleddes före ikraftträdandet. Föreskrifterna i den upphävda lagen om handläggningen av ärenden om tillfälliga åtgärder ska fortfarande gälla för ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

Särskilda övergångsbestämmelser ska gälla för den upphävda kompletteringsförordningen och för flera av de författningsändringar som föreslås.

**Skälen för förslaget:** 2019 års Bryssel II-förordning börjar tillämpas fullt ut den 1 augusti 2022. Denna dag upphör också 2003 års Bryssel II-förordning att gälla (artikel 104.1). Den nya förordningen innehåller dock övergångsbestämmelser som reglerar förhållandet mellan förordningarna (artikel 100). Innebörden av övergångsbestämmelserna är bl.a. att den nya förordningen kommer att tillämpas på rättsliga förfaranden som inleds från och med den 1 augusti 2022. 2003 års Bryssel II-förordning ska fortsätta att tillämpas på avgöranden som har meddelats i redan inledda rättsliga förfaranden. Det styrande får uppfattas vara när det rättsliga förfarandet i sak inleddes i ursprungsmedlemsstaten. Det innebär att bestämmelserna i 2003 års Bryssel II-förordning om erkännande och verkställighet ska tillämpas på avgöranden som har meddelats i

rättsliga förfaranden som inleddes i ursprungsmedlemsstaten före den 1 augusti 2022. Det får också anses innebära att bestämmelserna i 2003 års Bryssel II-förordning ska fortsätta tillämpas i förfaranden i ursprungsmedlemsstaten som inleddes före denna dag.

Eftersom den nya Bryssel II-förordningen börjar tillämpas den 1 augusti 2022, bör de nya författningarna och författningsändringarna träda i kraft samma dag.

En konsekvens av övergångsbestämmelserna i 2019 års Bryssel II-förordning är att 2003 års Bryssel II-förordning – i vart fall i teorin – kan komma att tillämpas i många år framöver. Frågan blir då om detta förhållande – när det gäller kompletterande författningar – bör hanteras genom en övergångsreglering och hur den i så fall bör utformas.

Det kommer under ganska lång tid framöver att krävas svenska nationella bestämmelser som kan komplettera 2003 års Bryssel II-förordning som kan vara tillämplig till följd av övergångsbestämmelserna i 2019 års Bryssel II-förordning. I övergångsbestämmelser bör det inte tas in föreskrifter som är avsedda att gälla under hela den nya lagens giltighetstid (se Hellner, Lagstiftning inom förmögenhetsrätt – praktik, teori och teknik, s. 219). I det sammanhanget kan det konstateras att det naturligen blir aktuellt med verkställighet av avgöranden om föräldraansvar förhållandevis nära i tiden från att de meddelades i ursprungsmedlemsstaten. Det får därför antas att det inom några år kommer att bli sällsynt förekommande med en tillämpning av 2003 års Bryssel II-förordning. Med tiden kommer alltså övergångsbestämmelserna att förlora sin betydelse. Det kan också konstateras att det skulle vara en mycket otymplig – och sannolikt för många rättstillämpare vilseledande – ordning att ha två parallella regelverk i kraft samtidigt. Inte heller framstår det som ändamålsenligt att i de nya kompletteringsförfattningarna ha regler som omfattar både 2003 och 2019 års Bryssel II-förordningar.

Mot den angivna bakgrunden bör 2008 års kompletteringslag och 2005 års kompletteringsförordning upphöra att gälla när de nya författningarna träder i kraft. I stället bör de svenska nationella reglerna som avser 2003 års Bryssel II-förordning regleras i övergångsbestämmelserna till de nya författningarna.

Frågan blir då när övergångsbestämmelser krävs och hur regleringen ska utformas. Utgångspunkten när det gäller processrättsliga författningar är att nya regler blir tillämpliga genast efter

ikraftträdandet. En ny processlag rubbar inte det processuella läge som uppstått vid ikraftträdandet eller verkan av redan företagna processhandlingar. Det innebär bl.a. att en domstol inte förlorar sin behörighet till följd av att nya behörighetsregler träder i kraft under handläggningen av ett mål. Endast vid avvikelser från denna ordning krävs övergångsbestämmelser (prop. 2015/16:57 s. 277 och 278). Utgångspunkten för det processrättsliga regelverket att det gäller omedelbart gäller även för nya regler på utsökningsområdet, som t.ex. vid handläggningen av mål om utsökning hos Kronofogdemyndigheten. I vissa fall har det dock ansetts lämpligt att reglera en övergångsfråga uttryckligen, eftersom det skulle underlätta myndighetens handläggning (se prop. 1980/81:84 s. 422).

Övergångsbestämmelser behövs i den nya lagen för frågor om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse av avgöranden på vilka 2003 års Bryssel II-förordning är tillämpliga till följd av övergångsbestämmelserna i 2019 års Bryssel II-förordning. Den svenska övergångsregleringen måste ansluta till övergångsregleringen i 2019 års Bryssel II-förordning. Det innebär att regleringen bör ges en något annorlunda utformning än vad som vanligen är fallet i svenska författningar. Den upphävda lagens regler om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse föreslås därför gälla för avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet (se 2–5 §§ i 2008 års kompletteringslag).

Det krävs även regler för vad som övergångsvis ska gälla för sådana ärenden enligt artikel 20 i 2003 års Bryssel II-förordning om tillfälliga beslut som inleddes före ikraftträdandet (8 § i 2008 års kompletteringslag). Detta eftersom den nya lagen skärper domstolens skyldighet att höra barnet och föräldrarna. För att få enhetliga regler i prövningsinstanserna vid ett överklagande och dessutom följa systematiken i förordningens övergångsreglering, bör övergångsregleringen kopplas till när förfarandet inleddes i tingsrätt. Det innebär att föreskrifterna i 8 § i den upphävda lagen fortfarande ska gälla för ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdande.

För att undvika komplikationer i pågående mål som handläggs enligt överflyttningsslagen respektive lagen om 1996 års Haagkonvention bör det vidare införas övergångsbestämmelser som innebär att äldre bestämmelser om barns delaktighet gäller för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet. En

sådan regel är också förenlig med övergångsregleringen i 2019 års Bryssel II-förordning.

Den sekretess som gäller hos domstol för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden enligt 36 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen bör övergångsvis fortsätta att gälla även sedan hänvisningarna i lagen ändrats från att avse ärenden enligt 2003 års Bryssel II-förordning och 8 § i 2008 års kompletteringslag till att i stället avse ärenden enligt 2019 års Bryssel II-förordning.

Även i fråga om den upphävda kompletteringsförordningen och flera följdändringar som föreslås i förordningar bör särskilda övergångsbestämmelser gälla. I övrigt behövs inga övergångsbestämmelser.

## 14 Konsekvenser av förslagen

**Bedömning:** Förslagen förbättrar rättssäkerheten för barn och föräldrar och leder till en snabbare och enklare verkställighet av avgöranden om föräldraansvar inom EU. De minskar kostnaderna för enskilda.

Förslagen kommer att innebära vissa kostnadsbesparingar för domstolarna. De bedöms inte medföra några ökade statsfinansiella kostnader för andra myndigheter. De kan innebära obetydliga merkostnader för kommunerna.

### Skälen för bedömningen

#### *Konsekvenser för enskilda*

Förslagen kommer att få positiva konsekvenser för enskilda. Förslagen syftar – i förening med 2019 års Bryssel II-förordning som förslagen kompletterar – till att stärka rättssäkerheten för barn och föräldrar i EU och att förbättra tillgången till rättslig prövning. Barnets delaktighet i förfaranden om föräldraansvar stärks. Genom att kravet på verkställbarhetsförklaring tas bort helt kommer verkställigheten av avgöranden om föräldraansvar att förenklas och effektiviseras. Ett mer enhetligt regelverk inom EU för verkställighet av avgöranden om föräldraansvar innebär att det blir lättare att förutse vad som gäller i en internationell situation. Även i övrigt kommer de nya reglerna att underlätta hanteringen av internationella familjemål, vilket kan förväntas leda till minskade kostnader för enskilda.

Förslagen bedöms i sig inte medföra några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män. Däremot innebär förordningen att det i en internationell situation blir enklare att få ett avgörande om föräldraansvar erkänt och verkställt i EU, vilket kan

skona barn och föräldrar från ytterligare en vårdnadstvist i ett annat land. Effektivare regler om verkställighet minskar också de känslomässiga påfrestningar som utdragna förfaranden innebär för barnet och föräldrarna. Det som nu sagts innebär att rättegångskostnaderna hålls nere, vilket – inte minst för den resurssvagare föräldern – givetvis är av godo.

### *Konsekvenser för domstolar och andra myndigheter*

Eftersom det nya regelverket underlättar och effektiviserar handläggningen av internationella familjemål, förväntas det leda till minskade statsfinansiella kostnader. Domstolarna kommer inte längre att handlägga ärenden om verkställbarhetsförklaring av avgöranden som omfattas av förordningen. Detta innebär att domstolarna kommer att bli av med en arbetsuppgift. Bara i ett begränsat antal fall kommer den uppgiften att ersättas av en annan arbetsuppgift, dvs. vägransprövning i ett särskilt förfarande.

Det kommer i ett inledande skede att finnas ett behov av information och utbildning om de nya reglerna. I detta skede kan detta innebära vissa kostnader. Information om gällande och ny lagstiftning är dock något som Sveriges Domstolar och Domstolsakademien kontinuerligt arbetar med. Information om verkställighet av utländska avgöranden finns också tillgänglig på Sveriges Domstolars webbplats. Efterfrågan på information och vägledning kommer sannolikt, i vart fall inledningsvis, att öka hos centralmyndigheten. Vidare förväntas förordningens bestämmelser om främst tidsgränser i barnbortförandeärenden och om rapportering om ett barns situation kunna få betydelse för centralmyndigheten.

Den samlade bilden för domstolarnas del är att det nya regelverket kommer att leda till vissa kostnadsbesparingar. Eftersom det rör sig om ett förhållandevis begränsat antal ärenden, är besparingarna för domstolarnas del sett i ett större sammanhang marginella.

Förslagen bedöms inte medföra några ökade kostnader för andra statliga myndigheter.

*Konsekvenser för kommuner*

Det föreslås att domstolen ska ha en utvidgad skyldighet att klarlägga barnets inställning innan den avgör ett ärende enligt överflyttningslagen om verkställighet eller om överflyttning av barn. Som ett led i att tillgodose detta krav föreslås att kommunerna – en ledamot eller suppleant i socialnämnden eller en tjänsteman inom socialtjänsten – alltid bör försöka klarlägga barnets inställning. Det förslaget – som alltså innebär en anpassning till 2019 års Bryssel II-förordning – kan i något fall innebära ett merarbete för kommunerna. Med hänsyn till att barnets inställning redan i dag bör klarläggas i de allra flesta fall och att det är fråga om ett begränsat antal ärenden som dessutom sprids över landets kommuner är påverkan på kostnaderna dock obetydlig.

Ett par förslag innebär ett förtydligande av socialnämndens skyldigheter. De behandlar socialnämndens skyldighet att på begäran av en utländsk myndighet rapportera om ett barns situation och uttala sig om bl.a. en förälders lämplighet. Det är viktigt att erinra om att så i sker praktiken redan i dag. En motsvarande reglering för andra internationella situationer finns också redan i lagen om 1996 års Haagkonvention. Förslaget om att förtydliga rättsläget innebär en mycket begränsad inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Något alternativ till lagstiftning finns inte med hänsyn till att det är nödvändigt med en reglering i lag för att Sverige ska uppfylla sina unionsrättsliga åtaganden. Vid en avvägning mellan det starka allmänna intresset av att stärka skyddet för barn i internationella situationer och kommunernas intresse av att den kommunala självstyrelsen inte inskränks ytterligare är det tydligt att det allmänna intresset väger över. Den föreslagna regleringen är alltså godtagbar vid beaktande av proportionalitetsprincipen i 14 kap. 3 § regeringsformen.

*Övriga konsekvenser*

Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms inte heller ha några andra sociala konsekvenser. De bedöms inte ha några miljömässiga konsekvenser.



# 15 Författningskommentar

## 15.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Lagen är ny och ersätter lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen (2008 års kompletteringslag).

Genom den nya lagen införs kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (2019 års Bryssel II-förordning). 2019 års Bryssel II-förordning ersätter rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (2003 års Bryssel II-förordning).

2019 års Bryssel II-förordning är direkt tillämplig för domstolar i EU:s medlemsstater. Med en domstol avses varje sådan myndighet i en medlemsstat som är behörig i frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde (artikel 2.1). I enlighet med protokoll nr 22 till EU-fördraget och EUF-fördraget är förordningen inte bindande för eller tillämplig på Danmark (se skäl 96 i ingressen till 2019 års Bryssel II-förordning). Det anges i skäl 95 att i enlighet med protokoll nr 21 till EU-fördraget och EUF-fördraget deltar Förenade kungariket och Irland i tillämpningen av förordningen (s.k. opt-in). Sedan dess har emellertid Förenade kungariket trätt ut ur EU. Enligt artikel 126 i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen gäller en övergångsperiod, som upphör den 31 december 2020. Om inte annat föreskrivs i utträdesavtalet ska

unionsrätten vara tillämplig på och i Förenade kungariket under övergångsperioden (artikel 127). Efter övergångsperiodens utgång kommer unionsrättsakter endast att tillämpas i den utsträckning som följer av de särskilda övergångsreglerna i utträdesavtalet. Det innebär att 2019 års Bryssel II-förordning aldrig kommer att tillämpas i förhållande till Förenade kungariket. I artikel 67 i utträdesavtalet finns det regler om vad som i förhållande till Förenade kungariket ska gälla övergångsvis i fråga om 2003 års Bryssel II-förordning efter det att övergångsperioden har upphört.

Information om tillämpningen av 2019 års Bryssel II-förordning kommer att finnas på Europeiska kommissionens e-juridikportal.

## Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Paragrafen anger lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Beslut om en tillfällig åtgärd

2 § En ansökan om en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen görs till tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och den sökta åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Första stycket gäller inte om något annat följer av 6 a och 7–9 b §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken domstol som är behörig att ta upp en ansökan om en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning. Paragrafen motsvaras delvis av 8 § första stycket i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

I artikel 15 anges att även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak, ska domstolarna i en medlemsstat i

brådskande fall vara behöriga att vidta tillfälliga (s.k. interimistiska) åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, i enlighet med lagen i den medlemsstaten, avseende ett barn som befinner sig i den medlemsstaten, eller egendom som tillhör ett barn och som finns i den medlemsstaten. Det kan t.ex. vara fråga om ett beslut enligt föräldrabalken om ensam vårdnad eller om begränsning av umgänge.

Av *första stycket* framgår att en ansökan om en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen i första hand görs till tingsrätten i den ort där barnet vistas. I sak svarar uttrycket där barnet vistas mot var barnet befinner sig, som är det uttryck som används i förordningen. Något krav på att barnet ska vara varaktigt bosatt på orten ställs alltså inte. Om barnet inte vistas i Sverige och en ansökan om en tillfällig åtgärd enligt denna artikel avser åtgärder till skydd för ett barns egendom, görs ansökan i stället till tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Utgångspunkten är att behörighetsfrågan ska avgöras utifrån förhållandena vid tiden när en ansökan delges motparten. Senare ändringar i de förhållanden som grundat domstolens behörighet påverkar alltså inte behörighetsfrågan (se rättsfallet NJA 2011 s. 507; jfr 10 kap. 15 § rättegångsbalken). En annan sak är att ett domstolsbeslut i en sådan situation kan komma att bli utan verkan, eftersom beslutets verkställbarhet enligt förordningen är begränsad till Sverige (se vidare kommentaren till 3 §).

Beslut om en tillfällig åtgärd kan i vissa fall fattas av andra myndigheter än allmänna domstolar. Det gäller omedelbart omhändertagande av barn som regleras särskilt i 6 a och 7–9 b §§ lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. I *andra stycket* anges därför att första stycket inte gäller om något annat följer av angivna paragrafer i den lagen.

Av artikel 27.2 och 27.5 (jämförd med artikel 15) i 2019 års Bryssel II-förordning framgår att det är möjligt att fatta beslut om tillfälliga åtgärder även under ett förfarande om återlämnande av barn enligt 1980 års Haagkonvention. Återlämnandeförfarandet regleras i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn. En ansökan om återlämnande (överflyttning med den lagens terminologi) görs enligt 13 § i den lagen till Stockholms tingsrätt som första instans. Det är alltså den domstolen som prövar en fråga om en tillfällig åtgärd i dessa fall.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

3 § Vid handläggningen av ett ärende enligt 2 § första stycket tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge åtgärden som längst gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen hämta in upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Paragrafen innehåller regler för handläggningen av en fråga om en tillfällig skyddsåtgärd enligt artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning. Paragrafen motsvarar delvis 8 § andra och tredje styckena i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Av *första stycket* framgår att lagen om domstolsärenden (ärendelagen) är tillämplig på domstolarnas handläggning av ett ärende om en tillfällig skyddsåtgärd enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen. Det finns därmed möjlighet att hålla sammanträde när detta kan antas vara till fördel för utredningen eller när det skulle främja ett snabbt avgörande av ärendet. Domstolen avgör ärendet genom ett slutligt beslut. Hänvisningen till ärendelagen innebär bl.a. att ett beslut kan överklagas till hovrätt respektive Högsta domstolen och att prövningstillstånd krävs i bägge instanserna (39 och 40 §§ ärendelagen). Ärendelagen innehåller också regler om inom vilken tid och till vilken domstol ett överklagande ska ges in (38 § ärendelagen). Enligt artikel 15.3 i Bryssel II-förordningen upphör den tillfälliga åtgärden att gälla så snart domstolen i den medlemsstat som är behörig att pröva målet i sak har vidtagit de åtgärder som den anser lämpliga, t.ex. bestämt vem som ska ha vårdnaden om barnet. Domstolen ska i sitt beslut ange hur länge skyddsåtgärden gäller, så att parterna och andra berörda är införstådda med detta.

Enligt *andra stycket* får domstolen höra barnet, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras (jfr 6 kap. 19 § sjätte stycket föräldrabalken). Domstolen får, på motsvarande sätt som enligt 6 kap. 20 § föräldrabalken, inhämta upplysningar från socialnämnden i fråga om vårdnad, boende eller

umgänge. Vad som föreskrivs i förevarande paragraf om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunalfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen [2001:453]). Innan socialnämnden lämnar upplysningarna ska den höra föräldrarna och barnet, om det inte är olämpligt. Regeln är avsedd att säkerställa att domstolen får ett så bra underlag som möjligt för ett beslut om en tillfällig åtgärd. En bedömning får göras i varje enskilt fall av om föräldrarna eller barnet ska höras. Tidsaspekten kan i vissa fall innebära att det är olämpligt att höra föräldrarna eller barnet inom ramen för ett uppdrag att lämna s.k. snabbupplysningar. Om bedömningen görs att det är olämpligt att höra föräldrarna eller barnet, bör orsaken till detta redovisas för domstolen. Det införs också en i förhållande till 2008 års kompletteringslag ny möjlighet för socialnämnden att höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. I första hand ska den som ska samtala med barnet verka för att barnet kan höras med vårdnadshavarnas samtycke. Vårdnadshavarnas samtycke är dock inte en förutsättning för barnets rätt till samtal. Om en vårdnadshavare eller båda vårdnadshavarna motsätter sig att barnet hörs bör den som ska samtala med barnet vara lyhörd för deras bedömning. Det kan t.ex. handla om att barnet redan hörts av många olika personer och att barnet därför inte ska behöva höras igen. Barnet befinner sig också ofta i en stark lojalitetskonflikt. Hur ett samtal ska gå till i ett sådant fall får avgöras från fall till fall. Det är viktigt att det finns ett samarbete med föräldrarna bl.a. av praktiska skäl och vårdnadshavare bör alltid informeras innan samtalet med barnet äger rum (jfr SOU 2017:6 s. 547 och 548).

Verkställighet av domstolens beslut sker enligt 21 kap. föräldrabalken. I verkställighetsärendet kan frågan om beslutets verkställbarhet aktualiseras om en part invänder att ett senare avgörande har meddelats av en utländsk domstol som har behörighet i sak enligt 2019 års Bryssel II-förordning. Frågan får hanteras på motsvarande sätt som när en part i ett ärende om verkställighet av ett avgörande om t.ex. umgänge invänder att det finns ett senare avgörande. Det kan då finnas hinder mot att verkställa det aktuella umgängesavgörandet.

Ett beslut om en interimistisk åtgärd enligt artikel 15 kan inte verkställas i andra medlemsstater (se artikel 2.1 b och skäl 59 i

ingressen till 2019 års Bryssel II-förordning; jfr mål C-256/09, Purrucker, ECLI:EU:C:2010:437). Annorlunda förhåller det sig emellertid med interimistiska beslut som fattats enligt förordningens artikel 27.5 jämförd med artikel 15 (se även kommentaren till 5 §).

## Reservforum

4 § Om tillämpningen av Bryssel II-förordningen innebär att en fråga ska prövas av en socialnämnd i Sverige och det inte finns någon annan behörig nämnd, tas frågan upp av socialnämnden i Stockholms kommun.

Paragrafen anger reservforum för frågor som ska handläggas av en socialnämnd. Paragrafen motsvarar 7 § i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Bestämmelsen avser situationer när det finns internationell behörighet för en socialnämnd, men där det inte finns någon behörig nämnd enligt nationella regler. Vad som föreskrivs i förevarande paragraf om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunalfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen [2001:453]).

Om barnet vistas i Sverige eller ett ärende rör en vistelse i Sverige, är det normalt en socialnämnd i vistelsekommunen som är behörig (2 kap. 1 § och 2 a kap. 1 § socialtjänstlagen). Det kan i undantagsfall vara så att det inte finns en anknytning till en viss svensk kommun. Barnet kan ha hemvist och vistas i ett annat land, samtidigt som det finns en anknytning till Sverige, t.ex. genom medborgarskap. I sådana undantagsfall ska frågan tas upp av socialnämnden i Stockholms kommun. Motsvarande gäller enligt 2 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Enligt 6 kap. 17 a § föräldrabalken kan socialnämnden godkänna ett avtal mellan föräldrarna om vårdnad, boende eller umgänge. Det är en förutsättning för att det förenklade förfarandet ska kunna tillämpas att barnet är folkbokfört i Sverige. Är barnet inte folkbokfört här, kan frågan inte med stöd av bestämmelsen prövas av socialnämnden i Stockholm, trots att det finns domsrätt enligt 2019 års

Bryssel II-förordning. Om det finns domsrätt kan föräldrarnas samförståndslösning i stället prövas av domstol (jfr prop. 2007/08:98 s. 30).

Bestämmelsen anger bara i vilken kommun som frågan tas upp. Den påverkar inte några andra frågor om ansvarsfördelning mellan kommunerna, t.ex. vilken kommun som slutligt ska ansvara för att en viss åtgärd vidtas till skydd för barnet.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Verkställighet

5 § Om ett avgörande är verkställbart enligt Bryssel II-förordningen, får det verkställas enligt

1. 21 kap. förädrabalken, om det avser ett barns person, och
2. utsökningsbalken, om det avser rättegångskostnader eller ett barns egendom.

För verkställigheten gäller det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall. Om det inte finns någon motsvarighet till avgörandet, verkställs avgörandet som en dom.

Första och andra styckena gäller inte om något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som gäller för verkställighet av ett avgörande som är verkställbart enligt 2019 års Bryssel II-förordning. Paragrafen motsvarar delvis 4 § i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

I *första stycket* anges att verkställighet som avser ett avgörande om ett barns person sker enligt 21 kap. förädrabalken (*punkten 1*), medan verkställighet avseende ett avgörande som avser rättegångskostnader eller barnets egendom sker enligt utsökningsbalken (*punkten 2*). Verkställighet av ett avgörande som avser ett barns person kan t.ex. gälla vårdnad eller umgänge. Den åtgärd som ska vidtas är vanligen ett överlämnande, hämtning eller omhändertagande av barnet. Verkställighet av ett avgörande som avser ett barns egendom kan bl.a. röra åtgärder för att hindra att en förälder på egen hand avyttrar egendomen. Det ska noteras att beslut beträffande barnets egendom som inte rör skydd av barnet faller utanför Bryssel II-förordningens tillämpningsområde, men kan verkställas med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av

den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2012 års Bryssel I-förordning). Det kan enligt artikel 73 i 2019 års Bryssel II-förordning bli aktuellt med verkställighet med stöd av Bryssel II-förordningen av avgöranden om rättegångskostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av förordningen, t.ex. om äktenskaps-skillnad och föräldraansvar (se artikel 2.1 första stycket).

Verkställighet enligt förevarande paragraf kan även ske av ett avgörande som meddelats i en medlemsstat, enligt vilket ett barn ska återlämnas till en medlemsstat och vilket måste verkställas i en annan medlemsstat än den där avgörandet meddelades (se artikel 2.1 andra stycket a). Detsamma gäller dels tillfälliga åtgärder som beslutats av en domstol som är behörig att pröva målet i sak under förutsättning att det avgörande som avser åtgärden har delgetts motparten före verkställigheten, dels tillfälliga åtgärder som har beslutats enligt förordningens artikel 27.5 jämförd med artikel 15 (se artikel 2.1 andra stycket b och tredje stycket samt skäl 59 i ingressen). Verks-tällighetsreglerna i paragrafen tillämpas även på en officiell handling som har upprättats formellt eller registrerats eller en överenskom-melse som har registrerats (se artikel 65.2, jfr prop. 2014/15:105 s. 73).

En ansökan om verkställighet av avgöranden som avses i punkten 1 görs till den tingsrätt som framgår av 21 kap. 1 § föräldrabalken. En ansökan om verkställighet av avgöranden som avses i punkten 2 görs till Kronofogdemyndigheten (se 1 kap. 3 § utsökningsbalken).

I *andra stycket* klargörs att det utländska avgörandet får verkstäl-las som ett avgörande som meddelats av en svensk domstol i motsva-rande fall, dvs. under de förutsättningar och på det sätt som gäller för ett motsvarande svenskt avgörande (jfr artikel 51.1 i 2019 års Bryssel II-förordning). Det innebär att begränsningarna i 21 kap. 1 § föräldrabalken i fråga om avgöranden som inte har fått laga kraft gäller även för utländska avgöranden om föräldraansvar. Om avgö-randet inte har fått laga kraft och det inte är särskilt medgivet att verkställighet ändå får ske, får domstolen alltså inte besluta om åtgärder enligt 21 kap. 2–4 §§ föräldrabalken, t.ex. föreläggande av vite. För verkställighet enligt utsökningsbalken av ett utländskt avgö-rande som inte har fått laga kraft gäller de begränsningar som finns i balken beträffande svenska avgöranden som inte har fått laga kraft (se t.ex. 3 kap. 6 § och 8 kap. 4 § utsökningsbalken). Om det inte

finns någon motsvarighet till det utländska avgörandet, tillämpas bestämmelserna om verkställighet av en dom. Som exempel kan nämnas sådana officiella handlingar som avses i artikel 65.2 i 2019 års Bryssel II-förordning (jfr prop. 2010/11:120 s. 44).

I 2019 års Bryssel II-förordning finns det regler om uppskjutande och vägran av verkställighet av ett utländskt avgörande om föräldransvar som kommer att prövas inom ramen för det ordinarie verkställighetsförfarandet och inte i det särskilda förfarande som föreskrivs i 6 §. Det gäller sådana frågor som regleras i artiklarna 50 och 56. Svenska verkställighetsbestämmelser som rör dessa frågor prövas givetvis också i vanlig ordning, dock att sådana bestämmelser som är oförenliga med förordningens bestämmelser inte ska tillämpas (artikel 57). I övervägandena finns det en utförlig redogörelse för förhållandet mellan de svenska verkställighetsbestämmelserna och förordningen.

Att bestämmelserna i 2019 års Bryssel II-förordning har företräde framför det som föreskrivs i första och andra styckena finns det en upplysning om i *tredje stycket*.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Vägran av erkännande eller verkställighet

6 § En ansökan enligt artikel 40 eller 59 i Bryssel II-förordningen om att ett avgörande inte ska erkännas eller verkställas i Sverige görs till tingsrätten.

En ansökan enligt artikel 30.3 i förordningen om att det inte finns grund för att vägra ett erkännande av ett avgörande görs till tingsrätten.

En ansökan enligt första eller andra stycket kan göras av någon som har varit part i den utländska rättegången och som är berörd av frågan. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva sådana ansökningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken domstol som prövar frågor om vägran i de särskilda vägransförfaranden som 2019 års Bryssel II-förordning anvisar. Övervägandena finns i avsnitt 7.3.

2019 års Bryssel II-förordning utgår att ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas (artikel 30.1). Utgångspunkten blir då att frågor om giltigheten av ett utländskt

avgörande normalt ska prövas av den myndighet och i det sammanhang där de i varje särskilt fall förekommer. Förordningen innehåller emellertid regler om särskilda vägransförfaranden. I paragrafen föreskrivs därför en möjlighet att i särskilda förfaranden få en prövning av om ett utländskt avgörande inte ska gälla (artikel 40) eller inte ska verkställas (artikel 59). Den reglerar också vad som gäller för ansökningar om en förklaring att det inte finns någon grund för att vägra ett erkännande (artikel 30.3).

Ansökningar om vägran av erkännande eller verkställighet förutses enligt förordningen kunna avse även officiella handlingar som har upprättats formellt eller registrerats, och överenskommelser som har registrerats. De allmänna bestämmelserna om erkännande och verkställighet gäller som utgångspunkt i dessa fall (se artikel 65 med hänvisningar). Särskilda vägransgrunder föreskrivs i artikel 68. Paragrafen är tillämplig även i fråga om sådana ansökningar.

Paragrafen är däremot inte tillämplig om en part i en pågående svensk rättegång gör gällande att ett utländskt avgörande som är av betydelse för den svenska domstolens prövning inte ska erkännas här. I ett sådant fall är den svenska domstolen behörig att pröva om ett erkännande ska vägras (artikel 30.5). Det kan t.ex. röra sig om situationer när ett utländskt avgörande är av prejudiciell betydelse i en rättegång i Sverige. Frågan om erkännande får då hanteras som en fråga i rättegången och avgöras enligt vanliga regler för rättegången.

Paragrafen är inte heller tillämplig på frågan om det finns grund för vägran av erkännande och verkställighet p.g.a. oförenliga avgöranden enligt artikel 50. Eftersom det inte anges något särskilt förfarande för denna prövning i 2019 års Bryssel II-förordning, får den frågan prövas av den domstol som handlägger frågan om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken. Detsamma gäller vägran av verkställighet enligt artikel 56.6 i förordningen.

En ansökan om vägran av erkännande eller verkställighet enligt artikel 40 eller 59 görs till tingsrätten.

Av *andra stycket* framgår att en ansökan om en förklaring enligt artikel 30.3 att det inte finns någon grund för att vägra ett erkännande görs till tingsrätten. En sådan ansökan kan göras av den som vill ha ett besked i erkännandefrågan. Domstolens beslut har endast – liksom för övrigt vägransprövningen enligt första stycket – nationell räckvidd, dvs. gäller bara i Sverige.

Av *tredje stycket första meningen* framgår att en ansökan kan göras av någon av parterna i den utländska rättegång som har lett till avgörandet. Bestämmande blir alltså vem som enligt den utländska lagen var part i rättegången där. Ett krav är emellertid att erkännande- eller verkställighetsfrågan rör denna part. Partens rättsliga intressen måste påverkas av frågan huruvida avgörandet erkänns eller verkställs här.

I *tredje stycket andra meningen* finns en upplysning om att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva en ansökan. Vilken tingsrätt som är behörig bestäms alltså i förordning (se förslaget till förordning med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen).

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7 § Vid handläggningen av ett ärende enligt 6 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av Bryssel II-förordningen.

I paragrafen regleras vilka processrättsliga bestämmelser som ska tillämpas i särskilda förfaranden angående vägran av erkännande eller verkställighet enligt 2019 års Bryssel II-förordning. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Av paragrafen framgår att ärendelagen är tillämplig på domstolar- nas handläggning av ärenden som avser en ansökan om vägran av erkännande eller verkställighet eller som avser en förklaring att det inte finns grund för att vägra ett erkännande. Ärendelagen innehåller bl.a. bestämmelser om komplettering och avvisning av en ofullständig ansökan, rättens sammansättning, kommunicering av handlingar och överklagande. Ärendelagen ska inte tillämpas om något annat följer av 2019 års Bryssel II-förordning.

I många fall är det enkelt att bedöma om det föreligger en situation när ärendelagen kompletterar förordningen. Det gäller t.ex. i fråga om tidsfrister för överklagande som inte alls regleras i 2019 års Bryssel II-förordning. Ett annat exempel är att förordningen inte innehåller några regler om fördelning av rättegångskostnader. I 32 § ärendelagen finns det en hänvisning till 18 kap. rättegångsbalken som gäller ärenden där enskilda är motparter till varandra (jfr dock

rättsfallet NJA 2009 s. 632). I andra fall kan det vara svårare att avgöra om ärendelagen ska tillämpas. En utgångspunkt är att en tillämpning av ärendelagens reglering inte får vara i strid med förordningen och de syften som bär upp denna. Det innebär t.ex. att förordningens bestämmelser om vilka handlingar som ska bifogas en ansökan enligt artiklarna 40 och 59 i dessa delar gäller framför bestämmelserna i 6 § ärendelagen om vad en ansökan ska innehålla.

I de fall där förordningen innehåller bestämmelser, men där dessa inte kan anses vara uttömmande, kompletterar ärendelagen förordningen. Av ärendelagen framgår t.ex. att beslut får överklagas till hovrätten respektive Högsta domstolen och att prövningstillstånd krävs i båda instanserna (39 och 40 §§; jfr artiklarna 61 och 62 i 2019 års Bryssel II-förordning). Ärendelagen innehåller också regler om inom vilken tid och till vilken domstol ett överklagande ska ges in (38 §).

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Rättelse och återkallelse av intyg

8 § Ett beslut i fråga om rättelse av ett intyg som har utfärdats enligt Bryssel II-förordningen, får inte överklagas.

Paragrafen anger att ett beslut i en fråga om rättelse av ett intyg som utfärdats enligt 2019 års Bryssel II-förordning inte får överklagas. Paragrafen motsvarar 5 § andra stycket i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

I artiklarna 37.1, 48.1 och 67.1 i 2019 års Bryssel II-förordning föreskrivs vad som gäller för rättelse av ett intyg som inte överensstämmer med det bakomliggande avgörandet. Domstolen eller annan myndighet ska på ansökan eller självmant rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger bristande överensstämmelse mellan intyget och det avgörande som ska verkställas. Av artiklarna 37.2, 48.3 och 67.3 framgår att lagen i ursprungsmedlemstaten ska tillämpas på förfarandet för rättelse av intyg. Det torde emellertid för svenska domstolar och andra myndigheter inte bli aktuellt att tillämpa reglerna om rättelse av en officiell

handling eller överenskommelse, eftersom sådana inte förekommer i Sverige (se avsnitt 7.6).

Av paragrafen framgår att ett beslut i fråga om rättelse av ett intyg inte får överklagas. Överklagandeförbudet gäller både beslut att rätta ett intyg och beslut att inte rätta ett intyg.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

9 § Innan domstolen beslutar i fråga om återkallelse av ett intyg som har utfärdats enligt Bryssel II-förordningen, ska parterna få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

Ett beslut i fråga om återkallelse av ett intyg får inte överklagas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet för återkallelse av ett intyg som utfärdats med stöd av 2019 års Bryssel II-förordning. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

I artiklarna 48.2 och 67.2 i 2019 års Bryssel II-förordning finns regler om återkallelse av intyg som utfärdats av en domstol eller annan myndighet i ursprungsmedlemsstaten.

I *första stycket* anges att innan ett beslut i fråga om återkallelse fattas ska parterna ha fått tillfälle att yttra sig. Parterna behöver dock inte ges tillfälle att yttra sig, om det är obehövt. Det kan endast undantagsvis sägas vara obehövt att en part ges tillfälle att yttra sig innan ett intyg återkallas.

Av *andra stycket* framgår att ett beslut i fråga om återkallelse av ett intyg inte får överklagas. Överklagandeförbudet gäller både beslut att återkalla ett intyg och beslut att inte återkalla ett intyg.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Informationsutbyte

10 § En socialnämnd ska rapportera om ett barns situation enligt Bryssel II-förordningen (artikel 80.1 a i). Nämnden ska också samla in upplysningar eller underlag och uttala sig om en förälders, anhörigs eller annan persons lämplighet att ta hand om barnet i enlighet med vad som framgår av förordningen (artikel 80.1 b).

Paragrafen innehåller en skyldighet för socialnämnden att utföra vissa uppgifter som framgår av 2019 års Bryssel II-förordning. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Efter att en begäran från en utländsk myndighet har skickats genom den svenska centralmyndigheten ska socialnämnden rapportera om ett barns situation (artikel 80.1 a i). En sådan begäran kan bli aktuell om barnet har eller har haft hemvist i Sverige eller om barnet befinner sig eller har befunnit sig här (artikel 80.1). Nämnden ska vidare uttala sig om en förälders, anhörigs eller annan persons lämplighet att ta hand om barnet när barnet har hemvist i en annan medlemsstat (artikel 80.1 b).

Det som föreskrivs i förevarande paragraf om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunalfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen [2001:453]). Enligt 2 kap. 1 § och 2 a kap. 1 och 3 §§ i samma lag är det som utgångspunkt nämnden i den kommun där barnet är bosatt eller i annat fall vistas som ytterst ansvarar för ett ärende. För det fall ärendet rör en förälders, anhörigs eller annan persons lämplighet att ta hand om barnet och barnet inte är bosatt eller vistas här i landet handläggs det i stället av nämnden i den kommun där personen är bosatt.

Handläggningen av ärenden enligt förevarande paragraf sker på samma sätt som andra liknande ärenden enligt socialtjänstlagen som rör barn. Det innebär att barnets inställning kan behöva inhämtas och att utredningen inte ska göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna. Utgångspunkten är att socialnämnden ska kunna använda sig av den information som nämnden redan har tillgång till. Det kan dock beroende på förhållandena i det enskilda ärendet krävas att viss ytterligare information inhämtas. Så kan t.ex. vara fallet om uppgifter helt saknas eller om de uppgifter som socialnämnden har tillgång till är inaktuella.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Godkännande av en placering av ett barn i Sverige

11 § En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 82 i Bryssel II-förordningen prövas av socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

I paragrafen föreskrivs vilken socialnämnd som är behörig att pröva en begäran av en myndighet i en annan medlemsstat att i Sverige få placera ett barn för vård eller boende i ett annat hem än det egna. Paragrafen motsvarar delvis 6 § i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Av artikel 82.1 i 2019 års Bryssel II-förordning framgår att en placering av ett barn i en annan medlemsstat ska föregås av ett godkännande från en behörig myndighet i den andra medlemsstaten. Av *första stycket* framgår att det ankommer på socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat att pröva frågan om godkännande. Det handlar om placeringar i familjehem, hem för vård eller boende, eller stödboende. Vad som föreskrivs i förevarande paragraf om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunalfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen).

I *andra stycket* erinras det om att bestämmelser om placering av ett barn över nationsgränserna finns i 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen. I den paragrafen regleras under vilka förutsättningar socialnämnden får godkänna en placering i Sverige. Bestämmelserna finns i socialtjänstlagen och inte i förevarande lag eftersom de har ett nära samband med vad som i övrigt gäller enligt socialtjänstlagen i fråga om placering av barn utanför det egna hemmet.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
2. Genom lagen upphävs lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

3. Föreskrifterna i 2–5 §§ i den upphävda lagen gäller fortfarande för handläggningen av mål och ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet.

4. Föreskrifterna i 8 § i den upphävda lagen gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

Övervägandena om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser finns i avsnitt 13.

Av *punkten 1* framgår att den nya lagen träder i kraft den 1 augusti 2022.

Enligt *punkten 2* upphör 2008 års lag att gälla samtidigt som den nya lagen träder i kraft.

Enligt *punkten 3* ska den upphävda lagens föreskrifter gälla för handläggningen av vissa mål och ärenden om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse av intyg. En förutsättning är att de avser avgöranden som meddelats i förfaranden som inleddes före den nya lagens ikraftträdande (se artikel 100.1 i 2019 års Bryssel II-förordning). 2008 års lag ska alltså fortsatt gälla för handläggningen av sådana mål och ärenden om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse av intyg som avser avgöranden som meddelats i rättsliga förfaranden som inleddes före den 1 augusti 2022. Det rättsliga förfarande som avses är alltså förfarandet i sak i ursprungsmedlemsstaten och inte den efterföljande frågan om erkännande, verkställbarhet eller verkställighet i den anmodade medlemsstaten. Motsvarande gäller i fråga om rättelse av intyg med den skillnaden att det efterföljande rättelseförfarandet äger rum i ursprungsmedlemsstaten. Övergångsregleringen i punkten innefattar även officiella handlingar som har upprättats formellt eller registrerats, och på överenskommelser som har blivit verkställbara före detta datum (artikel 100.2).

Av *punkten 4* framgår bestämmelserna i den upphävda lagen om beslut om tillfälliga åtgärder ska gälla för ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet (se artikel 100.1).

## 15.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

### 7 kap. Särskilda bestämmelser

6 § Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av *avgöranden* i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, *och om internationella bortföranden av barn* (Bryssel II-förordningen) och i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

I paragrafen anges att särskilda bestämmelser finns i Bryssel II-förordningen och lagen om 1996 års Haagkonvention. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ändringen i paragrafen innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## 15.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

1 § Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge ska vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om överlämnande för brott finns särskilda bestämmelser.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av *avgöranden* i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, *och om internationella bortföranden av barn* (Bryssel II-förordningen).

I paragrafen anges bl.a. lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

#### **15.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader**

12 § Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

I paragrafen anges att särskilda bestämmelser finns i Bryssel II-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ändringen i paragrafen innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

#### **15.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område**

7 a § Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

I paragrafen anges att särskilda bestämmelser finns i Bryssel II-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ändringen i paragrafen innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## 15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn

### Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i 2–10, 13–21 och 23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen). Bestämmelserna tillämpas dock inte i förhållande till Danmark, Finland, Island eller Norge i den mån särskilda bestämmelser gäller.

Bestämmelserna i 2–4 och 11–23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Haag den 25 oktober 1980 dagtecknade konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (Haagkonventionen).

Regeringen får, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagens bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden m.m. eller lagens bestämmelser om överflyttning av barn ska tillämpas även i förhållande till en stat som inte har tillträtt Europarådskonventionen eller Haagkonventionen.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Paragrafen föreskriver bl.a. i förhållande till vilka stater olika bestämmelser i lagen tillämpas. Övervägandena finns i avsnitt 4.

Ändringen i *fyärde stycket* innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Särskilda bestämmelser om barnbortföranden finns i kapitel III i 2019 års Bryssel II-förordning. Verkställighetsreglerna i 2019 års Bryssel II-förordning tillämpas på avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat enligt 1980 års Haagkonvention och som måste verkställas i en annan medlemsstat än där avgörandet meddelades (artikel 1.3, artikel 2.1 andra stycket a och artikel 96 i 2019 års Bryssel II-förordning). Reglerna tillämpas också på tillfälliga åtgärder som beslutats av en domstol i enlighet med artikel 27.5 jämförd med artikel 15 i den förordningen (se artikel 2.1 andra stycket b i den förordningen).

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Förfarandet

17 § Innan rätten avgör ett ärende om verkställighet av ett avgörande som avses i 5 § eller om överflyttning av barn enligt 11 § *ska rätten så långt det är möjligt klarlägga barnets inställning.*

Paragrafen reglerar rättens skyldighet att klarlägga ett barns inställning innan den avgör ett ärende om verkställighet eller överflyttning. Övervägandena finns i avsnitt 6.

Enligt den hittillsvarande ordningen ska rätten inhämta ett barns mening om det inte är omöjligt med hänsyn särskilt till barnets låga ålder eller mognad. Ändringen i paragrafen innebär att det inte ska krävas att barnet har uppnått en viss ålder och mognad för att hans eller hennes inställning ska klarläggas. I stället anges att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas. Det kan förekomma situationer där det på grund av omständigheter relaterade till barnets situation inte är möjligt att efterfråga barnets inställning. En situation när det inte är möjligt att klarlägga barnets inställning är när barnet hålls gömt här i landet (jfr prop. 1988/89:8 s. 46). En bedömning av om ett barns inställning kan inhämtas måste göras från fall till fall. Ett barns inställning kan förmedlas genom någon av parterna i målet. Men också i samband med ett uppdrag enligt 16 § eller genom utredningen i övrigt i målet kan barnets inställning komma fram. Liksom hittills kan domstolen i vissa fall höra barnet vid en muntlig förhandling, vilket framgår av hänvisningen i 21 § till 21 kap. 12 § andra stycket föräldrabalken (jfr prop. 1988/89:8 s. 46). Om domstolen saknar information om barnets inställning, bör domstolen noa på skälen för detta.

## Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

Övervägandena om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser finns i avsnitt 13.

Av *punkten 1* framgår att lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2022.

Enligt *punkten 2* ska äldre föreskrifter gälla för handläggningen av ärenden som inletts före ikraftträdandet. Om en ansökan har getts in till tingsrätt före denna dag tillämpas alltså bestämmelserna i deras äldre lydelse.

## 15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

### Omedelbart omhändertagande

6 a § Är svensk domstol inte behörig att besluta om beredande av vård enligt denna lag, får socialnämnden besluta att den som är under 18 år omedelbart ska omhändertas, om

1. åtgärder av behörig utländsk myndighet inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras, och

2. det är sannolikt att den unge tillfälligt behöver vård som avses i denna lag.

För beslut enligt första stycket gäller 6 § andra stycket och, för det fall socialnämnden har ansökt om vård med stöd av lagen, 6 § tredje stycket.

I 9 a och 9 b §§ finns bestämmelser om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård av den unge.

Denna paragraf ansluter, tillsammans med 7–9 b §§, till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Paragrafen innehåller bestämmelser som förtydligar att socialnämnden får besluta om omedelbart omhändertagande i sådana situationer när svensk domstol inte är behörig att besluta om beredande av vård enligt denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *fjärde stycket* innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## 15.8 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

### 6 kap. Vård utanför det egna hemmet

#### Placering av ett barn över nationsgränserna

11 a § Socialnämnden får godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige endast om

1. det är bäst för barnet att placeras här, särskilt med beaktande av barnets anknytning hit,

2. barnets inställning till placeringen så långt det är möjligt har klarlagts,

3. barnets vårdnadshavare och, om barnet fyllt 15 år, barnet samtycker till åtgärden,

4. förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av nämnden,

5. barnet har beviljats uppehållstillstånd, om ett sådant tillstånd behövs, och

6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av *avgöranden* i äktenskapsmål och mål om föräldransvar, och om *internationella bortföranden av barn* (Bryssel II-förordningen) eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldransvar och åtgärder till skydd för barn.

Paragrafen anger förutsättningarna för socialnämndens godkännande av en utländsk myndighets placering av ett barn på en institution eller i ett familjehem här i landet. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Ändringen i *sjätte punkten* innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## 11 kap. Handläggning av ärenden

2 § Vid en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd får nämnden, för bedömningen av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Utredningen ska bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Utredningen ska inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet.

Utredningen ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid. *Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).*

Den som berörs av en sådan utredning ska, om inte särskilda skäl talar mot det, genast underrättas om att en utredning har inletts.

Paragrafen innehåller bestämmelser om socialnämndens handläggning av utredningar av om ett ingripande krävs för barns skydd eller stöd. Övervägandena finns i avsnitt 9.

I den nya *tredje meningen* i *andra stycket* erinras om att en särskild tidsfrist för utredningar finns i 2019 års Bryssel II-förordning (artikel 82.6). Enligt artikeln gäller en tidsfrist om tre månader inom vilken den anmodade medlemsstaten ska översända sitt avgörande om att bevilja eller vägra ett godkännande. Möjlighet till förlängning av tidsfristen finns vid exceptionella omständigheter.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## 15.9 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

### 36 kap. Sekretess till skydd för enskild i vissa mål och ärenden hos domstol, i vissa fall av medling, i ärenden om rättshjälp, m.m.

#### Vissa mål och ärenden hos domstol samt vissa fall av medling

##### *Familjerättsliga mål eller ärenden*

1 § Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 §

föräldrabalken,

4. ärende om förvaltarekap,
5. ärende enligt lagen (2005:429) om god man för

ensamkommande barn, eller

6. ärende enligt lagen (2017:310) om framtidsfullmakter.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,
2. mål eller ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket,
3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn,

4. mål eller ärende enligt rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen),

5. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, eller

6. mål eller ärende enligt lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess hos domstol i familjerättsliga mål och ärenden. Övervägandena finns i avsnitt 11.

I *andra stycket fjärde punkten* ersätts hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning. Dessutom tas hänvisningen till paragrafen om beslut om tillfälliga åtgärder i 2008 års kompletteringslag bort, eftersom sådana beslut kommer att kunna handläggas i Sverige med stöd av artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

### ***Internationellt samarbete i frågor om föräldraansvar, internationella bortföranden av barn och åtgärder till skydd för barn***

7 § Sekretess gäller hos den myndighet som är centralmyndighet enligt

1. rådets förordning (EU) 2019/111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i ätenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen),

2. Haagkonventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn av den 25 oktober 1980,

3. Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn av den 19 oktober 1996, och

4. den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen),

i ärende enligt förordningen eller någon av konventionerna för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om sekretess hos centralmyndigheten för uppgifter i ärenden enligt 2019 års Bryssel II-förordning, 1980 och 1996 års Haagkonventioner samt Europarådskonventionen. Övervägandena finns i avsnitt 11.

1980 års Haagkonvention och Europarådskonventionen är införlivade i svensk rätt genom lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, medan 1996 års Haagkonvention är införlivad i svensk rätt genom lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention. Att

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) är centralmyndighet enligt 1980 års Haagkonvention och Europarådskonventionen framgår av 1 § förordningen (1989:177) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m. m. och om överflyttning av barn. I fråga om 1996 års Haagkonvention framgår detta förhållande av förordningen (2012:826) med kompletterande bestämmelser till 1996 års Haagkonvention. I fråga om 2019 års Bryssel II-förordningen framgår det av förslaget till förordning med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

Paragrafen innebär att sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs, hos den myndighet som är centralmyndighet och uppgiften förekommer i ett ärende enligt förordningen eller någon av konventionerna.

Paragrafens hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

## Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

8 § Den tystnadsplikt som följer av 3 § första och andra styckena samt 6 § första stycket 1 och 7 a § inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 7 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till ett ärende om annat än ekonomiskt bistånd till enskild.

I paragrafen finns bestämmelser om när den tystnadsplikt som följer av sekretessbestämmelser i kapitlet inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 11.

Ändringen i *första stycket* innebär att det införs en hänvisning till den nya 7 a §. Tillägget innebär att den tystnadsplikt som följer av denna bestämmelse inskränker den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som följer av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

## Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2. För uppgifter i mål och ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet, och ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet gäller 36 kap. 1 § i den äldre lydelsen.

Övervägandena om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser finns i avsnitt 13.

Av *punkten 1* framgår att lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2022.

Enligt *punkten 2* ska 36 kap. 1 § i dess äldre lydelse gälla för uppgifter i mål och ärenden i sak – inklusive ärenden om tillfälliga åtgärder enligt artikel 15 i 2019 års Bryssel II-förordning eller artikel 11 eller 12 i 1996 års Haagkonvention – som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet. Detsamma gäller ärenden om erkännande eller verkställbarhet som avser utländska avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet.

### 15.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

#### Beslut om en tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad m.m.

5 § *En ansökan enligt artikel 11 eller 12 om en tillfällig åtgärd görs till tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och den sökta åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns. Detta gäller inte om något annat följer av bestämmelserna om omedelbart omhändertagande av barn i 6 a samt 7–9 b §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.*

Vid domstolens handläggning tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge skyddsåtgärden gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen inhämta upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det *inte* är *olämpligt*, höra föräldrarna och barnet. *Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.*

Paragrafen innehåller kompletterande bestämmelser om beslut om tillfälliga skyddsåtgärder enligt artikel 11 eller 12 i 1996 års Haagkonvention. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *första stycket första meningen* innebär att paragrafen förses med en reglering av vilken tingsrätt som är behörig. En ansökan om en tillfällig åtgärd enligt artikel 11 eller 12 i 1996 års Haagkonvention görs i första hand till tingsrätten i den ort där barnet vistas. I sak svarar uttrycket där barnet vistas mot var barnet finns, vilket är det uttryckssätt som används i konventionen. Något krav på att barnet ska vara varaktigt bosatt där ställs alltså inte. Om barnet inte vistas i Sverige och en ansökan om en tillfällig åtgärd enligt någon av artiklarna avser åtgärder till skydd för barnets egendom, görs ansökan i stället till tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Utgångspunkten är att behörighetsfrågan ska avgöras utifrån förhållandena vid tiden när en ansökan delges motparten. Senare ändringar i de förhållanden som grundat domstolens behörighet påverkar alltså inte behörighetsfrågan (se rättsfallet NJA 2011 s. 507; jfr 10 kap. 15 § rättegångsbalken). En annan sak är att ett domstolsbeslut i en sådan situation kan komma att bli utan verkan, eftersom beslutets verkställbarhet enligt konventionen är begränsad till den aktuella konventionsstaten, dvs. Sverige (se artiklarna 11 och 12 i 1996 års Haagkonvention).

Beslut om en tillfällig åtgärd kan i vissa fall fattas av andra myndigheter än allmänna domstolar. Det gäller omedelbart omhändertagande av barn som regleras särskilt i 6 a och 7–9 b §§ lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga. I den nya *andra meningen* i stycket anges därför att första meningen inte gäller om något annat följer av angivna paragrafer i den lagen.

Genom ändringen i *tredje stycket tredje meningen* förstärks barns och föräldrars rätt att komma till tals. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den höra föräldrarna och barnet, om det inte är olämpligt. Regeln är avsedd att säkerställa att domstolen får ett så bra underlag som möjligt för ett beslut om en tillfällig åtgärd. En bedömning får göras i varje enskilt fall av om föräldrarna eller barnet ska höras. Tidsaspekten kan i vissa fall innebära att det är olämpligt att samtala med ett barn inom ramen för ett uppdrag att lämna s.k. snabbupplysningar. Om bedömningen görs att det är olämpligt att höra föräldrarna eller barnet, bör orsaken till detta redovisas för domstolen. Det införs också genom den nya *fjärde meningen* en möjlighet för socialnämnden att höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. I första hand ska den som ska samtala med barnet verka för att barnet kan höras

med vårdnadshavarnas samtycke. Vårdnadshavarnas samtycke är dock inte en förutsättning för barnets rätt till samtal. Om en vårdnadshavare eller båda vårdnadshavarna motsätter sig att barnet hörs bör den som ska samtala med barnet vara lyhörd för deras bedömning. Det kan t.ex. handla om att barnet redan hörts av många olika personer och att barnet därför inte ska behöva höras igen. Barnet befinner sig också ofta i en stark lojalitetskonflikt. Hur ett samtal ska gå till i ett sådant fall får avgöras från fall till fall. Det är viktigt att det finns ett samarbete med föräldrarna bl.a. av praktiska skäl och vårdnadshavare bör alltid informeras innan samtalet med barnet äger rum (jfr SOU 2017:6 s. 547 och 548).

### **Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser**

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

Övervägandena om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser finns i avsnitt 13.

Av *punkten 1* framgår att lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2022.

Enligt *punkten 2* ska äldre föreskrifter gälla för handläggningen av ärenden som inletts före ikraftträdandet. Om en ansökan har getts in till tingsrätt före denna dag tillämpas alltså bestämmelserna i deras äldre lydelse.



## I

(Lagstiftningsakter)

## FÖRORDNINGAR

## RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2019/1111

av den 25 juni 2019

**om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn****(omarbetning)**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 81.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europaparlamentets yttranden <sup>(1)</sup>,med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande <sup>(2)</sup>,

i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, och

av följande skäl:

- (1) Den 15 april 2014 antog kommissionen en rapport om tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 <sup>(3)</sup>. I rapporten drog man slutsatsen att förordning (EG) nr 2201/2003 är ett välfungerande instrument som har medfört stora fördelar för medborgarna men att de befintliga reglerna skulle kunna förbättras. Ett antal ändringar ska göras av den förordningen. Av tydlighetsskäl bör den omarbetas.
- (2) I den här förordningen fastställs enhetliga bestämmelser om domstols behörighet vid äktenskapskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap samt för tvister om föräldraansvar som har ett internationellt inslag. Den underlättar rörlighet för avgöranden samt officiella handlingar och vissa överenskommelser i unionen genom att fastställa bestämmelser om hur de ska erkännas och verkställas i andra medlemsstater. Dessutom förtydligas barnets rätt att ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i förfaranden som han eller hon omfattas av, och förordningen innehåller också bestämmelser som kompletterar Haagkonventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn av den 25 oktober 1980 (nedan kallad *1980 års Haagkonvention*) i förbindelserna mellan medlemsstaterna. Därför bör denna förordning bidra till att stärka rättssäkerheten och öka flexibiliteten för att säkerställa att tillgången till rättsliga förfaranden förbättras och att dessa förfaranden effektiviseras.

<sup>(1)</sup> Yttrande av den 18 januari 2018 (EUT C 458, 19.12.2018, s. 499) och yttrande av den 14 mars 2019 (ännu ej offentliggjort i EUT).

<sup>(2)</sup> Yttrande av den 26 januari 2017 (EUT C 125, 21.4.2017, s. 46).

<sup>(3)</sup> Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (EUT L 338, 23.12.2003, s. 1).

- (3) Att unionens rättsliga område fungerar på ett smidigt och korrekt sätt samtidigt som medlemsstaternas olika rättssystem och rättsliga traditioner respekteras är av största vikt för unionen. I det avseendet bör man ytterligare förbättra det ömsesidiga förtroendet för varandras rättssystem. Europeiska unionen har satt som mål för sig själv att upprätta, upprätthålla och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer och tillgången till rättslig prövning säkerställs. För att uppfylla detta mål bör personers, och särskilt barns, rättigheter i rättsliga förfaranden stärkas för att underlätta samarbetet mellan de rättsliga och administrativa myndigheterna och verkställigheten av avgöranden i familjerättsliga ärenden som har gränsöverskridande följder. Det ömsesidiga erkännandet av avgöranden i civilrättsliga ärenden bör förbättras, tillgången till rättslig prövning förenklas och informationsutbytet mellan medlemsstaternas myndigheter förbättras.
- (4) I detta syfte bör unionen bland annat besluta om sådana åtgärder rörande civilrättsligt samarbete som har gränsöverskridande följder och särskilt sådana som behövs för att den inre marknaden ska fungera väl. Begreppet *civilrättsliga frågor* bör ges en självständig tolkning, i enlighet med fast rättspraxis vid Europeiska unionens domstol (nedan kallad *EU-domstolen*). Det bör ses som ett självständigt begrepp som ska tolkas mot bakgrund dels av förordningens mål och systematik, dels av de allmänna principer som framgår av helheten av de nationella rättssystemen. Begreppet *civilrättsliga frågor* bör därför tolkas på så sätt att det även kan omfatta åtgärder som enligt en medlemsstats rättssystem kan omfattas av offentlig rätt. Det bör särskilt omfatta alla ansökningar, åtgärder eller avgöranden i frågor om *föräldransvar* i den mening som avses i denna förordning, i enlighet med dess mål.
- (5) Denna förordning omfattar *civilrättsliga frågor*, vilket inbegriper förfaranden i tvistemålsdomstol och efterföljande avgöranden samt officiella handlingar och vissa överenskommelser utom rätta i äktenskapsfrågor och frågor om föräldransvar. Dessutom bör begreppet *civilrättsliga frågor* omfatta ansökningar, åtgärder eller avgöranden samt officiella handlingar och vissa överenskommelser utom rätta om återlämnande av ett barn i enlighet med 1980 års Haagkonvention, som enligt rättspraxis från EU-domstolen och i linje med artikel 19 i 1980 års Haagkonvention inte är förfaranden som i sak behandlar föräldransvaret men som är nära anknytna till det och som behandlas genom vissa bestämmelser i denna förordning.
- (6) För att underlätta rörligheten för avgöranden samt officiella handlingar och vissa överenskommelser i äktenskapsfrågor och frågor om föräldransvar är det nödvändigt och lämpligt att reglerna om behörighet och erkännande och verkställighet av avgöranden omfattas av ett unionsrättsligt instrument som är bindande och direkt tillämpligt.
- (7) För att säkerställa att alla barn behandlas lika bör denna förordning omfatta alla avgöranden om föräldransvar, inklusive åtgärder för att skydda barnet, oberoende av eventuella anknytningar till äktenskapsmål eller andra mål.
- (8) Eftersom tillämpningen av bestämmelserna om föräldransvar ofta blir aktuell i samband med äktenskapsmål, är det emellertid lämpligt att ha ett enda instrument om äktenskapskillnad och föräldransvar.
- (9) Med avseende på avgöranden som rör äktenskapskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap bör denna förordning endast tillämpas på äktenskapets upplösning. Den bör inte avse sådana frågor som orsakerna till äktenskapskillnaden, förmögenhetsrättsliga konsekvenser av äktenskapet eller andra frågor som har samband med dessa. Avgöranden om att avslå upplösning av äktenskapet bör inte omfattas av förordningens bestämmelser om erkännande.
- (10) När det gäller barnets egendom bör denna förordning endast tillämpas på åtgärder för att skydda barnet, nämligen att utse och tilldela uppgifter till en person eller ett organ med ansvar för att förvalta barnets egendom samt företräda och bistå barnet, och åtgärder för förvaltning av, bevarande av eller förfogande över barnets egendom. I detta sammanhang bör förordningen exempelvis tillämpas i fall där förfarandets mål är att utse en person eller ett organ som ska förvalta barnets egendom. De åtgärder avseende barnets egendom som inte rör skydd av barnet bör även i fortsättningen regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012<sup>(4)</sup>. Bestämmelserna om behörighet i prejudiciella frågor i denna förordning bör emellertid kunna tillämpas i sådana fall.

<sup>(4)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

- (11) Varje slags placering av ett barn i vård utanför det egna hemmet, det vill säga, enligt nationell lag och nationella förfaranden, med en eller flera personer, eller på en institution, till exempel på ett barnhem, i en annan medlemsstat bör omfattas av denna förordnings tillämpningsområde såvida den inte uttryckligen undantas, såsom är fallet med placering för adoption, placering hos en förälder eller, i tillämpliga fall, hos en annan nära anhörig i enlighet med vad den mottagande medlemsstaten angett. Följaktligen bör även *placeringar i vårdande och fostrande syfte* som beslutas av domstol eller arrangeras av en behörig myndighet med föräldrarnas eller barnets samtycke eller på deras begäran till följd av barnets avvikande beteende omfattas. Endast sådana placeringar – antingen i vårdande och fostrande syfte eller av bestraffande karaktär – som beslutas eller arrangeras till följd av en handling som barnet begått och som, om den hade begåtts av en vuxen, skulle kunna utgöra en straffbar gärning enligt nationell straffrätt, oberoende av om detta i det enskilda fallet skulle kunna leda till fällande dom, bör undantas.
- (12) Denna förordning bör inte tillämpas på frågor som rör fastställande av föräldraskap, eftersom det är en annan fråga än tilldelning av föräldraansvar, eller på andra frågor om personers rättsliga ställning.
- (13) Frågor om underhållsskyldighet undantas från denna förordnings tillämpningsområde, eftersom dessa skyldigheter redan omfattas av rådets förordning (EG) nr 4/2009<sup>(5)</sup>. Förutom de domstolar där svaranden, eller den underhållsberättigade, har hemvist bör domstolar som har behörighet i äktenskapsmål enligt den här förordningen i allmänhet vara behöriga att besluta i frågor i samband därmed om underhållsskyldighet gentemot maka eller make eller underhållsskyldighet efter äktenskapsskillnad genom tillämpning av artikel 3 c i den förordningen. Domstolar som är behöriga i mål om föräldraansvar enligt den här förordningen är i allmänhet behöriga att besluta i frågor i samband därmed om underhållsskyldighet gentemot barn genom tillämpning av artikel 3 d i den förordningen.
- (14) Enligt EU-domstolens rättspraxis bör begreppet *domstol* ges en vid tolkning och även omfatta administrativa myndigheter, eller andra myndigheter, såsom notarier, som utövar behörighet i vissa äktenskapsfrågor eller frågor om föräldraansvar. Varje överenskommelse som godkänts av en domstol efter en prövning i sak i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden bör erkännas eller verkställas som ett *avgörande*. Andra överenskommelser som får bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten efter ett formellt ingripande av en offentlig myndighet eller annan myndighet som en medlemsstat meddelat kommissionen för detta ändamål bör ges rättsverkan i andra medlemsstater i enlighet med de särskilda bestämmelserna om officiella handlingar och överenskommelser i denna förordning. Denna förordning bör inte tillåta fri rörlighet för rent privata överenskommelser. Överenskommelser som varken är avgöranden eller officiella handlingar men som har registrerats av en offentlig myndighet med behörighet att göra detta bör emellertid omfattas av rörlighet. Sådana offentliga myndigheter kan inbegripa notarier som registrerar överenskommelser, även om de utövar ett fritt yrke.
- (15) När det gäller *officiell handling* bör begreppet *bemyndigande* i denna förordning ges en självständig tolkning i enlighet med den definition av *officiell handling* som används horisontellt i andra unionsinstrument och mot bakgrund av denna förordnings syften.
- (16) Även om återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention inte är förfaranden om föräldraansvar i sak, bör avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas i enlighet med 1980 års Haagkonvention omfattas av erkännande och verkställighet i enlighet med kapitel IV i denna förordning om de behöver verkställas i en annan medlemsstat på grund av ytterligare ett bortförande efter det att avgörandet om återlämnande har meddelats. Detta påverkar inte möjligheten att inleda nya förfaranden för återlämnande av ett barn i enlighet med 1980 års Haagkonvention när det gäller detta ytterligare bortförande. Dessutom bör denna förordning fortsätta att vara tillämplig på andra aspekter av fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn, till exempel bestämmelserna om behörighet för domstolen i hemvistmedlemsstaten och bestämmelserna om erkännande och verkställighet av beslut från den domstolen.
- (17) Denna förordning bör tillämpas på alla barn upp till 18 års ålder, i likhet med Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (nedan kallad *1996 års Haagkonvention*), även i de fall där barnet har förvärvat rättskapacitet, till exempel genom myndighetsförklaring genom äktenskap, innan han eller hon uppnått denna ålder enligt den lagstiftning som reglerar deras rättsliga ställning. Därigenom bör överlappningar med tillämpningsområdet för Haagkonventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd av vuxna som är tillämplig på personer från 18 års ålder undvikas och luckor mellan de två instrumenten förhindras. 1980 års Haagkonvention och följaktligen även kapitel III i denna förordning, som kompletterar tillämpningen av 1980 års Haagkonvention i förbindelserna mellan medlemsstaterna, bör även fortsättningsvis vara tillämplig på barn upp till 16 års ålder.

<sup>(5)</sup> Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (EUT L 7, 10.1.2009, s. 1).

- (18) Vid tillämpning av denna förordning bör en person anses ha *vårdnad* i de fall där en person med föräldraansvar inte, enligt ett avgörande, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättsverkan enligt lagen den medlemsstat där barnet har hemvist, kan besluta om barnets bosättningsort utan medgivande från denna person, oavsett vilken terminologi som används i den nationella lagen. I vissa rättssystem där begreppen *vårdnad* och *umgänge* används kan den förälder som inte har vårdnaden i själva verket ha betydande ansvar för beslut som rör barnet och som går bortom själva rätten till umgänge.
- (19) Reglerna om behörighet i frågor om föräldraansvar har utformats med hänsyn till barnets bästa och bör tillämpas i enlighet med detta. Varje hänvisning till barnets bästa bör tolkas mot bakgrund av artikel 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) och Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989 (nedan kallad *FN:s konvention om barnets rättigheter*) såsom de genomförts i nationell lag och nationella förfaranden.
- (20) För att skydda barnets bästa bör behörigheten i första hand avgöras i enlighet med närhetskriteriet. Följaktligen bör behörigheten ligga hos den medlemsstat där barnet har hemvist, förutom i vissa situationer som fastställs i denna förordning, t.ex. om barnets vistelseort ändras eller efter en överenskommelse mellan de personer som har föräldraansvar.
- (21) Om inga förfaranden i frågor om föräldraansvar pågår och barnets hemvist har ändrats efter en laglig flytt bör behörigheten följa barnet för att behålla närheten. För förfaranden som redan pågår är det av skäl hänförliga till rättssäkerheten och rättsväsendets effektivitet motiverat att behörigheten bibehålls tills dessa förfaranden har lett till ett slutligt avgörande eller på annat sätt har avslutats. Den domstol vid vilken förfarandet pågår bör dock under vissa omständigheter ha rätt att överföra behörigheten till den medlemsstat där barnet bor efter en laglig flytt.
- (22) I fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn, och utan att eventuellt val av domstol enligt denna förordning påverkas, bör domstolarna i den medlemsstat där barnet har hemvist bibehålla sin behörighet fram till dess att ny hemvist i en annan medlemsstat har fastställts och vissa särskilda villkor uppfyllts. Medlemsstater som har koncentrerad behörighet bör överväga att ge den domstol vid vilken talan väckts genom ansökan om återlämnande i enlighet med 1980 års Haagkonvention möjlighet att också utöva den behörighet som överenskommit eller godtagits av parterna enligt den här förordningen i frågor om föräldraansvar om parterna nått en överenskommelse under återlämnandeförfarandets gång. Sådana överenskommelser bör innefatta överenskommelser både om att barnet ska återlämnas och om att barnet inte ska återlämnas. Om man kommer överens om att barnet inte ska återlämnas bör det stanna kvar i den medlemsstat där det har sin nya hemvist och behörigheten för eventuella framtida vårdnadsförfaranden bör bestämmas på grundval av barnets nya hemvist.
- (23) På specifika villkor som fastställs i denna förordning bör det vara möjligt att fastställa behörighet i frågor om föräldraansvar också för en medlemsstat där förfaranden om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap mellan föräldrarna pågår, eller för en annan medlemsstat med vilken barnet har en nära anknytning och som parterna antingen på förhand har kommit överens om senast vid den tidpunkt då talan väcks eller uttryckligen godtagit under förfarandets gång även om barnet inte har hemvist i den medlemsstaten, förutsatt att utövandet av sådan behörighet är för barnets bästa. Enligt EU-domstolens rättspraxis bör en annan person än föräldrarna som enligt nationell lag har ställning som part i det förfarande som inletts av föräldrarna anses vara part i förfarandet vid tillämpning av den här förordningen, vilket innebär att det, om den parten invänder mot det val av behörighet som det berörda barnets föräldrar har gjort efter det att talan väckts, inte kan fastställas att behörigheten godtagits av alla parter i förfarandet vid den tidpunkten. Innan domstolen utövar sin behörighet på grundval av en överenskommelse om val av domstol eller ett godtagande bör den undersöka huruvida denna överenskommelse eller detta godtagande grundade sig på ett väl underbyggt och fritt val från de berörda parternas sida och inte var en följd av att en part utnyttjat den andra partens svåra situation eller svaga ställning. Godtagandet av behörighet under förfarandets gång bör registreras av domstolen i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden.
- (24) Om inte annat avtalats mellan parterna bör varje överenskommen eller godtagen behörighet upphöra senast när talan mot ett avgörande i dessa förfaranden i frågor om föräldraansvar inte längre kan föras genom ordinära rättsmedel eller när förfarandena har avslutats av något annat skäl, för att kravet på närhet ska kunna respekteras vad gäller eventuella framtida förfaranden.

- (25) Om barnets hemvist inte kan fastställas och behörighet inte kan bestämmas på grundval av ett avtal om domstols behörighet, bör domstolarna i den medlemsstat där barnet befinner sig vara behöriga. Denna regel bör även vara tillämplig på flyktingbarn och barn som på grund av oroligheter i den medlemsstat där de har hemvist har fördrivits från denna. Mot bakgrund av den här förordningen jämförd med artikel 52.2 i 1996 års Haagkonvention bör denna behörighetsregel emellertid endast vara tillämplig på barn som hade hemvist i en medlemsstat innan de fördrevs. Om barnet före fördrivningen hade hemvist i ett tredjeland bör behörighetsregeln i 1996 års Haagkonvention om flyktingbarn och barn som har fördrivits vara tillämplig.
- (26) Under exceptionella omständigheter kan det hända att en domstol i den medlemsstat där barnet har hemvist inte är den mest lämpade att handlägga ärendet. Undantagsvis och på vissa villkor, men utan att vara skyldig att göra det, bör den behöriga domstolen kunna överföra sin behörighet i ett specifikt ärende till en domstol i en annan medlemsstat, om denna domstol är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda ärendet. Enligt EU-domstolens rättspraxis bör överföringen av behörighet i frågor om föräldrans ansvar från en domstol i en medlemsstat endast göras till en domstol i en annan medlemsstat till vilken barnet i fråga har en *särskild anknytning*. Denna förordning bör innehålla en uttömmande förteckning över de avgörande faktorerna för en sådan *särskild anknytning*. Den domstol som är behörig bör framställa sin begäran till domstolen i en annan medlemsstat endast om dess föregående beslut om att låta handläggningen av målet vila och begära överföring av behörigheten har vunnit laga kraft i de fall ett sådant beslut kan överklagas enligt nationell lag.
- (27) Under exceptionella omständigheter och med beaktande av barnets bästa i det enskilda fallet bör en domstol i en medlemsstat som inte är behörig enligt denna förordning, men till vilken barnet har en särskild anknytning i enlighet med denna förordning, kunna begära överföring av behörigheten från den behöriga domstolen i den medlemsstat där barnet har hemvist. Detta bör dock inte vara tillåtet i fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av barnet. Denna specifika behöriga domstol bör fastställas i den anmodade medlemsstatens nationella lag.
- (28) En överföring av behörighet, oavsett om den begärs av en domstol som önskar överföra sin behörighet eller av en domstol som önskar överta behörigheten, bör enbart gälla för det specifika fall för vilket överföringen görs. När det förfarande för vilket överföringen av behörighet begärdes och beviljades har avslutats bör överföringen inte ha någon verkan för framtida förfaranden.
- (29) Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt denna förordning bör behörigheten i varje medlemsstat fastställas enligt lagen i den medlemsstaten. Uttrycket *lagen i den medlemsstaten* bör omfatta internationella instrument som gäller i den medlemsstaten.
- (30) Denna förordning bör inte hindra att domstolarna i en medlemsstat som inte är behörig i sakfrågan i brådskande fall vidtar interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som gäller ett barn som befinner sig i den medlemsstaten eller det barnets egendom. Dessa åtgärder bör inte erkännas och verkställas i någon annan medlemsstat enligt denna förordning, med undantag för åtgärder som vidtas för att skydda barnet från en allvarlig risk enligt artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention. Åtgärder som vidtas för att skydda barnet från en sådan risk bör vara i kraft till dess att en domstol i den medlemsstat där barnet har hemvist har vidtagit de åtgärder som den anser vara lämpliga. I den mån skyddet av barnets bästa så kräver bör domstolen, direkt eller genom centralmyndigheterna, underrätta den domstol i medlemsstaten som är behörig i sakfrågan enligt denna förordning om de åtgärder som vidtagits. Underlåtenhet att lämna sådan information bör emellertid inte i sig utgöra grund för att inte erkänna åtgärden.
- (31) En domstol som endast är behörig för interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, vid vilken en ansökan som rör sakfrågan anhängiggörs, bör självständigt förklara sig obehörig om en domstol i en annan medlemsstat är behörig i sakfrågan enligt denna förordning.

- (32) Om utgången av förfaranden vid en domstol i en medlemsstat som inte är behörig enligt denna förordning är beroende av att en prejudiciell fråga som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde avgörs, bör denna förordning inte hindra domstolarna i den medlemsstaten från att avgöra frågan. Om målet för förfarandena exempelvis är en arvsvist där barnet berörs och en förmyndare måste utses för att företräda barnet i dessa förfaranden bör den medlemsstat som är behörig i arvsvisten tillåtas att utse förmyndaren för de pågående förfarandena oavsett om den är behörig i mål om föräldraansvar enligt denna förordning eller inte. Varje sådant avgörande bör endast ha följd för de förfaranden som det meddelades för.
- (33) Om en rättshandling som har vidtagits eller ska vidtas för ett barns räkning i arvsfall inför domstol i en medlemsstat kräver tillstånd eller godkännande från en domstol för att vara giltig, bör en domstol i den medlemsstaten kunna besluta om en sådan rättshandling ska tillåtas eller godkännas, även om den inte är behörig enligt denna förordning. Begreppet "rättshandling" bör omfatta till exempel godtagande av arv eller arvsavstående eller ett avtal mellan parterna om arvsifte eller fördelning av kvarlåtenskapen.
- (34) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av folkrätt rörande diplomatisk immunitet. Om behörighet enligt denna förordning inte kan utövas på grund av diplomatisk immunitet enligt folkrätten, bör behörigheten utövas i enlighet med nationell lag i en medlemsstat där den berörda personen inte åtnjuter någon sådan immunitet.
- (35) I denna förordning fastställs den tidpunkt vid vilken talan ska anses ha väckts vid en domstol vid tillämpning av denna förordning. Mot bakgrund av att det i medlemsstaterna finns två olika system enligt vilka stämningssökan antingen måste delges svaranden först eller ges in till domstolen först, bör det vara tillräckligt att den första åtgärden enligt nationell lag har vidtagits, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som han eller hon enligt nationell lag var tvungen att vidta för att den andra åtgärden ska kunna vidtas. Med beaktande av den ökande betydelsen av medling och andra metoder för alternativ tvistlösning, även under domstolsförfaranden, bör – i enlighet med EU-domstolens rättspraxis – talan inför domstol också anses ha väckts vid den tidpunkt då stämningssökan eller en motsvarande handling inges till domstolen i de fall där förfarandet under mellantiden har skjutits upp, i syfte att finna en lösning i godo, på ansökan av den part som väckte talan, utan att stämningssökan ännu har hunnit delges svaranden och utan att svaranden har haft kännedom om förfarandet eller deltagit i det på något sätt, förutsatt att den part som väckt talan inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som han eller hon var tvungen att vidta för att få delgivningen med svaranden verkställd. Vid litispensens bör, enligt EU-domstolens rättspraxis, den dag då ett obligatoriskt medlingsförfarande inleddes vid en nationell medlingsmyndighet anses vara den dag då talan anses ha väckts vid en domstol.
- (36) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007<sup>(6)</sup> bör tillämpas på delgivning av handlingar i förfaranden som inleds enligt den här förordningen.
- (37) Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser ett mål som domstolen inte är behörig att pröva i sak enligt denna förordning och som en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva i sak enligt denna förordning, bör den förstnämnda domstolen självant förklara sig obehörig. En domstol i en medlemsstat till vilken barnet har en särskild anknytning i enlighet med denna förordning bör dock ha möjlighet att begära en överföring av behörighet enligt denna förordning, men inte vara skyldig att göra det.
- (38) För att rättskipningen ska fungera väl måste man minimera möjligheten till samtidiga förfaranden och säkerställa att oförenliga avgöranden inte meddelas i olika medlemsstater. Det bör finnas tydliga och verkningfulla mekanismer för att avgöra frågor om litispens och mål som har samband med varandra och för att undanröja problem som härrör från nationella skillnader när det gäller att fastställa vid vilken tidpunkt ett mål ska anses vara pågående. Den tidpunkten bör ges en självständig definition i denna förordning. För att göra exklusiva avtal om val av domstol mer ändamålsenliga bör bestämmelserna om litispens i denna förordning inte hindra de fall där föräldrarna ger domstolarna i en medlemsstat exklusiv behörighet.

<sup>(6)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, 10.12.2007, s. 79).

- (39) Vid förfaranden i frågor om föräldrans ansvar enligt denna förordning samt återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention bör, som grundprincip, barn som är föremål för dessa förfaranden och som är i stånd att bilda egna åsikter, i enlighet med EU-domstolens rättspraxis ges en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka dessa, och vid bedömningen av barnets bästa bör dessa åsikter beaktas på vederbörligt sätt. Barnets möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 24.1 i stadgan och mot bakgrund av artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter spelar en viktig roll vid tillämpningen av denna förordning. Denna förordning bör dock låta frågan om vem som ska höra barnet och hur barnet ska höras fastställas genom medlemsstaternas nationella lagar och förfaranden. Följaktligen bör denna förordning inte syfta till att ange huruvida barnet bör höras av domaren personligen eller av en specialutbildad expert som rapporterar till domstolen i efterhand eller huruvida barnet bör höras i domstolen eller på annan plats eller på något annat sätt. Vidare kan det inte finnas en absolut skyldighet att höra barnet även om det tillhör barnets rättigheter att yttra sig, utan frågan om barnet ska höras måste bedömas med hänsyn till barnets bästa, till exempel i fall som inbegriper överenskommelser mellan parterna.

Även om det enligt EU-domstolens rättspraxis inte är ett krav i enlighet med artikel 24 i stadgan och förordning (EG) nr 2201/2003 att domstolen i ursprungsmedlemsstaten i varje enskilt fall ska inhämta barnets åsikter genom att höra barnet och att den domstolen således har ett visst utrymme för skönmässig bedömning, gäller enligt rättspraxis även att om domstolen beslutar att ge barnet möjlighet att höras är domstolen skyldig att vidta alla lämpliga åtgärder för att anordna ett sådant hörande, med beaktande av barnets bästa och omständigheterna i varje enskilt fall, i syfte att säkerställa att de bestämmelserna är verkkningsfulla, samt att erbjuda barnet en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka sina åsikter. Domstolen i ursprungsmedlemsstaten bör, i den mån det är möjligt och alltid med beaktande av barnets bästa, utnyttja alla medel som står den till buds enligt nationell lag samt de särskilda instrumenten för internationellt rättsligt samarbete, inbegripet, när så är lämpligt, de instrument som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1206/2001 (7).

- (40) Vid olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn bör barnet utan dröjsmål återlämnas, och i det syftet bör 1980 års Haagkonvention fortsätta att tillämpas, med de kompletteringar som följer av denna förordning, särskilt kapitel III.
- (41) För att slutföra återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention så fort som möjligt bör medlemsstaterna, på ett sätt som är samstämmigt med strukturen för deras nationella domstolsväsenden, överväga att koncentrera behörigheten för dessa förfaranden till så få domstolar som möjligt. Behörigheten för ärenden som rör bortföranden av barn skulle kunna koncentreras till en enda domstol för hela landet eller till ett begränsat antal domstolar med hjälp av exempelvis antalet överklagandedomstolar som utgångspunkt och där behörigheten för internationella fall av bortförande av barn koncentreras till en förstainstansdomstol inom varje överklagandedomstols domsområde.
- (42) I återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention bör domstolarna i varje instans meddela sina avgöranden inom sex veckor utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter. Det faktum att metoder för alternativ tvistlösning används bör inte i sig anses utgöra en exceptionell omständighet som medger att tidsfristen överskrids. Däremot kan exceptionella omständigheter uppstå vid användning av sådana metoder eller som ett resultat av dem. För en domstol i första instans bör tidsfristen börja löpa vid den tidpunkt då talan väcks. För en domstol i högre instans bör den börja löpa vid den tidpunkt då alla de obligatoriska etapperna i förfarandet har avslutats. Beroende på det berörda rättssystemet kan sådana etapper innefatta delgivning av överklagandet till svaranden, antingen i den medlemsstat där domstolen är belägen eller i en annan medlemsstat, överlämnande av ärendet och överklagandet till överklagandedomstolen i medlemsstater där överklagandet måste inges till den domstol vars avgörande överklagas eller en ansökan från en part om att kalla till förhandling i de fall en sådan ansökan krävs enligt nationell lag. Medlemsstaterna bör också överväga att begränsa antalet möjliga överklaganden av ett avgörande som beviljar eller vägrar återlämnande av ett barn enligt 1980 års Haagkonvention, till ett enda överklagande.
- (43) I alla ärenden som rör barn, och särskilt ärenden som rör internationella bortföranden av barn, bör domstolarna överväga möjligheten att uppnå uppgörelser genom medling och andra lämpliga medel, vid behov med hjälp av befintliga nätverk och stödstrukturer för medling i gränsöverskridande tvister om föräldrans ansvar. Sådana insatser

(7) Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (EGT L 174, 27.6.2001, s. 1).

bör dock inte onödigt förlänga återlämnandeförfarandena enligt 1980 års Haagkonvention. Medling är dessutom kanske inte alltid lämpligt, särskilt i fall av våld i nära relationer. Om föräldrarna i samband med ett återlämnandeförfarande enligt 1980 års Haagkonvention når en överenskommelse om att ett barn ska återlämnas eller inte återlämnas, och även om andra frågor som rör föräldrans ansvar, bör denna förordning under vissa omständigheter göra det möjligt för dem att komma överens om att den domstol vid vilken talan väckts enligt 1980 års Haagkonvention bör ha behörighet att ge deras överenskommelse bindande rättsverkan, antingen genom att införliva överenskommelsen i ett avgörande eller genom att godkänna den eller genom att använda någon annan form som föreskrivs i nationell lag och nationella förfaranden. Medlemsstater som har koncentrerad behörighet bör därför överväga att ge den domstol vid vilken talan väckts om återlämnande i enlighet med 1980 års Haagkonvention möjlighet att också utöva den behörighet som överenskommit eller godtagits av parterna enligt denna förordning i frågor om föräldrans ansvar om parterna nått en överenskommelse under återlämnandeförfarandets gång.

- (44) Domstolen i den medlemsstat dit barnet olovligt har förts eller där det kvarhålls bör kunna vägra ett återlämnande i särskilda vederbörligen motiverade fall, vilket är tillåtet enligt 1980 års Haagkonvention. Innan domstolen gör det bör den dock överväga huruvida lämpliga säkerhetsåtgärder har vidtagits eller skulle kunna vidtas för att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention.
- (45) Om en domstol överväger att vägra ett återlämnande av ett barn enbart på grundval av artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention bör den inte vägra återlämnande av barnet om den part som ansöker om återlämnande av barnet lägger fram tillräcklig bevisning om, eller om domstolen på annat sätt finner att lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera barnets skydd efter återlämnandet. Exempel på sådana åtgärder är ett domstolsbeslut från den medlemsstaten som förbjuder sökanden att närma sig barnet, interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, från den medlemsstaten som gör det möjligt för barnet att stanna hos den bortförande föräldern som har den faktiska vårdnaden till dess att ett avgörande om vårdnaden i sak har meddelats i den medlemsstaten efter återlämnandet eller påvisande av att det finns sjukvård tillgänglig för ett barn som har behov av behandling. Vilka åtgärder som är lämpliga i det enskilda fallet bör avgöras av den konkreta allvarliga risk som barnet sannolikt kommer att utsättas för vid återlämnandet om sådana åtgärder inte vidtas. När domstolen försöker fastställa om lämpliga åtgärder har vidtagits bör den i första hand förlita sig på parterna och, när så är nödvändigt och lämpligt, begära biträde från centralmyndigheterna eller domare i nätverk, i synnerhet inom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, såsom det inrättats genom rådets beslut 2001/470/EG<sup>(8)</sup>, och det internationella Haagnätverket för domare.
- (46) När domstolen beslutar om återlämnande av barnet bör den, när så är lämpligt, kunna besluta om sådana interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, enligt denna förordning som den anser nödvändiga för att skydda barnet från den allvarliga risk för fysisk eller psykisk skada som återlämnandet medför och som annars skulle leda till en vägran att återlämna barnet. Sådana interimistiska åtgärder och deras rörlighet bör inte försena återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention eller undergräva behörighetsavgränsningen mellan den domstol vid vilken talan väckts om återlämnande i enlighet med 1980 års Haagkonvention och den domstol som är behörig att i sak pröva frågan om föräldrans ansvar enligt denna förordning. Om så krävs bör den domstol vid vilken talan väckts om återlämnande i enlighet med 1980 års Haagkonvention samråda med domstolen eller de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där barnet har hemvist, med biträde från centralmyndigheterna eller domare i nätverk, i synnerhet inom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område och det internationella Haagnätverket för domare. Dessa åtgärder bör erkännas och verkställas i alla andra medlemsstater, däribland de medlemsstater som är behöriga enligt denna förordning, till dess att en domstol i en sådan medlemsstat har vidtagit de åtgärder som den anser vara lämpliga. Sådana interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, skulle till exempel kunna omfatta att barnet bör fortsätta att bo tillsammans med den person som har den faktiska vårdnaden eller hur kontakterna med barnet bör ske efter återlämnandet till dess att domstolen i den medlemsstat där barnet har hemvist har vidtagit de åtgärder som den anser lämpliga. Detta bör inte påverka eventuella åtgärder som vidtas eller avgöranden som meddelas av domstolen i den medlemsstat där barnet har hemvist efter det att barnet har återlämnats.
- (47) Det bör vara möjligt att förklara ett avgörande om återlämnande av barnet interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats, om barnets bästa kräver att barnet återlämnas innan överklagandet avgörs. Det kan fastställas i nationell lag vilken domstol som kan förklara avgörandet interimistiskt verkställbart.

<sup>(8)</sup> Rådets beslut 2001/470/EG av den 28 maj 2001 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område (EGT L 174, 27.6.2001, s. 25).

- (48) Om domstolen i den medlemsstat dit barnet olovligt har bortförts eller där det kvarhålls beslutar att vägra att barnet återlämnas enligt 1980 års Haagkonvention bör den i sitt avgörande uttryckligen hänvisa till de relevanta artiklar i 1980 års Haagkonvention på vilka vägran grundas. Oavsett om ett sådant avgörande om vägran har vunnit laga kraft eller fortfarande kan överklagas får det dock ersättas av ett efterföljande avgörande i ett vårdnadsförfarande av domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet. Under detta förfarande bör en grundlig granskning göras av alla omständigheter, inbegripet, men inte begränsat till, föräldrarnas agerande, med beaktande av barnets bästa. Om det efterföljande avgörandet om vårdnaden i sak medför att barnet ska återlämnas, bör återlämnandet ske utan att något särskilt förfarande för erkännande och verkställighet krävs i någon annan medlemsstat.
- (49) Den domstol som vägrar att återlämna barnet enbart på grundval av artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket, eller båda, i 1980 års Haagkonvention, bör självant utfärda ett intyg med hjälp av lämpligt formulär i denna förordning. Syftet med detta intyg är att informera parterna om möjligheten att väcka talan om vårdnaden i sak vid en domstol i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, inom tre månader från delgivningen av avgörandet om vägran att återlämna barnet, eller, om talan vid den domstolen redan har väckts, att till domstolen överlämna handlingar som är relevanta för återlämnandeförfarandet.
- (50) Om ett förfarande om vårdnaden i sak redan pågår i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet vid den tidpunkt då den domstol vid vilken talan har väckts om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention vägrar att återlämna barnet enbart på grundval av artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention, eller bådadera, bör den domstol som vägrade återlämnandet av barnet, om den är medveten om detta förfarande, inom en månad från dagen för avgörandet översända en kopia av avgörandet, det relevanta intyget samt, i tillämpliga fall, en utskrift eller sammanfattning av eller ett protokoll från förhandlingarna, tillsammans med alla övriga handlingar som den bedömer vara relevanta till den domstol som handlägger vårdnadsförfarandet i sak. Begreppet *alla övriga handlingar som den bedömer vara relevanta* bör avse alla handlingar som innehåller uppgifter som kan påverka det vårdnadsförfarandets utgång, om dessa uppgifter inte redan ingår i avgörandet om vägran att återlämna barnet.
- (51) Om det ännu inte pågår något förfarande om vårdnaden i sak i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet och en part väcker talan vid en domstol i den medlemsstaten inom tre månader från delgivningen av avgörandet om att barnet inte ska återlämnas, bör den parten, inför den domstol där ansökan ingetts om vårdnaden i sak, lägga fram en kopia av avgörandet enligt 1980 års Haagkonvention om att barnet inte ska återlämnas, det relevanta intyget och, i tillämpliga fall, en utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna. Detta hindrar inte den domstol vid vilken talan väckts från att begära alla övriga dokument som den anser vara relevanta som innehåller uppgifter som kan påverka vårdnadsförfarandets utgång, om dessa uppgifter inte redan ingår i avgörandet om vägran att återlämna barnet.
- (52) Om en part har väckt talan vid den domstol som är behörig att besluta om vårdnaden i sak inom tre månader från delgivningen av avgörandet om vägran att återlämna barnet enligt 1980 års Haagkonvention, eller om ett vårdnadsförfarande redan pågick vid denna domstol vid den tidpunkt då den mottog avgörandet från den domstol som vägrade återlämna barnet, bör ett avgörande om vårdnaden i sak som är följden av det förfarandet och som medför att barnet ska återlämnas till den medlemsstaten vara verkställbart i andra medlemsstater i enlighet med kapitel IV avsnitt 2 i denna förordning utan att något annat förfarande krävs och utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande. Detta bör gälla såvida inte och i den mån det konstateras att det är oförenligt med ett senare avgörande om föräldransvar som rör samma barn, förutsatt att det har utfärdats ett intyg för *privilegierade avgöranden* för avgörandet om vårdnaden i sak som medför att barnet ska återlämnas. Om talan väcks vid den domstol som är behörig att besluta om vårdnaden i sak efter utgången av de tre månaderna eller om villkoren för att utfärda ett intyg för sådana privilegierade avgöranden inte är uppfyllda ska det efterföljande avgörandet om vårdnaden i sak erkännas och verkställas i andra medlemsstater i enlighet med kapitel IV avsnitt 1 i denna förordning.

- (53) Utan att det påverkar tillämpningen av andra unionsinstrument kan domstolen, om det inte är möjligt att höra en part eller ett barn personligen, och om de tekniska medlen är tillgängliga, överväga att hålla en förhandling med hjälp av videokonferens eller någon annan kommunikationsteknik, såvida det inte på grund av särskilda omständigheter i fallet vore olämpligt att använda sådan teknik för en rättvis handläggning av förfarandet.
- (54) Ett ömsesidigt förtroende i rättskipningen i unionen berättigar principen om att avgöranden i äktenskapsmål och i mål om föräldraansvar som meddelats i en medlemsstat bör erkännas i alla medlemsstater utan att det behövs ett förfarande för erkännande. I synnerhet bör de behöriga myndigheterna i den anmodade medlemsstaten vid mottagandet av ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat, som avser beviljande av äktenskapskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap och som inte längre kan angripas i ursprungsmedlemsstaten, erkänna avgörandet på grund av lag utan att något annat förfarande krävs och uppdatera sina register över civilstånd i enlighet med detta. Det ankommer på nationell lag att fastställa huruvida dessa skäl för vägran kan återopnas av en av parterna eller ex officio i enlighet med nationell lag. Detta utesluter inte att en berörd part i enlighet med denna förordning kan ansöka om ett avgörande om att det inte finns några skäl för att vägra erkännande enligt denna förordning. Det bör fastställas i den nationella lagen i den medlemsstat där en sådan ansökan görs vem som är att betrakta som en berörd part som har rätt att göra en sådan ansökan.
- (55) Erkännande och verkställighet av avgöranden, officiella handlingar och överenskommelser som har meddelats i en medlemsstat bör bygga på principen om ömsesidigt förtroende. Därför bör skälen för att vägra erkännande begränsas till ett minimum mot bakgrund av denna förordnings underliggande syfte, som är att underlätta erkännande och verkställighet och att på ett effektivt sätt skydda barnets bästa.
- (56) Erkännande av ett avgörande bör vägras endast om ett eller flera av de skäl för att vägra erkännande som fastställs i denna förordning föreligger. Förteckningen över skäl för att vägra erkännande i denna förordning är uttömmande. Det bör inte vara möjligt att som skäl för vägran återopna skäl som inte förtecknas i denna förordning, såsom en överträdelse av litispensens-regeln. I frågor om föräldraansvar ersätter ett senare avgörande alltid ett tidigare avgörande med verkan för framtiden i den mån som avgörandena är oförenliga.
- (57) När det gäller ett barns möjlighet att uttrycka sina åsikter, bör det vara ursprungsdomstolen som beslutar om lämplig metod för att höra ett barn. Det bör därför inte vara möjligt att vägra erkännandet av ett avgörande enbart av det skälet att ursprungsdomstolen har använt en annan metod för att höra barnet än en domstol i erkännande-medlemsstaten skulle använda. Den medlemsstat där erkännande begärs bör inte vägra erkännande om ett av undantagen från detta specifika skäl för vägran som tillåts enligt denna förordning är tillämpligt. Effekten av dessa undantag är att det inte bör vara möjligt för en domstol i den verkställande medlemsstaten att vägra att verkställa ett avgörande enbart av det skälet att barnet inte har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter, med beaktande av hans eller hennes bästa, om förfarandet endast avsåg barnets egendom och förutsatt att det inte var nödvändigt att ge en sådan möjlighet mot bakgrund av sakfrågan, eller om det förelåg starka skäl, särskilt med beaktande av ärendets brådskande natur. Sådana starka skäl kan exempelvis anses föreligga då det råder en överhängande fara för barnets fysiska eller psykiska integritet eller liv och ytterligare dröjsmål skulle kunna medföra en risk för att denna fara förverkligas.
- (58) Målet att gränsöverskridande tvister som gäller barn ska bli mindre tidskrävande och kostsamma berättigar avskaffandet av verkställbarhetsförklaringen, eller registreringen för verkställighet, beroende på vad som är tillämpligt, före verkställighet i den verkställande medlemsstaten vad gäller alla avgöranden i mål om föräldraansvar. Medan förordning (EG) nr 2201/2003 endast avskaffade detta krav för vissa avgöranden som beviljar umgänge och vissa avgöranden som medför att ett barn ska återlämnas, bör den här förordningen avskaffa det för gränsöverskridande verkställighet av alla avgöranden i mål om föräldraansvar, samtidigt som den bibehåller en ännu förmånligare behandling av vissa avgöranden som beviljar umgänge och vissa avgöranden som medför att ett barn ska återlämnas. Resultatet är att ett avgörande som meddelats av en annan medlemsstats domstol bör betraktas som om det hade meddelats i den verkställande medlemsstaten, med förbehåll för denna förordning.

- (59) När interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, beslutas av en domstol som är behörig att pröva målet i sak, bör det säkerställas att åtgärderna omfattas av rörlighet enligt denna förordning. Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som beslutats av en sådan domstol utan att svaranden har kallats att inställa sig bör dock inte erkännas och verkställas enligt denna förordning såvida inte det avgörande som innehåller åtgärden delges svaranden före verkställigheten. Detta bör inte hindra att sådana åtgärder erkänns och verkställs enligt nationell lag. När interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, beslutas av en domstol i en medlemsstat som inte är behörig att pröva målet i sak, bör deras rörlighet enligt denna förordning begränsas till åtgärder som vidtas i ärenden som rör internationella fall av bortföranden av barn och som syftar till att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention. Dessa åtgärder bör tillämpas till dess att en domstol i en medlemsstat som är behörig att pröva målet i sak enligt denna förordning har vidtagit de åtgärder som den anser vara lämpliga.
- (60) Eftersom verkställighetsförfaranden kan vara rättsliga eller utom rätta beroende på nationell lag kan *behöriga verkställande myndigheter* innefatta domstolar, exekutionsbiträden och andra myndigheter i enlighet med vad som fastställs i nationell lag. I fall då domstolar anges i denna förordning utöver behöriga verkställande myndigheter bör det omfatta fall där ett annat organ än en domstol enligt nationell lag är behörig verkställande myndighet men där vissa avgöranden är förbehållna domstolar, antingen från början eller i form av en prövning av den behöriga verkställande myndighetens agerande. Det bör vara den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen i den verkställande medlemsstaten som beslutar om, vidtar eller förbereder särskilda åtgärder som ska vidtas under verkställighetskedet, såsom icke- tvingande åtgärder som får tillämpas enligt nationell lag i den medlemsstaten eller tvångsåtgärder som får tillämpas enligt den lagen, inbegripet böter, frihetsberövande eller att barnet hämtas av ett exekutionsbiträde.
- (61) För att underlätta verkställigheten av avgöranden om utövande av umgänge från andra medlemsstater bör behöriga verkställande myndigheter eller domstolarna i den verkställande medlemsstaten ha rätt att ange närmare uppgifter om praktiska förhållanden eller rättsliga villkor som krävs enligt lagen i den verkställande medlemsstaten. De arrangemang som föreskrivs i denna förordning bör underlätta verkställigheten i den verkställande medlemsstaten av ett avgörande som i annat fall skulle kunna vara för vagt för att vara verkställbart, så att den behöriga verkställande myndigheten eller den verkställande domstolen kan konkretisera och precisera avgörandet. Även andra eventuella arrangemang för att uppfylla de rättsliga kraven enligt den verkställande medlemsstatens nationella verkställighetslagstiftning, som till exempel deltagande av en barnavårdsmyndighet eller en psykolog vid verkställigheten, bör genomföras på samma sätt. Emellertid bör sådana arrangemang inte påverka eller gå utöver de väsentliga delarna av avgörandet om umgänge. Dessutom bör befogenheten enligt denna förordning att anpassa åtgärder inte föranleda att den verkställande domstolen ersätter åtgärder som är okända i lagen i den verkställande medlemsstaten med andra åtgärder.
- (62) Verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat utan en verkställbarhetsförklaring bör inte äventyra respekten för rätten till försvar. Därför bör den person mot vilken verkställighet begärs kunna ansöka om att erkännande eller verkställighet av ett avgörande ska vägras om han eller hon anser att ett av skälen för att vägra erkännande eller verkställighet i denna förordning föreligger. Det bör vara den nationella lagen som fastställer huruvida de skäl för att vägra erkännande som anges i denna förordning ska behandlas självmant eller på ansökan. Därför bör samma behandling vara möjlig i samband med vägran av verkställighet. Tillämpning av en nationell grund för vägran bör inte leda till att villkoren och formerna för de grunder som föreskrivs i denna förordning utvidgas.
- (63) Den part som angriper verkställigheten av ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat bör i möjligaste mån, och i enlighet med den verkställande medlemsstatens rättssystem, kunna göra så inom ramen för verkställighetsförfarandet och bör inom ett och samma förfarande, utöver de skäl för vägran som anges i denna förordning, kunna åberopa de skäl för vägran som gäller enligt lagen i den medlemsstat där verkställighet begärs och som skulle vara fortsatt tillämpliga eftersom de inte är oförenliga med de skäl som föreskrivs i denna förordning. Dessa skäl kan exempelvis omfatta angripanden som grundar sig på formella fel enligt nationell lag i en verkställighetsakt eller på påståenden om att den handling som krävs enligt avgörandet redan har utförts eller har blivit omöjlig att utföra, till exempel om force majeure föreligger, om den person som barnet ska överlämnas till har blivit allvarligt sjuk, fängslats eller avlidit, om den medlemsstat dit barnet ska återlämnas har blivit en krigszon efter det att avgörandet meddelades eller om verkställighet vägras av ett avgörande som enligt lagen i den medlemsstat där verkställighet begärs inte har något verkställbart innehåll och inte kan justeras i detta syfte.

- (64) För att underrätta den person mot vilken verkställighet begärs om verkställigheten av ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat, bör det intyg som upprättas enligt denna förordning, om så krävs åtföljt av avgörandet, delges den personen inom rimlig tid före den första verkställighetsåtgärden. I detta sammanhang bör den första verkställighetsåtgärden avse den första verkställighetsåtgärden efter en sådan delgivning. Enligt EU-domstolens rättspraxis har den part mot vilken verkställighet begärs rätt till ett effektivt rättsmedel, vilket inbegriper möjligheten att inleda ett förfarande för att angripa avgörandets verkställbarhet innan verkställigheten faktiskt inleds.
- (65) I frågor om föräldraansvar kommer verkställigheten alltid att avse ett barn och i många fall innebära att ett barn överlämnas till en annan person än den person som barnet bor hos vid den tidpunkten och/eller att barnet flyttas till en annan medlemsstat. Det främsta målet bör således vara att uppnå en lämplig balans mellan å ena sidan sökandens principiella rätt att få ett avgörande genomfört så snabbt som möjligt även i gränsöverskridande fall inom unionen, vid behov även genom tillämpning av tvångsåtgärder, och å andra sidan behovet av att i möjligaste mån begränsa barnets exponering för sådana eventuellt traumatiserande tvingande verkställighetsåtgärder i fall där sådana inte kan undvikas. Denna bedömning bör i varje enskilt fall göras av de behöriga verkställande myndigheterna och domstolarna i varje medlemsstat.
- (66) Denna förordning syftar till att skapa lika förutsättningar för medlemsstaterna när det gäller gränsöverskridande verkställighet av avgöranden i mål om föräldraansvar. I ett antal medlemsstater är dessa avgöranden redan verkställbara trots att de fortfarande kan överklagas, eller redan har överklagats. I andra medlemsstater är endast ett slutligt avgörande mot vilket talan inte längre kan föras genom ordinära rättsmedel verkställbart. För att möjliggöra hantering av brådskande situationer föreskriver denna förordning därför att vissa avgöranden i mål om föräldraansvar kan förklaras interimistiskt verkställbara av domstolen i ursprungsmedlemsstaten även om avgörandet fortfarande kan överklagas, nämligen avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas enligt 1980 års Haagkonvention och avgöranden som beviljar umgänge.
- (67) I verkställighetsförfaranden som gäller barn är det dock viktigt att de behöriga verkställande myndigheterna eller domstolarna snabbt kan reagera på relevanta ändrade omständigheter, inbegripet angripanden av avgörandet i ursprungsmedlemsstaten, bristande verkställbarhet av avgörandet samt hinder eller nödsituationer som myndigheterna eller domstolarna stöter på under verkställighetsskedet. Därför bör verkställighetsförfarandena skjutas upp på ansökan eller på myndighetens eller domstolens initiativ om avgörandets verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Den myndighet eller domstol som är behörig för verkställighet bör dock inte vara skyldig att aktivt undersöka huruvida verkställbarheten under tiden har skjutits upp, till följd av ett överklagande eller av andra skäl, i ursprungsmedlemsstaten om det inte finns något som tyder på att så är fallet. Dessutom bör uppskjutande eller vägran av verkställighet i den verkställande medlemsstaten ske på ansökan och beslutet om uppskjutande eller vägran av verkställighet bör, även i fall då det konstateras att en eller flera av de skäl som anges i eller tillåts enligt denna förordning föreligger, överlåtas till den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen.
- (68) Om avgörandet fortfarande kan överklagas i ursprungsmedlemsstaten och tidsfristen för att föra talan mot avgörandet genom ordinära rättsmedel ännu inte har löpt ut, bör den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen i den verkställande medlemsstaten ha möjlighet att på ansökan skjuta upp verkställighetsförfarandet. I dessa fall får myndigheten eller domstolen fastställa en tidsfrist inom vilken ett överklagande ska ges in i ursprungsmedlemsstaten för att ett uppskjutande av verkställighetsförfarandet ska kunna beviljas eller bibehållas. Fastställandet av en tidsfrist bör endast ha verkan för uppskjutandet av verkställighetsförfarandet och bör inte påverka tidsfristen för överklagande enligt ursprungsmedlemsstatens förfaranderegler.
- (69) I undantagsfall bör det vara möjligt för den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen att skjuta upp verkställighetsförfarandet om verkställighet skulle innebära att barnet utsattes för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada på grund av tillfälliga hinder som har uppstått efter det att avgörandet meddelades eller på grund av någon annan betydande ändring av omständigheterna. Verkställigheten bör återupptas så snart den allvarliga risken för fysisk eller psykisk skada upphör. Om risken kvarstår bör man dock – innan verkställighet vägras – vidta alla lämpliga åtgärder, i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden, vid behov med stöd från andra berörda yrkesgrupper, såsom socialarbetare eller barnpsykologer, i syfte att försöka säkerställa att avgörandet genomförs. I synnerhet bör den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen, i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden, försöka undanröja eventuella hinder som har uppstått till följd av ändrade omständigheter, som till exempel en tydlig invändning från barnet som uttryckts först efter det att avgörandet meddelats och som är så stark att den, om den ignoreras, skulle innebära att barnet utsattes för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada.

- (70) Officiella handlingar och överenskommelser mellan parter om hemskillnad och äktenskapsskillnad som har bindande rättsverkan i en medlemsstat bör likställas med *avgöranden* vid tillämpning av bestämmelserna om erkännande. Officiella handlingar och överenskommelser mellan parter i frågor om föräldraansvar som är verkställbara i en medlemsstat bör likställas med *avgöranden* vid tillämpning av bestämmelserna om erkännande och verkställighet.
- (71) Även om skyldigheten att ge barnet möjlighet att uttrycka sina åsikter enligt denna förordning inte bör gälla officiella handlingar och överenskommelser, bör barnets rätt att uttrycka sina åsikter fortsätta att gälla enligt artikel 24 i stadgan och mot bakgrund av artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter såsom de genomförts i nationell lag och nationella förfaranden. Det faktum att barnet inte har fått möjlighet att uttrycka sina åsikter bör inte automatiskt vara ett skäl för att vägra erkännande och verkställighet av officiella handlingar och överenskommelser i frågor om föräldraansvar.
- (72) För frågor om föräldraansvar bör centralmyndigheter utses i alla medlemsstater. Medlemsstaterna bör överväga att utse samma centralmyndighet för denna förordning som för 1980 och 1996 års Haagkonventioner. Medlemsstaterna bör säkerställa att centralmyndigheterna har tillräckliga finansiella resurser och personalresurser för att kunna fullgöra de uppgifter de tilldelats enligt denna förordning.
- (73) Denna förordnings bestämmelser om samarbete i frågor om föräldraansvar bör inte tillämpas på handläggningen av ansökningar om återlämnande inom ramen för 1980 års Haagkonvention, som i enlighet med artikel 19 i den konventionen och EU-domstolens fasta rättspraxis inte är förfaranden som behandlar föräldraansvaret i sak. Tillämpningen av 1980 års Haagkonvention bör emellertid kompletteras av bestämmelserna i denna förordning om internationella bortföranden av barn liksom av kapitlet i denna förordning om erkännande och verkställighet och kapitlet om allmänna bestämmelser.
- (74) Centralmyndigheterna bör biträda domstolar och behöriga myndigheter, och i vissa fall också personer med föräldraansvar, i gränsöverskridande förfaranden och samarbeta både generellt och i enskilda ärenden, bland annat för att främja att familjetvister görs upp i godo.
- (75) Utom i brådskande fall och utan att det påverkar det direkta samarbete och de direktkontakter mellan domstolar som tillåts enligt denna förordning, kan domstolar och behöriga myndigheter lägga fram en begäran i enlighet med denna förordning om samarbete i frågor om föräldraansvar till centralmyndigheten i den medlemsstat där den anmodande domstolen eller behöriga myndigheten finns. En begäran kan i vissa fall också läggas fram av personer med föräldraansvar, och sådana bör lämnas in till centralmyndigheten i den medlemsstat där sökanden har hemvist. Sådana begäranden bör omfatta begäranden om information och biträde till personer med föräldraansvar som söker erkännande och verkställighet av avgöranden inom den anmodade centralmyndighetens territorium, i synnerhet rörande umgänge och återlämnande av barn, inklusive, vid behov, information om hur de kan få rättshjälp, begäranden om underlättande av överenskommelser mellan personer med föräldraansvar genom medling eller andra alternativa tvistlösningsmetoder och begäranden om att en domstol eller behörig myndighet ska överväga huruvida åtgärder behöver vidtas till skydd för barnets person eller egendom.
- (76) Ett exempel på ett brådskande fall då det är tillåtet med en direkt inledande kontakt med domstolen eller den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten är en direkt begäran till den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat om att den ska överväga huruvida åtgärder behöver vidtas till skydd för barnet om det antas föreligga en överhängande risk för barnet. Skyldighet att gå genom centralmyndigheten bör endast föreligga i fråga om en ursprunglig begäran; all efterföljande kontakt med domstolen, den behöriga myndigheten eller sökanden kan även ske direkt.
- (77) Centralmyndigheterna eller de behöriga myndigheterna bör inte hindras från att ingå eller upprätthålla befintliga överenskommelser eller arrangemang med centralmyndigheterna eller de behöriga myndigheterna i en eller flera andra medlemsstater för att möjliggöra direktkontakt i förbindelserna med varandra. De behöriga myndigheterna bör informera sina centralmyndigheter om sådana överenskommelser eller arrangemang.

- (78) I enskilda ärenden om föräldraansvar som omfattas av denna förordning bör centralmyndigheterna samarbeta med varandra genom att biträda domstolar och behöriga myndigheter samt personer med föräldraansvar. Det biträde som lämnas av den anmodade centralmyndigheten bör särskilt omfatta att lokalisera barnet, antingen direkt eller genom domstolar, behöriga myndigheter eller andra organ, om detta är nödvändigt för att genomföra en begäran enligt denna förordning, och tillhandahålla annan information som är relevant vid förfaranden som rör frågor om föräldraansvar.
- (79) De anmodade centralmyndigheterna bör också vidta alla lämpliga åtgärder för att vid behov underlätta kontakter mellan domstolar, i synnerhet när det gäller tillämpningen av bestämmelserna om överföring av behörigheten, om interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder i brådskande fall, särskilt när de rör internationella bortföranden av barn och syftar till att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention, och om litispensens och mål som har samband med varandra. Det är möjligt att tillhandahållande av information för vidare direktkontakter, till exempel tillhandahållande av kontaktuppgifter till barnavårdsmyndigheter, domare i nätverk eller den behöriga domstolen, här i vissa fall är tillräckligt.
- (80) För att uppnå målen med denna förordning bör en anmodande domstol eller behörig myndighet, utan att det påverkar kraven i dess nationella processrätt, ha möjlighet att välja fritt mellan de olika kanaler som den har tillgång till för att erhålla nödvändig information.
- (81) Om det i den anmodande medlemsstaten görs en motiverad begäran om en rapport eller annan information som är relevant vid förfaranden i frågor om föräldraansvar bör centralmyndigheterna, direkt eller genom domstolarna, de behöriga myndigheterna eller andra organ i den anmodade medlemsstaten utföra en sådan begäran. Begäran bör särskilt innehålla en beskrivning av de förfaranden för vilka informationen behövs och den faktiska situation som gett upphov till dessa förfaranden.
- (82) Om en domstol i en medlemsstat redan har meddelat ett avgörande i ett mål om föräldraansvar eller överväger ett sådant avgörande och genomförandet av avgörandet ska äga rum i en annan medlemsstat, bör domstolen kunna begära att domstolarna eller de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten bistår med att genomföra avgörandet. Detta bör till exempel gälla avgöranden om beviljande av umgänge under övervakning i fall då umgänget ska utövas i en annan medlemsstat än den medlemsstat där den domstol som beslutat om umgänget är belägen eller som omfattar eventuella andra kompletterande åtgärder för domstolarna eller de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där avgörandet ska genomföras.
- (83) Om en domstol eller behörig myndighet i en medlemsstat överväger att placera ett barn i en annan medlemsstat bör ett samrådsförfarande för att inhämta godkännande genomföras före placeringen. Den domstol eller behöriga myndighet som överväger placeringen bör inhämta godkännande från den behöriga myndigheten i den medlemsstat där barnet kommer att placeras innan den beslutar om eller anordnar placeringen. Dessutom bör medlemsstaterna, i linje med EU-domstolens rättspraxis, fastställa tydliga bestämmelser och förfaranden för det godkännande som avses i denna förordning, för att säkerställa rättssäkerhet och skyndsamhet. Förfarandena bör bland annat ge den behöriga myndigheten möjlighet att snabbt lämna eller vägra godkännande. Avsaknad av svar inom tre månader bör inte tolkas som godkännande och utan godkännande bör placeringen inte äga rum. Begäran om godkännande bör innehålla åtminstone en rapport om barnet samt skälen för den placering eller annan vård som föreslås, placeringens förväntade varaktighet, information om planerad finansiering, kompletterad med all annan information som den anmodade medlemsstaten kan anse vara relevant, till exempel planerad övervakning av åtgärden, arrangemang för kontakter med föräldrarna, andra anhöriga eller andra personer med vilka barnet har en nära anknytning eller skälen till att sådan kontakt inte övervägs mot bakgrund av artikel 8 i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Om en placering har godkänts för en fastställd tidsperiod bör detta godkännande med beaktande av EU-domstolens rättspraxis inte gälla avgöranden eller överenskommelser om förlängning av placeringens varaktighet. Under sådana omständigheter bör en ny begäran om godkännande göras.

- (84) Om ett avgörande om placering av ett barn på en institution eller i vård utanför det egna hemmet övervägs i den medlemsstat där barnet har hemvist bör domstolen, i ett så tidigt skede av förfarandet som möjligt, överväga lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnets rättigheter respekteras, särskilt rätten att behålla sin identitet och rätten att upprätthålla kontakterna med föräldrarna eller i tillämpliga fall med andra anhöriga, mot bakgrund av artiklarna 8, 9 och 20 i FN:s konvention om barnets rättigheter. Om domstolen har vetskap om att barnet har en nära anknytning till en annan medlemsstat skulle lämpliga åtgärder framför allt kunna inbegripa, om artikel 37 b i Wienkonventionen om konsulära förbindelser är tillämplig, en anmälan till den konsulära myndigheten i den medlemsstaten. En sådan vetskap kan också uppmärksammas genom information som tillhandahålls av centralmyndigheten i den andra medlemsstaten. Lämpliga åtgärder skulle också kunna inbegripa en begäran enligt denna förordning till den medlemsstaten om information om en förälder, en anhörig eller andra personer som skulle kunna vara lämpade att ta hand om barnet. Beroende på omständigheterna kan domstolen också begära information om förfaranden och avgöranden som rör en förälder eller barnets syskon. Barnets bästa bör alltså vara det viktigaste kriteriet. Framför allt bör ingen av de bestämmelserna påverka nationell lag eller nationella förfaranden som är tillämpliga på avgöranden om placering som meddelas av domstolen eller den behöriga myndigheten i den medlemsstat som överväger placeringen. I synnerhet bör de bestämmelserna inte medföra någon skyldighet för myndigheterna i den behöriga medlemsstaten att placera barnet i den andra medlemsstaten eller att ytterligare involvera den medlemsstaten i avgörandet eller förfarandet rörande placeringen.
- (85) Eftersom tiden är avgörande i frågor om föräldraansvar bör den information som begärs enligt denna förordnings bestämmelser om samarbete, inbegripet om insamling och utbyte av information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldraansvar och beslutet att bevilja eller vägra godkännande av placering av ett barn i en annan medlemsstat översändas till den anmodande medlemsstaten av centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten senast tre månader efter det att begäran mottagits, utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter. Detta bör inbegripa en skyldighet för den behöriga nationella myndigheten att tillhandahålla informationen, eller förklara varför den inte kan tillhandahållas, till den anmodade centralmyndigheten i så god tid att myndigheten kan rätta sig efter denna tidsfrist. Alla berörda behöriga myndigheter bör dock sträva efter att svara ännu snabbare än inom denna maximala tidsfrist.
- (86) Det faktum att centralmyndigheternas möten framför allt ska sammankallas av kommissionen inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område i enlighet med beslut 2001/470/EG bör inte hindra att andra möten mellan centralmyndigheter anordnas.
- (87) Om inte annat föreskrivs i den här förordningen bör Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679<sup>(9)</sup> vara tillämplig på medlemsstaternas behandling av personuppgifter vid tillämpning av denna förordning. För att inte äventyra utförandet av en begäran enligt denna förordning, till exempel en begäran om återlämnande av ett barn i enlighet med 1980 års Haagkonvention eller en begäran till en domstol om att överväga behovet av att vidta åtgärder till skydd för barnets person eller egendom, får underrättelsen till den registrerade i enlighet med kraven i artikel 14.1–14.4 i förordning (EU) 2016/679, till exempel om uppgifter som begärs för att lokalisera barnet, skjutas upp till dess att den begäran för vilken informationen krävs har utförts. Detta undantag görs i överensstämmelse med artikel 14.5 samt artikel 23.1 f, g, i och j i förordning (EU) 2016/679. Detta bör inte hindra en mellanhand, en domstol eller en behörig myndighet till vilken informationen har översänts från att vidta åtgärder till skydd för barnet eller föranleda att sådana åtgärder vidtas om barnet riskerar att skadas eller om det finns tecken på en sådan risk.
- (88) I fall då utlämnande eller bekräftelse av den relevanta informationen skulle kunna äventyra barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet, till exempel om det har förekommit våld i nära relationer och en domstol har beslutat att barnets nya adress inte ska lämnas ut till sökanden, eftersträvar denna förordning en välavvägd balans. Även om det i denna förordning bör föreskrivas att en centralmyndighet, en domstol eller en behörig myndighet inte till sökanden eller till tredje part bör lämna ut eller bekräfta information som samlats in eller översänts vid tillämpning av denna förordning om den fastställer att detta skulle kunna äventyra barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet, bör det i förordningen likväl understrykas att detta inte bör hindra centralmyndigheterna, domstolarna och de behöriga myndigheterna från att samla in och översända information mellan sig i den mån det är nödvändigt för att fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning. Detta innebär att det bör vara

<sup>(9)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

möjligt, när så är möjligt och lämpligt, att behandla en ansökan enligt denna förordning utan att sökanden försetts med alla uppgifter som behövs för behandlingen. Exempelvis kan en centralmyndighet, om så föreskrivs i nationell lag, väcka talan på sökandens vägnar utan att till sökanden föra vidare information om barnets vistelseort. I fall där barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet skulle kunna äventyras bara av att en begäran görs, bör det emellertid inte finnas en skyldighet enligt denna förordning att inge en sådan begäran.

- (89) För att säkerställa att de intyg som ska användas i samband med tillämpningen av kapitlen III och IV i denna förordning är uppdaterade, bör befogenheten att anta akter delegeras till kommissionen i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) vad gäller ändringar av bilagorna I-IX till denna förordning. Det är särskilt viktigt att kommissionen utför lämpliga samråd under det förberedande arbetet, bland annat på expertnivå, och att dessa samråd utförs i enlighet med de principer som fastställs i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning<sup>(10)</sup>. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (90) Kontinuitet mellan 1998 års konvention som utarbetats på grundval av artikel K 3 i fördraget om Europeiska unionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål (nedan kallad *Bryssel II-konventionen*)<sup>(11)</sup>, förordning (EG) nr 1347/2000, förordning (EG) nr 2201/2003 och den här förordningen bör säkerställas i den utsträckning bestämmelserna är oförändrade, och övergångsbestämmelser bör fastställas i detta syfte. Likaså måste kontinuitet råda när det gäller tolkningen, inbegripet EU-domstolens tolkning, av Bryssel II-konventionen och förordningarna (EG) nr 1347/2000 och (EG) nr 2201/2003.
- (91) Det erinras om att artikel 351 i EUF-fördraget är tillämplig på avtal som en medlemsstat ingått med ett eller flera tredjeländer före tidpunkten för dess anslutning till unionen.
- (92) Tillämplig lag i frågor om föräldraansvar bör fastställas i enlighet med bestämmelserna i kapitel III i 1996 års Haagkonvention. När den konventionen tillämpas i förfaranden vid en domstol i en medlemsstat där denna förordning är tillämplig bör hänvisningen till "bestämmelserna i kapitel II" i artikel 15.1 i den konventionen läsas som "bestämmelserna i den här förordningen".
- (93) För att denna förordning ska fungera väl, bör kommissionen bedöma tillämpningen av den och föreslå nödvändiga ändringar.
- (94) Kommissionen bör göra den information som medlemsstaterna översänder allmänt tillgänglig och hålla den uppdaterad.
- (95) I enlighet med artiklarna 3 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och EUF-fördraget, har dessa medlemsstater meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (96) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (97) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 41.2 andra stycket och artikel 46 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001<sup>(12)</sup> och avgav ett yttrande den 15 februari 2018<sup>(13)</sup>.

<sup>(10)</sup> EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

<sup>(11)</sup> EUT C 221, 16.7.1998, s. 1.

<sup>(12)</sup> Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

<sup>(13)</sup> EUT C 120, 6.4.2018, s. 18.

- (98) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på grund av olikheter mellan de nationella regler som rör behörighet och erkännande och verkställighet av avgöranden utan snarare, på grund av denna förordnings direkta tillämplighet och bindande karaktär, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

#### KAPITEL I

### TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

#### Artikel 1

#### Tillämpningsområde

1. Denna förordning ska tillämpas på civilrättsliga frågor om
  - a) äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap,
  - b) tillerkännande, utövande, delegering, upphörande eller begränsande av föräldraansvar.
2. Frågorna enligt punkt 1 b kan bland annat omfatta
  - a) vårdnad och umgänge,
  - b) förmynderskap, godmanskap och motsvarande företeelser,
  - c) förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för ett barns person eller egendom, eller företräda eller bistå ett barn,
  - d) placering av ett barn i institutionsvård eller vård utanför det egna hemmet
  - e) åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltning av, bevarande av eller förfogande över ett barns egendom.
3. Kapitlen III och VI i denna förordning ska, som ett komplement till 1980 års Haagkonvention, tillämpas om det olovliga bortförandet eller kvarhållandet av ett barn berör mer än en medlemsstat. Kapitel IV i denna förordning ska tillämpas på avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat enligt 1980 års Haagkonvention och som måste verkställas i en annan medlemsstat än den där avgörandet meddelades.
4. Denna förordning ska inte tillämpas på
  - a) fastställande eller bestridande av föräldraskap,
  - b) beslut om adoption, åtgärder som utgör förberedelser för adoption, ogiltigförklaring eller upphävande av adoption,
  - c) ett barns efternamn och förnamn,
  - d) myndighetsförklaring,
  - e) underhållsskyldighet,
  - f) truster och arv,
  - g) åtgärder som vidtas till följd av brottsliga gärningar som har begåtts av barn.

## Artikel 2

## Definitioner

1. I denna förordning avses med *avgörande* ett avgörande i en domstol i en medlemsstat, inbegripet ett förordnande, ett beslut eller en dom om beviljande av äktenskapsskillnad, hemskillnad, eller annullering av äktenskap, eller som rör frågor om föräldransvar.

Vid tillämpningen av kapitel IV omfattar avgörande

- a) ett avgörande som meddelats i en medlemsstat, enligt vilket ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat enligt 1980 års Haagkonvention och vilket måste verkställas i en annan medlemsstat än den där avgörandet meddelats,
- b) interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som beslutats av en domstol som genom denna förordning är behörig att pröva målet i sak, eller åtgärder som beslutats i enlighet med artikel 27.5 jämförd med artikel 15.

Vid tillämpningen av kapitel IV omfattar avgörande inte interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som beslutats av en sådan domstol utan att svaranden har kallats att inställa sig, såvida inte det avgörande som innehåller åtgärden har delgetts svaranden före verkställigheten.

2. I denna förordning gäller även följande definitioner:

1. *domstol*: varje sådan myndighet i en medlemsstat som är behörig i frågor som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.
2. *officiell handling*: en handling som har upprättats formellt eller registrerats som en officiell handling i en medlemsstat i frågor som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde och vars äkthet
  - a) avser handlingens underskrift och innehåll, och
  - b) har upprättats av en offentlig myndighet eller en annan myndighet som bemyndigats för ändamålet. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen om dessa myndigheter i enlighet med artikel 103.
3. *överenskommelse*: vid tillämpningen av kapitel IV, en handling som inte är en officiell handling, som har ingåtts av parterna i frågor som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning och som har registrerats av en offentlig myndighet som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103 för det ändamålet.
4. *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där avgörandet meddelats, där den officiella handlingen upprättats formellt eller registrerats eller där överenskommelsen registrerats.
5. *verkställande medlemsstat*: den medlemsstat där verkställighet begärs för avgörandet, den officiella handlingen eller överenskommelsen.
6. *barn*: varje person som är under 18 år.
7. *föräldransvar*: alla rättigheter och skyldigheter som en fysisk eller juridisk person har tillerkänts genom ett avgörande, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan, med avseende på ett barn eller dess egendom, inbegripet vårdnad och umgänge.
8. *person med föräldransvar*: varje person, institution eller annat organ som har föräldransvar för ett barn.

9. *vårdnad*: omfattar rättigheter och skyldigheter som hänför sig till omvårdnaden om barnets person, särskilt rätten att bestämma var ett barn ska bo.
  10. *umgänge*: rätt till umgänge med ett barn, inbegripet rätten att för en begränsad tid ta barnet till en annan plats än den där barnet har hemvist.
  11. *olovligt bortförande eller kvarhållande*: ett bortförande eller ett kvarhållande av ett barn om
    - a) bortförandet eller kvarhållandet strider mot den vårdnad som har anförtrotts en person genom ett avgörande, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan enligt lagen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet, och
    - b) denna vårdnad verkligen utövades, antingen gemensamt eller för sig, vid den tidpunkt då barnet fördes bort eller hölls kvar eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet hade ägt rum.
3. Vid tillämpningen av artiklarna 3, 6, 10, 12, 13, 51, 59, 75, 94 och 102 ska begreppet *domicil* ersätta begreppet *medborgarskap* för Irland och Förenade kungariket, och det har samma innebörd som enligt rättsordningarna i dessa medlemsstater.

## KAPITEL II

## BEHÖRIGHET I ÄKTENSKAPSMÅL OCH I MÅL OM FÖRÄLDRAANSVAR

## AVSNITT 1

**Äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap**

## Artikel 3

**Allmän behörighet**

Behörighet att ta upp frågor om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap ska tillkomma domstolarna i den medlemsstat

- a) inom vars territorium
  - i) makarna har hemvist,
  - ii) makarna senast hade hemvist om en av dem fortfarande är bosatt där,
  - iii) svaranden har hemvist,
  - iv) om ansökan är gemensam, någon av makarna har hemvist,
  - v) sökanden har hemvist om sökanden har varit bosatt där i minst ett år omedelbart innan ansökan gjordes, eller
  - vi) sökanden har hemvist om sökanden har varit bosatt där i minst sex månader omedelbart innan ansökan gjordes och sökanden är medborgare i medlemsstaten i fråga, eller
- b) i vilken båda makarna är medborgare.

## Artikel 4

**Genkärsmål**

Den domstol vid vilken ett förfarande pågår på grundval av artikel 3 ska även ha behörighet att ta upp ett genkärsmål, i den mån som genkärålet omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.

*Artikel 5***Omvandlande av hemskillnad till äktenskapsskillnad**

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 ska den domstol i en medlemsstat som har meddelat ett avgörande som beviljar hemskillnad även vara behörig att omvandla hemskillnaden till äktenskapsskillnad, om lagen i den medlemsstaten medger det.

*Artikel 6***Behörighet i övriga fall**

1. Om inget annat följer av punkt 2 och om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artikel 3, 4 eller 5 ska behörigheten i varje medlemsstat bestämmas enligt den statens lag.
2. Talan mot en make som har hemvist inom en medlemsstats territorium eller som är medborgare i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat endast i enlighet med artiklarna 3, 4 och 5.
3. Mot en svarande som inte har hemvist i och som inte är medborgare i en medlemsstat får varje medborgare i en medlemsstat som har hemvist på en annan medlemsstats territorium, i likhet med medborgarna i den staten, åberopa de behörighetsregler som gäller där.

*AVSNITT 2***Föräldransvar***Artikel 7***Allmän behörighet**

1. Domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga i mål om föräldransvar för ett barn som har hemvist i den medlemsstaten vid den tidpunkt då talan väcks.
2. Punkt 1 i denna artikel ska tillämpas med förbehåll för artiklarna 8–10.

*Artikel 8***Fortsatt behörighet avseende umgänge**

1. Om ett barn lagligen flyttar från en medlemsstat till en annan och förvärvat ny hemvist där ska, med avvikelse från artikel 7, domstolarna i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist under tre månader efter flytten vara fortsatt behöriga att ändra ett avgörande om umgänge som meddelats i den medlemsstaten innan barnet flyttade, om den person som beviljats umgänge enligt det avgörandet fortfarande har hemvist i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist.
2. Punkt 1 ska inte tillämpas om den person med rätt till umgänge som avses i punkt 1 har godtagit att domstolarna i den medlemsstat där barnet har sin nya hemvist är behöriga och detta har skett genom att han eller hon har deltagit i förfaranden vid dessa domstolar utan att bestrida deras behörighet.

*Artikel 9***Behörighet i fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn**

Vid fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10, domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet behålla sin behörighet tills barnet har förvärvat hemvist i en annan medlemsstat, och

- a) varje person, institution eller annat organ som har vårdnad om barnet har godtagit bortförandet eller kvarhållandet, eller

- b) barnet har varit bosatt i denna andra medlemsstat i minst ett år efter det att den person, den institution eller det andra organ som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig och barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö och något av följande villkor är uppfyllt:
- i) Ingen ansökan om återlämnande har lämnats in till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat dit barnet har bortförts eller där barnet kvarhålls inom ett år efter det att den som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig.
  - ii) En ansökan om återlämnande som lämnats in av den som har vårdnad om barnet har återkallats, och ingen ny ansökan har lämnats in inom den tidsfrist som anges i led i.
  - iii) En ansökan om återlämnande som lämnats in av den som har vårdnad om barnet har vägrats av en domstol i en medlemsstat på andra grunder än artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention och talan kan inte längre föras mot det avgörandet genom ordinära rättsmedel.
  - iv) Ingen talan har väckts vid en domstol i enlighet med artikel 29.3 och 29.5 i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.
  - v) Ett avgörande i vårdnadsfrågan som inte medför att barnet ska återlämnas har meddelats av domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.

#### Artikel 10

#### Val av domstol

1. Domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga i mål om föräldraansvar om de följande villkoren är uppfyllda:
  - a) Barnet har en nära anknytning till den medlemsstaten, särskilt genom att
    - i) åtminstone någon av personerna med föräldraansvar har hemvist i den medlemsstaten,
    - ii) den medlemsstaten är barnets tidigare hemvist, eller
    - iii) barnet är medborgare i den medlemsstaten.
  - b) Parterna samt eventuella andra personer med föräldraansvar har
    - i) fritt avtalat om behörigheten senast vid den tidpunkt då talan väcks, eller
    - ii) under förfarandets gång uttryckligen godtagit behörigheten och domstolen har säkerställt att alla parter upplysts om sin rätt att inte godta behörigheten.
  - c) Utövandet av behörigheten är till barnets bästa.
2. Ett avtal om val av domstol enligt punkt 1 b ska vara skriftligt, daterat och undertecknat av de berörda parterna eller tas med i domstolsprotokollet i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet ska vara likvärdigt med *skriftligt*.

Personer som blir parter i förfarandet efter det att talan har väckts får uttrycka sin accept efter det att talan har väckts. Om de inte motsätter sig ska deras accept anses vara underförstådd.

3. Om annat inte avtalats mellan parterna ska den behörighet som tilldelas i punkt 1 upphöra så snart som
  - a) talan mot det avgörande som förfarandet utmynnar i inte längre kan föras genom ordinära rättsmedel, eller

- b) förfarandet har avslutats av något annat skäl.
4. Den behörighet som tilldelas i punkt 1 b ii ska vara exklusiv.

#### Artikel 11

### Behörighet grundad på barnets närvaro

1. Om barnets hemvist inte kan fastställas och behörighet inte kan bestämmas på grundval av artikel 10, ska domstolarna i den medlemsstat där barnet befinner sig vara behöriga.
2. Behörigheten enligt punkt 1 ska också tillämpas på flyktingbarn eller barn som har fördrivits på grund av oroligheter i den medlemsstat där de har hemvist.

#### Artikel 12

### Överföring av behörighet till en domstol i en annan medlemsstat

1. Under exceptionella omständigheter får en domstol i en medlemsstat som är behörig att pröva målet i sak, på ansökan från en part eller självmant, om den anser att en domstol i en annan medlemsstat till vilken barnet har en särskild anknytning är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda fallet, låta handläggningen av målet eller en specifik del av målet vila och antingen

a) föreskriva en tidsfrist inom vilken en eller flera av parterna ska underrätta domstolen i den andra medlemsstaten om det pågående förfarandet och om möjligheten att överföra behörigheten och att väcka talan vid den domstolen, eller

b) anmoda domstolen i den andra medlemsstaten att förklara sig behörig i enlighet med punkt 2.

2. Domstolen i den andra medlemsstaten får, om det på grund av särskilda omständigheter i målet är till barnets bästa, förklara sig behörig inom sex veckor från det att

a) talan väckts vid den domstolen i enlighet med punkt 1 a, eller

b) anmodan i enlighet med punkt 1 b har mottagits.

Den domstol vid vilken talan har väckts senare eller som har anmodats att förklara sig behörig ska utan dröjsmål underrätta den domstol vid vilken talan först har väckts. Om den förklarar sig behörig, ska den domstol där talan först har väckts förklara att den inte är behörig.

3. Den domstol vid vilken talan först har väckts ska fortsätta att utöva sin behörighet om den inte har mottagit en bekräftelse på att domstolen i den andra medlemsstaten förklarat sig behörig inom sju veckor från det att

a) den tidsfrist som fastställdes för parterna att väcka talan vid en domstol i en annan medlemsstat i enlighet med punkt 1 a har löpt ut, eller

b) den domstolen har mottagit anmodan i enlighet med punkt 1 b.

4. Vid tillämpning av punkt 1 ska barnet anses ha en särskild anknytning till en medlemsstat om den medlemsstaten

a) har blivit barnets hemvist efter det att talan väckts vid den domstol som avses i punkt 1,

b) var barnets tidigare hemvist,

c) är den stat där barnet är medborgare,

- d) är hemvist för någon av personerna med föräldraansvar, eller
- e) är den plats där egendom tillhörande barnet finns och tvisten rör åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltning eller bevarande av eller förfogande över den egendomen.
5. Om exklusiv behörighet för domstolen har fastställts enligt artikel 10 får denna domstol inte överföra behörigheten till en domstol i en annan medlemsstat.

#### Artikel 13

### Begäran om överföring av behörighet av en domstol i en medlemsstat som inte är behörig

1. Under exceptionella omständigheter, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9, kan en domstol i en medlemsstat som inte är behörig enligt denna förordning men till vilken barnet har en särskild anknytning i enlighet med artikel 12.4, om den domstolen anser att den är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda fallet, begära en överföring av behörigheten från domstolen i den medlemsstat där barnet har hemvist.
2. Inom sex veckor från mottagandet av begäran enligt punkt 1 får den anmodade domstolen godta att dess behörighet överförs om den anser att en sådan överföring på grund av särskilda omständigheter i målet är till barnets bästa. Om den anmodade domstolen godtar att dess behörighet överförs ska den utan dröjsmål underrätta den anmodande domstolen. I avsaknad av ett sådant godtagande inom tidsfristen ska den anmodande domstolen inte vara behörig.

#### Artikel 14

### Behörighet i övriga fall

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 7–11, ska behörigheten i varje medlemsstat bestämmas enligt lagen i den medlemsstaten.

#### Artikel 15

### Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, i brådskande fall

1. Även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak, ska domstolarna i en medlemsstat i brådskande fall vara behöriga att vidta interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, i enlighet med lagen i den medlemsstaten avseende
- a) ett barn som befinner sig i den medlemsstaten, eller
- b) egendom som tillhör ett barn och som finns i den medlemsstaten.
2. Om skyddet av barnets bästa så kräver, ska den domstol som har vidtagit de åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel utan dröjsmål underrätta domstolen eller den behöriga myndigheten i den medlemsstat som är behörig enligt artikel 7 eller, i lämpliga fall, en domstol i en medlemsstat som enligt denna förordning är behörig att pröva målet i sak, antingen direkt i enlighet med artikel 86 eller via de centralmyndigheter som utsetts i enlighet med artikel 76.
3. De åtgärder som vidtas enligt punkt 1 ska upphöra att gälla så snart domstolen i den medlemsstat som enligt denna förordning är behörig att pröva målet i sak har vidtagit de åtgärder den anser lämpliga.

I lämpliga fall får den domstolen underrätta den domstol som har vidtagit interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, om sitt avgörande, antingen direkt i enlighet med artikel 86 eller via de centralmyndigheter som utsetts i enlighet med artikel 76.

#### Artikel 16

### Prejudiciella frågor

1. Om utgången av ett förfarande vid en domstol i en medlemsstat som rör frågor som inte omfattas av denna förordnings tillämpningsområde är beroende av att en prejudiciell fråga om föräldraansvar avgörs, får en domstol i den medlemsstaten besluta i den frågan för det förfarandets ändamål även om den medlemsstaten inte är behörig enligt denna förordning.

2. Beslut i en prejudiciell fråga enligt punkt 1 ska endast ha verkan i det förfarande där det fattades.
3. Om en rättshandling som har vidtagits eller ska vidtas för ett barns räkning i arvsområde inför domstol i en medlemsstat kräver tillstånd eller godkännande från en domstol för att vara giltig, får en domstol i den medlemsstaten besluta om en sådan rättshandling ska tillåtas eller godkännas även om den inte är behörig enligt denna förordning.
4. Artikel 15.2 ska tillämpas i enlighet med detta.

### AVSNITT 3

#### **Gemensamma bestämmelser**

##### Artikel 17

#### **Väckande av talan vid domstol**

Talan ska anses ha väckts vid en domstol

- a) när stämningensansökan eller motsvarande handling har getts in till domstolen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som krävdes av honom eller henne för att få delgivningen med svaranden verkställd,
- b) om delgivning av handlingen ska äga rum innan handlingen ges in till domstolen, när den tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivningen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som krävdes av honom eller henne för att få handlingen ingiven till domstolen, eller
- c) om förfarandet inleds självant av domstolen, när domstolen fattar beslut om att inleda förfarandet eller, om något sådant beslut inte krävs, när domstolen registrerar målet.

##### Artikel 18

#### **Prövning av behörighetsfrågan**

Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser ett mål som den inte är behörig att pröva i sak enligt denna förordning och som en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva i sak enligt denna förordning, ska den förstnämnda domstolen självant förklara sig obehörig.

##### Artikel 19

#### **Prövning av frågan om målet kan tas upp**

1. Om en svarande som har hemvist i en annan stat än den medlemsstat där talan väcktes inte går i svaromål, ska den behöriga domstolen låta handläggningen av målet vila till dess att det har klarlagts att svaranden har kunnat ta emot stämningensansökan eller en motsvarande handling i tillräckligt god tid för att kunna förbereda sitt svaromål, eller att alla nödvändiga åtgärder i detta syfte har vidtagits.
2. I stället för punkt 1 i denna artikel ska artikel 19 i förordning (EG) nr 1393/2007 gälla, om stämningensansökan eller en motsvarande handling ska översändas från en medlemsstat till en annan enligt den förordningen.
3. Om förordning (EG) nr 1393/2007 inte är tillämplig, ska artikel 15 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur gälla, om stämningensansökan eller en motsvarande handling ska översändas till utlandet enligt den konventionen.

*Artikel 20***Litispendens och mål som har samband med varandra**

1. Om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap och målen gäller samma parter ska, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, den domstol vid vilken talan har väckts senare självant låta handläggningen av målet vila.
2. Om talan om föräldransvar för ett barn, rörande samma sak, väcks vid domstolar i olika medlemsstater ska, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, den domstol vid vilken talan har väckts senare självant låta handläggningen av målet vila, utom i fall då behörigheten för en av domstolarna enbart har sin grund i artikel 15.
3. Om det fastställs att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, ska den domstol vid vilken talan har väckts senare avvisa talan till förmån för den domstol vid vilken talan först har väckts.

I så fall har den part som har väckt den senare talan rätt att väcka sin talan vid den domstol där talan först har väckts.

4. Om talan väcks vid en domstol i en medlemsstat som har exklusiv behörighet enligt ett sådant godtagande av behörighet som avses i artikel 10, ska varje domstol i en annan medlemsstat låta handläggningen av målet vila fram till dess att den domstol där talan väckts på grundval av avtalet eller godtagandet förklarar att den är obehörig i enlighet med avtalet eller godtagandet.
5. Om och i den mån domstolen har funnit att den är exklusivt behörig i enlighet med ett godtagande av behörighet enligt artikel 10 ska varje domstol i en annan medlemsstat avvisa talan till förmån för denna domstol.

*Artikel 21***Barnets rätt att uttrycka sina åsikter**

1. När domstolarna i medlemsstaterna utövar sin behörighet enligt avsnitt 2 i detta kapitel ska de i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden, ge barn som är i stånd att bilda egna åsikter en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka sina åsikter, antingen direkt eller genom en företrädare eller lämpligt organ.
2. Om domstolen i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden ger ett barn möjlighet att uttrycka sina åsikter enligt denna artikel ska den tillmäta barnets åsikter betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

## KAPITEL III

**INTERNATIONELLA BORTFÖRANDEN AV BARN***Artikel 22***Återlämnande av barn enligt 1980 års Haagkonvention**

Om en person, en institution eller ett annat organ som gör gällande en kränkning av rätten till vårdnad om barnet, antingen direkt eller med biträde av en centralmyndighet, ansöker hos domstolen i en medlemsstat om att den ska meddela ett avgörande på grundval av 1980 års Haagkonvention om återlämnande av ett barn under 16 år som olovligt bortförts eller kvarhållits i en annan medlemsstat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, ska artiklarna 23–29 och kapitel VI i denna förordning tillämpas och kompletteras 1980 års Haagkonvention.

*Artikel 23***Centralmyndigheternas mottagande och handläggning av ansökningar**

1. Den anmodade centralmyndigheten ska skyndsamt handlägga en sådan ansökan på grundval av 1980 års Haagkonvention som avses i artikel 22.

2. Om centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten mottar en sådan ansökan som avses i artikel 22 ska den inom fem dagar efter att ha mottagit ansökan bekräfta mottagandet. Den ska utan onödigt dröjsmål informera centralmyndigheten i den anmodande medlemsstaten, eller i förekommande fall sökanden, om vilka inledande åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att behandla ansökan, och får begära ytterligare handlingar och information som behövs.

#### Artikel 24

### Skyndsamt domstolsförfarande

1. En domstol som erhållit en ansökan om återlämnande av ett barn som avses i artikel 22 ska skyndsamt handlägga ansökningen enligt de snabbaste förfaranden som får tillämpas enligt nationell lag.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska en domstol i första instans meddela sitt avgörande inom sex veckor efter det att talan har väckts vid den, utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter.
3. Utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter ska en domstol i högre instans meddela sitt avgörande inom sex veckor efter det att alla de obligatoriska etapperna i förfarandet har avslutats och domstolen är i stånd att pröva överklagandet, antingen genom förhandling eller på annat sätt.

#### Artikel 25

### Alternativ tvistlösning

Så tidigt som möjligt och under vilket skede som helst av förfarandet ska domstolen antingen direkt, eller i lämpliga fall med biträde av centralmyndigheterna, uppmana parterna att överväga om de är villiga att delta i medling eller annan metod för alternativ tvistlösning såvida detta inte strider mot barnets bästa, är olämpligt i det enskilda fallet eller onödigt skulle försena förfarandet.

#### Artikel 26

### Barnets rätt att uttrycka sina åsikter i återlämnandeförfaranden

Artikel 21 i denna förordning ska också tillämpas med avseende på återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention.

#### Artikel 27

### Förfarande för återlämnande av ett barn

1. En domstol kan inte vägra att återlämna ett barn om den person som har ansökt om återlämnande av barnet inte har fått möjlighet att yttra sig.
2. Domstolen får under vilket skede som helst av förfarandet, i enlighet med artikel 15, pröva huruvida kontakt mellan barnet och den person som har ansökt om återlämnande av barnet bör säkerställas, med hänsyn tagen till barnets bästa.
3. Om en domstol överväger att vägra att återlämna ett barn enbart på grundval av artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention får den inte vägra att återlämna barnet om den part som ansöker om återlämnande av barnet lägger fram tillräcklig bevisning om, eller om domstolen på annat sätt finner att lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera barnets skydd efter återlämnandet.
4. Vid tillämpning av punkt 3 i denna artikel får domstolen kommunicera med de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, antingen direkt i enlighet med artikel 86 eller med biträde av centralmyndigheterna.
5. Om domstolen beslutar om återlämnande av barnet får den, när så är lämpligt, vidta interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, i enlighet med artikel 15 i denna förordning för att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention, under förutsättning att prövningen och vidtagandet av sådana åtgärder inte onödigt skulle försena återlämnandeförfarandet.

6. Ett avgörande om återlämnande av barnet får förklaras interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats, om det med tanke på barnets bästa krävs att barnet återlämnas innan överklagandet har avgjorts.

#### Artikel 28

##### **Verkställighet av avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas**

1. En behörig verkställande myndighet som mottar en ansökan om verkställighet av ett avgörande enligt vilket ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat ska skyndsamt handlägga ansökan.
2. Om ett avgörande enligt punkt 1 inte har verkställts inom sex veckor från den dag då verkställighetsförfarandet inleddes ska den part som ansöker om verkställighet eller centralmyndigheten i den verkställande medlemsstaten ha rätt att från den behöriga verkställande myndigheten begära en redogörelse för skälen för förseningen.

#### Artikel 29

##### **Förfarande som följer på en vägran att återlämna ett barn i enlighet med artikel 13 första stycket b och artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention**

1. Denna artikel ska tillämpas om ett avgörande om vägran att återlämna ett barn till en annan medlemsstat enbart grundar sig på artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention.
2. Den domstol som meddelar ett sådant avgörande som avses i punkt 1 ska självant utfärda ett intyg med användning av formuläret i bilaga I. Intyget ska fyllas i och utfärdas på samma språk som avgörandet. Intyget får även på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.
3. Om en talan om vårdnad i sak redan har väckts vid en domstol i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet vid den tidpunkt då domstolen meddelar det avgörande som avses i punkt 1 ska domstolen, om den har vetskap om detta förfarande, inom en månad från dagen för det avgörande som avses i punkt 1, till domstolen i den medlemsstaten överföra följande handlingar, antingen direkt eller via centralmyndigheterna:
  - a) En kopia av det avgörande som avses i punkt 1.
  - b) Det intyg som utfärdats enligt punkt 2.
  - c) I tillämpliga fall en utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna inför domstolen samt alla andra handlingar den anser vara relevanta.
4. Domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet får om det är nödvändigt kräva att en part tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det avgörande som avses i punkt 1 och varje annan handling som bifogas intyget i enlighet med punkt 3 c i den här artikeln.
5. Om, i andra fall än de som avses i punkt 3, en av parterna, inom tre månader från underrättelsen av ett avgörande enligt punkt 1, har väckt talan om vårdnad i sak vid en domstol i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, ska denna part till domstolen lämna in följande handlingar:
  - a) En kopia av det avgörande som avses i punkt 1.
  - b) Det intyg som utfärdats enligt punkt 2.
  - c) I tillämpliga fall, en utskrift eller sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna inför den domstol som vägrade återlämnandet av barnet.

6. Även om det föreligger ett sådant avgörande om att inte återlämna ett barn som avses i punkt 1 ska varje avgörande om vårdnad i sak som är följden av det förfarande som avses i punkterna 3 och 5 och som medför att barnet ska återlämnas vara verkställbart i en annan medlemsstat i enlighet med kapitel IV.

#### KAPITEL IV

### ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET

#### AVSNITT 1

#### *Allmänna bestämmelser om erkännande och verkställighet*

#### Underavsnitt 1

### Erkännande

#### Artikel 30

#### **Erkännande av ett avgörande**

1. Ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.
2. I synnerhet, och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3, ska inget särskilt förfarande behöva anlitas för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat på grundval av ett i en annan medlemsstat meddelat avgörande om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, om detta avgörande inte längre kan överklagas enligt lagen i den medlemsstaten.
3. En berörd part får, i enlighet med de förfaranden som anges i artiklarna 59–62 och, i lämpliga fall, avsnitt 5 i detta kapitel och kapitel VI, ansöka om ett avgörande om att det saknas sådana skäl för att vägra erkännande som avses i artiklarna 38 och 39.
4. Den lokala behörigheten för den domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen i enlighet med artikel 103 ska fastställas enligt lagen i den medlemsstat där ett förfarande i enlighet med punkt 3 i den här artikeln inleds.
5. Om frågan huruvida ett avgörande ska erkännas uppkommer som en prejudiciell fråga vid en domstol i en medlemsstat får den domstolen avgöra den frågan.

#### Artikel 31

#### **Handlingar som ska inges för erkännande**

1. En part som i en medlemsstat vill göra gällande ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska inge
  - a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas, och
  - b) det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 36.
2. Den domstol eller behöriga myndighet vid vilken ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande får, om nödvändigt, begära att den part som gör avgörandet gällande tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det intyg som avses i punkt 1 b i den här artikeln.
3. Den domstol eller behöriga myndighet vid vilken ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande får begära att parten tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av avgörandet utöver en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i intyget, om den inte kan fortsätta handläggningen utan en sådan översättning eller translitterering.

*Artikel 32***Avsaknad av handlingar**

1. Om de handlingar som anges i artikel 31.1 inte ges in får domstolen eller den behöriga myndigheten bestämma en tid inom vilken detta ska ske, godta likvärdiga handlingar eller, om den anser att den har tillräckliga uppgifter, befria parten från skyldigheten att ge in dem.
2. Om domstolen eller den behöriga myndigheten så begär, ska en översättning eller en translitterering, i enlighet med artikel 91, av sådana likvärdiga handlingar inges.

*Artikel 33***Vilandeförklaring av mål**

Den domstol vid vilken ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande får låta handläggningen av målet vila, helt eller delvis, om

- a) talan mot avgörandet har förts i ursprungsmedlemsstaten genom ordinära rättsmedel, eller
- b) en ansökan har ingetts om att domstolen ska meddela ett avgörande om att det saknas sådana skäl för att vägra erkännande som avses i artiklarna 38 och 39 eller ett avgörande om att erkännandet ska vägras med hänvisning till något av de skälen.

## Underavsnitt 2

**Verkställbarhet och verkställighet***Artikel 34***Verkställbara avgöranden**

1. Ett avgörande i ett mål om föräldraansvar som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i den medlemsstaten ska vara verkställbart i de andra medlemsstaterna utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring.
2. Vid verkställighet i en annan medlemsstat av ett avgörande som beviljar umgänge får ursprungsdomstolen förklara avgörandet interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats.

*Artikel 35***Handlingar som ska inges för erkännande**

1. Vid verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska den part som begär verkställighet, till den behöriga verkställande myndigheten inge
  - a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas, och
  - b) det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 36.
2. För verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat och som innehåller beslut om en interimistisk åtgärd, däribland en säkerhetsåtgärd, ska den part som begär verkställighet, till den behöriga verkställande myndigheten inge
  - a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas,
  - b) det relevanta intyg som utfärdats i enlighet med artikel 36, där det intygas att avgörandet är verkställbart i ursprungsmedlemsstaten och att ursprungsdomstolen
    - i) är behörig att pröva målet i sak, eller
    - ii) har beslutat om åtgärden i enlighet med artikel 27.5 jämförd med artikel 15, och
  - c) bevis på delgivning av avgörandet, om åtgärden beslutades utan att svaranden kallats att inställa sig.

3. Den behöriga verkställande myndigheten får när så är nödvändigt begära att den part som begär verkställighet tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det intyg som anger den skyldighet som ska verkställas.

4. Den behöriga verkställande myndigheten får begära att den part som begär verkställighet tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av avgörandet om den inte kan fortsätta handläggningen utan en sådan översättning eller translitterering.

### Underavsnitt 3

#### Intyg

##### Artikel 36

#### Utfärdande av intyget

1. Domstolen i en ursprungsmedlemsstat, som meddelats till kommissionen enligt artikel 103, ska på ansökan av någon av parterna utfärda ett intyg för

- a) ett avgörande i äktenskapsmål med användning av formuläret i bilaga II,
- b) ett avgörande i ett mål om föräldraansvar med användning av formuläret i bilaga III,
- c) ett avgörande enligt vilket ett barn ska återlämnas enligt artikel 2.1 a och, i tillämpliga fall, interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som beslutats i enlighet med artikel 27.5 och som åtföljer avgörandet, med användning av formuläret i bilaga IV.

2. Intyget ska fyllas i och utfärdas på samma språk som avgörandet. Intyget får även på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.

3. Intygets utfärdande kan inte angripas.

##### Artikel 37

#### Rättelse av intyget

1. Domstolen i en ursprungsmedlemsstat, som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103, ska på ansökan, och får självmant, rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger bristande överensstämmelse mellan det avgörande som ska verkställas och intyget.

2. Lagen i ursprungsmedlemsstaten ska tillämpas på förfarandet för rättelse av intyget.

### Underavsnitt 4

#### Vägran av erkännande och verkställighet

##### Artikel 38

#### Skäl för att vägra erkännande av avgöranden i äktenskapsmål

Erkännande av ett avgörande som rör äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap ska vägras

- a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs,
- b) om avgörandet har meddelats i någons utelämnande och den utelämnade inte har delgetts stämningensansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att svaranden kunnat förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att svaranden otvetydigt har godtagit avgörandet,

- c) om det är oförenligt med ett avgörande som har meddelats i ett förfarande mellan samma parter i den medlemsstat där erkännande begärs, eller
- d) om det är oförenligt med ett avgörande som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en icke-medlemsstat mellan samma parter, såvida det först meddelade avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs.

#### Artikel 39

### Skäl för att vägra erkännande av avgöranden i mål om föräldraansvar

1. Erkännandet av ett avgörande i ett mål om föräldraansvar ska vägras
  - a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs, med hänsyn tagen till barnets bästa,
  - b) om avgörandet har meddelats i någons utevaro och den uteblivne inte har delgetts stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att han eller hon kunnat förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att den uteblivne otvetydigt har godtagit avgörandet,
  - c) om en person ansöker om det och gör gällande att avgörandet hindrar honom eller henne från att utöva sitt föräldraansvar, om avgörandet har meddelats utan att personen i fråga har fått möjlighet att yttra sig,
  - d) om och i den mån som avgörandet är oförenligt med ett senare avgörande i frågor om föräldraansvar som har meddelats i den medlemsstat där erkännande begärs,
  - e) om och i den mån som avgörandet är oförenligt med ett senare avgörande i frågor om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat eller i den icke-medlemsstat där barnet har hemvist, såvida det sist meddelade avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs, eller
  - f) om förfarandet i artikel 82 inte har följts.
2. Erkännande av ett avgörande i ett mål om föräldraansvar får vägras om erkännandet gavs utan att ett barn som är i stånd att bilda egna åsikter har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 21, utom när
  - a) förfarandet endast avsåg barnets egendom, förutsatt att det inte var nödvändigt att ge en sådan möjlighet mot bakgrund av sakfrågan, eller
  - b) det fanns starka skäl särskilt med beaktande av ärendets brådskande natur.

#### Artikel 40

### Förfarande för vägran av erkännande

1. De förfaranden som föreskrivs i artiklarna 59–62 och, i tillämpliga fall, avsnitt 5 i detta kapitel samt kapitel VI, ska även tillämpas på en ansökan om vägran av erkännande.
2. Den lokala behörigheten för den domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen enligt artikel 103 ska fastställas enligt lagen i den medlemsstat där ett förfarande om icke-erkännande inleds.

*Artikel 41***Skäl för att vägra verkställighet av avgöranden i mål om föräldraansvar**

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 56.6 ska verkställigheten av ett avgörande i ett mål om föräldraansvar vägras om ett av de skäl för att vägra erkännande som avses i artikel 39 föreligger.

*AVSNITT 2***Erkännande och verkställighet av vissa privilegierade avgöranden***Artikel 42***Tillämpningsområde**

1. Detta avsnitt är tillämpligt på följande typer av avgöranden förutsatt att de är föremål för ett intyg i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 47:

- a) Avgöranden i den mån de beviljar umgänge.
- b) Avgöranden enligt artikel 29.6 i den mån de medför att barnet ska återlämnas.

2. Detta avsnitt ska inte hindra en part från att söka erkännande och verkställighet av ett sådant avgörande som avses i punkt 1 i enlighet med bestämmelserna om erkännande och verkställighet i avsnitt 1 i detta kapitel.

*Underavsnitt 1***Erkännande***Artikel 43***Erkännande**

1. Ett avgörande som avses i artikel 42.1 som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande krävs och utan möjlighet att invända mot erkännandet såvida inte och i den mån som avgörandet konstateras vara oförenligt med ett senare avgörande i enlighet med vad som anges i artikel 50.

2. En part som i en medlemsstat vill göra gällande ett avgörande som avses i artikel 42.1 som har meddelats i en annan medlemsstat ska ge in

- a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas, och
- b) det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 47.

3. Artikel 31.2 och 31.3 ska tillämpas i enlighet med detta.

*Artikel 44***Vilandeförklaring av mål**

Den domstol vid vilken ett avgörande som avses i artikel 42.1 och som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande låta handläggningen av målet vila, helt eller delvis, om

- a) en ansökan har ingetts i vilken det görs gällande att avgörandet är oförenligt med ett avgörande som avses i artikel 50, eller
- b) den person mot vilken verkställighet begärs har ansökt, i enlighet med artikel 48, om återkallelse av ett intyg som utfärdats enligt artikel 47.

## Underavsnitt 2

**Verkställbarhet och verkställighet**

## Artikel 45

**Verkställbara avgöranden**

1. Ett avgörande som avses i artikel 42.1 som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i den medlemsstaten ska vara verkställbart enligt detta avsnitt i de andra medlemsstaterna utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring.
2. Vid verkställighet i en annan medlemsstat av ett avgörande som avses i artikel 42.1 a får domstolarna i ursprungsmedlemsstaten förklara avgörandet interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats.

## Artikel 46

**Handlingar som ska ges in för verkställighet**

1. Vid verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som avses i artikel 42.1 och som har meddelats i en annan medlemsstat ska den part som ansöker om verkställighet, till den behöriga verkställande myndigheten ge in
  - a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas, och
  - b) det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 47.
2. Vid verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som avses i artikel 42.1 a och som har meddelats i en annan medlemsstat får den behöriga verkställande myndigheten, om nödvändigt, begära att sökanden tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det intyg som anger den skyldighet som ska verkställas.
3. Vid verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som avses i artikel 42.1 och som har meddelats i en annan medlemsstat får den behöriga verkställande myndigheten, om nödvändigt, begära att sökanden tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av avgörandet om den inte kan fortsätta handläggningen utan en sådan översättning eller translitterering.

## Underavsnitt 3

**Intyg för privilegierade avgöranden**

## Artikel 47

**Utfärdande av intyget**

1. Den domstol som har meddelat ett avgörande som avses i artikel 42.1 ska på ansökan av en part utfärda ett intyg för
  - a) ett avgörande som beviljar umgänge, med användning av formuläret i bilaga V,
  - b) ett avgörande om vårdnaden i sak som medför att ett barn ska återlämnas och som har meddelats enligt artikel 29.6 och, med användning av formuläret i bilaga VI.
2. Intyget ska fyllas i och utfärdas på samma språk som avgörandet. Intyget får även på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.
3. Domstolen ska utfärda intyget endast om de följande villkoren är uppfyllda:
  - a) Alla berörda parter har fått möjlighet att yttra sig.

- b) Barnet har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 21.
- c) Avgörandet har meddelats i någons uttalande och
- i) den uttalande personen har delgetts stämningens ansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att han eller hon kunnat förbereda sitt svaromål, eller
- ii) det har fastställts att den uttalande personen otvetydigt har godtagit avgörandet.
4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 i den här artikeln ska intyget för ett avgörande som avses i artikel 42.1 b enbart utfärdas om domstolen, när den meddelar sitt avgörande, har tagit hänsyn till de skäl och de faktiska omständigheter som ligger till grund för det tidigare avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat enligt artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention.
5. Intyget ska inte få rättsverkningar utöver vad som följer av avgörandets verkställbarhet.
6. Intygets utfärdande kan inte angripas i andra avseenden än dem som avses i artikel 48.

#### Artikel 48

### Rättelse och återkallelse av intyget

1. Domstolen i ursprungsmedlemsstaten, som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103, ska efter ansökan, och får självmant, rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger en brist på överensstämmelse mellan avgörandet och intyget.
2. Den domstol som avses i punkt 1 i denna artikel ska, på ansökan eller självmant, återkalla intyget om det beviljats felaktigt, med beaktande av de krav som fastställs i artikel 47. Artikel 49 ska tillämpas i enlighet med detta.
3. Förfarandet, inbegripet ett eventuellt överklagande, för rättelse eller återkallelse av intyget ska regleras av lagen i ursprungsmedlemsstaten.

#### Artikel 49

### Intyg om bristande eller begränsad verkställbarhet

1. Om och i den mån ett avgörande för vilket ett intyg har utfärdats i enlighet med artikel 47 har upphört att vara verkställbart eller verkställbarheten har skjutits upp eller begränsats ska, på ansökan som kan inges när som helst till domstolen i ursprungsmedlemsstaten, som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103, ett intyg utfärdas i vilket bristen på eller begränsningen av verkställbarheten anges, med användning av standardformuläret i bilaga VII.
2. Intyget ska fyllas i och utfärdas på samma språk som avgörandet. Intyget får även på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.

#### Underavsnitt 4

### Vägran av erkännande och verkställighet

#### Artikel 50

### Oförenliga avgöranden

Erkännande och verkställighet av ett avgörande som avses i artikel 42.1 ska vägras om och i den mån som det är oförenligt med ett senare avgörande i frågor om föräldraansvar som rör samma barn och som har meddelats

- a) i den medlemsstat där erkännande begärs, eller

- b) i en annan medlemsstat eller i den icke-medlemsstat där barnet har hemvist, såvida det sist meddelade avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs.

### AVSNITT 3

## **Gemensamma bestämmelser om verkställighet**

### Underavsnitt 1

## **Verkställighet**

### Artikel 51

#### **Verkställighetsförfarande**

1. Med förbehåll för bestämmelserna i detta avsnitt ska verkställighetsförfarandet för avgöranden som meddelats i en annan medlemsstat regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 41, 50, 56 och 57 ska ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i ursprungsmedlemsstaten verkställas i den verkställande medlemsstaten på samma villkor som ett avgörande som har meddelats i den medlemsstaten.
2. Det ska inte krävas att den part som ansöker om verkställighet av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska ha en postadress i den verkställande medlemsstaten. Det ska krävas att den parten har ett befullmäktigt ombud i den verkställande medlemsstaten endast om ett sådant ombud är obligatoriskt enligt lagen i den verkställande medlemsstaten oberoende av parternas medborgarskap.

### Artikel 52

#### **Behöriga verkställande myndigheter**

Ansökan om verkställighet ska ges in till den myndighet som är behörig verkställande myndighet enligt lagen i den verkställande medlemsstaten och som meddelats av den medlemsstaten till kommissionen i enlighet med artikel 103.

### Artikel 53

#### **Delvis verkställighet**

1. En part som ansöker om verkställighet av ett avgörande kan ansöka om att avgörandet ska verkställas delvis.
2. Om ett avgörande omfattar flera yrkanden och verkställighet har vägrats för ett eller flera av dem ska verkställighet ändå vara möjlig för de delar av avgörandet som inte påverkas av vägran.
3. Punkterna 1 och 2 i denna artikel ska inte tillämpas för att verkställa ett avgörande om återlämnande av ett barn utan att också verkställa alla eventuella interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som har beslutats för att skydda barnet från den risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention.

### Artikel 54

#### **Arrangemang för utövande av umgänge**

1. De behöriga verkställande myndigheterna eller domstolarna i den verkställande medlemsstaten får besluta om arrangemangen för utövande av umgänge, om de nödvändiga arrangemangen inte alls eller endast otillräckligt regleras i det avgörande som har meddelats av de domstolar i medlemsstaten som är behöriga att pröva ärendet i sak och under förutsättning att de väsentliga inslagen i det avgörandet iakttas.
2. De arrangemang som beslutas enligt punkt 1 ska upphöra att gälla till följd av ett senare avgörande som har meddelats av de domstolar i medlemsstaten som är behöriga att pröva ärendet i sak.

## Artikel 55

**Delgivning av intyg och avgörande**

1. Om verkställighet begärs av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 36 eller 47 delges den person mot vilken verkställighet begärs innan den första verkställighetsåtgärden vidtas. Intyget ska åtföljas av avgörandet, om detta inte redan har delgetts den personen, och, i tillämpliga fall, av detaljerna i det arrangemang som avses i artikel 54.1.

2. Om delgivningen ska verkställas i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten får den person mot vilken verkställighet begärs begära en översättning eller translitterering av

a) avgörandet, för att kunna bestrida verkställigheten,

b) i tillämpliga fall, det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det intyg som utfärdats i enlighet med artikel 47,

om avgörandet eller intyget inte är avfattat på eller åtföljs av en översättning eller translitterering till antingen ett språk som han eller hon förstår eller det officiella språket i den medlemsstat där han eller hon har hemvist eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där han eller hon har hemvist.

3. Om en översättning eller translitterering begärs enligt punkt 2 får inga andra verkställighetsåtgärder än säkerhetsåtgärder vidtas förrän översättningen eller translittereringen har tillhandahållits den person mot vilken verkställighet begärs.

4. Punkterna 2 och 3 ska inte tillämpas i den mån avgörandet och, i tillämpliga fall, det intyg som avses i punkt 1 redan har delgetts den person mot vilken verkställighet begärs i överensstämmelse med kraven på översättning eller translitterering i punkt 2.

## Underavsnitt 2

**Uppskjutande av verkställighetsförfarandet och vägran av verkställighet**

## Artikel 56

**Uppskjutande och vägran**

1. Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen i den verkställande medlemsstaten ska självant eller på ansökan av den person mot vilken verkställighet begärs eller, om tillämpligt enligt nationell lag, barnet i fråga, skjuta upp verkställighetsförfarandet om avgörandets verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten.

2. Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen i den verkställande medlemsstaten får, på ansökan av den person mot vilken verkställighet begärs eller, om tillämpligt enligt nationell lag, barnet i fråga, helt eller delvis skjuta upp verkställighetsförfarandet av något av följande skäl:

a) Talan mot avgörandet har förts i ursprungsmedlemsstaten genom ordinära rättsmedel.

b) Tidsfristen för en sådan talan mot avgörandet genom ordinära rättsmedel som avses i led a har ännu inte löpt ut.

c) En ansökan om vägran av verkställighet som grundar sig på artikel 41, 50 eller 57 har lämnats in.

d) Den person mot vilken verkställighet begärs har i enlighet med artikel 48 ansökt om återkallelse av ett intyg som utfärdats i enlighet med artikel 47.

3. Om den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen skjuter upp verkställighetsförfarandena av det skäl som avses i punkt 2 b får den ange en tidsfrist inom vilken överklagande ska inges.

4. I undantagsfall får den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen på ansökan av den person mot vilken verkställighet begärs eller, om tillämpligt enligt nationell lag, barnet i fråga eller en berörd part som agerar för barnets bästa, skjuta upp verkställighetsförfarandet om verkställigheten skulle innebära att barnet utsätts för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada på grund av tillfälliga hinder som har uppstått efter det att avgörandet meddelades eller på grund av någon annan betydande ändring av omständigheterna.

Verkställigheten ska återupptas så snart den allvarliga risken för fysisk eller psykisk skada upphör.

5. I de fall som avses i punkt 4 ska den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen innan de vägrar verkställighet enligt punkt 6 vidta lämpliga åtgärder för att underlätta verkställighet i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden och i enlighet med barnets bästa.

6. Om den allvarliga risk som avses i punkt 4 är av bestående karaktär, får den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen, på ansökan, vägra verkställighet av avgörandet.

#### Artikel 57

### Skäl för uppskjutande eller vägran av verkställighet enligt nationell lag

De skäl för uppskjutande eller vägran av verkställighet som gäller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten ska tillämpas såvida dessa inte är oförenliga med tillämpningen av artiklarna 41, 50 och 56.

#### Artikel 58

### Behörighet för myndigheter eller domstolar som prövar vägran av verkställighet

1. Ansökan om vägran av verkställighet som grundar sig på artikel 39 ska lämnas in till den domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen enligt artikel 103. Ansökan om vägran av verkställighet på andra grunder som anges i eller tillåts enligt denna förordning ska lämnas in till den myndighet eller domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen enligt artikel 103.

2. Den lokala behörigheten för den myndighet eller domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen enligt artikel 103 ska fastställas enligt lagen i den medlemsstat där ett förfarande i enlighet med punkt 1 i den här artikeln inleddes.

#### Artikel 59

### Ansökan om vägran av verkställighet

1. Förfarandet vid ansökan om vägran av verkställighet ska, i den mån det inte omfattas av denna förordning, regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten.

2. Sökanden ska tillhandahålla den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen en kopia av avgörandet och, om tillämpligt och möjligt, det relevanta intyg som utfärdats i enlighet med artikel 36 eller 47.

3. Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen får när så är nödvändigt begära att sökanden tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 36 eller 47 och som anger den skyldighet som ska verkställas.

4. Om den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen inte kan fortsätta handläggningen utan en translitterering eller översättning av avgörandet får den begära att sökanden tillhandahåller en sådan översättning eller translitterering i enlighet med artikel 91.

5. Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen får befria sökanden från skyldigheten att ge in de handlingar som avses i punkt 2 om

a) den redan innehar dem, eller

b) den finner det orimligt att begära att sökanden ska tillhandahålla dem.

I det fall som avses i första stycket b får den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen begära att den andra parten tillhandahåller dessa handlingar.

6. Det ska inte krävas att den part som ansöker om vägran av verkställighet av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska ha en postadress i den verkställande medlemsstaten. Det ska krävas att den parten har ett befullmäktigt ombud i den verkställande medlemsstaten endast om ett sådant ombud är obligatoriskt enligt lagen i den verkställande medlemsstaten oberoende av parternas medborgarskap.

#### Artikel 60

### Skyndsamma förfaranden

Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen ska agera utan onödigt dröjsmål i förfaranden rörande ansökan om vägran av verkställighet.

#### Artikel 61

### Överklagande eller annat angripande

1. En part får överklaga eller på annat sätt angripa ett avgörande med anledning av ansökan om vägran av verkställighet.
2. Ett överklagande eller annat angripande ska ges in till den myndighet eller domstol som den verkställande medlemsstaten har meddelat till kommissionen enligt artikel 103 såsom den myndighet eller domstol till vilken ett sådant överklagande eller annat angripande ska ges in.

#### Artikel 62

### Ytterligare överklagande eller annat angripande

Ett avgörande som meddelats med anledning av ett överklagande eller annat angripande får bara överklagas eller angripas i de fall de domstolar vid vilka ett ytterligare överklagande eller annat angripande ska ges in har meddelats till kommissionen av den berörda medlemsstaten enligt artikel 103.

#### Artikel 63

### Vilandeförklaring av ärenden

1. Den behöriga verkställande myndigheten eller den domstol till vilken en ansökan om vägran av verkställighet ges in eller som handlägger ett överklagande som getts in enligt artikel 61 eller 62 får låta handläggningen av ärendet vila av något av följande skäl:
  - a) Talan mot avgörandet har förts i ursprungsmedlemsstaten genom ordinära rättsmedel.
  - b) Tidsfristen för en sådan talan mot avgörandet genom ordinära rättsmedel som avses i led a har ännu inte löpt ut.
  - c) Den person mot vilken verkställighet begärs har ansökt om återkallelse i enlighet med artikel 48 av ett intyg som utfärdats enligt artikel 47.
2. Om den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen låter handläggningen av ärendet vila av det skäl som avses i punkt 1 b får den ange den tidsfrist inom vilken sådan talan ska föras.

#### AVSNITT 4

### Officiella handlingar och överenskommelser

#### Artikel 64

### Tillämpningsområde

Detta avsnitt är tillämpligt i mål om äktenskapsskillnad, hemskillnad och föräldraansvar på officiella handlingar som har upprättats formellt eller registrerats, och på överenskommelser som har registrerats, i en medlemsstat som förklarar sig behörig enligt kapitel II.

*Artikel 65***Erkännande och verkställighet av officiella handlingar och överenskommelser**

1. Officiella handlingar och överenskommelser om hemskillnad och äktenskapsskillnad som har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten ska erkännas i andra medlemsstater utan att något särskilt förfarande krävs. Avsnitt 1 i detta kapitel ska tillämpas i enlighet med detta, såvida inget annat föreskrivs i det här avsnittet.
2. Officiella handlingar och överenskommelser i mål om föräldraansvar som har bindande rättsverkan och är verkställbara i ursprungsmedlemsstaten ska erkännas och verkställas i andra medlemsstater utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring. Avsnitten 1 och 3 i detta kapitel ska tillämpas i enlighet med detta, såvida inget annat föreskrivs i det här avsnittet.

*Artikel 66***Intyg**

1. Domstolen eller den behöriga myndigheten i en ursprungsmedlemsstat, som meddelats till kommissionen enligt artikel 103, ska på ansökan av någon av parterna utfärda ett intyg om en officiell handling eller en överenskommelse
  - a) i äktenskapsfrågor med användning av formuläret i bilaga VIII,
  - b) i frågor om föräldraansvar med användning av formuläret i bilaga IX.

Det intyg som avses i led b ska innehålla en sammanfattning av den verkställbara förpliktelse som ingår i den officiella handlingen eller överenskommelsen.

2. Intyget får utfärdas endast om de följande villkoren är uppfyllda:
  - a) Den medlemsstat som bemyndigade den offentliga myndigheten eller annan myndighet att formellt upprätta eller registrera den officiella handlingen eller att registrera överenskommelsen var behörig enligt kapitel II.
  - b) Den officiella handlingen eller överenskommelsen har bindande rättsverkan i den medlemsstaten.
3. Trots vad som sägs i punkt 2 får intyget inte utfärdas i frågor om föräldraansvar om något tyder på att den officiella handlingens eller överenskommelsens innehåll strider mot barnets bästa.
4. Intyget ska upprättas på det språk som den officiella handlingen eller överenskommelsen är upprättad på. Det får också på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol eller behöriga myndighet som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.
5. Om intyget inte inges får den officiella handlingen eller överenskommelsen inte erkännas eller verkställas i en annan medlemsstat.

*Artikel 67***Rättelse och återkallelse av intyget**

1. Domstolen eller den behöriga medlemsstaten i ursprungsmedlemsstaten, som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103, ska på ansökan, och får självmant, rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger en brist på överensstämmelse mellan den officiella handlingen eller överenskommelsen och intyget.
2. Den domstol eller behöriga myndighet som avses i punkt 1 i denna artikel ska på ansökan eller självmant återkalla intyget om det beviljats felaktigt, med beaktande av de krav som fastställs i artikel 66.
3. Förfarandet, inbegripet överklagande, för rättelse eller återkallelse av intyget ska regleras av lagen i ursprungsmedlemsstaten.

## Artikel 68

**Skäl för att vägra erkännande eller verkställighet**

1. Erkännande av en officiell handling eller överenskommelse om hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska vägras om
  - a) ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs,
  - b) det är oförenligt med ett avgörande, en officiell handling eller en överenskommelse mellan samma parter i den medlemsstat där erkännande begärs, eller
  - c) det är oförenligt med ett avgörande, en officiell handling eller en överenskommelse som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en icke-medlemsstat mellan samma parter, såvida det avgörande, den officiella handling eller den överenskommelse som meddelats först uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs.
2. Erkännande eller verkställighet av en officiell handling eller överenskommelse i frågor om föräldraansvar ska vägras
  - a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs, med hänsyn tagen till barnets bästa,
  - b) om en person ansöker om det och hävdar att den officiella handlingen eller överenskommelsen hindrar honom eller henne från att utöva sitt föräldraansvar, om den officiella handlingen upprättats eller registrerats utan den personens delaktighet eller om överenskommelsen ingåtts och registrerats utan den personens delaktighet,
  - c) om och i den mån den är oförenlig med ett senare avgörande eller en senare officiell handling eller överenskommelse i frågor om föräldraansvar som har meddelats i den medlemsstat där erkännande eller verkställighet begärs,
  - d) om och i den mån den är oförenlig med ett senare avgörande eller en senare officiell handling eller överenskommelse i frågor om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat eller i den icke-medlemsstat där barnet har hemvist, såvida det avgörande, den officiella handling eller den överenskommelse som meddelats sist uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande eller verkställighet begärs.
3. Erkännande eller verkställighet av en officiell handling eller överenskommelse i frågor om föräldraansvar får vägras om den officiella handlingen upprättades formellt eller registrerades, eller om överenskommelsen registrerades, utan att ett barn som är i stånd att bilda egna åsikter har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter.

## AVSNITT 5

**Övriga bestämmelser**

## Artikel 69

**Förbud mot omprövning av ursprungsdomstolens behörighet**

Behörigheten för domstolen i ursprungsmedlemsstaten får inte omprövas. En prövning av huruvida ett avgörande strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) enligt artikel 38 a och artikel 39 a får inte avse behörighetsreglerna i artiklarna 3–14.

## Artikel 70

**Olikheter i tillämplig lag**

Erkännande av ett avgörande i äktenskapsmål får inte vägras på den grunden att lagen i den medlemsstat där ett sådant erkännande begärs inte tillåter äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap under samma omständigheter.

*Artikel 71***Förbud mot omprövning i sak**

Ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat får aldrig omprövas i sak.

*Artikel 72***Överklagande i vissa medlemsstater**

Om ett avgörande meddelats i Irland, Cypern eller Förenade kungariket ska varje form av överklagande som står till buds i ursprungsmedlemsstaten anses som sådan talan mot avgörande genom ordinära rättsmedel som avses i detta kapitel.

*Artikel 73***Kostnader**

Detta kapitel ska även tillämpas vid fastställande av de kostnader och avgifter som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning och till verkställighet av varje beslut om sådana kostnader och avgifter.

*Artikel 74***Rättshjälp**

1. Om sökanden i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis har fått rättshjälp eller varit befriad från kostnader och avgifter, ska han eller hon vid de förfaranden som avses i artiklarna 30.3, 40 och 59 vara berättigad till rättshjälp eller befrielse från kostnader och avgifter i största möjliga utsträckning enligt lagen i den verkställande medlemsstaten.

2. Om sökanden i ursprungsmedlemsstaten har varit befriad från alla kostnader i samband med ett förfarande vid en administrativ myndighet som meddelats till kommissionen enligt artikel 103 ska han eller hon vid alla förfaranden som avses i artiklarna 30.3, 40 och 59 vara berättigad till rättshjälp i enlighet med punkt 1 i den här artikeln. För detta ändamål ska den parten lämna in en förklaring utfärdad av den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten, som visar att han eller hon uppfyller de ekonomiska villkoren för att helt eller delvis beviljas rättshjälp eller befrielse från kostnader och avgifter.

*Artikel 75***Säkerhet, borgen eller deposition**

Ingen säkerhet, borgen eller deposition, oavsett dess benämning, får krävas av en part som i en medlemsstat begär verkställighet av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat på den grunden att han eller hon är utländsk medborgare eller att han eller hon inte har hemvist i den verkställande medlemsstaten.

## KAPITEL V

**SAMARBETE I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR***Artikel 76***Utseende av centralmyndigheter**

Varje medlemsstat ska utse en eller flera centralmyndigheter med uppgift att bistå vid tillämpningen av denna förordning i frågor om föräldraansvar och ska ange deras territoriella eller materiella befogenheter. Om en medlemsstat har utsett mer än en centralmyndighet ska meddelanden i princip skickas direkt till den behöriga centralmyndigheten. Om ett meddelande skickas till en centralmyndighet som inte är behörig, ska denna sända det vidare till den behöriga centralmyndigheten och informera avsändaren om detta.

*Artikel 77***Centralmyndigheternas allmänna uppgifter**

1. Centralmyndigheterna ska lämna information om nationell lagstiftning och nationella förfaranden och tjänster som finns att tillgå i frågor om föräldraansvar och vidta de åtgärder som de anser är lämpliga för att förbättra tillämpningen av denna förordning.

2. Centralmyndigheterna ska samarbeta sinsemellan och främja samarbete mellan de behöriga myndigheterna i sina medlemsstater för att uppnå syftena med denna förordning.
3. Vid tillämpning av punkterna 1 och 2 får det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område anlitas.

#### Artikel 78

### Begäran genom centralmyndigheter

1. Centralmyndigheter ska på begäran av en centralmyndighet i en annan medlemsstat samarbeta i enskilda ärenden för att uppnå syftena med denna förordning.
2. Begäranden i enlighet med detta kapitel får göras av en domstol eller en behörig myndighet. Begäranden i enlighet med artikel 79 c och g och artikel 80.1 c får också göras av personer med föräldraansvar.
3. Utom i brådskande fall och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 86 ska en begäran i enlighet med detta kapitel lämnas in till centralmyndigheten i den medlemsstat där den anmodande domstolen eller behöriga myndigheten finns eller där sökanden har hemvist.
4. Denna artikel ska inte hindra centralmyndigheter eller behöriga myndigheter från att ingå eller upprätthålla befintliga överenskommelser eller arrangemang med centralmyndigheter eller behöriga myndigheter i en eller flera andra medlemsstater för att möjliggöra direkta kontakter i förbindelserna med varandra.
5. Detta kapitel ska inte hindra en person med föräldraansvar från att ansöka direkt vid domstolar i en annan medlemsstat.
6. Ingenting i artiklarna 79 och 80 ska innebära att en centralmyndighet åläggs att utöva befogenheter som endast får utövas av rättsliga myndigheter i enlighet med lagen i den anmodade medlemsstaten.

#### Artikel 79

### Anmodade centralmyndigheters särskilda uppgifter

Anmodade centralmyndigheter ska, direkt eller via domstolar, behöriga myndigheter eller andra organ vidta alla lämpliga åtgärder för att

- a) i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden biträda med att ta reda på var ett barn befinner sig, om det kan antas att barnet befinner sig på den anmodade medlemsstatens territorium och den informationen är nödvändig för att utföra en ansökan eller begäran enligt denna förordning,
- b) insamla och utbyta information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldraansvar enligt artikel 80,
- c) informera och biträda personer med föräldraansvar som söker erkännande och verkställighet av avgöranden inom den anmodade centralmyndighetens territorium, i synnerhet rörande umgänge och återlämnande av barn, inklusive, vid behov, information om hur de kan få rättshjälp,
- d) underlätta kontakt mellan domstolar, behöriga myndigheter och andra berörda organ, i synnerhet när det gäller tillämpning av artikel 81,
- e) underlätta kontakt mellan domstolar vid behov, i synnerhet när det gäller tillämpning av artiklarna 12, 13, 15 och 20,
- f) lämna information och biträde som kan vara till nytta för domstolar och behöriga myndigheter vid tillämpningen av artikel 82, och
- g) underlätta överenskommelser mellan personer med föräldraansvar genom medling eller andra metoder för alternativ tvistlösning och underlätta gränsöverskridande samarbete i detta syfte.

*Artikel 80***Samarbete med avseende på insamling och utbyte av information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldraansvar**

1. Centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet har eller har haft hemvist eller där det befinner eller har befunnit sig, direkt eller genom domstolar, behöriga myndigheter eller andra organ, efter en motiverad begäran

a) ska tillhandahålla en rapport, om en sådan är tillgänglig, eller utarbeta och tillhandahålla en rapport om

i) barnets situation,

ii) varje pågående förfarande som rör frågor om föräldraansvar för barnet, eller

iii) avgöranden som har meddelats i frågor om föräldraansvar för barnet,

b) ska tillhandahålla eventuell övrig information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldraansvar i den anmodande medlemsstaten, särskilt angående situationen för en förälder, anhörig eller annan person som kan vara lämplig att ta hand om barnet, om detta krävs med hänsyn till barnets situation, eller

c) får begära att domstolen eller den behöriga myndigheten i dess medlemsstat överväger huruvida åtgärder behöver vidtas till skydd för barnets person eller egendom.

2. I fall då barnet utsätts för allvarlig fara ska den domstol eller den behöriga myndighet som överväger att vidta eller har vidtagit åtgärder till skydd för barnet, om den är medveten om att barnets vistelseort har ändrats till, eller att barnet befinner sig i, en annan medlemsstat, underrätta domstolarna eller de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten om den fara som råder och de åtgärder som vidtagits eller övervägs. Denna information får överföras direkt eller genom centralmyndigheterna.

3. De begäranden som avses i punkterna 1 och 2 och eventuella ytterligare handlingar ska åtföljas av en översättning till det officiella språket i den anmodade medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där begäran ska handläggas eller till ett annat språk som den anmodade medlemsstaten uttryckligen godtar. Medlemsstaterna ska meddela sådant godtagande till kommissionen i enlighet med artikel 103.

4. Den information som avses i punkt 1 ska översändas till den anmodande centralmyndigheten senast tre månader efter mottagandet av begäran utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter.

*Artikel 81***Genomförande av avgöranden i mål om föräldraansvar i en annan medlemsstat**

1. En domstol i en medlemsstat får begära att domstolarna eller de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat bistår med genomförandet av avgöranden i mål om föräldraansvar som har meddelats enligt denna förordning, särskilt i fråga om att säkerställa det faktiska utövandet av umgänge.

2. Den begäran som avses i punkt 1 och eventuella åtföljande handlingar ska åtföljas av en översättning till det officiella språket i den anmodade medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där begäran ska handläggas eller till ett annat språk som den anmodade medlemsstaten uttryckligen godtar. Medlemsstaterna ska meddela sådant godtagande till kommissionen i enlighet med artikel 103.

*Artikel 82***Placering av barnet i en annan medlemsstat**

1. Om en domstol eller en behörig myndighet avser att placera barnet i en annan medlemsstat, ska den först inhämta godkännande från behörig myndighet i den andra medlemsstaten. För detta ändamål ska centralmyndigheten i den anmodande medlemsstaten till centralmyndigheten i den anmodade medlemsstat där barnet ska placeras översända en begäran om godkännande som inbegriper en rapport om barnet tillsammans med skälen för den placering eller vård som föreslås, information om planerad finansiering och all annan information som den anser vara relevant, såsom placeringens förväntade varaktighet.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas när barnet ska placeras hos en förälder.

Medlemsstater får besluta att deras godkännande i enlighet med punkt 1 inte krävs för placeringar inom deras territorium hos vissa kategorier av nära anhöriga utöver föräldrar. Dessa kategorier ska meddelas till kommissionen enligt artikel 103.

3. Centralmyndigheten i en annan medlemsstat får informera en domstol eller en behörig myndighet som överväger en placering av ett barn om en nära anknytning som barnet har till den medlemsstaten. Detta ska inte påverka nationell lag och nationella förfaranden i den medlemsstat som överväger placeringen.

4. Den begäran och alla eventuella ytterligare handlingar som avses i punkt 1 ska åtföljas av en översättning till det officiella språket i den anmodade medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där begäran ska handläggas eller till ett annat språk som den anmodade medlemsstaten uttryckligen godtar. Medlemsstaterna ska meddela sådant godtagande till kommissionen i enlighet med artikel 103.

5. Den placering som avses i punkt 1 får endast beslutas eller arrangeras av den anmodande medlemsstaten efter det att den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten har godkänt placeringen.

6. Avgörandet om att bevilja eller vägra godkännande ska översändas till den anmodande centralmyndigheten senast tre månader från mottagandet av begäran utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter.

7. Formerna för att inhämta godkännande ska regleras av nationell lag i den anmodade medlemsstaten.

8. Denna artikel ska inte hindra centralmyndigheter eller behöriga myndigheter från att ingå eller upprätthålla befintliga överenskommelser eller arrangemang med centralmyndigheter eller behöriga myndigheter i en eller flera andra medlemsstater som underlättar samrådsförfarandet för att erhålla ett godkännande i förbindelserna med varandra.

*Artikel 83***Centralmyndigheters kostnader**

1. Centralmyndigheternas biträde enligt denna förordning ska vara kostnadsfritt.

2. Varje centralmyndighet ska bära sina egna kostnader vid tillämpning av denna förordning.

*Artikel 84***Möten mellan centralmyndigheter**

1. Centralmyndigheterna ska för att underlätta tillämpningen av denna förordning sammanträda regelbundet.

2. Centralmyndigheternas möten ska framför allt sammankallas av kommissionen inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område i enlighet med beslut 2001/470/EG.

## KAPITEL VI

## ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

## Artikel 85

**Tillämpningsområde**

Detta kapitel ska gälla för handläggning av begäranden och ansökningar enligt kapitlen III–V.

## Artikel 86

**Samarbete och kontakt mellan domstolar**

1. Vid tillämpning av denna förordning får domstolarna samarbeta och ha kontakt direkt med, eller begära information direkt från, varandra, förutsatt att denna kontakt respekterar de processuella rättigheter som tillkommer parterna i förfarandet och informationens konfidentialitet.
2. Det samarbete som avses i punkt 1 får genomföras på ett sätt som domstolen anser lämpligt. Det kan särskilt gälla
  - a) kontakt vid tillämpning av artiklarna 12 och 13,
  - b) information i enlighet med artikel 15,
  - c) information om pågående förfaranden vid tillämpning av artikel 20, och
  - d) kontakt vid tillämpning av kapitlen III–V.

## Artikel 87

**Insamling och översändning av information**

1. Den anmodade centralmyndigheten ska översända varje ansökan, begäran eller den information som dessa innehåller i frågor om föräldraansvar eller internationella bortföranden av barn, beroende på vad som är lämpligt, enligt denna förordning till domstolen eller den behöriga myndigheten i sin medlemsstat eller till en mellanhand, beroende på vad som är lämpligt enligt nationell lag och nationella förfaranden.
2. En mellanhand, en domstol eller en behörig myndighet till vilken den information som avses i punkt 1 har översänts enligt denna förordning får endast använda den för tillämpningen av denna förordning.
3. Den mellanhand, den domstol eller den behöriga myndighet som i den anmodade staten innehar eller är behörig att insamla information som krävs för att utföra en begäran eller en ansökan enligt denna förordning ska tillhandahålla den informationen till den anmodade centralmyndigheten på dess begäran i de fall där den anmodade centralmyndigheten inte har direkt tillgång till informationen.
4. Den anmodade centralmyndigheten ska vid behov översända den information som erhållits enligt denna artikel till den anmodande centralmyndigheten i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden.

## Artikel 88

**Underrättelse till den registrerade**

Om det finns en risk för att skyldigheten att informera den registrerade enligt artikel 14.1–14.4 i förordning (EU) 2016/679 negativt kan påverka en effektiv handläggning av den begäran eller ansökan enligt denna förordning för vilken informationen översändes, får den skjutas upp till dess att handläggningen av begäran eller ansökan har avslutats.

## Artikel 89

**Förbud mot att lämna ut information**

1. En centralmyndighet, en domstol eller en behörig myndighet får inte lämna ut eller bekräfta information som insamlats eller översänts vid tillämpningen av kapitlen III–VI om den fastställer att detta skulle kunna äventyra barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet.

2. Ett sådant fastställande i en medlemsstat ska beaktas av centralmyndigheterna, domstolarna och de behöriga myndigheterna i de andra medlemsstaterna, särskilt i fall av våld i nära relationer.

3. Inget i denna artikel ska hindra centralmyndigheter, domstolar och behöriga myndigheter från att insamla och till varandra översända information om det är nödvändigt för att fullgöra skyldigheterna enligt kapitlen III–VI.

#### Artikel 90

### Legalisering eller annat liknande förfarande

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas inom ramen för denna förordning.

#### Artikel 91

### Språk

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 55.2 a ska, om en översättning eller translitterering krävs enligt denna förordning, en sådan översättning eller translitterering göras till det officiella språket i den berörda medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken för domstolsförfarandena på den plats där ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande eller en ansökan ges in, i enlighet med lagen i den medlemsstaten.

2. Översättningar eller translittereringar av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i de intyg som avses i artiklarna 29, 36, 47, 49 och 66 får göras till ett eller flera av Europeiska unionens institutioners övriga officiella språk som den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 103 har meddelat att den kan godta.

3. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen vilket eller vilka av Europeiska unionens institutioners officiella språk utöver det eller de egna språken som kan godtas för meddelanden till centralmyndigheterna.

4. Varje översättning som krävs för tillämpningen av kapitlen III och IV ska göras av en person som är kvalificerad för att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

## KAPITEL VII

### DELEGERADE AKTER

#### Artikel 92

### Ändring av bilagorna

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 93 med avseende på ändring av bilagorna I–IX i syfte att uppdatera eller göra tekniska ändringar av de bilagorna.

#### Artikel 93

### Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.

2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 92 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 22 juli 2019.

3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 92 får när som helst återkallas av rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den delge rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 92 ska träda i kraft endast om rådet inte har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs rådet, eller om rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att det inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på rådets initiativ.
7. Europaparlamentet ska informeras om kommissionens antagande av delegerade akter och om eventuella invändningar mot dessa och om återkallelse av rådets delegering av befogenheter.

## KAPITEL VIII

## FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA INSTRUMENT

## Artikel 94

## Förhållande till andra instrument

1. Om inte annat följer av bestämmelserna i punkt 2 i denna artikel och artiklarna 95–100 ska denna förordning, för medlemsstaterna, ersätta sådana konventioner som gällde vid ikraftträdandet av förordning (EG) nr 2201/2003, som ingåtts mellan två eller flera medlemsstater och som avser frågor som regleras i den här förordningen.
2. Finland och Sverige gavs möjlighet att, i enlighet med artikel 59.2 i förordning (EG) nr 2201/2003 och om inte annat följde av de villkor som anges i leden b och c i den bestämmelsen, avge en förklaring om att konventionen av den 6 februari 1931 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, tillsammans med slutprotokollet till den konventionen, ska tillämpas, helt eller delvis, i förbindelserna mellan dem, i stället för bestämmelserna i den förordningen. Deras respektive förklaringar har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* som en bilaga till förordning (EG) nr 2201/2003. Dessa medlemsstater kan när som helst återkalla förklaringarna, helt eller delvis.
3. Bestämmelser om domstols behörighet i varje framtida överenskommelse mellan de medlemsstater som anges i punkt 2 rörande frågor som regleras av denna förordning, ska vara i linje med de behörighetsregler som föreskrivs i denna förordning.
4. Principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet när det gäller unionens medborgare ska iakttas.
5. Avgöranden meddelade av en domstol i någon av de nordiska stater som har avgett en förklaring enligt punkt 2 ska erkännas och verkställas i de andra medlemsstaterna i enlighet med bestämmelserna i kapitel IV avsnitt 1, om domstolen har grundat sin behörighet på en bestämmelse som har en motsvarighet i kapitel II.
6. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna
  - a) en kopia av de överenskommelser och de enhetliga lagar varigenom dessa överenskommelser genomförs som avses i punkt 3,
  - b) varje uppsägning eller ändring av de överenskommelser och enhetliga lagar som avses i punkterna 2 och 3.

Sådan information ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

## Artikel 95

## Förhållande till vissa multilaterala konventioner

När det gäller en fråga som omfattas av denna förordning ska denna förordning, i förbindelserna mellan medlemsstaterna, ha företräde framför följande konventioner:

- a) Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor om skydd för underåriga.

- b) Luxemburgkonventionen av den 8 september 1967 om erkännande av domar rörande äktenskaps giltighet.
- c) Haagkonventionen av den 1 juni 1970 om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader.
- d) Europeiska konventionen av den 20 maj 1980 om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn.

#### Artikel 96

##### Förhållande till 1980 års Haagkonvention

Om ett barn olovligt har bortförts till, eller olovligt kvarhålls i, en annan medlemsstat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, ska bestämmelserna i 1980 års Haagkonvention fortsätta att tillämpas, med de kompletteringar som följer av bestämmelserna i kapitlen III och VI i denna förordning. Om ett avgörande meddelat i en medlemsstat enligt vilket barnet ska återlämnas i enlighet med 1980 års Haagkonvention måste erkännas av och verkställas i en annan medlemsstat till följd av ett senare olovligt bortförande eller kvarhållande av barnet ska kapitel IV tillämpas.

#### Artikel 97

##### Förhållande till 1996 års Haagkonvention

1. I förhållande till 1996 års Haagkonvention ska denna förordning tillämpas
  - a) med förbehåll för punkt 2 i denna artikel, när barnet i fråga har hemvist inom en medlemsstats territorium,
  - b) när det är fråga om att ett avgörande som meddelats av en domstol i en medlemsstat ska erkännas och verkställas på en annan medlemsstats territorium, även om barnet i fråga har hemvist inom territoriet i en stat som är part i den konventionen och i vilken denna förordning inte är tillämplig.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 gäller följande:
  - a) Om parterna har överenskommit om behörighet för en domstol i en stat som är part i 1996 års Haagkonvention och i vilken denna förordning inte är tillämplig, ska artikel 10 i den konventionen tillämpas.
  - b) Med avseende på överföring av behörighet mellan en domstol i en medlemsstat och en domstol i en stat som är part i 1996 års Haagkonvention och i vilken denna förordning inte är tillämplig, ska artiklarna 8 och 9 i den konventionen tillämpas.
  - c) Om ett förfarande avseende föräldraansvar pågår vid en domstol i en stat som är part i 1996 års Haagkonvention och i vilken denna förordning inte är tillämplig vid den tidpunkt då ett förfarande anhängiggörs vid en domstol i en medlemsstat avseende samma barn och rörande samma sak, ska artikel 13 i den konventionen tillämpas.

#### Artikel 98

##### Giltighetens omfång

1. De överenskommelser och konventioner som avses i artiklarna 94–97 ska fortsätta att gälla i frågor som inte regleras i denna förordning.
2. De konventioner som avses i artiklarna 95–97 i denna förordning, särskilt 1980 och 1996 års Haagkonventioner, ska fortsätta att gälla mellan de medlemsstater som är parter i de konventionerna, i överensstämmelse med artiklarna 95–97 i denna förordning.

#### Artikel 99

##### Fördrag med Heliga stolen

1. Denna förordning ska gälla utan att det påverkar tillämpningen av det den 18 maj 2004 i Vatikanstaten undertecknade internationella fördraget (konkordatet) mellan Heliga stolen och Portugal.

2. Ett avgörande om äktenskaps ogiltighet som meddelats i enlighet med det fördrag som anges i punkt 1 ska erkännas i medlemsstaterna enligt villkoren i kapitel IV avsnitt 1.
3. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 ska även gälla för följande internationella fördrag med Heliga stolen:
  - a) Lateranfödraget av den 11 februari 1929 mellan Italien och Heliga stolen, ändrat genom den överenskommelse och det tilläggsprotokoll som undertecknades i Rom den 18 februari 1984.
  - b) Överenskommelsen av den 3 januari 1979 mellan Heliga stolen och Spanien om rättsliga frågor.
  - c) Fördraget mellan Heliga stolen och Malta om erkännande av civilrättsliga verkningar på konkordatäktenskap och på beslut av kyrkliga myndigheter och domstolar om sådana äktenskap av den 3 februari 1993, inbegripet tillämpningsprotokollet av samma datum, med ett tredje tilläggsprotokoll av den 27 januari 2014.
4. Erkännande av avgöranden enligt punkt 2 får i Spanien, Italien och Malta underkastas samma förfaranden och samma kontroller som är tillämpliga på sådana avgöranden av kyrkliga domstolar som meddelats i enlighet med de internationella fördrag med Heliga stolen som anges i punkt 3.
5. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna
  - a) en kopia av de fördrag som anges i punkterna 1 och 3,
  - b) varje uppsägning eller ändring av dessa fördrag.

#### KAPITEL IX

#### SLUTBESTÄMMELSER

##### Artikel 100

#### Övergångsbestämmelser

1. Denna förordning ska tillämpas endast på rättsliga förfaranden som har inletts, på officiella handlingar (*actes authentiques*) som har upprättats formellt eller registrerats och på överenskommelser som har registrerats den 1 augusti 2022 eller senare.
2. Förordning (EG) nr 2201/2003 ska fortsätta att tillämpas på avgöranden som meddelats i rättsliga förfaranden som har inletts, på officiella handlingar som har upprättats formellt eller registrerats och på överenskommelser som har blivit verkställbara i den medlemsstat där de ingåtts före den 1 augusti 2022 och som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.

##### Artikel 101

#### Övervakning och utvärdering

1. Senast den 22 augusti 2032 ska kommissionen, med stöd av information från medlemsstaterna, för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om efterhandsutvärderingen av denna förordning. Rapporten ska vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag.
2. Med början den 2 augusti 2025 ska medlemsstaterna på begäran tillhandahålla kommissionen följande information, om sådan finns tillgänglig, som är relevant för utvärderingen av hur denna förordning fungerar och tillämpas:
  - a) Antal avgöranden i äktenskapsmål eller i mål om föräldraansvar där behörigheten baserats på de grunder som anges i denna förordning.
  - b) Med avseende på ansökningar om verkställighet av ett avgörande enligt artikel 28.1, antal ärenden där verkställighet inte ägt rum inom sex veckor från den tidpunkt då verkställighetsförfarandena inleddes.

- c) Antal ansökningar om vägran av erkännande av ett avgörande enligt artikel 40 och antal ärenden där vägran av erkännande beviljats.
- d) Antal ansökningar om vägran av verkställighet av ett avgörande enligt artikel 58 och antal ärenden där vägran av verkställighet beviljats.
- e) Antal överklaganden som getts in enligt artikel 61 respektive 62.

#### Artikel 102

#### Medlemsstater med två eller flera rättssystem

Med avseende på en medlemsstat där två eller flera rättssystem eller regelverk tillämpas i olika territoriella enheter ska beträffande frågor som regleras av denna förordning

- a) en hänvisning till hemvist i medlemsstaten avse hemvist inom en territoriell enhet,
- b) en hänvisning till medborgarskap avse anknytning till den territoriella enhet som anges i lagen i den medlemsstaten,
- c) en hänvisning till myndigheten i en medlemsstat avse myndigheten i den berörda territoriella enheten i den medlemsstaten,
- d) en hänvisning till reglerna i den anmodade medlemsstaten avse reglerna i den territoriella enhet där en fråga om behörighet, erkännande eller verkställighet uppkommer.

#### Artikel 103

#### Uppgifter som ska meddelas kommissionen

1. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen följande:
  - a) Varje myndighet som avses i artiklarna 2.2.2 b, 2.2.3 och 74.2.
  - b) De domstolar och myndigheter som är behöriga att utfärda intyg enligt artiklarna 36.1 och 66 samt de domstolar som är behöriga att rätta intyg enligt artiklarna 37.1, 48.1, 49 och 66.3 jämförda med artikel 37.1.
  - c) De domstolar som avses i artiklarna 30.3, 52, 40.1, 58.1 och 62 samt de myndigheter och domstolar som avses i artikel 61.2.
  - d) De behöriga verkställande myndigheter som avses i artikel 52.
  - e) De rättsmedel som avses i artiklarna 61 och 62.
  - f) Namn på, adress till och sätt att komma i kontakt med de centralmyndigheter som har utsetts enligt artikel 76.
  - g) I tillämpliga fall de kategorier av nära anhöriga som avses i artikel 82.2.
  - h) De språk som godtas i meddelandena till centralmyndigheterna enligt artikel 91.3.
  - i) De språk som godtas för översättningar enligt artiklarna 80.3, 81.2, 82.4 och 91.2.

2. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen de uppgifter som avses i punkt 1 senast den 23 april 2021.
3. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen alla ändringar av de uppgifter som avses i punkt 1.
4. Kommissionen ska offentliggöra de uppgifter som avses i punkt 1 på lämpligt sätt, inbegripet genom den europeiska e-juridikportalen.

#### Artikel 104

#### **Upphävande**

1. Med förbehåll för artikel 100.2 i denna förordning ska förordning (EG) nr 2201/2003 upphöra att gälla den 1 augusti 2022.
2. Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga X.

#### Artikel 105

#### **Ikraftträdande**

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Denna förordning ska tillämpas från och med den 1 augusti 2022, med undantag för artiklarna 92, 93 och 103, som ska tillämpas från och med den 22 juli 2019.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Luxemburg den 25 juni 2019.

*På rådets vägnar*

A. ANTON

*Ordförande*

## BILAGA I

INTYG SOM SKA UTFÄRDAS AV DOMSTOLEN EFTER ETT AVGÖRANDE OM VÄGRAN ATT ÅTERLÄMNA ETT BARN TILL EN ANNAN MEDLEMSSTAT SOM ENBART GRUNDAR SIG PÅ ARTIKEL 13 FÖRSTA STYCKET B ELLER ARTIKEL 13 ANDRA STYCKET, ELLER BÅDA, I 1980 ÅRS HAAGKONVENTION <sup>(1)</sup>

(Artikel 29.2 i rådets förordning (EU) 2019/1111 <sup>(2)</sup>)

Information till de personer som mottar detta intyg i enlighet med artikel 29.5 i förordningen

Om, vid den tidpunkt för avgörandet om vägran att återlämna barnet, angivet i punkt 3, inga förfaranden om vårdnaden i sak ännu har påbörjats i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, kan du väcka talan vid en domstol i den staten genom en ansökan om vårdnad i enlighet med artikel 29.5 i förordningen.

Om talan väcks vid domstolen inom tre månader från underrättelsen av avgörandet om vägran att återlämna barnet, kommer ett avgörande om vårdnaden i sak som är följden av det förfarandet och som medför att barnet ska återlämnas till den medlemsstaten att vara verkställbart i en annan medlemsstat i enlighet med artikel 29.6 i förordningen, utan att något särskilt förfarande krävs och utan att det finns någon möjlighet att invända mot att det erkänns, såvida inte och i den mån som sådan oförenlighet med ett avgörande som avses i artikel 50 i förordningen konstateras, under förutsättning att ett sådant intyg i enlighet med artikel 47 har utfärdats för avgörandet. Om talan väcks vid domstolen efter utgången av de tre månaderna eller om villkoren för att utfärda ett intyg i enlighet med artikel 47 i förordningen inte är uppfyllda kommer det efterföljande avgörandet i sak om vårdnaden erkännas och verkställas i andra medlemsstater i enlighet med kapitel IV avsnitt 1 i förordningen.

Den part som väcker talan vid domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet ska ge in följande handlingar till den domstolen:

- a) En kopia av avgörandet om vägran att återlämna barnet.
- b) Detta intyg.
- c) I tillämpliga fall en utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna i enlighet med punkt 4.1.

Information till den domstol som mottar detta intyg i enlighet med artikel 29.3 i förordningen <sup>(3)</sup>

Detta intyg har utfärdats eftersom det/de barn som anges i punkt 5 olovligen bortfördes eller kvarhölls i den medlemsstat där den domstol som utfärdar det här intyget är belägen. Talan om återlämnande av barnet/barnen har väckts i enlighet med 1980 års Haagkonvention eftersom den person som anges i punkt 6.1 hävdade att barnets/barnens bortförande eller kvarhållande stred mot vårdnaden samt att gemensam eller ensam vårdnad vid tidpunkten för bortförandet eller kvarhållandet antingen utövades eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet i enlighet med 1980 års Haagkonvention hade ägt rum. Denna domstol har vägrat återlämnande av ett eller flera av de barn som förfarandet gäller grundat enbart på artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket, eller båda, i 1980 års Haagkonvention.

Om ett förfarande om vårdnaden i sak redan pågår i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, vid den tidpunkt då denna domstol meddelade sitt avgörande, angivet i punkt 3, om vägran att återlämna barnet grundat enbart på artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket, eller båda, i 1980 års Haagkonvention, föreskriver artikel 29.3 i förordningen att denna domstol, om den har vetskap om detta förfarande, inom en månad från dagen för avgörandet, till den domstol där talan väckts om vårdnaden i sak ska överföra följande handlingar, antingen direkt eller via centralmyndigheterna:

<sup>(1)</sup> Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (nedan kallad 1980 års Haagkonvention).

<sup>(2)</sup> Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad förordningen).

<sup>(3)</sup> Beträffande fall där en part i enlighet med artikel 29.5 i förordningen väcker talan om vårdnaden i sak i den medlemsstat där barnet/barnen hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet efter det att denna domstol har meddelat det avgörande som avses i punkt 3, se avsnittet "Information till de personer som mottar detta intyg i enlighet med artikel 29.5 i förordningen".

- a) En kopia av dess avgörande om vägran att återlämna barnet.
- b) Detta intyg.
- c) I tillämpliga fall en utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna i enlighet med punkt 4.1 samt alla övriga handlingar som denna domstol anser vara relevanta i enlighet med punkt 4.2.

Den domstol vid vilken talan väckts om vårdnaden i sak får vid behov begära att en part tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91 i förordningen, av avgörandet och varje annan handling som bifogas detta intyg (artikel 29.4 i förordningen).

- I. DEN URSPRUNGSMEDLEMSSTAT SOM MEDDELAT AVGÖRANDET OM VÄGRAN ATT ÅTERLÄMNA BARNET/BARNEN\* (4)
- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |
2. DEN DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET OCH SOM UTFÄRDAR INTYGET\*
- 2.1 Namn\*
- 2.2 Adress\*
- 2.3 Tfn, fax, e-post\*
3. AVGÖRANDE\*
- 3.1 Datum (dd/mm/åååå)\*
- 3.2 Referensnummer\*
4. ANDRA HANDLINGAR (SOM FÅR DELAS MED PARTERNA)\*
- 4.1 En utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna\*
- 4.1.1  Ja
- 4.1.2  Nej
- 4.2 Andra handlingar domstolen anser vara relevanta\* (5)
- 4.2.1  Ja (ange)
- 4.2.2  Nej

(4) Fält markerade med (\*) måste fyllas i.

(5) Fylls i endast vid tillämpning av artikel 29.3 i förordningen.

5. BARN <sup>(6)</sup> SOM INTE SKA ÅTERLÄMNAS I ENLIGHET MED AVGÖRANDET\*
- 5.1 Barn 1\*
- 5.1.1 Samtliga efternamn\*
- 5.1.2 Samtliga förnamn\*
- 5.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
- 5.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2 Barn 2
- 5.2.1 Samtliga efternamn
- 5.2.2 Samtliga förnamn
- 5.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.3 Barn 3
- 5.3.1 Samtliga efternamn
- 5.3.2 Samtliga förnamn
- 5.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
6. PERSONER <sup>(7)</sup> SOM BERÖRS AV ÅTERLÄMNANDEFÖRFARANDET\*
- 6.1 Person som ansöker om återlämnande av barnet/barnen\*
- 6.1.1  Fysisk person
- 6.1.1.1 Samtliga efternamn
- 6.1.1.2 Samtliga förnamn
- 6.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

<sup>(6)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(7)</sup> Om det gäller fler än två personer, bifoga ytterligare en sida.

- 6.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....
- 6.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 6.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ
- 6.1.2.1 Fullständigt namn
- 6.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2 Svarande\*
- 6.2.1  Fysisk person
- 6.2.1.1 Samtliga efternamn
- 6.2.1.2 Samtliga förnamn
- 6.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....
- 6.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 6.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ
- 6.2.2.1 Fullständigt namn
- 6.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
7. AVGÖRANDET OM VÄGRAN ATT ÅTERLÄMNA BARNET/BARNEN <sup>(8)</sup> TILL EN ANNAN MEDLEMSSTAT GRUNDAR SIG ENBART PÅ EN, ELLER PÅ BÅDA, AV DE FÖLJANDE BESTÄMMELSERNA\*
- 7.1  Barn 1\*
- 7.1.1  Artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention
- 7.1.2  Artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention
- 7.2  Barn 2
- 7.2.1  Artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention
- 7.2.2  Artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention
- 7.3  Barn 3
- 7.3.1  Artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention

<sup>(8)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

7.3.2  Artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention

8. PÅGÅR VID TIDPUNKTEN FÖR AVGÖRANDET ENLIGT PUNKT 3 FÖRFARANDE OM VÅRDNADEN I SAK REDAN I DEN MEDLEMSSTAT DÄR BARNET/BARNEN HADE HEMVIST OMEDELBART FÖRE DET OLOVLIGA BORTFÖRANDET ELLER KVARHÅLLANDET?

8.1  Nej

8.2  Inte känt av domstolen

8.3  Ja

8.3.1 Domstol vid vilken talan väckts om vårdnaden i sak

8.3.1.1 Namn

8.3.1.2 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.3.1.3 Tfn, fax, e-post (om uppgifterna finns tillgängliga)

8.3.2 Referensnummer (om uppgiften finns tillgänglig)

8.3.3 Part 1 <sup>(9)</sup>

8.3.3.1  Fysisk person

8.3.3.1.1 Samtliga efternamn

8.3.3.1.2 Samtliga förnamn

8.3.3.2  Juridisk person, institution eller annat organ

8.3.3.2.1 Fullständigt namn

8.3.4 Part 2

8.3.4.1  Fysisk person

8.3.4.1.1 Samtliga efternamn

8.3.4.1.2 Samtliga förnamn

8.3.4.2  Juridisk person, institution eller annat organ

8.3.4.2.1 Fullständigt namn

8.3.5 Det/de berörda barn <sup>(10)</sup> som anges i punkt 5:

8.3.5.1  Barn 1

8.3.5.2  Barn 2

8.3.5.3  Barn 3

<sup>(9)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(10)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

9. UNDERRÄTTELSE OM AVGÖRANDET OM VÄGRAN ATT ÅTERLÄMNA BARNET/BARNEN HAR SKETT ENLIGT FÖLJANDE TILL:\*

9.1 Person 1 enligt punkt 6.1\*

9.1.1  Nej

9.1.2  Inte känt av domstolen

9.1.3  Ja

9.1.3.1 Dagen då personen underrättades (dd/mm/åååå)

9.1.3.2 Personen underrättades om avgörandet på följande språk:

BG  ES  CS  DE  ET  EL  EN  FR

GA  HR  IT  LV  LT  HU  MT  NL

PL  PT  RO  SK  SL  FI  SV

9.2 Person 2 enligt punkt 6.2\*

9.2.1  Nej

9.2.2  Inte känt av domstolen

9.2.3  Ja

9.2.3.1 Dagen då personen underrättades (dd/mm/åååå)

9.2.3.2 Personen underrättades om avgörandet på följande språk:

BG  ES  CS  DE  ET  EL  EN  FR

GA  HR  IT  LV  LT  HU  MT  NL

PL  PT  RO  SK  SL  FI  SV

10. FÖR KÄNNEDOM: HAR ÅTGÄRDER VIDTAGITS FÖR ATT SÄKERSTÄLLA KONTAKT MELLAN BARNET/BARNEN OCH DEN PERSON SOM HAR ANSÖKT OM ÅTERLÄMNANDE AV BARNET/BARNEN ENLIGT ARTIKEL 27.2 I FÖRORDNINGEN?

10.1  Nej

10.2  Ja

10.2.1 Om ja, bifoga en kopia eller en sammanfattning av avgörandet.

Om ytterligare blad bifogats, ange antalet sidor: ...

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namn-teckning och/eller stämpel

## BILAGA II

INTYG OM AVGÖRANDE I ÄKTENSKAPSMÅL  
(Artikel 36.1 a i rådets förordning (EU) 2019/1111 <sup>(1)</sup>)

## VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas för ett avgörande om beviljande av äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap av den domstol i ursprungsmedlemsstaten som meddelats kommissionen enligt artikel 103 i förordningen.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT\* <sup>(2)</sup>

- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

## 2. DOMSTOL SOM UTFÄRDAR INTYGET\*

2.1 Namn\*

2.2 Adress\*

2.3 Tfn, fax, e-post\*

## 3. DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET (om annan)

3.1 Namn

3.2 Adress

## 4. AVGÖRANDE\*

4.1 Datum (dd/mm/åååå)\*

4.2 Referensnummer\*

4.3 Typ av avgörande\*

4.3.1  Äktenskapsskillnad4.3.2  Annullering av äktenskap4.3.3  Hemskillnad

<sup>(1)</sup> Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

<sup>(2)</sup> Fält markerade med (\*) måste fyllas i.

- 5. ÄKTENSKAP\*
- 5.1 Makar\*
- 5.1.1
  - 5.1.1.1 Samtliga efternamn\*
  - 5.1.1.2 Samtliga förnamn\*
  - 5.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
  - 5.1.1.4 Födelseort
  - 5.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
  - 5.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
    - 5.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....
    - 5.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 5.1.2
  - 5.1.2.1 Samtliga efternamn\*
  - 5.1.2.2 Samtliga förnamn\*
  - 5.1.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
  - 5.1.2.4 Födelseort
  - 5.1.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
  - 5.1.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
    - 5.1.2.6.1 I enlighet med avgörandet .....
    - 5.1.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 5.2 Datum, land och ort för vigsel\*
- 5.2.1 Datum (dd/mm/åååå)\*
- 5.2.2 Land\*
- 5.2.3 Ort (om uppgiften finns tillgänglig)

6. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?\*
- 6.1  Nej
- 6.2  Ja
- 6.2.1 Part som uteblivit enligt punkt ... (fyll i)
- 6.2.2 Har parten delgetts stämningsansökan eller likvärdig handling?
- 6.2.2.1  Nej
- 6.2.2.2  Inte känt av domstolen
- 6.2.2.3  Ja
- 6.2.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)
7. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*
- 7.1  Nej
- 7.2  Ja
8. DATUM DÅ AVGÖRANDET VINNERS LAGA KRAFT I DEN MEDLEMSSTAT DÄR DET MEDDELADES (dd/mm/åååå)\*
9. NAMN PÅ DEN/DE PART(ER) SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN
- 9.1 Part(er)
- 9.1.1  enligt punkt 5.1.1.
- 9.1.2  enligt punkt 5.1.2.
10. KOSTNADER <sup>(3)</sup>
- 10.1  Avgörandet täcker även frågor om föräldransvar, och informationen om kostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning anges endast i det intyg som rör avgöranden i mål om föräldransvar.
- 10.2  I enlighet med avgörandet ska <sup>(4)</sup>
- ..... (samtliga efternamn)
- ..... (samtliga förnamn)

<sup>(3)</sup> Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande av avgörandet i sak.

<sup>(4)</sup> Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp .....

- |   |  |   |
|---|--|---|
| <input type="checkbox"/> euro (EUR)             | <input type="checkbox"/> bulgariska lev (BGN)  | <input type="checkbox"/> kroatiska kuna (HRK) |
| <input type="checkbox"/> tjeckiska koruna (CZK) | <input type="checkbox"/> ungerska forint (HUF) | <input type="checkbox"/> polska zloty (PLN)   |
| <input type="checkbox"/> pund sterling (GBP)    | <input type="checkbox"/> rumänska leu (RON)    | <input type="checkbox"/> svenska kronor (SEK) |
| <input type="checkbox"/> annan (ange ISO-kod):  |  |   |

- 10.3 Ytterligare information som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

\_\_\_\_\_

## BILAGA III

## INTYG OM AVGÖRANDE I MÅL OM FÖRÄLDRAANSVAR

(Artikel 36.1 b i rådets förordning (EU) 2019/1111 <sup>(1)</sup>)

## VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas för ett avgörande i mål om föräldraansvar av den domstol i ursprungsmedlemsstaten som meddelats kommissionen enligt artikel 103 i förordningen.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT\* <sup>(2)</sup>

- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

## 2. DOMSTOL SOM UTFÄRDAR INTYGET

2.1 Namn\*

2.2 Adress\*

2.3 Tfn, fax, e-post\*

## 3. DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET (om annan)

3.1 Namn

3.2 Adress

## 4. AVGÖRANDE\*

4.1 Datum (dd/mm/åååå)\*

4.2 Referensnummer\*

5. BARN <sup>(3)</sup> SOM OMFATTAS AV AVGÖRANDET\*

5.1 Barn 1\*

5.1.1 Samtliga efternamn\*

5.1.2 Samtliga förnamn\*

(<sup>1</sup>) Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

(<sup>2</sup>) Fält markerade med (\*) måste fyllas i.

(<sup>3</sup>) Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

- 5.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
- 5.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2 Barn 2
- 5.2.1 Samtliga efternamn
- 5.2.2 Samtliga förnamn
- 5.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.3 Barn 3
- 5.3.1 Samtliga efternamn
- 5.3.2 Samtliga förnamn
- 5.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
6.  VÅRDNAD <sup>(4)</sup>
- 6.1 Vårdnad som har anförtrotts i enlighet med avgörandet <sup>(5)</sup>  
.....
- 6.2 Har tillerkänts följande part(er) <sup>(6)</sup>
- 6.2.1 Part 1
- 6.2.1.1  Fysisk person
- 6.2.1.1.1 Samtliga efternamn
- 6.2.1.1.2 Samtliga förnamn
- 6.2.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.2.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

<sup>(4)</sup> Vänligen observera att termen *vårdnad* definieras i artikel 2.2.9 i förordningen.

<sup>(5)</sup> Kopiera in berörd del av beslutet.

<sup>(6)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

6.2.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

6.2.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

6.2.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

6.2.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

6.2.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ

6.2.1.2.1 Fullständigt namn

6.2.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

6.2.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

6.2.2 Part 2

6.2.2.1  Fysisk person

6.2.2.1.1 Samtliga efternamn

6.2.2.1.2 Samtliga förnamn

6.2.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

6.2.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

6.2.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

6.2.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

6.2.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

6.2.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

6.2.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ

6.2.2.2.1 Fullständigt namn

6.2.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

6.2.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

6.3 Avgörandet medför överlämnande av barnet/barnen

6.3.1  Nej

6.3.2  Ja

- 6.3.2.1  Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta för verkställighet om de inte redan angetts under punkt 6.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)
- .....

7.  UMGÄNGE

- 7.1 Umgänge beviljat i enlighet med avgörandet <sup>(7)</sup>
- .....

- 7.2 Har beviljats följande part(er) <sup>(8)</sup>

## 7.2.1 Part 1

7.2.1.1 Samtliga efternamn

7.2.1.2 Samtliga förnamn

7.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.6.1 I enlighet med avgörande .....

7.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

## 7.2.2 Part 2

7.2.2.1 Samtliga efternamn

7.2.2.2 Samtliga förnamn

7.2.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.6.1 I enlighet med avgörande .....

<sup>(7)</sup> Kopiera in berörd del av beslutet.

<sup>(8)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

7.2.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

7.3 Avgörandet medför överlämnande av barnet/barnen

7.3.1  Nej

7.3.2  Ja

7.3.2.1  Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta om de inte redan angetts under punkt 7.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

8.  ANDRA RÄTTIGHETER I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR

8.1 Rättighet(er) i enlighet med avgörandet <sup>(9)</sup>

.....

8.2 Har tillerkänts följande part(er) <sup>(10)</sup>

8.2.1 Part 1

8.2.1.1  Fysisk person

8.2.1.1.1 Samtliga efternamn

8.2.1.1.2 Samtliga förnamn

8.2.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

8.2.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

8.2.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

8.2.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

8.2.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ

8.2.1.2.1 Fullständigt namn

8.2.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

<sup>(9)</sup> Kopiera in berörd del av beslutet.

<sup>(10)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

## 8.2.2 Part 2

8.2.2.1  Fysisk person

8.2.2.1.1 Samtliga efternamn

8.2.2.1.2 Samtliga förnamn

8.2.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

8.2.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

8.2.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

8.2.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

8.2.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ

8.2.2.2.1 Fullständigt namn

8.2.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

## 8.3 Avgörandet medför överlämnande av barnet/barnen

8.3.1  Nej8.3.2  Ja8.3.2.1  Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta för verkställighet om de inte redan angetts under punkt 8.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

## 9. BESLUTAS DET OM INTERIMISTISK(A) ÅTGÄRD(ER), DÄRIBLAND SÄKERHETSÅTGÄRD(ER), I AVGÖRANDET?\*

9.1  Nej9.2  Ja9.2.1 Beskrivning av den beslutade åtgärden/de beslutade åtgärderna <sup>(1)</sup>

.....

<sup>(1)</sup> Kopiera in berörd del av beslutet.

10. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*
- 10.1  Nej
- 10.2  Ja
11. ÄR AVGÖRANDET VERKSTÄLLBART I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*
- 11.1  Avseende vårdnad i enlighet med punkt 6
- 11.1.1  Nej
- 11.1.1.1  Avgörandet inbegriper inte någon verkställbar förpliktelse (i tillämpliga fall).
- 11.1.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart):  
.../.../.....
- 11.1.3  Ja, men bara gentemot den part <sup>(12)</sup> som anges i punkt ..... (fyll i)
- 11.1.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part:  
.../.../.....
- 11.1.4  Ja, men endast följande del(ar) av avgörandet (ange) .....
- 11.1.4.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då denna del/dessa delar av avgörandet blev verkställbar/verkställbara: .../.../.....
- 11.2  Avseende umgänge i enlighet med punkt 7
- 11.2.1  Nej
- 11.2.1.1  Avgörandet inbegriper inte någon verkställbar förpliktelse (i tillämpliga fall).
- 11.2.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart):  
.../.../.....
- 11.2.3  Ja, men bara gentemot den part <sup>(13)</sup> som anges i punkt ..... (fyll i)
- 11.2.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part:  
.../.../.....
- 11.2.4  Ja, men endast följande del(ar) av avgörandet (ange) .....
- 11.2.4.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då denna del/dessa delar av avgörandet blev verkställbar/verkställbara: .../.../.....
- 11.3  Avseende andra rättigheter i frågor om föräldraansvar i enlighet med punkt 8
- 11.3.1  Nej

<sup>(12)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(13)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

11.3.1.1  Avgörandet inbegriper inte någon verkställbar förpliktelse (i tillämpliga fall).

11.3.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart):  
.../.../.....

11.3.3  Ja, men bara gentemot den part <sup>(14)</sup> som anges i punkt ..... (fyll i)

11.3.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part:  
.../.../.....

11.3.4  Ja, men endast följande del(ar) av avgörandet (ange) .....

11.3.4.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då denna del/dessa delar av avgörandet blev verkställbar/verkställbara: .../.../.....

12. HAR AVGÖRANDET FRÅN OCH MED DAGEN FÖR UTFÄRDANDET AV DETTA INTYG DELGETTS DEN PART/DE PARTER <sup>(15)</sup> GENTEMOT VILKEN/VILKA VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS?\*

12.1 Den part som anges i punkt ..... (fyll i)

12.1.1  Nej

12.1.2  Inte känt av domstolen

12.1.3  Ja

12.1.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

12.1.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk:

<input type="checkbox"/> BG	<input type="checkbox"/> ES	<input type="checkbox"/> CS	<input type="checkbox"/> DE	<input type="checkbox"/> ET
<input type="checkbox"/> EL	<input type="checkbox"/> EN	<input type="checkbox"/> FR	<input type="checkbox"/> GA	<input type="checkbox"/> HR
<input type="checkbox"/> IT	<input type="checkbox"/> LV	<input type="checkbox"/> LT	<input type="checkbox"/> HU	<input type="checkbox"/> MT
<input type="checkbox"/> NL	<input type="checkbox"/> PL	<input type="checkbox"/> PT	<input type="checkbox"/> RO	<input type="checkbox"/> SK
<input type="checkbox"/> SL	<input type="checkbox"/> FI	<input type="checkbox"/> SV		

12.2 Den part som anges i punkt ..... (fyll i)

12.2.1  Nej

12.2.2  Inte känt av domstolen

12.2.3  Ja

12.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

<sup>(14)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(15)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

## 12.2.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk (ett eller flera):

- |                             |                             |                             |                             |                             |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| <input type="checkbox"/> BG | <input type="checkbox"/> ES | <input type="checkbox"/> CS | <input type="checkbox"/> DE | <input type="checkbox"/> ET |
| <input type="checkbox"/> EL | <input type="checkbox"/> EN | <input type="checkbox"/> FR | <input type="checkbox"/> GA | <input type="checkbox"/> HR |
| <input type="checkbox"/> IT | <input type="checkbox"/> LV | <input type="checkbox"/> LT | <input type="checkbox"/> HU | <input type="checkbox"/> MT |
| <input type="checkbox"/> NL | <input type="checkbox"/> PL | <input type="checkbox"/> PT | <input type="checkbox"/> RO | <input type="checkbox"/> SK |
| <input type="checkbox"/> SL | <input type="checkbox"/> FI | <input type="checkbox"/> SV |                             |                             |

## 13. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?\*

13.1  Nej13.2  Ja13.2.1 Part(er) som uteblivit <sup>(16)</sup> enligt punkt ..... (fyll i)

13.2.2 Har parten delgetts stämningsansökan eller likvärdig handling?

13.2.2.1  Nej13.2.2.2  Inte känt av domstolen13.2.2.3  Ja

13.2.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

14. DET/DE BARN <sup>(17)</sup> SOM ANGES I PUNKT 5 VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER\*14.1  Det barn som anges i punkt 5.114.1.1  Ja (fyll i så fall i punkt 15)14.1.2  Nej14.2  Det barn som anges i punkt 5.214.2.1  Ja (fyll i så fall i punkt 15)14.2.2  Nej14.3  Det barn som anges i punkt 5.314.3.1  Ja (fyll i så fall i punkt 15)14.3.2  Nej<sup>(16)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.<sup>(17)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

15. HAR DET/DE BARN SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 14 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 I FÖRORDNINGEN?

15.1  Det barn som anges i punkt 5.1

15.1.1  Ja

15.1.2  Nej, av följande skäl: .....

15.2  Det barn som anges i punkt 5.2

15.2.1  Ja

15.2.2  Nej, av följande skäl: .....

15.3  Det barn som anges i punkt 5.3

15.3.1  Ja

15.3.2  Nej, av följande skäl: .....

16. NAMN PÅ DEN/DE PART(ER) <sup>(18)</sup> SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN

16.1 Part(er)

16.1.1  Enligt punkt ..... (fyll i)

16.1.2  Enligt punkt ..... (fyll i)

17. KOSTNADER <sup>(19)</sup>

17.1  Avgörandet omfattar även äktenskapsfrågor och informationen om kostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning anges endast i detta intyg.

17.2 I enlighet med avgörandet ska <sup>(20)</sup>

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp .....

<sup>(18)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(19)</sup> Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande eller verkställighet av avgörandet i sak.

<sup>(20)</sup> Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

- |   |  |   |
|---|--|---|
| <input type="checkbox"/> euro (EUR)             | <input type="checkbox"/> bulgariska lev (BGN)  | <input type="checkbox"/> kroatiska kuna (HRK) |
| <input type="checkbox"/> tjeckiska koruna (CZK) | <input type="checkbox"/> ungerska forint (HUF) | <input type="checkbox"/> polska zloty (PLN)   |
| <input type="checkbox"/> pund sterling (GBP)    | <input type="checkbox"/> rumänska leu (RON)    | <input type="checkbox"/> svenska kronor (SEK) |
| <input type="checkbox"/> annan (ange ISO-kod):  |  |   |

17.3 Ytterligare information som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namn-teckning och/eller stämpel

\_\_\_\_\_

## BILAGA IV

INTYG OM AVGÖRANDE ENLIGT VILKA ETT BARN SKA ÅTERLÄMNAS TILL EN ANNAN MEDLEMSSTAT I ENLIGHET MED 1980 ÅRS HAAGKONVENTION <sup>(1)</sup> OCH EVENTUELLA KOMPLETTERANDE INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER, DÄRIBLAND SÄKERHETSÅTGÄRDER, SOM VIDTAGITS I ENLIGHET MED ARTIKEL 27.5 I FÖRORDNINGEN

(Artikel 36.1 c i rådets förordning (EU) 2019/1111 <sup>(2)</sup>)

## VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas av den domstol i ursprungsmedlemsstaten för ett avgörande om återlämnande och som meddelats kommissionen enligt artikel 103 i förordningen, om avgörandet om återlämnande behöver verkställas i en annan medlemsstat på grund av ytterligare ett bortförande av barnet/barnen efter det att återlämnande beslutats eller om avgörandet om återlämnande innehåller en interimistisk åtgärd, till exempel en säkerhetsåtgärd, som grundas på artikel 27.5 i förordningen för att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention.

1. URSPRUNGSMEDLEMSTAT FÖR AVGÖRANDET OM ÅTERLÄMNANDE AV BARNET/BARNEN\* <sup>(3)</sup>

- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

## 2. DOMSTOL SOM UTFÄRDAR INTYGET

2.1 Namn\*

2.2 Adress\*

2.3 Tfn, fax, e-post\*

## 3. DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET (om annan)

3.1 Namn

3.2 Adress

## 4. AVGÖRANDE\*

4.1 Datum (dd/mm/åååå)\*

4.2 Referensnummer\*

<sup>(1)</sup> Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (nedan kallad 1980 års Haagkonvention).

<sup>(2)</sup> Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad förordningen).

<sup>(3)</sup> Fält markerade med (\*) måste fyllas i.

5. BARN <sup>(4)</sup> SOM SKA ÅTERLÄMNAS I ENLIGHET MED AVGÖRANDET\*
- 5.1 Barn 1\*
- 5.1.1 Samtliga efternamn\*
- 5.1.2 Samtliga förnamn\*
- 5.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
- 5.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2 Barn 2
- 5.2.1 Samtliga efternamn
- 5.2.2 Samtliga förnamn
- 5.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.3 Barn 3
- 5.3.1 Samtliga efternamn
- 5.3.2 Samtliga förnamn
- 5.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
6. MEDLEMSSTAT TILL VILKEN BARNET/BARNEN BÖR ÅTERLÄMNAS I ENLIGHET MED AVGÖRANDET\*
- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

<sup>(4)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

7. OM OCH I DEN MÅN DET ANGES I AVGÖRANDET SKA BARNET/BARNEN ÅTERLÄMNAS TILL <sup>(5)</sup>
- 7.1 Part 1
- 7.1.1  Fysisk person
- 7.1.1.1 Samtliga efternamn
- 7.1.1.2 Samtliga förnamn
- 7.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 7.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):
- 7.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....
- 7.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 7.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ
- 7.1.2.1 Fullständigt namn
- 7.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2 Part 2
- 7.2.1  Fysisk person
- 7.2.1.1 Samtliga efternamn
- 7.2.1.2 Samtliga förnamn
- 7.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 7.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 7.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

<sup>(5)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

7.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

7.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ

7.2.2.1 Fullständigt namn

7.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8. PRAKTISKA ARRANGEMANG FÖR ÅTERLÄMNANDET (OM OCH I DEN MÅN DETTA ANGES I AVGÖRANDET) <sup>(6)</sup>

.....

9. OMFATTAR AVGÖRANDET EN ELLER FLERA INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER, DÄRIBLANDSÄKERHETSÅTGÄRDER, SOM GRUNDAS PÅ ARTIKEL 27.5 I FÖRORDNINGEN FÖR ATT SKYDDA BARNET FRÅN DEN ALLVARLIGA RISK SOM AVSES I ARTIKEL 13 FÖRSTA STYCKET B I 1980 ÅRS HAAGKONVENTION?

9.1  Nej

9.2  Ja

9.2.1 Beskrivning av den beslutade åtgärden/de beslutade åtgärderna <sup>(7)</sup>

.....

10. PART <sup>(8)</sup> GENTEMOT VILKEN VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS\*

10.1 Samtliga efternamn\*

10.2 Samtliga förnamn\*

10.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*

10.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

10.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

10.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

10.6.1 I enlighet med avgörandet .....

10.6.2 Eventuell ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

11. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*

11.1  Nej

11.2  Ja

<sup>(6)</sup> Kopiera in relevant del av beslutet.

<sup>(7)</sup> Kopiera in relevant del av beslutet.

<sup>(8)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

12. ÄR AVGÖRANDET VERKSTÄLLBART I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*
- 12.1  Nej
- 12.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart): .../.../.....
- 12.3  Ja, men bara gentemot den part <sup>(9)</sup> som anges i punkt ... (fyll i)
- 12.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part: .../.../.....
13. HAR AVGÖRANDET FRÅN OCH MED DAGEN FÖR UTFÄRDANDET AV DETTA INTYG DELGETTS DEN PART/DE PARTER <sup>(10)</sup> GENTEMOT VILKEN/VILKA VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS ENLIGT PUNKT 10\*?
- 13.1  Nej
- 13.2  Inte känt av domstolen
- 13.3  Ja
- 13.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)
- 13.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk (ett eller flera):
- |                             |                             |                             |                             |                             |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| <input type="checkbox"/> BG | <input type="checkbox"/> ES | <input type="checkbox"/> CS | <input type="checkbox"/> DE | <input type="checkbox"/> ET |
| <input type="checkbox"/> EL | <input type="checkbox"/> EN | <input type="checkbox"/> FR | <input type="checkbox"/> GA | <input type="checkbox"/> HR |
| <input type="checkbox"/> IT | <input type="checkbox"/> LV | <input type="checkbox"/> LT | <input type="checkbox"/> HU | <input type="checkbox"/> MT |
| <input type="checkbox"/> NL | <input type="checkbox"/> PL | <input type="checkbox"/> PT | <input type="checkbox"/> RO | <input type="checkbox"/> SK |
| <input type="checkbox"/> SL | <input type="checkbox"/> FI | <input type="checkbox"/> SV |                             |                             |
14. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?\*
- 14.1  Nej
- 14.2  Ja
- 14.2.1 Part som uteblivit enligt punkt ... (fyll i)
- 14.2.2 Parten har delgetts stämningsansökan eller motsvarande handling.
- 14.2.2.1  Nej
- 14.2.2.2  Inte känt av domstolen
- 14.2.2.3  Ja
- 14.2.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

<sup>(9)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(10)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

15. DET/DE BARN <sup>(11)</sup> SOM ANGES I PUNKT 5 VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER\*
- 15.1  Det barn som anges i punkt 5.1
- 15.1.1  Ja (fyll i så fall i punkt 16)
- 15.1.2  Nej
- 15.2  Det barn som anges i punkt 5.2
- 15.2.1  Ja (fyll i så fall i punkt 16)
- 15.2.2  Nej
- 15.3  Det barn som anges i punkt 5.3
- 15.3.1  Ja (fyll i så fall i punkt 16)
- 15.3.2  Nej
16. HAR DET/DE BARN <sup>(12)</sup> SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 15 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 I FÖRORDNINGEN?
- 16.1  Det barn som anges i punkt 5.1
- 16.1.1  Ja
- 16.1.2  Nej, av följande skäl .....
- 16.2  Det barn som anges i punkt 5.2
- 16.2.1  Ja
- 16.2.2  Nej, av följande skäl .....
- 16.3  Det barn som anges i punkt 5.3
- 16.3.1  Ja
- 16.3.2  Nej, av följande skäl .....
17. NAMN PÅ DEN/DE PART(ER) <sup>(13)</sup> SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN

<sup>(11)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(12)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(13)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

17.1 Part(er)

17.1.1  Enligt punkt ... (fyll i)

17.1.2  Enligt punkt ... (fyll i)

18. KOSTNADER <sup>(14)</sup>

18.1 I enlighet med avgörandet ska <sup>(15)</sup>

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp .....

euro (EUR)

bulgariska lev (BGN)

kroatiska kuna (HRK)

tjeckiska koruna (CZK)

ungerska forint (HUF)

polska zloty (PLN)

pund sterling (GBP)

rumänska leu (RON)

svenska kronor (SEK)

annan (ange ISO-kod):

18.2 Ytterligare information om kostnader som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Om ytterligare sidor har bifogats, ange antalet sidor: ...

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

\_\_\_\_\_

<sup>(14)</sup> Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande eller verkställighet av avgörandet i sak.

<sup>(15)</sup> Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

## BILAGA V

## INTYG OM VISSA AVGÖRANDE SOM BEVILJAR UMGÄNGE

(Artikel 42.1 a och artikel 47.1 a i rådets förordning (EU) 2019/1111 <sup>(1)</sup>)

## VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas av den domstol som har meddelat avgörandet endast om villkoren i artikel 47.3 i förordningen, vilka anges i punkterna 11–14, är uppfyllda. Annars ska bilaga III till förordningen användas.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT\* <sup>(2)</sup>

- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | Ungern (HU)                             |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

## 2. DEN DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET OCH SOM UTFÄRDAR INTYGET\*

2.1 Namn\*

2.2 Adress\*

2.3 Tfn, fax, e-post\*

## 3. AVGÖRANDE\*

3.1 Datum (dd/mm/åååå)\*

3.2 Referensnummer\*

4. BARN <sup>(3)</sup> SOM OMFATTAS AV AVGÖRANDET\*

4.1 Barn 1\*

4.1.1 Samtliga efternamn\*

4.1.2 Samtliga förnamn\*

4.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*

4.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

<sup>(1)</sup> Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

<sup>(2)</sup> Fält markerade med (\*) måste fyllas i.

<sup>(3)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

- 4.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):
- 4.2 Barn 2
- 4.2.1 Samtliga efternamn
- 4.2.2 Samtliga förnamn
- 4.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 4.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 4.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):
- 4.3 Barn 3
- 4.3.1 Samtliga efternamn
- 4.3.2 Samtliga förnamn
- 4.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 4.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 4.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):
5. PART(ER) <sup>(4)</sup> SOM BEVILJATS UMGÄNGE\*
- 5.1 Part 1\*
- 5.1.1 Samtliga efternamn\*
- 5.1.2 Samtliga förnamn\*
- 5.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
- 5.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....
- 5.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

<sup>(4)</sup> Om fler än två parter har beviljats umgänge, bifoga ytterligare en sida.

- 5.2 Part 2
- 5.2.1 Samtliga efternamn
- 5.2.2 Samtliga förnamn
- 5.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.6.1 I enlighet med avgörandet .....
- 5.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
6. UMGÄNGE SOM BEVILJATS I ENLIGHET MED AVGÖRANDET OCH PRAKTISKA ARRANGEMANG FÖR UTÖVANDE AV UMGÄNGET (I DEN UTSTRÄCKNING DET ANGES I AVGÖRANDET) <sup>(5)</sup>
- .....
7. PART(ER) <sup>(6)</sup> GENTEMOT VILKEN/VILKA VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS\*
- 7.1. Part 1\*
- 7.1.1  Fysisk person
- 7.1.1.1 Samtliga efternamn
- 7.1.1.2 Samtliga förnamn
- 7.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 7.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 7.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....
- 7.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 7.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ
- 7.1.2.1 Fullständigt namn

<sup>(5)</sup> Kopiera in relevant del av förordnandet.

<sup>(6)</sup> Om verkställighet begärs gentemot fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

7.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

7.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2 Part 2

7.2.1  Fysisk person

7.2.1.1 Samtliga efternamn

7.2.1.2 Samtliga förnamn

7.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

7.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

7.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ

7.2.2.1 Fullständigt namn

7.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*

8.1  Nej

8.2  Ja

9. ÄR AVGÖRANDET VERKSTÄLLBART I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*

9.1  Nej

9.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart): .../.../.....

9.3  Ja, men bara gentemot den part (?) som anges i punkt ... (fyll i)

9.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part: .../.../.....

(?) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

9.4  Ja, men endast följande del(ar) av avgörandet (ange) .....

9.4.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då denna del/ dessa delar av avgörandet blev verkställbar/verkställbara:  
.../.../.....

10. HAR AVGÖRANDET FRÅN OCH MED DAGEN FÖR UTFÅRDANDET AV DETTA INTYG DELGETTS DEN PART/DE PARTER <sup>(8)</sup> GENTEMOT VILKEN/VILKA VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS?\*

10.1 Den part som anges i punkt 7.1\*

10.1.1  Nej

10.1.2  Inte känt av domstolen

10.1.3  Ja

10.1.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

10.1.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk:

<input type="checkbox"/> BG	<input type="checkbox"/> ES	<input type="checkbox"/> CS	<input type="checkbox"/> DE	<input type="checkbox"/> ET
<input type="checkbox"/> EL	<input type="checkbox"/> EN	<input type="checkbox"/> FR	<input type="checkbox"/> GA	<input type="checkbox"/> HR
<input type="checkbox"/> IT	<input type="checkbox"/> LV	<input type="checkbox"/> LT	<input type="checkbox"/> HU	<input type="checkbox"/> MT
<input type="checkbox"/> NL	<input type="checkbox"/> PL	<input type="checkbox"/> PT	<input type="checkbox"/> RO	<input type="checkbox"/> SK
<input type="checkbox"/> SL	<input type="checkbox"/> FI	<input type="checkbox"/> SV		

10.2 Den part som anges i punkt 7.2

10.2.1  Nej

10.2.2  Inte känt av domstolen

10.2.3  Ja

10.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

10.2.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk:

<input type="checkbox"/> BG	<input type="checkbox"/> ES	<input type="checkbox"/> CS	<input type="checkbox"/> DE	<input type="checkbox"/> ET
<input type="checkbox"/> EL	<input type="checkbox"/> EN	<input type="checkbox"/> FR	<input type="checkbox"/> GA	<input type="checkbox"/> HR
<input type="checkbox"/> IT	<input type="checkbox"/> LV	<input type="checkbox"/> LT	<input type="checkbox"/> HU	<input type="checkbox"/> MT
<input type="checkbox"/> NL	<input type="checkbox"/> PL	<input type="checkbox"/> PT	<input type="checkbox"/> RO	<input type="checkbox"/> SK
<input type="checkbox"/> SL	<input type="checkbox"/> FI	<input type="checkbox"/> SV		

<sup>(8)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

11. HAR ALLA BERÖRDA PARTER FÅTT MÖJLIGHET ATT YTTRA SIG?\*
- 11.1  Ja (om inte ska bilaga III till förordningen användas)
12. VAR DET/DE BARN (9) SOM ANGES I PUNKT 4 I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER?\*
- 12.1  Det barn som anges i punkt 4.1
- 12.1.1  Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.1.2  Nej
- 12.2  Det barn som anges i punkt 4.2
- 12.2.1  Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.2.2  Nej
- 12.3  Det barn som anges i punkt 4.3
- 12.3.1  Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.3.2  Nej
13. HAR DET/DE BARN SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 12 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 I FÖRORDNINGEN?
- 13.1  Det barn som anges i punkt 4.1
- 13.1.1  Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
- 13.2  Det barn som anges i punkt 4.2
- 13.2.1  Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
- 13.3  Det barn som anges i punkt 4.3
- 13.3.1  Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
14. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?\*
- 14.1  Nej
- 14.2  Ja
- 14.2.1 Part <sup>(10)</sup> som uteblivit enligt punkt ... (fyll i)
- 14.2.2 Den uteblivna parten har delgetts stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att den personen kunnat förbereda sitt svaromål.

(9) Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

(10) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

14.2.2.1  Ja

14.2.2.1.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

14.2.2.2  Nej, men den uteblivna parten godtog ändå otvetydigt avgörandet (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)

15. NAMN PÅ DEN/DE PART(ER) <sup>(11)</sup> SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN

15.1 Part(er)

15.1.1  Enligt punkt ... (fyll i)

15.1.2  Den part som anges i punkt ... (fyll i)

16. KOSTNADER <sup>(12)</sup>

16.1  Avgörandet omfattar även äktenskapsfrågor och informationen om kostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning anges endast i det intyg som rör avgöranden i äktenskapsmål.

16.2  Avgörandet täcker även andra frågor om föräldraansvar och informationen om kostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning anges endast i det intyg som rör avgöranden i mål om föräldraansvar.

16.3 I enlighet med avgörandet ska <sup>(13)</sup>

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp .....

euro (EUR)

bulgariska lev (BGN)

kroatiska kuna (HRK)

tjeckiska koruna (CZK)

ungerska forint (HUF)

polska zloty (PLN)

pund sterling (GBP)

rumänska leu (RON)

svenska kronor (SEK)

annan (ange ISO-kod):

<sup>(11)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(12)</sup> Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande eller verkställighet av avgörandet i sak.

<sup>(13)</sup> Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

- 16.4 Ytterligare information om kostnader som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Om ytterligare sidor har bifogats till, ange antalet sidor: ...

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå) ...

Namnsteckning och/eller stämpel

\_\_\_\_\_

## BILAGA VI

## INTYG OM VISSA AVGÖRANDE GÄLLANDE VÅRDNADE I SAK SOM MEDDELATS ENLIGT ARTIKEL 29.6 I FÖRORDNINGEN OCH SOM MEDFÖR ATT BARNET SKA ÅTERLÄMNAS

(Artikel 29.6, artikel 42.1 b och artikel 47.1 b i rådets förordning (EU) 2019/1111 <sup>(1)</sup>)

## VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas av den domstol som meddelat avgörandet enligt artikel 29.6 om avgörandet medför att barnet ska återlämnas och endast om villkoren i artikel 47.3 och 47.4 i förordningen, vilka anges nedan i punkterna 11–15, är uppfyllda. Om inte, ska bilaga III till förordningen användas.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT\* <sup>(2)</sup>

- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

## 2. DEN DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET OCH SOM UTFÄRDAR INTYGET\*

2.1 Namn\*

2.2 Adress\*

2.3 Tfn, fax, e-post\*

## 3. AVGÖRANDE\*

3.1 Datum (dd/mm/åååå)\*

3.2 Referensnummer\*

4. BARN <sup>(3)</sup> SOM SKA ÅTERLÄMNAS ENLIGT AVGÖRANDET\*

4.1 Barn 1\*

4.1.1 Samtliga efternamn\*

4.1.2 Samtliga förnamn\*

4.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*

4.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

<sup>(1)</sup> Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskaps- mål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

<sup>(2)</sup> Fält markerade med (\*) måste fyllas i.

<sup>(3)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

- 4.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 4.2 Barn 2
- 4.2.1 Samtliga efternamn
- 4.2.2 Samtliga förnamn
- 4.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 4.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 4.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 4.3 Barn 3
- 4.3.1 Samtliga efternamn
- 4.3.2 Samtliga förnamn
- 4.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 4.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 4.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
5. OM OCH I DEN MÅN DET ANGES I AVGÖRANDET: BARNET/BARNEN SKA ÅTERLÄMNAS TILL <sup>(4)</sup>
- 5.1 Part 1
- 5.1.1  Fysisk person
- 5.1.1.1 Samtliga efternamn
- 5.1.1.2 Samtliga förnamn
- 5.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....
- 5.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 5.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ

<sup>(4)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

5.1.2.1 Fullständigt namn

5.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

5.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

## 5.2 Part 2

5.2.1  Fysisk person

5.2.1.1 Samtliga efternamn

5.2.1.2 Samtliga förnamn

5.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

5.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

5.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

5.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

5.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

5.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

5.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ

5.2.2.1 Fullständigt namn

5.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

5.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

## 6. PRAKTISKA ARRANGEMANG FÖR ÅTERLÄMNANDET (OM OCH I DEN MÅN DETTA ANGES I AVGÖRANDET) <sup>(5)</sup>

.....

## 7. PART <sup>(6)</sup> GENTEMOT VILKEN VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS\*

7.1 Samtliga efternamn \*

7.2 Samtliga förnamn \*

7.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

<sup>(5)</sup> Kopiera in berörd del av beslutet.

<sup>(6)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

- 7.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.6.1 I enlighet med avgörandet .....
- 7.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
8. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*
- 8.1  Nej
- 8.2  Ja
9. ÄR DEN DEL AV AVGÖRANDET SOM MEDFÖR ATT BARNET/BARNEN SKA ÅTERLÄMNAS VERKSTÄLLBAR I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?\*
- 9.1  Nej
- 9.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart): .../.../.....
- 9.3  Ja, men bara gentemot den part (?) som anges i punkt ... (fyll i)
- 9.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part: .../.../.....
10. HAR AVGÖRANDET FRÅN OCH MED DAGEN FÖR UTFÄRDANDET AV DETTA INTYG DELGETTS DEN PART (8) SOM ANGES I PUNKT 7 GENTEMOT VILKEN VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS?\*
- 10.1  Nej
- 10.2  Inte känt av domstolen
- 10.3  Ja
- 10.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)
- 10.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk:
- |                             |                             |                             |                             |                             |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| <input type="checkbox"/> BG | <input type="checkbox"/> ES | <input type="checkbox"/> CS | <input type="checkbox"/> DE | <input type="checkbox"/> ET |
| <input type="checkbox"/> EL | <input type="checkbox"/> EN | <input type="checkbox"/> FR | <input type="checkbox"/> GA | <input type="checkbox"/> HR |
| <input type="checkbox"/> IT | <input type="checkbox"/> LV | <input type="checkbox"/> LT | <input type="checkbox"/> HU | <input type="checkbox"/> MT |
| <input type="checkbox"/> NL | <input type="checkbox"/> PL | <input type="checkbox"/> PT | <input type="checkbox"/> RO | <input type="checkbox"/> SK |
| <input type="checkbox"/> SL | <input type="checkbox"/> FI | <input type="checkbox"/> SV |                             |                             |

(?) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

(8) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

11. HAR ALLA BERÖRDA PARTER FÅTT MÖJLIGHET ATT YTTRA SIG?\*
- 11.1  Ja (om inte ska bilaga III till förordningen användas)
12. VAR DET/DE BARN <sup>(9)</sup> SOM ANGES I PUNKT 4 I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER?\*
- 12.1  Det barn som anges i punkt 4.1
- 12.1.1  Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.1.2  Nej
- 12.2  Det barn som anges i punkt 4.2
- 12.2.1  Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.2.2  Nej
- 12.3  Det barn som anges i punkt 4.3
- 12.3.1  Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.3.2  Nej
13. HAR DET/DE BARN SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 12 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 I FÖRORDNINGEN?
- 13.1  Det barn som anges i punkt 4.1
- 13.1.1  Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
- 13.2  Det barn som anges i punkt 4.2
- 13.2.1  Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
- 13.3  Det barn som anges i punkt 4.3
- 13.3.1  Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
14. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?\*
- 14.1  Nej
- 14.2  Ja
- 14.2.1 Part som uteblivit <sup>(10)</sup> enligt punkt ... (fyll i)
- 14.2.2 Den uteblivna parten har delgetts stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att den personen kunnat förbereda sitt svaromål.

<sup>(9)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(10)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

14.2.2.1  Ja

14.2.2.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

14.2.2.2  Nej, men den uteblivna parten godtog ändå otvetydigt avgörandet (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)

15. HAR DOMSTOLEN MEDDELAT AVGÖRANDET MED BEAKTANDE AV DE SKÄL OCH DE FAKTISKA OMSTÄNDIGHETER SOM LÅG TILL GRUND FÖR DET TIDIGARE AVGÖRANDE SOM MEDDELATS I EN ANNAN MEDLEMSSTAT ENLIGT ARTIKEL 13 FÖRSTA STYCKET B ELLER ARTIKEL 13 ANDRA STYCKET I HAAGKONVENTIONEN AV DEN 25 OKTOBER 1980 OM DE CIVILA ASPEKTERNA PÅ INTERNATIONELLA BORTFÖRANDEN AV BARN?\*

15.1  Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)

16. INBEGRIPER AVGÖRANDET INTERIMISTISK(A) ÅTGÄRD(ER), DÄRIBLAND SÄKERHETSÅTGÄRD(ER)?\*

16.1  Nej

16.2  Ja

16.2.1 Beskrivning av den beslutade åtgärden/de beslutade åtgärderna <sup>(1)</sup>

.....

17. NAMN PÅ DEN PART/DE PARTER <sup>(12)</sup> SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN

17.1 Part(er)

17.1.1  Den part som anges i punkt ... (fyll i)

17.1.2  Den part som anges i punkt ... (fyll i)

18. KOSTNADER <sup>(13)</sup>

18.1 I enlighet med avgörandet ska <sup>(14)</sup>

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp .....

<sup>(11)</sup> Kopiera in berörd del av beslutet.

<sup>(12)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(13)</sup> Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande eller verkställighet av avgörandet i sak.

<sup>(14)</sup> Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

- |   |  |   |
|---|--|---|
| <input type="checkbox"/> euro (EUR)             | <input type="checkbox"/> bulgariska lev (BGN)  | <input type="checkbox"/> kroatiska kuna (HRK) |
| <input type="checkbox"/> tjeckiska koruna (CZK) | <input type="checkbox"/> ungerska forint (HUF) | <input type="checkbox"/> polska zloty (PLN)   |
| <input type="checkbox"/> pund sterling (GBP)    | <input type="checkbox"/> rumänska leu (RON)    | <input type="checkbox"/> svenska kronor (SEK) |
| <input type="checkbox"/> annan (ange ISO-kod):  |  |   |

- 18.2 Ytterligare information om kostnader som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Om ytterligare sidor har bifogats, ange antalet sidor: ...

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

\_\_\_\_\_

## BILAGA VII

INTYG OM BRISTANDE ELLER BEGRÄNSAD VERKSTÄLLBARHET FÖR VISSA AVGÖRANDE VILKA BEVILJAR UMGÄNGE ELLER MEDFÖR ATT BARNET SKA ÅTERLÄMNAS OCH FÖR VILKA ETT INTYG HAR UTFÄRDATS I ENLIGHET MED ARTIKEL 47 I FÖRORDNINGEN

(Artikel 49 i rådets förordning (EG) 2019/1111 <sup>(1)</sup>)

## VIKTIGT

Ska på ansökan utfärdas om och i den mån ett avgörande för vilket intyg har utfärdats i enlighet med artikel 47 i förordningen har upphört att vara verkställbart eller verkställbarheten har skjutits upp eller begränsats i ursprungsmedlemsstaten.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT\* <sup>(2)</sup>

- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

## 2. DOMSTOL SOM UTFÄRDAR INTYGET

2.1 Namn\*

2.2 Adress\*

2.3 Tfn, fax, e-post\*

## 3. AVGÖRANDE SOM HAR UPPHÖRT ATT VARA VERKSTÄLLBART ELLER VARS VERKSTÄLLBARHET HAR SKJUTITS UPP ELLER BEGRÄNSATS\*

3.1 Den domstol som meddelade avgörandet (om annan än i punkt 2)

3.1.1 Namn

3.1.2 Adress

3.1.3 Tfn, fax, e-post

3.2 Närmare uppgifter om avgörandet\*

3.2.1 Datum (dd/mm/åååå)\*

3.2.2 Referensnummer\*

<sup>(1)</sup> Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

<sup>(2)</sup> Fält markerade med (\*) måste fyllas i.

- 3.3 Närmare uppgifter om det ursprungliga intyget
- 3.3.1 Datum (dd/mm/åååå) (om uppgiften är känd)
- 3.3.2 Intyg i enlighet med
- 3.3.2.1  artikel 47.1 a i förordningen för ett avgörande som beviljar umgänge
- 3.3.2.2  artikel 47.1 b i förordningen för ett avgörande om vårdnaden i sak som meddelats i enlighet med artikel 29.6 i förordningen och som medför att ett eller flera barn ska återlämnas
4. VERKSTÄLLBARHETEN FÖR DET AVGÖRANDE SOM AVSES I PUNKT 3\*
- 4.1  har upphört
- 4.2  har skjutits upp
- 4.2.1 I tillämpliga fall, närmare uppgifter om för hur lång tid verkställbarheten har skjutits upp: ...
- 4.3  har begränsats
- 4.3.1 I tillämpliga fall, närmare uppgifter om begränsningens omfattning: ....
5. DEN VERKAN/DE VERKNINGAR SOM ANGES I PUNKT 4\*
- 5.1  uppstod på grund av lag
- 5.1.1 I tillämpliga fall, ange relevant(a) bestämmelse(r): ....
- 5.2  beslutades i ett avgörande.
- 5.2.1 Den domstol som meddelade avgörandet (om annan än i punkt 2)
- 5.2.1.1 Namn
- 5.2.1.2 Adress
- 5.2.1.3 Tfn, fax, e-post
- 5.2.2 Närmare uppgifter om avgörandet:
- 5.2.2.1 Datum (dd/mm/åååå)
- 5.2.2.2 Referensnummer
- 5.2.2.3 Innehåll <sup>(3)</sup> .....

Utfärdat i ....., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

\_\_\_\_\_

<sup>(3)</sup> Kopiera in relevant del av beslutet.

## BILAGA VIII

## INTYG OM EN OFFICIELL HANDLING ELLER EN ÖVERENSKOMMELSE OM ÄKTENSKAPSSKILLNAD ELLER HEMSKILLNAD

(Artikel 66.1 a i rådets förordning (EU) 2019/1111 <sup>(1)</sup>)

## VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas endast om den medlemsstat som bemyndigade den offentliga myndigheten eller annan myndighet att formellt upprätta eller registrera den officiella handlingen eller registrera överenskommelsen var behörig enligt kapitel II avsnitt 1 i denna förordning, i enlighet med vad som anges i punkt 2, och den officiella handlingen eller överenskommelsen har bindande rättsverkan i den medlemsstaten, i enlighet med vad som anges i punkt 7.5 eller 8.4.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT\* <sup>(2)</sup>

- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

## 2. URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN VAR BEHÖRIG ENLIGT KAPITEL II AVSNITT 1 I FÖRORDNINGEN\*

2.1  Ja

## 3. DOMSTOL ELLER BEHÖRIG MYNDIGHET SOM UTFÄRDAT INTYGET\*

3.1 Namn\*

3.2 Adress\*

3.3 Tfn, fax, e-post\*

## 4. TYP AV HANDLING\*

4.1  Officiell handling (fyll i så fall i punkt 7)4.2  Överenskommelse (fyll i så fall i punkt 8)

## 5. FÖREMÅLET FÖR DEN OFFICIELLA HANDLINGEN ELLER ÖVERENSKOMMELSEN\*

5.1  Äktenskapsskillnad5.2  Hemskillnad

<sup>(1)</sup> Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

<sup>(2)</sup> Fält markerade med (\*) måste fyllas i.

- 6. ÄKTENSKAP\*
- 6.1 Makar\*
- 6.1.1
  - 6.1.1.1 Samtliga efternamn\*
  - 6.1.1.2 Samtliga förnamn\*
  - 6.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
  - 6.1.1.4 Födelseort
  - 6.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
  - 6.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
    - 6.1.1.6.1 I enlighet med den officiella handlingen eller överenskommelsen .....
    - 6.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 6.1.2
  - 6.1.2.1 Samtliga efternamn\*
  - 6.1.2.2 Samtliga förnamn\*
  - 6.1.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
  - 6.1.2.4 Födelseort
  - 6.1.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
  - 6.1.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
    - 6.1.2.6.1 I enlighet med den officiella handlingen eller överenskommelsen .....
    - 6.1.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....
- 6.2 Datum, land och ort för vigsel\*
- 6.2.1 Datum (dd/mm/åååå)\*
- 6.2.2 Land\*
- 6.2.3 Ort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.  OFFICIELL HANDLING
- 7.1 Offentlig myndighet eller annan myndighet, bemyndigad för detta ändamål, som har upprättat eller registrerat den officiella handlingen (om annan domstol eller behörig myndighet än den som anges i punkt 3)
- 7.1.1 Namn
- 7.1.2 Adress
- 7.2 Datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen upprättades av den myndighet som anges i punkt 3 eller i punkt 7.1
- 7.3 Den officiella handlingens referensnummer (om tillämpligt)
- 7.4 Datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen registrerades i ursprungsmedlemsstaten (om annat datum än det som anges i punkt 7.2)
- 7.4.1 Referensnummer i registret (om tillämpligt)
- 7.5 Datum (dd/mm/åååå) från och med vilket den officiella handlingen har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten
8.  ÖVERENSKOMMELSE
- 8.1 Offentlig myndighet som registrerat överenskommelsen (om annan domstol eller behörig myndighet än den som anges i punkt 3)
- 8.1.1 Namn
- 8.1.2 Adress
- 8.2 Datum (dd/mm/åååå) då överenskommelsen registrerades
- 8.3 Referensnummer i registret (om tillämpligt)
- 8.4 Datum (dd/mm/åååå) från och med vilket överenskommelsen har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnsteckning och/eller stämpel

---

## BILAGA IX

## INTYG OM EN OFFICIELL HANDLING ELLER ÖVERENSKOMMELSE I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR

(Artikel 66.1 b i rådets förordning (EU) 2019/1111 <sup>(1)</sup>)

## VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas endast om den medlemsstat som bemyndigade den offentliga myndigheten eller en annan myndighet att formellt upprätta eller registrera den officiella handlingen eller registrera överenskommelsen var behörig enligt kapitel II avsnitt 2 i förordningen, i enlighet med vad som anges i punkt 2, och den officiella handlingen eller överenskommelsen har bindande rättsverkan i den medlemsstaten, i enlighet med vad som anges i punkt 12.5 eller 13.4.

Intyget får inte utfärdas om något tyder på att den officiella handlingens eller överenskommelsens innehåll strider mot barnets bästa.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT\* <sup>(2)</sup>

- |   |   |   |   |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE)   | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)     | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)            | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE)  |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE)   | <input type="checkbox"/> Irland (IE)        | <input type="checkbox"/> Grekland (EL)            | <input type="checkbox"/> Spanien (ES)   |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR)      | <input type="checkbox"/> Italien (IT)             | <input type="checkbox"/> Cypern (CY)    |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV)  | <input type="checkbox"/> Litauen (LT)       | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)           | <input type="checkbox"/> Ungern (HU)    |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT)     | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT)           | <input type="checkbox"/> Polen (PL)     |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT)  | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO)      | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI)           | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI)   | <input type="checkbox"/> Sverige (SE)       | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) |   |

## 2. URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN VAR BEHÖRIG ENLIGT KAPITEL II AVSNITT 2 I FÖRORDNINGEN\*

2.1  Ja

## 3. DOMSTOL ELLER BEHÖRIG MYNDIGHET SOM UTFÄRDAT INTYGET\*

3.1 Namn\*

3.2 Adress\*

3.3 Tfn, fax, e-post\*

## 4. TYP AV HANDLING\*

4.1  Officiell handling (fyll i så fall i punkt 12)4.2  Överenskommelse (fyll i så fall i punkt 13)5. PARTER <sup>(3)</sup> I DEN OFFICIELLA HANDLINGEN/ÖVERENSKOMMELSEN

5.1 Part 1\*

<sup>(1)</sup> Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskaps- mål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

<sup>(2)</sup> Fält markerade med(\*) måste fyllas i.

<sup>(3)</sup> Om det gäller fler än två parter, lägg till ytterligare en sida.

5.1.1  Fysisk person

5.1.1.1 Samtliga efternamn

5.1.1.2 Samtliga förnamn

5.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

5.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

5.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

5.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

5.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

5.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

5.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ

5.1.2.1 Fullständigt namn

5.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

5.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

## 5.2 Part 2

5.2.1  Fysisk person

5.2.1.1 Samtliga efternamn

5.2.1.2 Samtliga förnamn

5.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

5.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

5.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

5.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

5.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

5.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

5.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ

- 5.2.2.1 Fullständigt namn
- 5.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
6. BARN <sup>(4)</sup> SOM OMFATTAS AV DEN OFFICIELLA HANDLINGEN ELLER ÖVERENSKOMMELSEN\*
- 6.1 Barn 1\*
- 6.1.1 Samtliga efternamn\*
- 6.1.2 Samtliga förnamn\*
- 6.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)\*
- 6.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.2 Barn 2
- 6.2.1 Samtliga efternamn
- 6.2.2 Samtliga förnamn
- 6.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.3 Barn 3
- 6.3.1 Samtliga efternamn
- 6.3.2 Samtliga förnamn
- 6.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
7.  VÅRDNAD <sup>(5)</sup>
- 7.1 Vårdnad som har anförtrotts eller överenskommit i den officiella handlingen eller överenskommelsen <sup>(6)</sup>
- .....

<sup>(4)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(5)</sup> Vänligen observera att termen *vårdnad* definieras i artikel 2.2.9 i förordningen.

<sup>(6)</sup> Kopiera in relevant del av den officiella handlingen eller överenskommelsen.

7.2 Har tillerkänts följande part(er) <sup>(7)</sup>

## 7.2.1 Part 1

7.2.1.1  Fysisk person

7.2.1.1.1 Samtliga efternamn

7.2.1.1.2 Samtliga förnamn

7.2.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

7.2.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

7.2.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ

7.2.1.2.1 Fullständigt namn

7.2.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

## 7.2.2 Part 2

7.2.2.1  Fysisk person

7.2.2.1.1 Samtliga efternamn

7.2.2.1.2 Samtliga förnamn

7.2.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

<sup>(7)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

7.2.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

7.2.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

7.2.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ

7.2.2.2.1 Fullständigt namn

7.2.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.3 Medför den officiella handlingen eller överenskommelsen överlämnande av barnet/barnen?

7.3.1  Nej

7.3.2  Ja

7.3.2.1  Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta för verkställighet om de inte redan angetts under punkt 7.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

8.  UMGÄNGE

8.1 Umgänge som har tillerkänts eller överenskommit i den officiella handlingen eller överenskommelsen <sup>(8)</sup>

.....

8.2 Har tillerkänts följande part(er) <sup>(9)</sup>

8.2.1 Part 1

8.2.1.1 Samtliga efternamn

8.2.1.2 Samtliga förnamn

8.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

8.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

8.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.1.6.1 I enlighet med den officiella handlingen eller överenskommelsen .....

8.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

<sup>(8)</sup> Kopiera in relevant del av den officiella handlingen eller överenskommelsen.

<sup>(9)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

## 8.2.2 Part 2

8.2.2.1 Samtliga efternamn

8.2.2.2 Samtliga förnamn

8.2.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

8.2.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):

8.2.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.6.1 I enlighet med den officiella handlingen eller överenskommelsen .....

8.2.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

8.3 Medför den officiella handlingen eller överenskommelsen överlämnande av barnet/barnen?

8.3.1  Nej8.3.2  Ja8.3.2.1  Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta om de inte redan angetts under punkt 8.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

9.  ANDRA RÄTTIGHETER I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR9.1 Rättighet(er) som har tillerkänts eller överenskommit i den officiella handlingen eller överenskommelsen <sup>(10)</sup>

.....

9.2 Har tillerkänts följande part(er) <sup>(11)</sup>

9.2.1 Part 1

9.2.1.1  Fysisk person

9.2.1.1.1 Samtliga efternamn

9.2.1.1.2 Samtliga förnamn

9.2.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

<sup>(10)</sup> Kopiera in relevant del av den officiella handlingen eller överenskommelsen.<sup>(11)</sup> Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

9.2.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

9.2.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

9.2.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

9.2.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

9.2.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

9.2.1.2  Juridisk person, institution eller annat organ

9.2.1.2.1 Fullständigt namn

9.2.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

9.2.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

9.2.2 Part 2

9.2.2.1  Fysisk person

9.2.2.1.1 Samtliga efternamn

9.2.2.1.2 Samtliga förnamn

9.2.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

9.2.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

9.2.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

9.2.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

9.2.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet .....

9.2.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress) .....

9.2.2.2  Juridisk person, institution eller annat organ

9.2.2.2.1 Fullständigt namn

9.2.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

9.2.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

- 9.3 Medför den officiella handlingen eller överenskommelsen överlämnande av barnet/barnen?
- 9.3.1  Nej
- 9.3.2  Ja
- 9.3.2.1  Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta för verkställighet om de inte redan angetts under punkt 9.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

10. VAR DET/DE BARN <sup>(12)</sup> SOM ANGES I PUNKT 6 I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER?\*
- 10.1  Det barn som anges i punkt 6.1
- 10.1.1  Ja (fyll i så fall i punkt 11)
- 10.1.2  Nej
- 10.2  Det barn som anges i punkt 6.2
- 10.2.1  Ja (fyll i så fall i punkt 11)
- 10.2.2  Nej
- 10.3  Det barn som anges i punkt 6.3
- 10.3.1  Ja (fyll i så fall i punkt 11)
- 10.3.2  Nej
11. HAR DET/DE BARN <sup>(13)</sup> SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 10 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER?
- 11.1  Det barn som anges i punkt 6.1
- 11.1.1  Ja
- 11.1.2  Nej, av följande skäl: .....
- 11.2  Det barn som anges i punkt 6.2
- 11.2.1  Ja
- 11.2.2  Nej, av följande skäl: .....

<sup>(12)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(13)</sup> Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

- 11.3  Det barn som anges i punkt 6.3
- 11.3.1  Ja
- 11.3.2  Nej, av följande skäl: .....
12.  OFFICIELL HANDLING
- 12.1 Offentlig myndighet eller annan myndighet, bemyndigad för detta ändamål, som har upprättat eller registrerat den officiella handlingen (om annan domstol eller behörig myndighet än den som anges i punkt 3)
- 12.1.1 Namn
- 12.1.2 Adress
- 12.2 Datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen upprättades av den myndighet som anges i punkt 3 eller i punkt 12.1
- 12.3 Den officiella handlingens referensnummer (om tillämpligt)
- 12.4 Datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen registrerades i ursprungsmedlemsstaten (om annat datum än det som anges i punkt 12.2)
- 12.4.1 Referensnummer i registret (om tillämpligt)
- 12.5 Datum (dd/mm/åååå) från och med vilket den officiella handlingen har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten
13.  ÖVERENSKOMMELSE
- 13.1 Offentlig myndighet som registrerade överenskommelsen (om annan domstol eller behörig myndighet än den som anges i punkt 3)
- 13.1.1 Namn
- 13.1.2 Adress
- 13.2 Datum (dd/mm/åååå) då överenskommelsen registrerades
- 13.3 Referensnummer i registret (om tillämpligt)
- 13.4 Datum (dd/mm/åååå) från och med vilket överenskommelsen har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten
14. ÄR DEN OFFICIELLA HANDLINGEN ELLER ÖVERENSKOMMELSEN VERKSTÄLLBAR I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN? \*
- 14.1  Avseende vårdnad i enlighet med punkt 7
- 14.1.1  Nej
- 14.1.1.1  Den officiella handlingen eller överenskommelsen innehåller inte någon verkställbar förpliktelse.
- 14.1.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen eller överenskommelsen blev verkställbar)

.../.../.....

- 14.1.3  Ja, men bara gentemot den part <sup>(14)</sup> som anges i punkt ... (fyll i) .....
- 14.1.4  Ja, men endast följande del(ar) av den officiella handlingen eller överenskommelsen (ange) .....
- 14.2  Avseende umgänge i enlighet med punkt 8
- 14.2.1  Nej
- 14.2.1.1  Den officiella handlingen eller överenskommelsen innehåller inte någon verkställbar förpliktelse.
- 14.2.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen eller överenskommelsen blev verkställbar)
- .../.../.....
- 14.2.3  Ja, men bara gentemot den part <sup>(15)</sup> som anges i punkt ... (fyll i) .....
- 14.2.4  Ja, men endast följande del(ar) av den officiella handlingen eller överenskommelsen (ange) .....
- 14.3  Avseende andra rättigheter i enlighet med punkt 9
- 14.3.1  Nej
- 14.3.1.1  Den officiella handlingen eller överenskommelsen innehåller inte någon verkställbar förpliktelse.
- 14.3.2  Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen eller överenskommelsen blev verkställbar)
- .../.../.....
- 14.3.3  Ja, men bara gentemot den part <sup>(16)</sup> som anges i punkt ... (fyll i) .....
- 14.3.4  Ja, men endast följande del(ar) av den officiella handlingen eller överenskommelsen (ange) .....

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

\_\_\_\_\_

<sup>(14)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(15)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

<sup>(16)</sup> Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

## BILAGA X

**Jämförelsetabell**

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 1	Artikel 1
—	Artikel 1.3
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6	Artikel 6.2
Artikel 7	Artikel 6.1 och 6.3
Artikel 8.1	Artikel 7.1
Artikel 8.2	Artikel 7.2
Artikel 9.1	Artikel 8.1
Artikel 9.2	Artikel 8.2
Artikel 10	Artikel 9
—	Artikel 10
Artikel 11.1	Artikel 22
—	Artikel 23
Artikel 11.2	Artikel 26
Artikel 11.3	Artikel 24.1
—	Artikel 24.2
—	Artikel 24.3
—	Artikel 25
Artikel 11.4	Artikel 27.3
Artikel 11.5	Artikel 27.1
—	Artikel 27.2
—	Artikel 27.4
—	Artikel 27.5
—	Artikel 27.6
—	Artikel 28
—	Artikel 29.1 och 29.2

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 11.6	Artikel 29.3
—	Artikel 29.4
Artikel 11.7	Artikel 29.5
Artikel 11.8	Artikel 29.6
Artikel 12	—
Artikel 13	Artikel 11
Artikel 14	Artikel 14
Artikel 15.1, 15.2 a och b och 15.4	Artikel 12.1
Artikel 15.3	Artikel 12.4
—	Artikel 12.2 och 12.3
—	Artikel 12.5
Artikel 15.2c	Artikel 13.1
—	Artikel 13.2
Artikel 16	Artikel 17 a och b
—	Artikel 17 c
—	Artikel 16
Artikel 17	Artikel 18
Artikel 18	Artikel 19
Artikel 19	Artikel 20
—	Artikel 20.4 och 20.5
—	Artikel 21
Artikel 20.1	Artikel 15.1
Artikel 20.2	Artikel 15.3
—	Artikel 15.2
Artikel 21.1 och 21.2	Artikel 30.1 och 30.2
Artikel 21.3	Artikel 30.3 och 30.4
Artikel 21.4	Artikel 30.5
Artikel 22	Artikel 38
Artikel 23 a, c, d, e och f	Artikel 39 a, b, c, d och e
Artikel 23 b	Artikel 39.2
Artikel 24	Artikel 69

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 25	Artikel 70
Artikel 26	Artikel 71
—	Artikel 72
Artikel 27.1	Artiklarna 33 a och 44 a
—	Artikel 33 b
—	Artikel 44 b
Artikel 27.2	—
Artikel 28	—
Artikel 29	—
—	Artikel 34
—	Artikel 35
—	Artikel 40
—	Artikel 41
Artikel 30	—
Artikel 31	—
Artikel 32	—
Artikel 33	—
Artikel 34	—
Artikel 35	—
Artikel 36	Artikel 53
—	Artikel 53.3
Artikel 37.1	Artikel 31.1
—	Artikel 31.2 och 31.3
Artikel 37.2	—
Artikel 38	Artikel 32
Artikel 39	Artikel 36
Artikel 40	Artiklarna 42 och 47.1
—	Artikel 45
—	Artikel 46
—	Artikel 47.2
Artikel 41.1	Artikel 43.1
Artikel 41.2	Artikel 47.3

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
—	Artikel 47.4, 47.5 och 47.6
Artikel 42.1	Artikel 43.1
Artikel 42.2	Artikel 47.3
Artikel 43	Artiklarna 37 och 48
—	Artikel 49
—	Artikel 50
Artikel 44	—
Artikel 45.1	Artikel 31.1
Artikel 45.2	Artikel 31.2
—	Artikel 31.3
Artikel 46	Artikel 65
Artikel 47.1	Artikel 51.1
—	Artikel 51.2
—	Artikel 52
Artikel 48	Artikel 54
—	Artikel 55
—	Artikel 56
—	Artikel 57
—	Artikel 58
—	Artikel 59
—	Artikel 60
—	Artikel 61
—	Artikel 62
—	Artikel 63
—	Artikel 64
—	Artikel 66
—	Artikel 67
—	Artikel 68
Artikel 49	Artikel 73
Artikel 50	Artikel 74.1
—	Artikel 74.2
Artikel 51	Artikel 75

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 52	Artikel 90
Artikel 53	Artikel 76
Artikel 54	Artikel 77.1
—	Artikel 77.2 och 77.3
—	Artikel 78
—	Artikel 79 a
Artikel 55.1 a	Artikel 79 b
Artikel 55.1 b	Artikel 79 c
—	Artikel 79 d
Artikel 55.1 c	Artikel 79 e
Artikel 55.1 d	Artikel 79 f
Artikel 55.1 e	Artikel 79 g
—	Artikel 80
—	Artikel 81
Artikel 56.1	Artikel 82.1
—	Artikel 82.2, 82.3 och 82.4
Artikel 56.2	Artikel 82.5
—	Artikel 82.6
Artikel 56.3	Artikel 82.7
—	Artikel 82.8
Artikel 57.1 och 57.2	—
Artikel 57.3	Artikel 83.1
Artikel 57.4	Artikel 83.2
Artikel 58	Artikel 84
—	Artikel 85
—	Artikel 86
—	Artikel 87
—	Artikel 88
—	Artikel 89
—	Artikel 91
Artikel 59	Artikel 94
Artikel 60 a, b, c och d	Artikel 95

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 60 e	Artikel 96
Artikel 61	Artikel 97.1
—	Artikel 97.2
Artikel 62	Artikel 98
Artikel 63	Artikel 99
Artikel 64.1	Artikel 100.1
Artikel 64.2, 64.3 och 64.4	—
—	Artikel 100.2
Artikel 65.1	Artikel 101.1
—	Artikel 101.2
Artikel 66	Artikel 102
Artikel 67	Artikel 103
Artikel 68	Artikel 103
Artikel 69	Artikel 92
Artikel 70	—
—	Artikel 93
Artikel 71	Artikel 104
Artikel 72	Artikel 105
Bilaga I	Bilaga II
—	Bilaga I
Bilaga II	Bilaga III
—	Bilaga IV
Bilaga III	Bilaga V
Bilaga IV	Bilaga VI
—	Bilaga VII
—	Bilaga VIII
—	Bilaga IX

# Departementsserien 2020

---

## Kronologisk förteckning

---

1. Ett nytt brott om olovlig befattning med betalningsinstrument. Genomförande av non-cash-direktivet. Ju.
2. Uppenbart ogrundade ansökningar och fastställande av säkra ursprungsländer. Ju.
3. Konkurrensverkets befogenheter. N.
4. Klimatdeklaration för byggnader. Fi.
5. Kompletterande bestämmelser till utträdesavtalet mellan Förenade kungariket och EU i fråga om medborgarnas rättigheter. Ju.
6. Material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. N.
7. Inkomstpensionstillägg. S.
8. En ny växtskyddslag. N.
9. Utökad målgrupp för Allmänna arvsfonden. S.
10. Ny lag om källskatt på utdelning. Fi.
11. Säkerhetskyddsreglering för Regeringskansliet, utlandsmyndigheterna och kommittéväsendet. Ju.
12. Registrering av kontantkort, m.m. Ju.
13. Stärkt skydd för vissa geografiska beteckningar och ändringar i den känneteckensrättsliga regleringen av ond tro. Ju.
14. Genomförande av arbetsvillkorsdirektivet. A.
15. Reglering av undersköterskeyrket – kompetenskrav och övergångsbestämmelser. S.
16. Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång. S.
17. Skärpt kontroll över explosiva varor. Ju.
18. Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål. Ju.

# Departementsserien 2020

---

## Systematisk förteckning

---

### Arbetsmarknadsdepartementet

Genomförande av arbetsvillkorsdirektivet.  
[14]

### Finansdepartementet

Klimatdeklaration för byggnader. [4]

Ny lag om källskatt på utdelning. [10]

### Justitiedepartementet

Ett nytt brott om olovlig befattning med  
betalningsinstrument. Genomförande  
av non-cash-direktivet. [1]

Uppenbart ogrundade ansökningar  
och fastställande av säkra ursprungs-  
länder. [2]

Kompletterande bestämmelser  
till utträdesavtalet mellan Förenade  
kungariket och EU i fråga om  
medborgarnas rättigheter. [5]

Säkerhetsskyddsreglering för Regerings-  
kansliet, utlandsmyndigheterna  
och kommittéväsendet. [11]

Registrering av kontantkort, m.m. [12]

Stärkt skydd för vissa geografiska  
beteckningar och ändringar i den  
känneteckensrättsliga regleringen  
av ond tro. [13]

Skärpt kontroll över explosiva varor. [17]

Ökad rättssäkerhet och snabbare verk-  
ställighet i internationella familjemål.  
[18]

### Näringsdepartementet

Konkurrensverkets befogenheter. [3]

Material och produkter avsedda att komma  
i kontakt med livsmedel. [6]

En ny växtskyddslag. [8]

### Socialdepartementet

Inkomstpensionstillägg. [7]

Utökad målgrupp för Allmänna  
arvsfonden. [9]

Reglering av undersköterskeyrket  
– kompetenskrav och övergångs-  
bestämmelser. [15]

Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat  
boende – förslag till bestämmelser  
rörande bl.a. omedelbar placering,  
sekretess och skolgång. [16]